

การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

สารนิพนธ์
ของ
จิรวุฒ ล้วนกลิ่นหอม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
กันยายน 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

393.014
จ 5627
ร.3

การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

บทคัดย่อ
ของ
จิรวุฒ ล้วนกลิ่นหอม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
กันยายน 2548

h 282289

L-2 NW. 2549

จิรวุฒ ล้วนกลิ่นหอม.(2548). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 . สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (2) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (3) เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ จังหวัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 86 คน ประกอบด้วยนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 ระดับชั้นละ 30 , 28 และ 28 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แบบฝึกหัด แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และ แบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพชุดการสอนแต่ละชุดตามเกณฑ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t - test แบบ dependent

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 มีค่าเท่ากับ 82.54 , 80.70 และ 82.25 ตามลำดับ

2. ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 โดยมีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้นทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด อดออม ความมีน้ำใจ และความสามัคคี

A CONSTRUCTION OF GUIDANCE ACTIVITY TEACHING PACKAGE FOR MORAL AND
ETHICAL DEVELOPMENT OF FOURTH LEVEL - SECONDARY EDUCATION STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
JIRAWUTH LAUNKLINHOM

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
September 2005

Jirawuth launklinhom. (2005). *A Construction of Guidance Activity Teaching Package for Moral and Ethical Development of the Fourth Level – Secondary Education Students*. Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Prof. Dr.Pongpan Kirdpitak.

The purposes of this research were : (1) to construct the guidance activity - teaching package for moral and ethical development of students in the fourth level – secondary education, (2) to evaluate the efficiency of each guidance activity teaching package for moral and ethical development of students in the fourth level – secondary education , and (3) to compare the differences in moral and ethics of students before and after participated in the program of the guidance activity teaching package for moral and ethical development. Eighty – six subjects of the study were randomly selected from the students in the fourth level – secondary education of Wat Putthabucha School in Ratburana district in Bangkok in the academic year 2005. These subjects were 30 Mathayom Suksa IV students , 28 Mathayom Suksa V students and 28 Mathayom Suksa VI students. The research instruments were the guidance activity teaching package for moral and ethical development of the students , the moral and development exercises , the assessment of the opinions of the students towards the guidance activity teaching package for moral and ethical development of the students in the fourth level – secondary education , and the moral and ethical inventory of the stated students. The efficiency of each package was analyzed by E_1 / E_2 . The data were analyzed by mean, standard deviation, and t - test for dependent samples.

The results of the study were as follows :

1. The efficiencies E_1 / E_2 of the moral and ethical development Eighteen guidance activity teaching packages for of the students in the fourth level – secondary education : Mathayom Suksa IV , V and VI were 82.54 , 80.70 and 82.25 , respectively.

2. Significant differences in moral and ethical development of the students in the fourth level – secondary education existed before and after participated in the program of the guidance activity teaching package at .01 level. The data revealed that each dimension of the students' moral and ethics : discipline , responsibility , diligenu , saving habit , nurturance and unity significantly increased.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของ จีรวิมล ล้วนกลิ่นหอม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ อนุสรณ์ อรรถศิริ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)
วันที่ 20 เดือน กันยายน พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ประธานควบคุมสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และ อาจารย์ อนุสรณ์ อรรถศิริ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ แนวความคิดและข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ด้วยความเมตตา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์อัจนรา เนตรล้อมวงศ์ ที่ให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์ และ อาจารย์ประนอม ไชยชาติ หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนวัดพุทธบูชา ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการทดลองเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนวัดพุทธบูชา ที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ รุ่งพี รุ่งน้อง และเพื่อนๆ จิตวิทยาการแนะแนวทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณมารดาของผู้วิจัย นางสุรี ล้วนกลั่นหอม และ สมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจ ความห่วงใย และช่วยเหลือในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ผลแห่งความดีและคุณค่าประโยชน์ใด ๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้น จากงานวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบให้แก่ บิดา - มารดา ครู - อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

จิรวุฒ ล้วนกลั่นหอม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	 8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.....	9
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	9
ความมุ่งหมายและหลักการ.....	10
สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา.....	11
ระบบการศึกษา.....	12
แนวการจัดการศึกษา.....	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	14
หลักการ.....	14
จุดหมาย.....	15
โครงสร้าง.....	15
การจัดหลักสูตร.....	19
แนวทางจัดหลักสูตรสถานศึกษา.....	20
การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์.....	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน 2544.....	21
ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	21
จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	21
หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	21
ขอบข่ายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	22
เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	23
ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
กรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว.....	25
วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว.....	25
หลักการจัดกิจกรรมแนะแนว.....	26
ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว.....	26
ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว.....	27
กรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว.....	28
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน.....	31
ความหมายของชุดการสอน.....	31
ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว.....	32
ส่วนประกอบของชุดการสอน.....	32
คุณค่าของชุดการสอน.....	34
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน.....	34
ขั้นตอนการผลิตชุดการสอน.....	37
ประโยชน์ของชุดการสอน.....	38
การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน.....	40
งานวิจัยในประเทศเกี่ยวข้องกับชุดการสอน.....	41
งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวข้องกับชุดการสอน.....	43
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	44
ความหมายของพัฒนาการ.....	44
แนวความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม.....	44
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	63
งานวิจัยในประเทศเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	63
งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การดำเนินการทดลอง.....	77
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	93
ความสำคัญของการวิจัย.....	93
ขอบเขตของการวิจัย.....	93
สมมุติฐานในการวิจัย.....	94
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	94
อภิปรายผล.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	100
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	110
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	465

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	18
2 ขั้นตอนการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	54
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
4 ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง.....	79
5 ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุดและรวมทุกชุด ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	83
6 ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุดและรวมทุกชุด ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	84
7 ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุดและรวมทุกชุด ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	86
8 การเปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลัง การใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	87
9 การเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	88
10 การเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	90
11 การเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	91
12 เปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำ แบบฝึกหัดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	115
13 ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4.....	119
14 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	120

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 คำอำนาจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	122
16 คะแนนเฉลี่ยแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทั้ง 18 ชุด.....	123
17 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ระเบียบวินัยของโรงเรียน.....	124
18 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ความรับผิดชอบของฉันทัน.....	125
19 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ขยันเรียนอย่างไร.....	126
20 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ตามล่า หาเวลา.....	127
21 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง เพื่อนช่วยเพื่อน.....	128
22 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ.....	129
23 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน เรื่อง วินัยดีอย่างไร.....	130
24 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเอง.....	131

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

25	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน เรื่อง ขยันกันทำงาน.....	132
26	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน เรื่อง ค่าของเงิน.....	133
27	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน.....	134
28	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ.....	135
29	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เรื่อง การมีวินัยในสังคม.....	136
30	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เรื่อง การรับผิดชอบต่อสังคม.....	137
31	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เรื่อง ขยันเพื่อชุมชน.....	138
32	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เรื่อง ของเก่ายังมีค่า.....	139
33	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เรื่อง นำใจจากเพื่อน.....	140

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
34 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เรื่อง สามัคคีคือพลัง.....	141
35 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ระเบียบวินัยของโรงเรียน.....	142
36 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ความรับผิดชอบของฉันท.....	143
37 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ขยันเรียนอย่างไร.....	144
38 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ตามล่า หาเวลา.....	145
39 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง เพื่อนช่วยเพื่อน.....	146
40 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ.....	147
41 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง วินัยดีอย่างไร.....	148
42 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเอง.....	149

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
43 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ขยันกันทำงาน.....	150
44 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ค่าของเงิน.....	151
45 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน.....	152
46 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ.....	153
47 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การมีวินัยในสังคม.....	154
48 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การรับผิดชอบต่อสังคม.....	155
49 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ขยันเพื่อชุมชน.....	156
50 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ของเก่ายังมีค่า.....	157
51 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน.....	158

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

52	ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สามัคคีคือพลัง.....	159

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	25
2	กรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว.....	28
3	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับกิจกรรมแนะแนว.....	30
4	ภาพทฤษฎีตันไม้จริยธรรมแสดงถึงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ ที่จะนำไปสู่พฤติกรรมทางจริยธรรม.....	60

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา แต่การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปอย่างมีคุณภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของประชากรส่วนใหญ่เป็นสำคัญ กล่าวคือ ประชากรต้องมีคุณภาพ ดังที่ ชีระ ชัยยุทธยรรยง (2535 : 45 – 46) ได้กล่าวว่า สิ่งที่ต้องคำนึงในการพัฒนาประเทศ คือ การพัฒนาคนด้วยการจัดการศึกษาและให้ความรู้แก่ประชากร อย่างไรก็ตาม หากคนมีความรู้แต่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมแล้ว สังคมนั้นก็จะขาดความสงบสุข เนื่องจากความรู้วิทยาการทั้งหลายนั้น ไม่ช่วยให้ “ คน ” เป็น “ คน ” โดยสมบูรณ์ สอดคล้องกับ ไพฑูรย์สินลาร์ตัน (2535 : คำนำ) ที่สรุปไว้ว่า คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะในสังคมที่มีระบบการแข่งขันกันสูงเยาวชนของชาติเคยชินกับระบบการแข่งขันกันตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย การเห็นแก่ตัวได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมานานัปการ ฉะนั้นการพัฒนาคนในภาวะที่เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีแต่การแข่งขันกันนี้จำเป็นต้องเน้นให้คนมีคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่ไปกับการศึกษาด้วยเพราะคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าในสังคมและประเทศชาติ ดังที่ กรมวิชาการ (2532 : 829) ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นปัจจัยทางสังคมที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุข เรียบร้อย ไม่มีปัญหา ไม่มีความวุ่นวาย หากคนในสังคมขาดจริยธรรมแล้ว สังคมย่อมวุ่นวาย ขาดความสงบสุข เต็มไปด้วยปัญหาทางศีลธรรมมากมาย สังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการกำหนดการศึกษา ตรงกับที่ พระธรรมปิฎกได้กล่าวไว้ว่า หน้าที่ของการศึกษาจะต้องพัฒนาคนและนำสังคม เพื่อช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหาของสังคมและมนุษยชาติได้ (พระธรรมปิฎก. 2537 : 6 - 9) แต่สภาพสังคมในปัจจุบันมีปัญหามากมาย เพราะคนในสังคมให้ความสำคัญแต่การพัฒนาทางวัตถุ ขาดความสนใจพัฒนาทางด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงทางวัตถุทำให้คนสมัยใหม่หลงใหลใฝ่ฝันต่อรูปธรรมที่จะนำความสุขสบายมาให้แก่ตนโดยไม่คำนึงถึงคุณธรรม (เกียรติศักดิ์. 2527 : 62) ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของมนุษย์ ถูกกำหนดโดยสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยี ซึ่งมีได้พัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์ การพัฒนาเพียงเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอย่างสงบสุขได้ ดังที่พระธรรมปิฎก (2537 : 106) กล่าวว่า การพัฒนาอย่างมีดุลยภาพที่ครบองค์รวมนั้น ไม่ใช่มีเฉพาะองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมกับเศรษฐกิจเท่านั้น ต้องมองสามด้านคือ ชีวิตมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งสามด้านต้องเกื้อกูลประสานกัน และพัฒนาไปพร้อมกัน ดังที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 1) ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญและนำมาพัฒนาบุคคลภายในประเทศให้ยึดมั่นและปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จริยธรรมแปลตามหลักศาสนาและภาษาสันสกฤต คือธรรมที่ควรปฏิบัติหรือธรรมที่พึงปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลในสังคมเรียกร้องตลอดเวลา โดยเฉพาะพฤติกรรม

ด้านจริยธรรม 9 ประการ อันได้แก่ ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความมีสติปัญญา การพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบ ความสามัคคี การยึดมั่นในคุณธรรมและศีลธรรม ความมีวินัย และความรักชาติ ถ้าบุคคลในสังคมส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ครบทั้ง 9 ประการ ย่อมเป็นรากฐานอันสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนความเจริญของบ้านเมืองได้ทุกองค์กร หน่วยงาน และสถาบัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย... และมาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 1)

สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าว นำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และมีความสุข ปรากฏสัมฤทธิ์ผล

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล (กรมวิชาการ. 2545 : คำนำ) โครงสร้างของระบบหลักสูตรทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมวิชาการ. 2544 : 3) ได้คาดหวังให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีเหตุผล มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ มีความสามารถในการสื่อสาร การจัดการ และใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น และเป็นบุคคลที่มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา มุ่งมั่นพัฒนาตนเองและสังคม ประกอบอาชีพสุจริต และพึ่งตนเองได้ รวมทั้งเป็นบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย รักท้องถิ่น มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พัฒนาศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการศึกษาในปัจจุบัน จะพบว่า การเรียนการสอนส่วนใหญ่มุ่งเน้นพัฒนาแต่การเรียนการสอนด้านวิชาการ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง มีความรู้ เพื่อจะได้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน แต่เมื่อสอบถามไปยังสถานประกอบการ จะพบว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นแต่วิชาการ ยังไม่เพียงพอ โรงเรียนควรมีการปลูกฝัง สร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นแก่นักเรียนด้วย เพื่อให้นักเรียนเป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุข สามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตในสังคมได้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ. 2545 : 6) เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติ กิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ อย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน

กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนต้องทำหน้าที่แนะแนว ให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ

กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพื่อประโยชน์ เป็นต้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นเครื่องมือที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ก่อให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และมีความสุขได้ ซึ่งวิธีในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนั้นสามารถทำได้หลายวิธี สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจการสร้างชุดการสอน เพราะจากการศึกษา พบว่า ชุดการสอนเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิควิธีการและสื่อต่าง ๆ เช่น การทำงานกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง พร้อมทั้งมีอุปกรณ์ที่ใช้เป็นสื่อประสม สำหรับสื่อประสมสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน จากการเรียนด้วยประสบการณ์ตรงหรือการรับรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2521 : 86)

ชุดการสอนจึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมและเป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน และสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างชุดการสอน เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้นักเรียน และเป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
2. เพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีแนวทางและรูปแบบในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน ในช่วงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่เหมาะสม สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 416 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 86 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยวิธีจับฉลาก ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สุ่มได้ มัธยมศึกษาปีที่ 4 / 3 จำนวน 30 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สุ่มได้ มัธยมศึกษาปีที่ 5 / 4 จำนวน 28 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สุ่มได้ มัธยมศึกษาปีที่ 6 / 1 จำนวน 28 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ตัวแปรตาม คือ คุณธรรมและจริยธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง วิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ดีงามในด้านต่าง ๆ อันประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ดังนี้ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัดอดออม ความมีน้ำใจ ความสามัคคี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีควรหลีกเลี่ยง สามารถคิด ตัดสินใจ และเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น

1.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความพยายาม รู้จักไตร่ตรองให้รอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย โดยรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำหรือปฏิบัติ และยอมรับผลของการกระทำนั้น ทั้งด้านผลดีและผลเสีย ตลอดจนทั้งพร้อมที่จะปรับปรุงวิธีปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

1.3 ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมานะพยายามเอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลาล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์ และมีได้ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือความต้องการ

1.4 ความประหยัดอดออม หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคม ตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

1.5 ความมีน้ำใจ หมายถึง การแสดงออกด้วยความจริงใจถึงความเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งของ ไม่เห็นแก่ตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยช่วยในสิ่งที่ถูกต้องและกระทำตามความสามารถที่ตนมีอยู่ และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดจนทั้งรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

1.6 ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงความพร้อมเพรียงกัน ประองดองกันเป็นคุณธรรมที่บุคคลในกลุ่มแสดงออก โดยรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งกำลังกาย กำลังความคิด กำลังความรู้ ในการทำงานหรือประกอบภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จ

ตามจุดประสงค์ของกลุ่ม เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่เอาเปรียบกัน ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

2. ชุดการสอน หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยการใช้สื่อประสม ซึ่งมีลักษณะเป็นสื่อประสมที่ได้จากกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ เพื่อนำมาช่วยนักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชุดการสอน ประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน

3. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง เครื่องมือที่จัดทำอย่างเป็นระบบสำหรับใช้ในการสอน ประกอบด้วย คำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อในการจัดกิจกรรมและแบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน โดยมีขั้นตอนในการใช้ชุดสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมดังนี้

3.1 ขั้นทดสอบความรู้ก่อนใช้ชุดการสอน ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียนเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมมากน้อยเพียงใด

3.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม

3.3 ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การสำรวจตนเอง การวิเคราะห์ตนเอง กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง กรณีศึกษา บทบาทสมมุติ

3.4 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเรื่องที่เรียน เพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญ

3.5 ขั้นทดสอบความรู้หลังเรียน ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมมากน้อยเพียงใด

4. เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของชุดสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 60/60

เกณฑ์ 60/60 หมายถึง เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

60 จำนวนแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป

60 จำนวนหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป

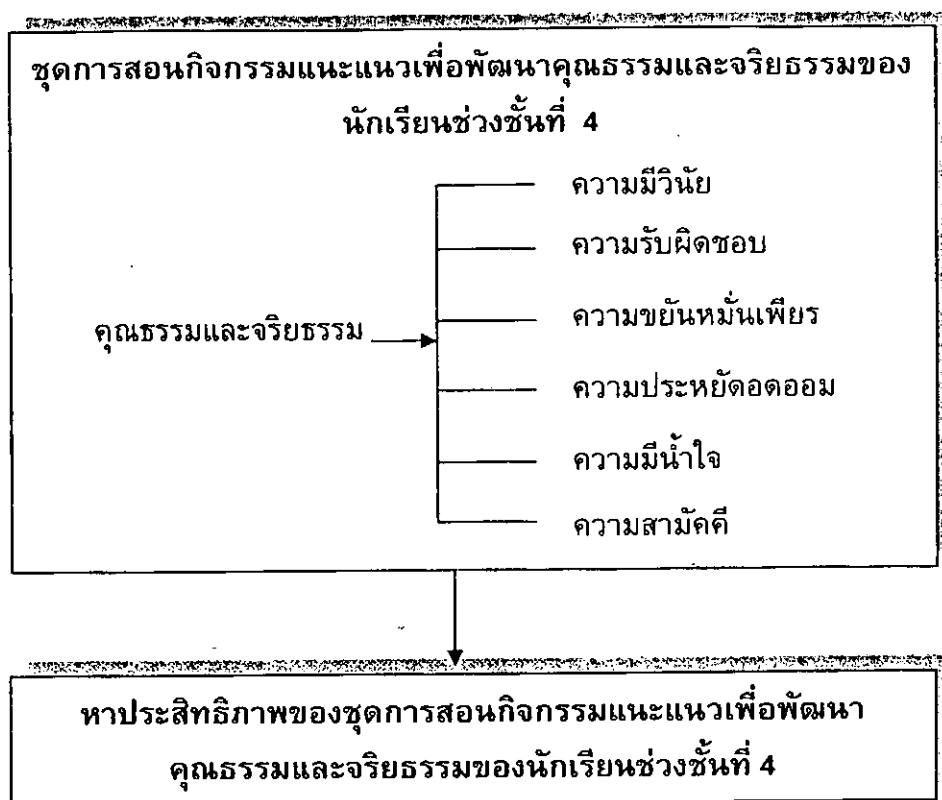
5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

6. ช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

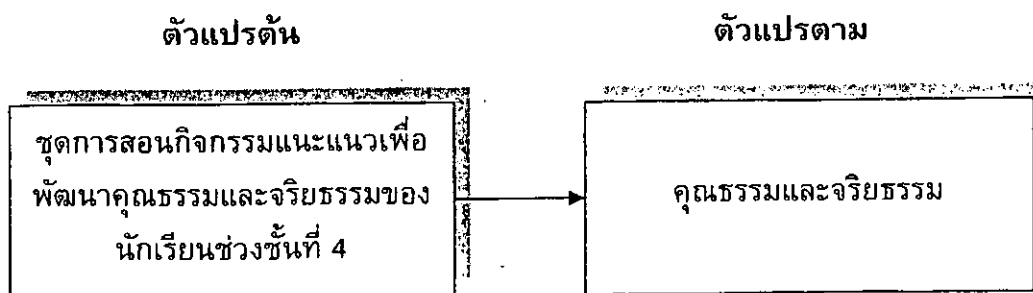
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัย กำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

1. สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม และหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2. พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

สมมุติฐานในการวิจัย

ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า หนังสือ เอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 สรุปและนำมาเรียบเรียงได้ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

- 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ
- 1.2 ความมุ่งหมายและหลักการ
- 1.3 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา
- 1.4 ระบบการศึกษา
- 1.5 แนวการจัดการศึกษา

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

- 2.1 หลักการ
- 2.2 จุดหมาย
- 2.3 โครงสร้าง
- 2.4 การจัดหลักสูตร
- 2.5 แนวการจัดหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.6 การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ✓

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

- 3.1 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.3 หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.4 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.5 เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.6 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.7 กรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

- 4.1 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว

- 4.2 หลักการจัดกิจกรรมแนะแนว
- 4.3 ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว
- 4.4 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว
- 4.5 กรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว
- 5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน
 - 5.1 ความหมายของชุดการสอน
 - 5.2 ความหมายของชุดสอนกิจกรรมแนะแนว
 - 5.3 ส่วนประกอบของชุดการสอน
 - 5.4 คุณค่าของชุดการสอน
 - 5.5 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน
 - 5.6 ขั้นตอนการผลิตชุดการสอน
 - 5.7 ประโยชน์ของชุดการสอน
 - 5.8 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน
- 7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 7.1 ความหมายของพัฒนาการ
 - 7.2 แนวความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม
 - 7.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
- 8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย... และมาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าว นำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เพื่อการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และมีความสุข ปรากฏสัมฤทธิ์ผล (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สาระที่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ปรากฏอยู่หลายหมวดหลายมาตรา เช่น หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ ให้ยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาต้องจัดให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมวด 3 ระบบการศึกษา การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย หมวดที่เป็นหัวใจ คือ หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ซึ่งว่าด้วยหลักการ สาระและกระบวนการเรียนรู้ ส่วนหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และหมวด 9 จัดการศึกษา เป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 7 – 8)

1.2 ความมุ่งหมายและหลักการ

การจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เป็นจุดปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีสาระสำคัญ ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ

หน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและ

ประเภทการศึกษา

(4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

1.3 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

1.4 ระบบการศึกษา

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือ แหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบ ได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 17 ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษา ภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อน เกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการ พิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น

(3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด

1.5 แนวการจัดการศึกษา

สาระของหมวดนี้ครอบคลุมหลัก สาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วมสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน สาระ

เกี่ยวกับการเรียนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามหมวดนี้เริ่มตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 มีสาระสำคัญ 8 เรื่องใหญ่ ๆ คือ (คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 9 – 11)

มาตรา 22 หลักการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมืองและการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้

มาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่

มาตรา 25 บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา 27 และ 28 การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หลักสูตรต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยสาระของหลักสูตร ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพิ่มการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นบทบัญญัติที่ให้ทิศทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน แม้ว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ของชาติเป็นงานที่ยาก แต่เป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่ที่มุ่งสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้ ทุกส่วนของสังคมไม่ว่าฝ่ายนโยบาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน ผู้บริหาร ชุมชน ต้องมีความเข้าใจตรงกันและเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปครั้งนี้ โดยมุ่งหวังที่จะได้เห็นคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุข

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.1 หลักการ

เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

2.2 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหาและทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

2.3 โครงสร้าง

เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตาม หลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ให้ สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

2.3.1 ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

- ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3
- ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
- ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3
- ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

2.3.2 สารการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วยภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วยสุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

2.3.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ อย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยและมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่ง

ผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลก อาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและผู้นำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

2.3.4 มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านการเรียนรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่ง กำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

2. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละ ช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เฉพาะมาตรฐาน การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้น ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

2.3.5 เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 – 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 – 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 – 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 – 5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 – 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5 – 6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตาราง 1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ช่วงชั้น	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ช่วงชั้นที่1	ช่วงชั้นที่2	ช่วงชั้นที่3	ช่วงชั้นที่4
	(ป.1 - 3)	(ป.4 - 6)	(ม.1 – 3)	(ม.4 – 6)
	← การศึกษาภาคบังคับ →			
	← การศึกษาขั้นพื้นฐาน →			
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม				
ภาษาไทย	●	●	●	●
คณิตศาสตร์	●	●	●	●
วิทยาศาสตร์	●	●	●	●
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	●	●	●	●
สุขศึกษาและพลศึกษา	■	■	■	■
ศิลปะ	■	■	■	■
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	■	■	■	■
ภาษาต่างประเทศ	■	■	■	■
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	▲	▲	▲	▲
เวลาเรียน	ประมาณปีละ	ประมาณปีละ	ประมาณปีละ	ไม่น้อยกว่าปีละ
	800 -1,000 ชม	800 -1,000 ชม	1,000 -1,200 ชม	1,200 ชม

- หมายเหตุ :
- สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา
 - สาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงาน
 - ▲ กิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้นอกจากสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และการพัฒนาด้านตามศักยภาพ

2.4 การจัดหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถปรับใช้ได้กับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ในส่วนของการจัดการศึกษาปฐมวัย กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการและเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษานั้น กำหนดโครงสร้างที่เป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลาอย่างกว้าง ๆ มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบ 12 ปี และเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นของสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างดังกล่าวนี้ไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อมเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเป็นหน่วยการเรียนรู้รายวิชาใหม่ ๆ รายวิชาที่มีความเข้มข้นอย่างหลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเลือกสาระการเรียนรู้จาก 8 กลุ่ม ในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 และช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 และจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้ หรือรายวิชานั้น ๆ ด้วย สำหรับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 นั้น ยังไม่ควรให้เลือกเรียนเรียนรายวิชาที่เข้มข้น ควรเรียนเฉพาะรายวิชาพื้นฐานก่อน

สถานศึกษาต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มในทุกชั้น ให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้และระดับพัฒนาการของผู้เรียน โดยในช่วงการศึกษาภาคบังคับ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดหลักสูตรเป็นรายปีและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จัดเป็นหน่วยกิตดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 และปีที่ 4 - 6 การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ หลักสูตรที่จัดขึ้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสารและพื้นฐานความเป็นมนุษย์ เน้นการบูรณาการอย่างสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเองและพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน

พัฒนาความสามารถ ทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้และทักษะในการดำเนินชีวิตให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถสร้างเสริมสุขภาพส่วนตนและชุมชน มีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ ความสามารถและทักษะในวิทยาการและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งมั่นพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

ลักษณะหลักสูตรในช่วงชั้นนี้จัดเป็นหน่วยกิตเพื่อให้มีความยืดหยุ่นในการจัดแผนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ

2.5 แนวการจัดหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.5.1 จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการ องค์กรความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น

2.5.2 จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่างๆ เป็นต้น

2.5.3 จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น

2.5.4 จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

2.5.5 การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

2.6 การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชนกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่สถานศึกษาจะกำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นสามารถกำหนดขึ้นได้ตามความต้องการ โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมดังกล่าวให้แก่ผู้เรียน เพิ่มจากที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ในแต่ละภาคเรียนหรือปีการศึกษาครูผู้สอนต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเป็นการประเมินเชิงวินิจฉัย เพื่อการปรับปรุงพัฒนาและการส่งต่อ ทั้งนี้ควรประสานสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี/รายภาค

ในแต่ละช่วงชั้นสถานศึกษาต้องจัดให้มีการวัดและประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน สถานศึกษาจะได้นำไปกำหนดแผนกลยุทธ์ในการปรับปรุงพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

แนวทางการวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เป็นไปตามที่สถานศึกษา กำหนด

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3.1 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรมวิชาการ. 2545 : 3) เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการ ด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติคุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

3.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (2546 : 2) ได้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

3.2.1 พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

3.2.2 พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ ผู้เรียนเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม

3.2.3 เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

3.3 หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีหลักการจัดดังนี้ (คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. 2546 : 2 - 3)

3.3.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

3.3.2 จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนและวัฒนธรรมที่ดำรง

3.3.3 บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

3.3.4 ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์สร้างสรรค์จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง

3.3.5 จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม

3.3.6 มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา

3.3.7 ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย

3.3.8 ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

3.3.9 มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.4 ขอบข่ายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดแยกหรือบูรณาการไว้ด้วยกันก็ได้ และสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการโดยมีขอบข่ายดังนี้

3.4.1 เป็นกิจกรรมที่เกื้อกูล ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในรูปแบบของการปฏิบัติตาม โครงการ/โครงการ ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐาน

3.4.2 เป็นกิจกรรมที่สนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในลักษณะชมรม ชุมชน กลุ่มสนใจ เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำรงชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

3.4.3 เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ให้สามารถจัดการกับชีวิตและสังคมได้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีค่านิยมในความดีงาม มีวินัยในตนเอง มีคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.4.4 เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ เอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

3.5 เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

3.5.1 ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ด้านวิชาการวิชาชีพ และเทคโนโลยี

3.5.2 เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใช้ในการพัฒนาดตนเองและประกอบอาชีพสุจริต

3.5.3 รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิดมีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและมีความสุข

3.5.4 ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองเห็นช่องทางในการสร้างงานอาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง

3.5.5 พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม

3.5.6 มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นระเบียบ วินัย คุณธรรม และจริยธรรม

3.6 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ได้แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. 2546 : 6 - 7)

3.6.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสม ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิตวุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนจะต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาดตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

นอกเหนือจากกิจกรรมแนะแนวในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว สถานศึกษาต้องจัดระบบแนะแนว ให้บริการช่วยเหลือนักเรียนทุกคน เพื่อให้รู้จักตนเองในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการเลือกศึกษาต่อและเลือกอาชีพที่เหมาะสม

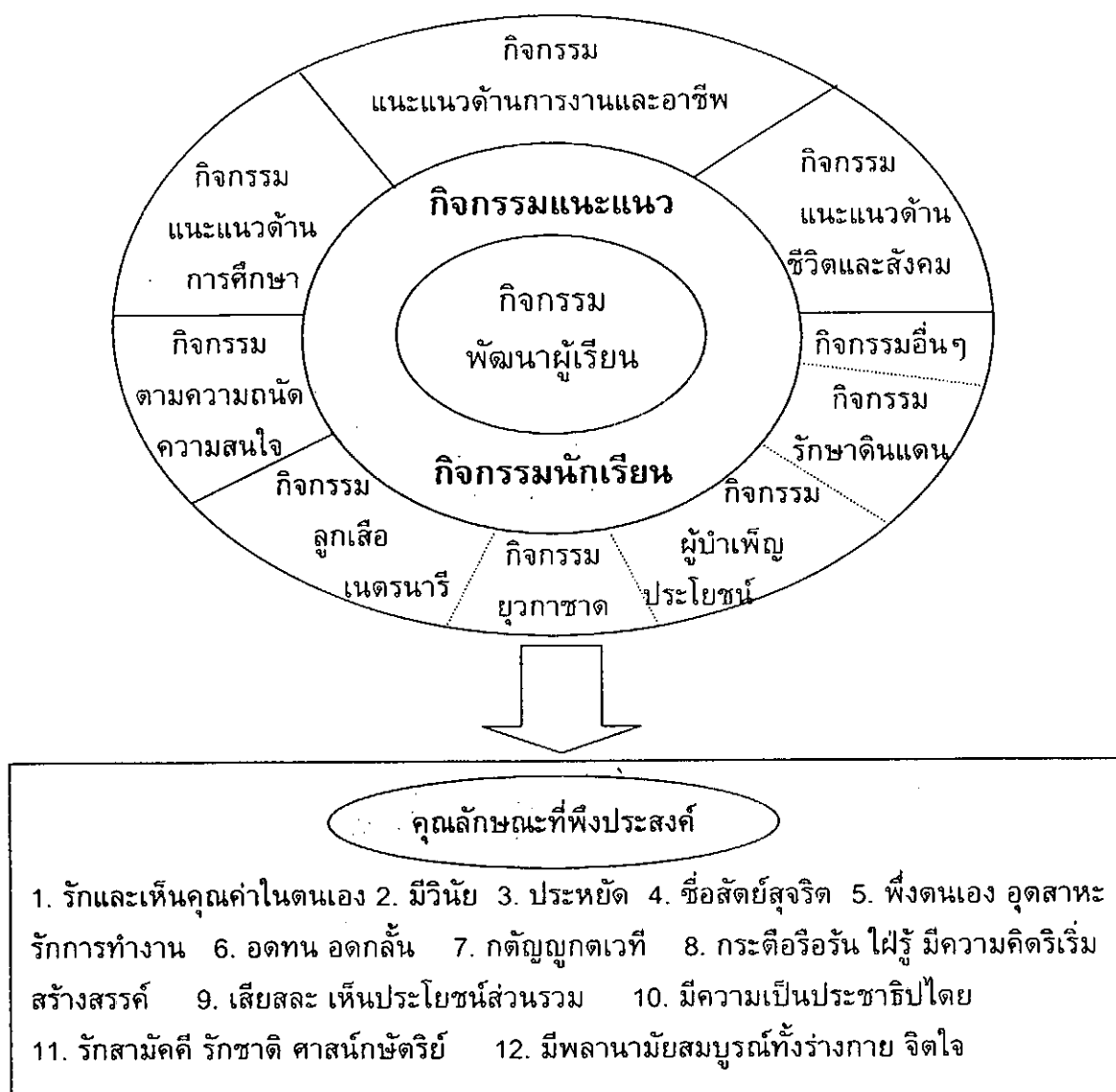
และเสริมสร้างบุคลิกภาพลักษณะนิสัย การปรับตัวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งความสามารถในการจัดการกับปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคมได้อย่างมีความสุข

3.6.2 กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน หรือกิจกรรมพัฒนาสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐหรือเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะ ความสามารถ พิเศษ ที่ไปสู่ความเป็นเลิศหรือศิลปิน เช่น เป็นนักวิทยาศาสตร์ นักโต่วาที นักแสดง นักดนตรี นักร้อง เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องจัดกิจกรรมเพื่อสนองนโยบายของรัฐเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น รักการออกกำลังกาย มีน้ำใจนักกีฬา การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

3.6.3 กิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของชาติโดยมุ่งเน้นปลูกฝังความเป็นระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีความรักสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

3.7 กรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน โดยมีผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ประการ โดยสามารถนำเสนอกรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ที่มา : คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, 2546 : 5

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวมุ่งส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น พึ่งตนเอง มีทักษะในการเลือกแนวทางการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิตและสังคม มีสุขภาพจิตที่ดี มีจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อครอบครัว สังคมและประเทศชาติ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

4.1 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว

การจัดกิจกรรมแนะแนวมียุทธประสงค์ที่สำคัญดังนี้ (คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. 2546 : 24)

4.1.1 เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

4.1.2 เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาความรู้จากข้อมูล ข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว สังคม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนเลือกแนวทางการศึกษา อาชีพได้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

4.1.3 เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.1.4 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ในงานอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

4.1.5 เพื่อให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างวินัยคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้เรียน

4.1.6 เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

4.2 หลักการจัดกิจกรรมแนะแนว

การจัดกิจกรรมแนะแนว มีหลักการดังนี้ (คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. 2546 : 24 - 25)

4.2.1 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติของผู้เรียน

4.2.2 จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ต้องสนองตอบจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

4.2.3 จัดกิจกรรมเพื่อผู้เรียนทุกคนโดยครอบคลุมด้านการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิต และสังคม

4.2.4 จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและตัดสินใจ

4.2.5 จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ด้วยการปฏิบัติจนเกิดทักษะหรือการเรียนรู้

4.2.6 ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูแนะแนวทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและประสานงาน

4.3 ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว

ในการจัดกิจกรรมแนะแนวให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้น ควรจัดให้ครอบคลุมขอบข่ายดังนี้ (คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. 2546 : 25)

4.3.1 การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อได้

อย่างมีประสิทธิภาพ มีเทคนิค วิธีการและทักษะการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียนและสามารถวางแผนการเรียน การศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

4.3.2 การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการทำงานและอาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน โลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีและทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในอาชีพ มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ ตลอดจนมีการพัฒนางานอาชีพตามที่ตนเองถนัดและสนใจ

4.3.3 การจัดกิจกรรมด้านชีวิตและสังคม มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีคุณภาวะทางอารมณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพ มีทักษะในการดำเนินชีวิตและสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.4 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว

กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้ (คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. 2546 : 25 - 26)

4.4.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

4.4.2 สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิต และสังคม เพื่อใช้ในการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อ อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

4.4.3 เสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

4.4.4 เสริมสร้างค่านิยมที่ดี วินัย คุณธรรม และจริยธรรม

4.4.5 เพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในวิชาต่าง ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพมีนิสัยรักการทำงานและสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

4.4.6 จัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมหรือครูเป็นผู้ริเริ่ม เป็นที่ปรึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียน เพื่อทำกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ และแก้ปัญหาผู้เรียนได้

4.4.7 จัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

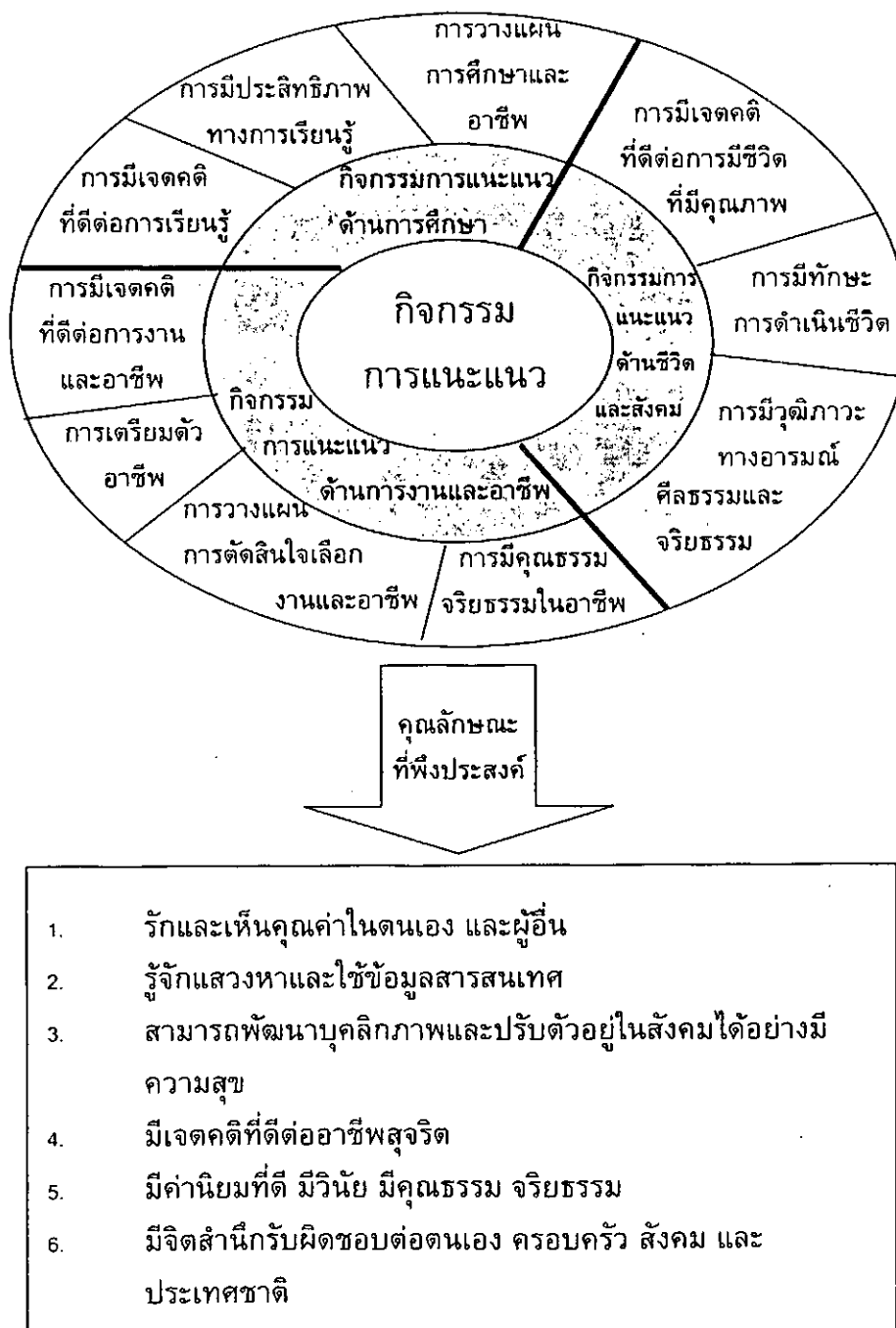
4.4.8 เป็นกิจกรรมที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการแต่เน้นการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และบูรณาการให้สอดคล้องกับชีวิตจริง

4.4.9 วัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรมโดยมีการประเมินผลจากเวลาการเข้าร่วม กิจกรรมการผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาของผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในการผ่านช่วงชั้น

4.4.10 สรุปการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.5 กรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว

การจัดกิจกรรมแนะแนวมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดและตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมขอบข่ายการจัดกิจกรรมแนะแนว ทั้งด้านการศึกษา ด้านการทำงานและอาชีพ ด้านชีวิตและสังคม โดยมีกรอบความคิดกิจกรรมแนะแนวดังนี้

ภาพประกอบ 2 กรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว

ที่มา : คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, 2546 : 30

จากกรอบความคิดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งมีขอบข่ายครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านการทำงาน อาชีพ ด้านชีวิตและสังคม ในการจัดกิจกรรมจำเป็นต้องจัดกิจกรรมทั้ง 3 ด้านไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น จึงได้ผสมผสานและบูรณาการเป็นกลุ่มกิจกรรมใหญ่ ๆ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กิจกรรมรู้จัก เข้าใจ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
2. กิจกรรมการแสวงหาและใช้ข้อมูลสารสนเทศ
3. กิจกรรมการตัดสินใจและแก้ปัญหา
4. กิจกรรมการปรับตัวและดำรงชีวิต

กิจกรรมกลุ่มที่ 1 มีจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก เข้าใจ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรู้จักตนเองและเข้าใจตนเอง ทั้งในด้านความถนัด ความสนใจ ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อย นิสัย อารมณ์ ความภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

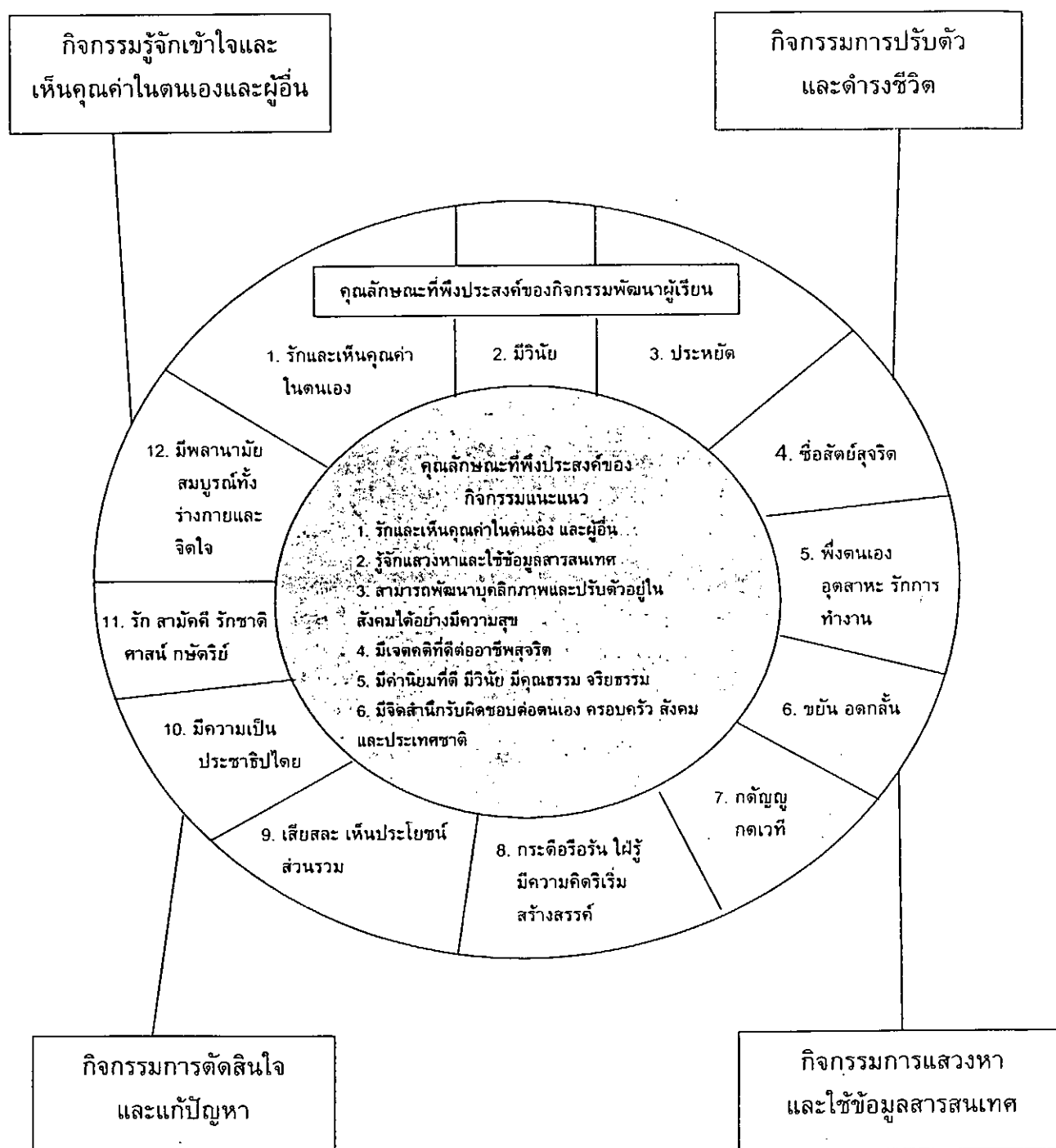
กิจกรรมกลุ่มที่ 2 มีจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาและใช้ข้อมูลสารสนเทศ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะและวิธีการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ รวบรวม และจัดระเบียบข้อมูล สามารถจัดระบบ กลั่นกรอง เลือกใช้ข้อมูลอย่างฉลาด เหมาะสมและเห็นคุณค่าในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ

กิจกรรมกลุ่มที่ 3 มีจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมาย วางแผน วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล ตลอดจนปรับปรุงแผนการดำเนินงาน โดยใช้ข้อมูลคุณธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

กิจกรรมกลุ่มที่ 4 มีจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจยอมรับตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ แสดงออกอย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากกรอบความคิดของกิจกรรมแนะแนว ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว 3 ด้านและแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งสามารถจัดกลุ่มกิจกรรมแนะแนวออกเป็น 4 กลุ่มกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น จะนำไปสู่การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับกิจกรรมแนะแนว

ภาพประกอบ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับกิจกรรมแนะแนว

ที่มา : คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, 2546 : 32

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

5.1 ความหมายของชุดการสอน

เคฟเฟอร์ (Kapfer. 1972 : 3 – 10) อธิบายว่า ชุดการสอนเป็นรูปการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย คำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุถึงพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหา นำมาสร้างชุดการสอนได้มาจากขอบเขตของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เนื้อหานั้นต้องตรงสามารถสื่อความหมายให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน

ฮุสตัน และคนอื่นๆ (Houston and others. 1972 : 10 – 12) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่าหมายถึง ชุดของประสบการณ์ที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย

กอร์ดอน (Gordon.1973:10) กล่าวว่า ชุดการสอน เป็นชุดของวัสดุอุปกรณ์และกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน ได้แก่ ความมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนและประเมินผล

กู๊ด (Good. 1973 : 306) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง โปรแกรมการสอนทุกอย่างที่จัดไว้โดยเฉพาะ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละชุดการสอน ซึ่งได้แก่ คู่มือครู เนื้อหา แบบทดสอบ และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้ครบถ้วน

เปรี๊ญ กุมุท (2518 : 1) กล่าวถึงชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นสื่อประสม(Multi-media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วย โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่อง หรือ ของ ภายในจะมีคู่มือการใช้ที่ประกอบด้วย รายละเอียดและคำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งสื่อการสอนที่จำเป็นสำหรับประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

วาสนา ขาวหา (2522 : 32) ให้ความหมายของชุดการสอนว่า หมายถึง การวางแผนการสอนโดยใช้สื่อต่างๆ รวมกัน (Multi Media Approach) หรือหมายถึงการใช้สื่อประสม (Multi Media) เพื่อสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยจัดเป็นชุดในลักษณะของหรือกล่อง

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 5) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง ระบบการนำสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยมาช่วยในการเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ชุดการสอนนิยมจัดไว้ในกล่องหรือซองเพื่อให้การสอนของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชุดการสอนประกอบด้วย คู่มือในการใช้ชุดการสอน สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ การมอบหมายงานเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายอย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งอาจนำมาใช้อธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา ส่วนสื่อการเรียนอีกอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความลึกซึ้ง สื่อการ

เรียนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สื่อประสม การนำสื่อการเรียนมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชานั้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ชุดการสอน คือ หน่วยหรือซองซึ่งบรรจุสื่อการเรียนต่าง ๆ พร้อมทั้งคำแนะนำในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

จากความหมายของชุดการสอนที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ชุดการสอน หมายถึง โปรแกรมการสอนทุกอย่างที่จัดไว้โดยเฉพาะ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละชุดการสอน ประกอบด้วย คู่มือในการใช้ชุดการสอน สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ การมอบหมายงานเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น

5.2 ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว

เบรื่อง กุมุท (2518 : 1) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวว่า หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยการใช้สื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชาแนะแนว ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ทั้งชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย อันจะทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2529 : 66 – 67) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวว่า หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยใช้สื่อประสมประกอบด้วย รูปภาพ เทปเพลง วีดิทัศน์ เกม แบบฝึกหัด โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ภายในประกอบด้วย คู่มือครู คู่มือนักเรียน รวมทั้งสื่อในการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง

จากความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยการใช้สื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชาแนะแนว ประกอบด้วย รูปภาพ เทปเพลง วีดิทัศน์ เกม แบบฝึกหัด โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ภายในประกอบด้วย คู่มือครู คู่มือนักเรียน รวมทั้งสื่อในการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง อันจะทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3 ส่วนประกอบของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล (2521 : 105 – 106) ได้กล่าวว่า ชุดการสอนประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือครูและแบบฝึกหัดปฏิบัติสำหรับครูผู้ใช้ชุดการสอนและผู้เรียนที่เรียนชุดการสอน
2. คำสั่งหรือการมอบหมาย เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้ผู้เรียน
3. เนื้อหาสาระอยู่ในรูปของการสื่อการสอนแบบประสม และกิจกรรมทางการเรียนทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล ที่กำหนดไว้ให้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้

4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงาน การค้นคว้า ผลงานที่ทำสำเร็จซึ่งเป็นผลของการเรียนรู้

สุมานัน รุ่งเรืองธรรม (2526 : 114 – 115) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุดการสอนไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. หัวเรื่อง เป็นการแบ่งหน่วยงานออกเป็นส่วนย่อยให้ผู้เรียนได้เข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งหัวเรื่องนี้ต้องตรงกับความต้องการของผู้เรียน และผู้สอน อีกทั้งมีคุณค่าทางด้าน การเรียนการสอนตามหลักสูตร

2. คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นสิ่งจำเป็นมากซึ่งผู้ใช้ชุดการสอนนั้น จะต้องศึกษาจากคู่มือเป็นอันดับแรก ดังนั้น คู่มือการใช้ชุดการสอนจึงประกอบด้วย

2.1 หัวเรื่อง กำหนดเวลาเรียน และจำนวนผู้เรียน

2.2 เนื้อหาสาระสำคัญ จากรายละเอียดของเนื้อเรื่องทั้งหมด ควรจะบรรยายเนื้อหาอย่างสั้น ๆ และ กว้าง ๆ ส่วนรายละเอียดควรนำไปรวมไว้ในเอกสารประกอบการเรียน

2.3 ความคิดรวบยอด (Concept) กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น

2.4 วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่มุ่งจะให้ผู้เรียนได้รับ

2.5 สื่อการเรียนหรือวัสดุประกอบการเรียน ระบุรายการศึกษาค้นคว้า และผู้สอนจะใช้ประกอบการสอน

2.6 กิจกรรมการเรียน เป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และการใช้อุปกรณ์

2.7 การประเมินผล

3. วัสดุประกอบการเรียนหรือสื่อการเรียน รายการที่ระบุในคู่มือ การใช้ชุดการสอนจะต้องมีไว้ในชุดการสอนจริง ๆ และต้องระบุรายการ วัสดุอุปกรณ์ หรือสื่อที่มีอยู่ด้วยหมายเลขให้แน่ชัด

4. การประเมินผล แบบประเมินผลเพื่อพฤติกรรมของนักเรียน อาจเป็นลักษณะของแบบทดสอบ หรือการใช้แสดงผลงาน ซึ่งต้องกำหนดและออกแบบมาให้เข้าใจ

5. สิ่งที่ใช้บรรจุ ขนาดรูปแบบของชุดการสอน ไม่ควรใหญ่เกินไป ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการขนย้ายและการนำไปใช้

6. กิจกรรมสำรอง ถ้าเป็นชุดการสอนแบบกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมสำรองไว้สำหรับนักเรียนบางคนที่ทำเสร็จก่อนผู้อื่นได้มีกิจกรรมอย่างอื่นทำ

7. ทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำออกไปใช้ประกอบการสอน

ดังนั้นส่วนประกอบที่สำคัญของชุดการสอนได้แก่ หัวเรื่อง คู่มือ เนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน การประเมินผล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ชุดการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.4 คุณค่าของชุดการสอน

ประหยัด จิระวรพงศ์ (2527 : 267) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนว่า

1. ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการดำเนินการสอน เพราะลดเวลาในการเตรียมไว้ล่วงหน้า
 2. ช่วยแก้ปัญหาในการขาดแคลนครู
 3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- อย่างแท้จริงจากชุดการสอนรายบุคคลและชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม
5. ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบเพราะชุดการสอนเอื้อต่อการใช้ในแง่เวลา และสถานที่
 6. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มีมากที่บูรณาการเป็นอย่างดีจึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การนำชุดการสอนใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีผลทำให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เพราะชุดการสอน เป็นการนำสื่อหลายๆอย่างมาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบ และช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนและลดปัญหาในการขาดแคลนครูได้อีกด้วย

5.5 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

ชุดการสอน เป็นนวัตกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีบทบาทในการเรียนการสอน ดังนั้นในการผลิตชุดการสอนจึงต้องอาศัยหลักการและทฤษฎีที่สำคัญ ๆ ดังนี้

เคมปีและเดตัน (Kemp and Dayton, 1985 : 13 – 14) มีแนวความคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่ตีความพฤติกรรมมนุษย์ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimuli) และการตอบสนอง (Responses) สิ่งเร้าก็คือ ข่าวสารหรือเนื้อหาวิชาที่ส่งไปให้ผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน ในโปรแกรมการเรียนการสอนอิงหลักการทฤษฎีนี้มาก โดยจะแตกลำดับขั้นของการเรียนรู้ออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ และเมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนองก็จะสามารถทราบผลได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบถูกต้องก็จะมีเสริมแรง โปรแกรมการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลอิงทฤษฎีนี้มาก

2. กลุ่มเกสตัลท์ หรือ กลุ่มทฤษฎีสถาน หรือ กลุ่มความรู้ความเข้าใจ เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ ความเข้าใจหรือการรู้คิด อันได้แก่การรับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกระทำ อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นกับคุณภาพของสติปัญญาและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์

3. กลุ่มจิตวิทยาทางสังคมหรือการเรียนรู้ทางสังคม เป็นกลุ่มที่เริ่มได้รับความสนใจมากขึ้น ซึ่งทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพและปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ จากการเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงหรือผ่านสื่อการเรียนการสอน

เคมปีและเดตัน (Kemp and Dayton. 1985 : 14 – 15) กล่าวถึงทฤษฎีทั้ง 3 กลุ่มว่าต่างมีความคล้ายคลึงหรือจุดเน้นเกี่ยวกับการออกแบบและการสื่อสารการเรียนดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motivation) หากนักเรียนมีความต้องการ ความสนใจ หรือความปรารถนาที่จะเรียนรู้ ก็จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างให้นักเรียนเกิดความสนใจ โดยการเสนอสื่อการสอนที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ คือจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมในการเรียนรู้ ซึ่งมีความหมายหรือน่าสนใจสำหรับนักเรียน

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักเรียนแต่ละคนต่างมีอัตราและวิธีการเรียนรู้แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสื่อการสอนจะต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย

3. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Learning Objectives) ในการจัดการเรียนการสอน หากนักเรียนได้ทราบจุดประสงค์ในการเรียนรู้ก็จะทำให้นักเรียนมีโอกาสบรรลุจุดประสงค์ได้มากกว่าที่ไม่ทราบนอกจากนี้จุดประสงค์ของการเรียนรู้ ยังช่วยในการวางแผนสร้างสื่อการเรียนการสอน คือทำให้ทราบว่าควรบรรจุเนื้อหาอะไรในสื่อ

4. การจัดเนื้อหา (Organization of Content) การเรียนรู้จะง่ายขึ้นหากมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นและสมเหตุสมผล

5. การจัดเตรียมการเรียนรู้ที่มีมาก่อน (Pre - Learning Preparation) ที่มีมาก่อนดังนั้นในการสร้างชุดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงธรรมชาติและระดับการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม เพื่อที่จะจัดเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มผู้เรียน

6. อารมณ์ (Emotion) การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับอารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลพอ ๆ กับการสามารถทางสติปัญญา ดังนั้นในการสร้างชุดการเรียนการสอนควรตอบสนองอารมณ์ ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นสำคัญ

7. การมีส่วนร่วม (Participation) การเรียนรู้จะบังเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และหากนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งทางสติปัญญาและทางกายภาพ และควรจัดเป็นเป็นเวลายาวนานกว่าการเรียนรู้โดยการฟังหรือดู

8. การสะท้อนกลับ (Feedback) การเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นหากนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจ

9. การเสริมแรง (Reinforcement) เมื่อนักเรียนบรรลุผลในการเรียนรู้เนื้อหาสาระใดแล้วก็จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งการเรียนรู้ก็เป็นรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่น และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในทางบวกแก่นักเรียน

10. การฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ (Practice and Repetition) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของความรู้และทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติและการกระทำซ้ำอยู่เสมอซึ่งจะนำไปสู่ความคงทนในการเรียนรู้

11. การนำไปประยุกต์ใช้ (Application) ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาของการเรียนรู้ก็คือ การเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคลในการประยุกต์ หรือถ่ายโยงการเรียนรู้ คือสามารถไปใช้กับปัญหาหรือสภาพการณ์ใหม่

ฉลงชัย สุรวัฒนบุรณ (2528 : 27 – 31) มีแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับเงื่อนไขสภาวะและวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากทฤษฎีทั้ง 3 กลุ่มดังนี้คือ

1. นักเรียนต้องได้รับประสบการณ์ และมีโอกาสฝึกหัดพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การสอนการเรียนรู้โดยจะต้องจัดการสอนที่มีทิศทางชัดเจนและเหมาะสม จึงจะก่อให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด

2. ประสบการณ์การเรียนรู้ต้องทำให้ผู้เรียน ได้รับความพึงพอใจจากการกระทำพฤติกรรมที่กำหนด และบำบัดความต้องการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้

3. สิ่งเร้าและการตอบสนองจะต้องเกิดขึ้นไล่เลี่ยกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

4. ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงการจัดลำดับขั้นตอนของงานจำนวนครั้ง ระยะเวลาของการฝึก ตลอดจนการหยุดพักสลับกันไป

5. การเสริมแรงและการให้รางวัล เป็นสภาวะที่สำคัญมากในการเรียนรู้ทุกประเภท ถ้าให้ในการเสริมแรงหรือให้รางวัลเข้มแข็ง การตอบสนองจะมีโอกาสสูงขึ้น โดยที่ควรจะมีควมดีในการเสริมแรงบ่อยที่สุดเมื่อผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนในจุดนั้นๆ และควรจะให้มีความดีในการเสริมแรงอย่างอ่อนที่สุด เมื่อผู้เรียนทำผิดในแต่ละขั้นตอน

6. แรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจของผู้เรียน เป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการเรียนรู้มาก การเรียนรู้จะเกิดผลสูงสุดเมื่อผู้เรียนมีความพึงพอใจหรือมีแรงจูงใจ โดยเฉพาะแรงจูงใจภายในหรือแรงจูงใจภายนอกที่ได้รับแล้วเปลี่ยนเป็นแรงจูงใจภายใน

7. ความพร้อมของผู้เรียน ผู้เรียนจะเรียนได้ดี เมื่อได้รับการเตรียมความพร้อมที่จะเรียน

8. การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพเมื่อผู้เรียนมีวัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่เหมาะสมในการทำงานหรือการแก้ปัญหา

9. การให้นักเรียนได้ลงมือกระทำ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยนักเรียนจะซึมซับสิ่งนั้นด้วยกระบวนการดูดซึม (Assimilation) และบรรจุสิ่งนั้นไว้ในสมองด้วยกระบวนการปรับความแตกต่าง เพื่อให้เข้ากับความเข้าใจและความรู้เดิม (Accommodation)

10. วิธีการเรียนและระดับความคล้ายคลึงประสบการณ์ใหม่ กับความรู้เดิมเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการเรียนรู้ ภายใต้เงื่อนไขที่ดีเหมาะสม การเรียนรู้ที่ดีย่อมเกิดขึ้นได้

11. ผู้เรียนจะเรียนได้ดีเมื่อมีโอกาสได้สำรวจข้อบกพร่องต่าง ๆ ของตนเองและควรได้รับแรงจูงใจให้หาวิธีแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสม

12. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้กว้างขวาง เร็วขึ้น และดีขึ้น เมื่อได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมากกว่าเป็นนามธรรม เพราะนักเรียนได้ใช้ประสาทรับรู้หลาย ๆ ส่วนในการเรียนรู้ ประสบการณ์รูปธรรมทำให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งกว้างขวาง เรียนได้เร็วขึ้นและจดจำได้นาน

13. การเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีประสิทธิผลเมื่อมีการจัดสภาพบรรยากาศ การเรียนที่ดี มีความอบอุ่น รู้สึกปลอดภัย มีบรรยากาศแห่งการยอมรับกฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติและมีเสรีภาพภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม

14. ผู้เรียนควรมีโอกาสร่วมวางแผนหรือกำหนดมาตรฐานการวัดประเมินผลประกอบกิจกรรมของตน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนตั้งใจเรียนและประสบผลสำเร็จในการเรียน

15. นักเรียนมีโอกาสได้ประเมินตนเองทุกขณะที่เรียน จะช่วยให้ปรับปรุงการเรียนทัน

16. มีการสรุปการเรียนรู้หรือการกระทำกิจกรรมแต่ละครั้งแต่ละตอน

17. การเรียนรู้จำแนกแยกแยะของนักเรียน จะวัดได้จากการกระทำตอบสนองต่อสิ่งเร้า 2 ชนิดขึ้นไป ว่าจำแนกแยกแยะให้เห็นได้

18. ปกติมนุษย์เรียนรู้โดยมีกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ

18.1 ขั้นรับประสบการณ์ โดยอาศัยประสาทรับรู้สิ่งเร้า

18.2 ขั้นทำความเข้าใจ จัดเป็นระบบการสังเคราะห์บูรณาการ

ประสบการณ์ต่าง ๆ ให้มีความหมายยิ่ง ๆ ขึ้น ทำให้เข้าใจกระจ่างยิ่งขึ้น

18.3 ขั้นการคิดอันเป็นกระบวนการทางจิต ผู้ที่คิดอย่างมีประสิทธิภาพจะเป็นผู้ที่สามารถจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ให้สัมพันธ์กันหรือใช้ร่วมกับประสบการณ์ใหม่ได้อย่างเหมาะสม

5.6 ขั้นตอนการผลิตชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 123) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตชุดการสอนโดยนำเอาวิธีระบบมาใช้ในการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา ฯ ซึ่งเป็นชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มเหมาะสมสำหรับการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ทั้งหมด 10 ข้อ คือ

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจจะเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการแบบสหวิทยาการ ตามที่เห็นเหมาะสม

2. กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณ เนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง

3. กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตนเองว่า ในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์ออกมาเป็น 4 - 5 หัวเรื่อง

4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ จะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุป รวมแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน

5. กำหนดวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนแล้ว เปลี่ยนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งเป็นแนวทางในการเลือกและการผลิตการสอน " กิจกรรมการเรียนรู้ " หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองทางวิทยาศาสตร์ เล่นเกม ฯลฯ

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบการประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้การสอนแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งเป็นการวัดผลที่ยึดเกณฑ์ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ โดยไม่มีการนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่น เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตชุดการสอน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ เรียกว่า "ชุดการสอน"

9. หาประสิทธิภาพชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมามีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำต้องกำหนดเกณฑ์ล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการว่าการเรียนรู้เป็นการช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการสอน ชุดการสอนที่ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการสอน และระดับการศึกษาโดยกำหนดขั้นตอนการใช้ดังนี้

ก. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาความรู้เดิมของผู้เรียน (ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที)

ข. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

ค. ชันประกอบกิจกรรมชันเรียน (ชันสอน) ผู้สอนบรรยาย หรือแบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

ง. ชันสรุปผลการสอน เพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญ

จ. ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปแล้ว

5.7 ประโยชน์ของชุดการสอน

มนตรี แยมกลีกร และคนอื่นๆ (2528 : 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด
2. ผู้เรียนเป็นผู้ที่ทำการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ได้ตามความสามารถความสนใจหรือความต้องการของตนเอง
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. ช่วยผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกัน
5. ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของครู ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนได้ตลอด ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพหรือความคับข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด
6. ช่วยให้เป็นอิสระจากบุคลิกภาพของครู เนื่องจากชุดการสอนช่วยถ่ายทอดเนื้อหาได้ ดังนั้นครูที่พูดไม่เก่งก็สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนได้ตรงตามความสามารถ
8. ช่วยลดภาระ สร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถนำไปใช้ได้ทันที
9. ช่วยจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเองหรือต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย
10. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบต่อเนื่องหรือการศึกษานอกระบบเพราะชุดการสอนสามารถนำไปสอน ผู้เรียนได้ทุกสถานที่ และทุกเวลา
11. แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการสอนสามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลา
12. เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน

5.8 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525 : 494 – 497) ได้กล่าวถึง การหาประสิทธิภาพชุดการสอน หมายถึง การนำชุดการสอนไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อนำมาปรับปรุงและนำไปทดลองจริง ประสิทธิภาพของชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยถือว่าชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานตั้งไว้ 80/80 หมายความว่า จำนวนนักเรียนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

1. การกำหนดประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับเกณฑ์แล้ว ชุดการสอนนั้นก็มีความดีที่จะนำไปสอนนักเรียนได้ การที่กำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้มีค่าเท่าใดนั้นให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณา

ตามความพึงพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักจะตั้งไว้ 80/80 , 85/85 หรือ 90/92 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจจะตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น

2. การยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพ เมื่อทดลองโดยใช้ชุดการสอน ก็สามารถหาประสิทธิภาพของชุดการสอนได้ แล้วนำประสิทธิภาพของชุดการสอนที่หาได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ เพื่อดูว่าเราจะยอมรับประสิทธิภาพถือความแปรปรวน 2.50-5 เปอร์เซนต์ นั่นคือ ประสิทธิภาพของชุดการสอนไม่ควรต่ำกว่า 5 เปอร์เซนต์ เช่น เราตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ 90/90 เมื่อนำชุดการสอนไปทดลองพบว่า ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 87.5/87.5 เปอร์เซนต์ เรายอมรับได้ว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ การยอมรับประสิทธิภาพชุดการสอนมี 3 ระดับ สูงกว่าเกณฑ์ เท่าเกณฑ์ ต่ำกว่าเกณฑ์แต่ยอมรับได้ว่ามีประสิทธิภาพ

3. การทดลองประสิทธิภาพ เมื่อผลิตชุดการสอนขึ้นมาแล้ว ต้องนำชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1 : 1) คือการทดลองกับผู้เรียน 3 คน โดยใช้ผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาสูง ปานกลาง ต่ำ นำผลที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น ปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองจะมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์

3.2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (1 : 10) คือการทดลองกับผู้เรียน 6 – 10 คน โดยใช้ผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาสูง ปานกลาง ต่ำ นำผลที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น

3.3 การทดลองแบบกลุ่มใหญ่ (1 : 100) คือการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้น จำนวน 30 – 100 คน นำผลที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพ หากต่ำกว่าเกณฑ์มากเกินไปที่กำหนดไว้ ต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนใหม่ตามหลักความจริง

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

6.1 งานวิจัยในประเทศเกี่ยวข้องกับชุดการสอน

กมล ประทีปธีรานันต์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนชั้นปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คัดเลือกจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ปีการศึกษา 2529 จำนวน 464 คน สำหรับนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา มีจำนวน 116 คน สัมภาษณ์ความสนใจในการเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ 84 คน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้นักเรียนจำนวน 70 คน แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย กลุ่มละ 35 คน ให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ โดยสอนกลุ่มละ 21 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที หลังการทดลอง ให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถามคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำ

ข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้ t - test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นวนลง มังตรีสรรค์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง สังคหวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คัดเลือกจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ ปีการศึกษา 2529 จำนวน 624 คน สำหรับนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามคุณธรรม ด้านสังคหวัตถุ 4 ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมามีจำนวน 156 คน สัมภาษณ์ความสนใจในการเป็นตัวอย่างแล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้นักเรียนจำนวน 70 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน ให้กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ได้รับการสอนแบบปกติ โดยสอนกลุ่มละ 14 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที แล้วเปรียบเทียบคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้ t - test เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบสอบถามคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 แบบ Check list และชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม มีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวรีย์ สุขแสน (2534 : 35) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านจริยธรรมมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์ (2536 : 71 - 74) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2536 จำนวน 30 คน กลุ่มทดลองมี 15 คน กลุ่มควบคุมมี 15 คน พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดแนะแนวมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรรัตน์ วิไลรัตน์ (2537 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวมีการรับรู้ด้านอาชีพมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปนัดดา ยัมสกุล (2538 : 61) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอบ้านท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2538 กลุ่มทดลอง 22 คน กลุ่มควบคุม 20 คน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดแนะแนวมีความสามัคคีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

สุรจิต วรรณรักษ์ (2540 : 74 - 78) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว มีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัลยา กริธธร (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว การศึกษาต่อสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนคราราม จังหวัดเพชรบุรี โดยมีจุดมุ่งหมาย 1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนนคราราม จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 คน ที่ได้มาจากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากประชากรที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อ เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ เพื่อใช้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีการวางแผนการศึกษาต่อได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชุดิมา ศรีสังวร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองลำเจียก กรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมาย 1. เพื่อสร้างชุดการสอนความภาคภูมิใจในตนเอง 2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนความภาคภูมิใจในตนเอง 3. เพื่อเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนก่อนและหลังได้รับชุดการสอนความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองลำเจียก กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 จำนวน 12 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความ

ภาคภูมิใจในตนเอง และชุดการสอนความภาคภูมิใจในตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์ E1 / E2 และการทดสอบ t - test ผลการวิจัย พบว่า ชุดการสอนความภาคภูมิใจในตนเองที่สร้างขึ้นมีจำนวน 10 ชุด ชุดการสอนแต่ละชุดมีประสิทธิภาพ E1 / E2 อยู่ระหว่าง 61.67/70.00 – 83.33/90.00 และ ภายหลังการได้รับการใช้ชุดการสอนความภาคภูมิใจในตนเอง นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนได้ดี และอำนวยความสะดวกในการเตรียมการสอนให้แก่ครูผู้สอน จึงสมควรที่จะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน ทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ด้วยความเชื่อมั่นว่าชุดการสอนนี้จะสามารถช่วยให้นักเรียนมีการปรับปรุงตนเองด้านคุณธรรมและจริยธรรมได้อย่างดีและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

6.2 งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวข้องกับชุดการสอน

ฮาร์เปอร์ (Harper. 1972 : 5669 – A) ได้ทดลองสร้างชุดการสอนประกอบด้วยการสอนวิชาภาษาฝรั่งเศสของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมื่อสอบไปได้หนึ่งภาคเรียน จึงสรุปผลได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ ความก้าวหน้าของนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มอ่อนมีความก้าวหน้ากว่านักเรียนกลุ่มปานกลาง

ฟราเซียร์ (Frazier. 1975 : 2589) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน โดยใช้ชุดการสอนอบรมครูในโปรแกรมการอบรมครูประถมศึกษาระดับ 1 เพื่อให้นำความรู้จากการอบรมไปใช้สร้างชุดการสอนสำหรับสอนเด็กระดับ 1 โดยทำการทดลองกับครูจำนวน 66 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 26 คน กลุ่มทดลอง 40 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ครูที่ได้รับการอบรมด้วยชุดการสอนสามารถนำความรู้ไปใช้สร้างชุดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บราวน์เลย์ โอแอลเลตา (Brawley Oleta. 1975 : 428) ได้ทำการทดลองเพื่อศึกษาผล การสอนจากชุดการสอนแบบสื่อประสมเพื่อสอนในเรื่อง การบอกเวลาสำหรับนักเรียนที่ช้า ผู้ทดลองได้ใช้ชุดการสอน 12 ชุด ทดลองในเวลา 15 วัน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แอนเดอร์สัน (Avderson. 1982 : 4795 – A) ได้สร้างชุดการสอนด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียน โดยใช้ชุดการสอนด้วยตนเองกับกลุ่มทดลองและใช้การสอนแบบบรรยายกับกลุ่มควบคุมผล การศึกษาพบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดการสอนด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ ได้รับการสอนบรรยายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

7.1 ความหมายของพัฒนาการ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 19) ได้อธิบายว่าพัฒนาการหมายถึง " การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของคนตลอดชีพทั้งรูปแบบที่เจริญขึ้นหรือถอยลง " ข้อสังเกตที่ควรพิจารณาก็คือ คำว่า " ถอยลง " ซึ่งหมายถึงว่าในบางวัย เช่น วัยผู้ใหญ่หรือวัยชรา พฤติกรรมของคนเราจะด้อยสมรรถภาพลง เช่น สายตาเห็นได้น้อยลง หูได้ยินเสียงลดลง เป็นต้น

ถวิล ธาราโกชน และศรัณย์ ดำริสุข (2541 : 42) ได้สรุปว่า พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์อย่างมีระเบียบแบบแผน อย่างต่อเนื่องเป็นไปตามลำดับขั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ก้าวหน้าทางด้านคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และสมอง พร้อมทั้งในแนวทางที่เสื่อมถอยลงด้วย

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 65) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของมนุษย์เรา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านพร้อมกัน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ และการเปลี่ยนแปลงนี้จะกันไปทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพในเวลาเดียวกัน

ดังนั้น สรุปได้ว่า พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์อย่างเป็นระเบียบแบบแผนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ และการเปลี่ยนแปลงนี้จะกันไปทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพในเวลาเดียวกัน โดยมีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามลำดับขั้นอย่างต่อเนื่อง และมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งการพัฒนาการจะมีลักษณะเฉพาะในแต่ละช่วงวัยของมนุษย์

7.2 แนวความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม

7.2.1 ความหมายของคุณธรรม

ความหมายของคุณธรรมที่อธิบายไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ " สภาพคุณงามความดี " (ราชบัณฑิตยสถาน. 2530 : 90)

กระมล ทองธรรมชาติ (2525 : 80) ได้ให้คำจำกัดความคุณธรรมว่า เป็นธรรมหรือหลักความประพฤติที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้ยึดถือและปฏิบัติตามความเชื่อของบุคคล ส่วนใหญ่ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีที่แท้จริงต่อสังคมอันได้แก่ การรักษาศีลและการประพฤติตนตามหลักธรรม

ลัดดา เสนาวงษ์ (2532 : 59) ได้ให้ความหมายคุณธรรมว่า คือ ความดีงามต่างๆ ที่มีอยู่ในจิตใจแต่ละคน และยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย

บรรจง ชูสกุลชาติ (2533 : 5) ได้กล่าวว่า คุณธรรม คือ สภาพความดีงามทั้งหลายที่ฝังลึกอยู่ในจิตสำนึกของบุคคลและเป็นคุณสมบัติที่อาจหาได้ในสัตว์โลกชนิดอื่น ๆ คุณธรรมจึงมี

สาระสำคัญคือ เป็นสภาพคุณความดีที่อยู่ในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการแสดงออกอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2539 : 115 -116) ได้อธิบายความหมายของคุณธรรมว่าหมายถึง สิ่งที่ถูกคัลยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม มีประโยชน์มากและมีโทษน้อย สิ่งที่เป็นคุณธรรมในแต่ละสังคม อาจจะแตกต่างกัน เพราะการเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ศาสนาและการศึกษาของคนในสังคมนั้น เช่น การคุมกำเนิดและการคืนของที่เก็บได้แก่เจ้าของนั้น ในสังคมส่วนใหญ่จะยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีควรทำ แต่ในบางสังคมและบางวัฒนธรรมอาจจะเห็นว่า เป็นสิ่งที่ขัดกับหลักมนุษยมีความอ่อนหวาน สวยงาม น่าคบหาสมาคมด้วย

สรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงาม ความดีที่อยู่ในจิตใจมนุษย์ และ ยึดถือปฏิบัติ จนเป็นนิสัย ซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

7.2.2 ความหมายของจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรมที่อธิบายไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ ธรรมะที่เป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน. 2530 : 217)

พระยาอนุমানราชชน (2516 : 409) ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรมคือ การค้นหาความจริง เกี่ยวกับคุณค่าของความประพฤติในสังคมว่า พฤติกรรมอย่างไรถือว่าถูกหรือดี ควรประพฤติ และมีพฤติกรรมอย่างไรถือว่าผิดหรือชั่ว ไม่ควรประพฤติ แล้วกำหนดเป็นมาตรฐานไว้

สกล นิลวรรณ (2522 : 5) ให้ความหมายจริยธรรมว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวินิจฉัย สิ่งที่เป็นความดี ความเชื่อ ความถูกต้อง ความไม่ถูกต้อง และภาระหน้าที่อันบุคคลจะพึงกระทำในกรณีต่าง ๆ กัน

บรรจง จันทรสา (2522 : 176 - 180) ได้อธิบายว่า จริยธรรม คือ การประเมินคุณค่าของการกระทำ หรือการแสดงออกของมนุษย์เพื่อหาคำตอบ ว่าการกระทำเช่นนั้นดีหรือชั่ว ยุติธรรม หรืออยุติธรรม

พนัส หันนาคินทร์ (2523 : 10) อธิบายว่า จริยธรรม คือ คุณสมบัติทางความประพฤติที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมประพฤติปฏิบัติตาม

สาโรช บัวศรี (2523 : 142) ได้อธิบายไว้ว่า จริยธรรมคือ แนวทางในการประพฤติตนเพื่ออยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคม ซึ่งจะรวบรวมค่านิยมที่จำเป็นเข้าไว้ด้วยกัน อาจจะอยู่ระดับที่ลดหลั่นลงไปจากระดับของศีลธรรมและคุณธรรม ค่านิยมที่จำเป็นเหล่านั้น ได้แก่ ธรรมเนียม ประเพณี กฎหมาย อุดมการณ์ วินัย มรรยาท เป็นต้น

วีระ บำรุงรักษ์ (2523 : 131) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรม คือ แบบแผนความประพฤติ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักคุณธรรม และ เป็นมาตรฐานของวัฒนธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 -3) ได้อธิบายความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม (Morality) หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆ ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติคือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสังคมนั้น คือ พฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุนและผู้กระทำโดยมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ลักษณะอีกประการคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัดผู้ที่กระทำและเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องไม่สมควร ลักษณะต่างๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวกับจริยธรรมมีหลายประการ เช่น ความรู้ ทัศนคติ การใช้เหตุผลและพฤติกรรมต่างๆ

เสฐียรพงษ์ วรรณปก (2533 : 20) ได้สรุปความหมายจริยธรรมว่า เป็นหลักสำหรับให้คนเรายึดถือในการปฏิบัติตน จริยธรรมตัดสินให้เราเป็นคนดี มีความประพฤติดี ละเว้นความชั่ว

ฤกษ์ชัย คุณูปการ (2539 : 3) ได้สรุปความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ผู้ที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีความดีงาม มีคุณธรรมและศีลธรรมประจำใจ เมื่อแสดงพฤติกรรมแล้ว จะได้รับความพึงพอใจหรือความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม

สุนน อมรวิวัฒน์ (2543 : 19) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง แบบแผนของความประพฤติและการปฏิบัติซึ่งยึดหลักของศีลธรรม

สมบุญ ชิตพงศ์ (2544 : 6 - 7) ได้ให้ความหมายของจริยธรรม คือ สิ่งปฏิบัติแล้วเกิดความดี ความงาม ความสวย เป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องและซ้อนทับกับคุณธรรม ซึ่งหมายถึง สิ่งปฏิบัติแล้วเกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น จริยธรรมจะเน้นในสิ่งที่เหนือกว่าคุณประโยชน์

นักปรัชญา และนักจิตวิทยาชาวต่างประเทศ ได้ให้ความหมาย จริยธรรม ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Morality ไว้เช่น

บราวน์ (Brown.1968 : 411 - 424) จริยธรรม คือ ระบบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่บุคคลใช้ในการแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด

เพียเจท์ (Piaget.1969) จริยธรรมเป็นลักษณะของประสบการณ์ของมนุษย์ และหน้าที่ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจ และอนามัยบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของการกระทำและสิทธิ

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 4 - 5) กล่าวว่า จริยธรรมมีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึง กฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ไม่มีการขัดแย้งเป็นอุดมคติ ดังนั้น พันธะทางจริยธรรม จึงเป็นการเคารพต่อสิทธิข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

อาร์บัทโนและคณะ (Arbuthno and others. 1981 : 22) ได้สรุปว่าจริยธรรม คือ หลักแห่งความยุติธรรม ความเสมอภาคและการรู้จักสิทธิและหน้าที่

ฮินแมน (Hinman. 1998 : 5) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า เป็นการแสดงให้เห็นสภาวะหรือการสะท้อนกลับอย่างมีจิตสำนึกเกี่ยวกับความเชื่อทางด้านศีลธรรม (Moral Beliefs) หรือหลักศีลธรรมในสังคมที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมบุคคลในสังคม

ธิรูซ์ (Thiroux. 1998 : 14) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการกระทำที่เกี่ยวกับสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อบุคคลในสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ รวมทั้งจารีต ประเพณี ศาสนาและวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติทางความประพฤติที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมประพฤติปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นแนวทางในการประพฤติตนเพื่อยุติกันอย่างมีความสุขในสังคม โดยถือว่า จริยธรรมเป็นเกณฑ์หนึ่งในการแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด

7.2.3 คำที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

ยูพา นันทะไชย (2536 : 4) ได้นิยามคำที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ดังนี้

ศีลธรรม (Morals) คือ ประมวลกฎเกณฑ์ความประพฤติของศาสนาในศาสนาหนึ่ง ศีลธรรมจะต่างจากจริยธรรมในแง่ที่จริยธรรมเป็นคำกลาง ๆ ไม่เฉพาะเรื่องศาสนา แต่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีและสังคมด้วยส่วนศีลธรรมนั้นใช้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

คุณธรรม (Virtue) หมายถึง อุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในจิตใจ อุปนิสัยนี้ได้มาจากการพยายามและความประพฤติที่ติดต่อกันมาเป็นเวลานาน -

มโนธรรม (Conscience) คือ ความสำนึกถึงมาตรการความประพฤติดี อาจจะสำนึกในขณะที่จะต้องตัดสินใจเลือกวิถีทางประพฤติเฉพาะหน้าหรืออาจจะสำนึกในอดีต แต่ยังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกวิถีทางประพฤติ

ค่านิยม (Value) หมายถึง การยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคนมีอยู่ต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ มนุษย์ สิ่งมีชีวิตอื่นๆ รวมทั้งการกระทำในด้านเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรมและสุนทรียธรรม ทั้งนี้โดยได้ทำการประเมินจากทัศนะต่างๆ โดยถี่ถ้วนและรอบคอบแล้ว

7.2.4 ขอบข่ายของการพัฒนาคุณธรรม

การพัฒนาคุณธรรม ควรจะได้ดำเนินการให้สอดคล้องเป็นแนวเดียวกันทั่วประเทศ ภายในขอบข่ายดังต่อไปนี้ (คู่มือการพัฒนาคุณธรรม. 2532 : 9 - 10)

1. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ คือ

- 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ
- 2) การประหยัดและออม

- 3) การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
 - 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา
 - 5) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. คุณธรรมตามพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 4 ประการคือ
- 1) การรักษาความสัตย์ความจริงใจต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นธรรม
 - 2) การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ความดีนั้น
 - 3) การอดทน อดกลั้น อดออมที่จะไม่ประพฤติดังความสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด
 - 4) การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริตและรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการและคุณธรรมตามพระราชดำริ 4 ประการดังกล่าวข้างต้นนั้นถือเป็นกรอบสำคัญในการรณรงค์พัฒนาคุณธรรมในลักษณะต่างๆ ไปสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ยังคงมีระเบียบวินัยและจรรยาบรรณที่จะต้องถือเป็นกรอบสำคัญอีกกรอบหนึ่ง ซึ่งจะต้องใช้เป็นแนวในการพัฒนาด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น วินัยของข้าราชการ จรรยาบรรณของครู ระเบียบวินัยนักเรียน เป็นต้น

ในการพัฒนาคุณธรรมของบุคคลกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ นั้น ถ้าเริ่มพัฒนาด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายเป็นอันดับแรกแล้ว อาจจะมีผลกระทบถึงคุณธรรมอื่นตามมาได้ เช่น ความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร การประหยัดและออมทรัพย์ ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การรักษาความสัตย์ การรู้จักข่มใจ ฝึกใจตนเอง ความอดทนและอดกลั้น ตลอดจนการรู้จักละวางความชั่ว เป็นต้น ฉะนั้นในการพัฒนาคุณธรรมนี้จะถือว่าโครงการที่มุ่งไปสู่การพัฒนาระเบียบของบุคคลกลุ่มเป้าหมายเป็นโครงการที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก

คุณลักษณะของคนไทยที่มีความจำเป็นต้องปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน 10 ประการดังนี้ (ชาเลียง วุฒิจันทร์. 2524 : 24 - 25)

(1) ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ความประพฤติทั้งทางกาย วาจาและใจที่แสดงถึงความเคารพในกฎหมาย ระเบียบประเพณีของสังคมและความประพฤติที่สอดคล้องกับอุดมคติหรือความหวังของตนเอง โดยให้ยึดส่วนรวมสำคัญกว่าส่วนตัวและรู้จักวางระเบียบวินัยของตนเองให้เป็นประโยชน์เกื้อกูลประโยชน์ส่วนรวม

(2) ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ไม่เอาเปรียบ กลั่นแกล้งหรือคดโกงผู้อื่นหรือส่วนรวมให้ยึดถือหลักเหตุผล ระเบียบแบบแผนและกฎหมายของสังคมเป็นเกณฑ์ในการประพฤติทั้งทางกาย วาจา ใจ

(3) ความขยัน ประหยัดและยึดมั่นในสัมมาชีพ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่ทำให้เสียเวลาของชีวิตและปฏิบัติกิจอันควรกระทำให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

(4) ความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ หมายถึง ความประพฤติที่ไม่เอาวัดเอาเปรียบสังคม ในขณะที่เดียวกันไม่ปล่อยปละละวางในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองจนก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อสังคม

(5) ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม วิจัยและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล หมายถึง ความประพฤติในลักษณะสร้างสรรค์ปรับปรุงและเพิ่มพูนประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างมีเหตุผล มีหลักการและวิธีการ

(6) ความกระตือรือร้นในการปกครองประชาธิปไตย มีความรักและเทิดทูนชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ หมายถึง ความประพฤติที่สนับสนุนและร่วมมือการอยู่ร่วมกันโดยยึดมั่นมหานชนที่ไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นหัวใจของวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก

(7) ความเป็นผู้มีพละทานมัธยัสถ์สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ หมายถึง ความมั่นคงทางร่างกายและจิตใจ รู้จักบำรุงร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์ มีอารมณ์แจ่มใส มีธรรมะในจิตใจอย่างมั่นคง

(8) ความสามารถในการพึ่งตนเองและมีอุดมคติ หมายถึง ความประพฤติที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ช่วยเหลือตนเองอยู่เสมอ มีอุดมคติเป็นที่พึ่ง ไม่ไหวหวั่นหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยไม่จำเป็น เป็นผู้ที่ไม่พยายามเบียดเบียนเวลา กำลังกายและกำลังทรัพย์ของผู้อื่น

(9) ความภาคภูมิใจและรู้จักทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง ความประพฤติที่ก่อให้เกิดความนิยมไทย ส่งเสริมสินค้าและแสดงออกซึ่งศิลปะและวัฒนธรรมแบบไทยๆ มีความรักและหวงแหนวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ

(10) ความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญและสามัคคีกัน หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกซึ่งการให้ปัน เกื้อกูลผู้อื่นในเรื่องเวลา กำลังกายและกำลังทรัพย์และพร้อมที่จะให้ปันและเกื้อกูลผู้อื่น เมื่อเห็นว่าการกระทำนั้นเป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่และมีความจำเป็นต่อความอยู่รอดของส่วนรวม

ค่านิยมทางจริยธรรมของคนไทยมีความสำคัญลดหลั่นกันไปตามลำดับ ดังนี้

(ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, 2529 : 81)

1. ความรับผิดชอบ
2. การมีวินัยในตนเอง
3. ความซื่อสัตย์
4. การยึดหลักการ
5. ความกตัญญูรู้คุณ

6. ความเสียสละ
7. ความมีน้ำใจเมตตา
8. การตรงต่อเวลา
9. การฟังพาดภัยกัน
10. การยึดตัวบุคคล

7.2.5 องค์ประกอบทางจริยธรรม

ได้มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบทางจริยธรรมไว้หลายๆด้าน ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 3) ตามโครงการวิจัยทางการศึกษาจริยธรรมไทย ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ 3 ประการ คือ

1) องค์ประกอบด้านความรู้ (Moral Reasoning) ได้แก่ ความเข้าใจเหตุผลของ ความถูกต้อง ดีงามโดยระบบการคิด

2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Moral Attitude an Belief) ได้แก่ ความพึงพอใจ ความศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมขึ้นมาเป็นแนวปฏิบัติ

3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรมการแสดงออก(Moral Conduct) ได้แก่ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจกระทำถูกหรือกระทำผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆกัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2-3) ได้แบ่งลักษณะองค์ประกอบทางจริยธรรมของมนุษย์ ออกเป็น 4 ประการ คือ

1) ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึงการมีความรู้ในสังคมของตนเองนั้น ถือว่าการกระทำชนิดใดดีควรทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่ เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ความรู้เชิงจริยธรรม หรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคม และศาสนา ส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด โดยในช่วงอายุ 2-10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

2) ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทศนคติต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทศนคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้นๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้น ทศนคติเชิงจริยธรรมจึงสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เชิงจริยธรรมเพียงอย่างเดียว ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นในเวลาหนึ่งยังอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรม จะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับที่ต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมคือ เพียเจต์ (Piaget) และ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้นนอกจากนี้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการอื่นๆของบุคคลด้วย คือ พัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของบุคคลด้วย

4) พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่ง คือ พฤติกรรมในสถานที่เข้ายวนใจหรือในสภาพที่ยั่วให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่ว เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน และการกล่าวเท็จ เป็นต้น

7.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

- 7.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์
- 7.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก
- 7.3.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฟรอยด์
- 7.3.4 ทฤษฎีประสิทธิผลของภาวะผู้นำของฟีลเลอร์
- 7.3.5 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน

7.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (1896 - 1960)

เพียเจต์ (Piaget. 1960 : 357) เป็นผู้ริเริ่มแนวความคิดที่ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาในการที่จะรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆทางสังคมโดยพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้นด้วย เพียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มแต่แรกเกิด - จนกระทั่งถึง 2 ขวบ เด็กในวัยนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด แต่มีความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการตอบสนองโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นการสนองต่อกฎเกณฑ์ตามวัฒนธรรม มีการตัดสินใจเพื่อกระทำในสิ่งที่ตนประสงค์ตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2 - 8 ปี เด็กจะมีความเกรงกลัวต่อผู้ใหญ่และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม โดยถือว่าเป็นการทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงผลที่ผ่านมา

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 8 - 10 ปี เพียเจต์เชื่อว่าเกิดขึ้นจากพัฒนาการทางสติปัญญา และ จากประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนกันและความเท่าเทียมกันของบุคคลในช่วงวัย 8 - 10 ปี เด็กที่อยู่ในสังคมปกติจะบรรลุถึงขั้นที่ 3 แต่ก็อาจจะมีเด็กบางคน que พัฒนาการของเขาอาจหยุดชะงักในขั้นที่ 2 เนื่องจากพัฒนาการเลียดจากการบีบบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดูตัวเขาหรือจากสังคมหรือจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้ (สง่า วุฒิประจักษ์. 2531 : 13 - 14)

แก่นสารของจริยธรรม ตามแนวทางของเพียเจต์ มี 2 ส่วน ส่วนหนึ่ง คือ การเคารพกฎเกณฑ์ ต่าง ๆ ของสังคม และส่วนที่ 2 คือ การมีความยุติธรรม

จริยธรรมแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ขั้นแรก คือ จริยธรรมจากภายนอก จริยธรรมตามข้อบังคับ หรือ จริยธรรมสัจนิยม ขั้นที่ 2 คือ จริยธรรมจากภายใน จริยธรรมความร่วมมือ หรือจริยธรรมในการปฏิบัติต่อกัน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมจากภายนอก มี 2 ปัจจัยหลัก คือ ความจำกัดด้านพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจ และการนับถือผู้ใหญ่แบบทิศทางเดียว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลให้เด็กพัฒนาไปสู่จริยธรรมจากภายในก็คือ พัฒนาการทางความคิด ความเข้าใจ และการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กวัยเดียวกัน

พัฒนาการทางจริยธรรมด้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจคือ ทรศนะเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความถูกต้อง กฎเกณฑ์ และเรื่องกรรมตามสนอง (ปราชญา กล้าผจญ. 2544 : 165 ; อ้างอิงจาก มสธ. 2539 : 187)

ปัจจัยสำคัญที่เพียเจต์เชื่อว่า ช่วยให้มีพัฒนาการจากจริยธรรมภายนอก ไปสู่จริยธรรมภายในก็คือ พัฒนาการทางความคิดความเข้าใจ ที่เด็กลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง(Egocentricity) ลงไป ทำให้เด็กสามารถเข้าใจทรศนะของผู้อื่นได้ และพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น พัฒนาการเหล่านี้ เกิดขึ้นจากการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นในวัยเดียวกัน โดยมีกระบวนการที่เกี่ยวข้อง 2 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการแรก การมีส่วนตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ซึ่งมีผลให้เด็กมีทรศนะต่อกฎเกณฑ์และผู้มีอำนาจเปลี่ยนไปจากเดิม การที่เด็กโตขึ้นทำให้เด็กมีโอกาสได้รับความเท่าเทียมกับผู้ที่มียายุมากกว่าตนในสิ่งต่างๆได้มากขึ้น ซึ่งจะมาลดการนับถือผู้ใหญ่แบบทิศทางเดียวกันลงไป การได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันทำให้เด็กนำเอาการนับถือกันและกันเข้ามาใช้ ทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการแก้ไขกฎเกณฑ์ต่างๆ มากขึ้น มีการร่วมมือกันทำสิ่งต่างๆ มากยิ่งขึ้นส่วนกระบวนการที่ 2 นั้น เกี่ยวกับการสวมบทบาทต่างๆ กับเพื่อนวัยเดียวกัน บางครั้งเป็นการสวม

บทบาทที่จะต้องมีการกระทำต่อกันและกัน เช่น ในการเล่น เด็กคนหนึ่งอาจเล่นเป็นตำรวจ อีกคนหนึ่งเป็นผู้ร้าย การเล่นจะดำเนินไปด้วยดี เมื่อเด็กแต่ละคนต่างก็แสดงบทบาทของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การเล่นถูกบทนี้ ทำให้แต่ละคนแสดงบทบาทได้เต็มที่ ราวกับเป็นตำรวจ หรือเป็นผู้ร้ายจริงๆ การทำเช่นนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกนับถือเพื่อนคนอื่นๆ เคารพกฎเกณฑ์ที่พวกเขาช่วยกันสร้างขึ้น

เพียเจต์เชื่อว่าพ่อแม่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาจริยธรรมของเด็กตั้งได้ยกตัวอย่างมาแล้วในเรื่องการอบรมสั่งสอนให้เด็กพิจารณาเจตนาในการกระทำ ว่าเขามีเจตนาอย่างไร ในการตัดสินใจความผิดนั้น (เช่น เด็กอายุ 7 ขวบ ทำถ้วยแตกไปถึง 15 ใบ แล้วเขารับว่าเขาทำผิด อย่างนี้เรียกว่า ความรับผิดชอบแบบปรนัย (Objective responsibility) และเด็กโตอายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป หากทำถ้วยแตกเพียงใบเดียวเพราะมีเจตนาจะขโมยของกันนั้น ถือว่ามีความผิดมากกว่า และถือว่าเป็นความรับผิดชอบแบบอัตนัย (Subjective responsibility) (ปราชญา กล้าผจญ. 2544 : 165 - 166 ; อ้างอิงจาก มสธ. 2539 : 191)

สรุปได้ว่าทฤษฎีของเพียเจต์ ด้านพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม เป็นทฤษฎีที่ถือได้ว่า มีคุณค่ามากอีกทฤษฎีหนึ่ง เพราะได้กระตุ้นให้มีความวิจัยเกิดขึ้นมากมาย และเป็นรากฐานให้กับทฤษฎีอื่นๆ อีกด้วย อาทิ ทฤษฎีของโคลเบอร์ก อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีของเพียเจต์ก็มีจุดอ่อนในบางประเด็น ได้แก่ ประการแรก ในฐานะที่เพียเจต์เป็นนักทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีนี้ พัฒนาการของเด็กเกิดขึ้นเป็นขั้นๆ ขั้นเหล่านี้มีลักษณะคุณสมบัติจำเพาะหลายอย่าง แต่ทฤษฎี จริยธรรมของเพียเจต์กลับมีความหละหลวมในการเชื่อมโยงกับขั้นเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น ขั้นตามทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจมีคุณสมบัติประการหนึ่งว่า หากใช้วิธีทดสอบหลายๆ วิธี เป็นต้นว่าใช้เรื่องเล่าเพื่อทดสอบเด็กหลายๆ เรื่องคำตอบที่เด็กตอบต่อเรื่องหนึ่งควรอยู่ในขั้นเดียวกับที่ตอบต่อเรื่องอื่นๆ ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าโครงสร้างรวม (Structural whole) ลักษณะเช่นนี้ เพียเจต์กลับยอมรับว่า ไม่ได้เกิดขึ้นในทฤษฎีจริยธรรมของเขา เพราะเด็กที่เขาทดสอบบางคนให้คำตอบอย่างหนึ่งกับเรื่องๆ หนึ่ง แต่ให้คำตอบอีกอย่างหนึ่งกับเรื่องอีกเรื่องหนึ่ง และเรื่องบางเรื่องก็ชี้แนะไปในทางการตัดสินใจรับผิดชอบแบบปรนัยมากกว่าเรื่องอื่นๆ (ปราชญา กล้าผจญ. 2544 : 166 ; อ้างอิงจาก มสธ. 2539 : 212)

ในประการที่ 2 เพียเจต์จัดกลุ่มลักษณะหลายประการไว้ในขั้นทางจริยธรรมขั้นหนึ่งๆ ไม่ว่าจะเป็นจริยธรรมภายนอก หรือจริยธรรมภายใน หากอาศัยข้อสมมติเกี่ยวกับโครงสร้างรวมข้างต้น เด็กที่อยู่ในขั้นจริยธรรมภายนอก ก็ควรมีลักษณะต่างๆ ทุกด้านที่สะท้อนถึงจริยธรรมจากภายนอก แต่การวิจัยกลับไม่ได้ผลยืนยันตามนี้ เด็กที่ให้คำตอบแบบจริยธรรมภายนอกด้านหนึ่ง อาจให้คำตอบแบบจริยธรรมจากภายใน ในการตอบอีกด้านหนึ่งก็ได้ นั่นคือ คำตอบในด้านต่างๆ ไม่ใคร่มีความสัมพันธ์กันมากนัก (ปราชญา กล้าผจญ. 2544 : 166 - 167 ; อ้างอิงจาก มสธ. 2539 : 212)

7.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก. 2520 : 63 – 64) ได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของเพียเจต์ และพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น มิได้บรรลุสมบูรณ์ในบุคคลอายุ 10 ปี เป็นส่วนมาก แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทาง จริยธรรมอีกหลายขั้นตอน จากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี

โคลเบอร์ก เชื่อว่า การบรรลุวุฒิภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกในทางการให้เหตุผลจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุด โคลเบอร์กได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชนอเมริกัน อายุ 10 ถึง 16 ปี เกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ในสถานการณ์ที่มีการขัดแย้งระหว่างความต้องการส่วนบุคคลและกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมโดยแบ่งจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้น และได้แบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

- ขั้นที่ 1 ใช้หลักหลบเลี่ยงการลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation)
 - ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (The Instrumental Relativist Orientation)
 - ขั้นที่ 3 ใช้หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (The interpersonal Concordance "Good Boy - Nice Girl " orientation)
 - ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามสังคม (The "Law and Order" Orientation)
 - ขั้นที่ 5 ใช้หลักกระทำตามคำมั่นสัญญา (The Social Contract Legalistic Orientation)
 - ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle Orientation)
- เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น แบ่งเป็น 3 ระดับ เสนอในรูปตารางดังนี้

ตาราง 2 ขั้นตอนการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบเลี่ยงการลงโทษ (2 – 7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 – 10 ปี)
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 – 10 ปี)	
ขั้นที่ 3 หลักทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 – 16 ปี)
ขั้นที่ 4 หลักทำตามหน้าที่ทางสังคม (13 – 16 ปี)	
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปี ขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปี ขึ้นไป)
ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล	

ที่มา : ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก, 2520 : 64

ลอว์เรนซ์ โคลเบอร์เกอร์ ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องพัฒนาการทางจริยธรรมในเด็กและวัยรุ่น พบว่า คนเรานั้นไม่ว่าจะอยู่ในสังคมแบบไหน ประเทศใดในส่วนไหนของโลกจะมีรูปแบบของการพัฒนาจริยธรรมตามลำดับเป็นขั้นตอนที่แน่นอนเหมือนกัน เป็น 6 ขั้น คือ (ชาเลียง วุฒิจันทร์. 2524 : 70 - 72)

ขั้นที่ 1 อายุประมาณ 2 - 7 ขวบ เป็นขั้นที่กระทำอะไรลงไปก็คิดถึงตัวเองเป็นหลัก เชื่อฟังผู้มีอำนาจทางกายสูงกว่าความรู้สึกกลัวที่จะถูกลงโทษทางกายเป็นตัวกระตุ้นให้ทำหรือไม่ทำอะไร ตนเองมองตนเองว่าเหมือนกับอยู่ใต้อิทธิพลของผู้อื่น การกระทำต่างๆ จะถูกตัดสินในแง่ของผลสืบเนื่องทางกายภาพเด็กในขั้นนี้ ในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ คือ เด็กระดับก่อนประถมศึกษา

ขั้นที่ 2 อายุประมาณ 7 - 10 ขวบ เป็นขั้นที่จะทำอะไรลงไปก็เริ่มคิดถึงคนอื่นขึ้นมาบ้าง แต่ก็ยังเป็นไปเพื่อหวังที่จะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวเท่านั้นและจะไม่คิดถึงความต้องการของคนอื่นเลย ถ้าหากคนไม่คิดว่าตนจะได้รับประโยชน์จากเขาในปริมาณที่ตนพอใจ การตัดสินใจทางจริยธรรมจะกระทำโดยคำนึงถึงวัตถุหรือกายภาพเป็นหลัก

ขั้นที่ 3 อายุประมาณ 10 - 13 ปี เป็นขั้นที่เริ่มเอาความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่แท้จริงของผู้อื่นเข้ามาพิจารณาก่อนตัดสินใจทำอะไรลงไปก็ต้องคิดแล้วว่าสิ่งนั้นจะไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน หากแต่จะนำความชื่นชมมาให้ แรงจูงใจที่จะทำให้ประพฤติดีในขั้นนี้ คือ การได้เป็นคนดีมีคนยอมรับ ความรู้สึกทางจิตใจเข้ามามีบทบาทสำคัญ การกำหนดแนวทางความประพฤติจึงเป็นเรื่องของการทำตามคนส่วนมาก พฤติกรรมของคนในขั้นนี้จะเป็นไปตามข้อตกลงต่างๆ ที่เหมาะสมของกลุ่มชนที่เขาอยู่ร่วมด้วยอย่างเหนียวแน่น จะไม่มีการทำอะไรตามใจตนเองโดยไม่คิดถึงผู้อื่น เพราะเขาเข้าใจว่าการทำตามเสียงส่วนใหญ่เป็นการกระทำของคนดี

ขั้นที่ 4 อายุประมาณ 13 - 16 ปี เป็นขั้นที่หันเข้าหากฎเกณฑ์ กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนในสังคมเป็นเครื่องนำทางความประพฤติแทนการทำอะไรตามคนหมู่มาก เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ คนจะเริ่มคิดว่าความมีเกียรติยศและความเป็นคนที่น่าเคารพนับถือ นั้น น่าจะมาจากการรักษากฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม ความประพฤติของคนที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับนี้ จึงเป็นเพื่อรักษาสังคมเป็นประการสำคัญ คนในขั้นนี้จะเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและช่วงต้นของมัธยมศึกษาตอนปลายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

ขั้นที่ 5 อายุประมาณ 16 - 25 ปี เป็นขั้นที่เริ่มเห็นความสำคัญของกฎหมาย สัญญา ประชาคม กฎหมายต่างๆ จะถูกมองว่าเป็นระบบการปกครองเลยทีเดียว สิ่งใดที่ถือว่าถูกต้องดีงามสิ่งนั้นต้องเป็นสิ่งที่สังคมทั้งหมดกระทำ คนที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับนี้จะถือว่า ไม่มีความสมบูรณ์ถึงที่สุดในกฎหมาย สังคมสามารถเปลี่ยนแปลงมาตรฐานต่างๆ ของสังคมได้ ถ้าแต่ละบุคคลเห็นพ้องต้องกันที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงนั้น โดยปรกติจะกระทำขึ้นก็ด้วยเหตุผลที่จะช่วยให้คนส่วนมากเป็นคนดี เรื่องใดก็ตามที่กฎหมายคลุมไม่ถึง สิ่งที่ดีว่าถูกต้องจะเป็นเรื่องของความ

คิดเห็นส่วนตัวและข้อตกลงระหว่างบุคคล คนในขั้นนี้จะเป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

ขั้นที่ 6 อายุ 25 ปีขึ้นไป เป็นขั้นที่เกี่ยวข้องกับหลักการต่างๆ ทางจริยธรรมที่เป็นอุดมคติสากล สิ่งที่ต้องถือว่าถูกต้องจะเป็นเรื่องสำนึกของแต่ละบุคคล ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความคิดที่ถูกต้องหรือเหมาะสมในการนำไปใช้กับทุกคนที่เรียกว่า "หลักจริยธรรม" ซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากกฎเกณฑ์ตรงที่กฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่เฉพาะเจาะจง แต่หลักจริยธรรมมีลักษณะทั่วๆ ไป

ทฤษฎีเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้นนี้ นักพัฒนาจริยธรรมสามารถนำมาใช้กำหนดทิศทางและขั้นตอนการพัฒนาจริยธรรมได้เป็นอย่างดี โดยมีประโยชน์ 5 ประการ คือ (ปราชญา กล้าผจญ. 2544 : 167 - 168)

ประการที่ 1 ทำให้นักพัฒนาไม่พัฒนาแบบถอยหลังเข้าคลอง เช่น พัฒนาผู้ที่อยู่ในขั้น 3 ให้ลงไปขั้น 1 อีก เพื่อให้เกรงกลัวการลงโทษทางกาย

ประการที่ 2 ทำให้นักพัฒนาไม่พัฒนาแบบข้ามขั้น เช่น ต้องการพัฒนาเด็กอายุ 8-10 ปี ซึ่งอยู่ในขั้นการแสวงหารางวัลวัตถุสิ่งของ ให้ข้ามไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเป็นตัวของตัวเอง

ประการที่ 3 การบังคับให้นักพัฒนาจริยธรรมต้องทราบก่อนการพัฒนาว่า ผู้ที่ได้รับการพัฒนานั้นมีเหตุผลเชิงจริยธรรมปัจจุบันอยู่ในขั้นใด ถ้าเป็นขั้นที่ต่ำกว่าที่เหมาะสมกับอายุของเขา ก็สมควรจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาให้สูงขึ้นไปสู่ขั้นต่อไปทีละขั้น และทฤษฎีนี้จะให้ประโยชน์

ประการที่ 4 คือกำหนดว่าขั้นต่อไปควรพัฒนาแก่ผู้รับนั้นคือขั้นใด

ประการที่ 5 ทำให้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการพัฒนาว่าเมื่อพัฒนาจบสิ้นแล้ว จะวัดผลอย่างไร และผลจะออกมาเป็นอย่างไรจึงจะเรียกว่า การพัฒนานั้นประสบความสำเร็จ

7.3.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฟรอยด์

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (ปราชญา กล้าผจญ. 2544 : 168 - 169) นักจิตวิทยาชาติตะวันตกกลุ่มแรกที่มีชื่อเสียงในการนำเสนอทฤษฎีพัฒนาการทางด้านจริยธรรม ได้อธิบายการเกิดพฤติกรรมต่างๆ เนื่องมาจากปัจจัยผลักดันจากจิตใต้สำนึก ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

อิด (Id) พลังงานติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด หมายรวมถึง สัญชาตญาณด้วย แรงขับภายในซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้มีการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ควรหรือไม่ควรแต่อย่างไร ที่เรียกกันว่า พลังแสวงหาความสุข เมื่อต้องการอย่างไร ก็จะพยายามหาทางตอบสนองความต้องการทางกายของตนเองอย่างนั้นๆ จนได้ อาจจะเรียกว่า "สันดานดิบของมนุษย์" ก็ได้

อีโก้ (Ego) เป็นพลังแห่งการรู้และเข้าใจ การรับรู้ข้อเท็จจริง การใช้เหตุผล การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย เป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาวิธีการเพื่อตอบสนองพลังอิด เช่น หิว พลังอีโก้ก็จะใช้เหตุผลตรึกตรองว่าจะนำบัดความหิวนั้นด้วยวิธีการใดตามสภาพแวดล้อม เช่น หาสารอาหารจาก

คู่กับข้าวในครัว ไปรับประทานอาหารนอกบ้าน หรือตีชิงวิ่งราวเขามากิน พลังอีโก้นี้เป็นพลังของจิตที่คอยยับยั้งการแสดงพฤติกรรมตามความต้องการของอิด โดยทำการควบคุมจิตใจ มิให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของสังคม

ซูเปอร์อีโก (Super Ego) เป็นส่วนหนึ่งของจิตที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางด้านคุณธรรม และคอยกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมตามปทัสถานของสังคม โดยซูเปอร์อีโกกระตุ้นให้อิดละทิ้งความไม่ถูกไม่ควร และสนับสนุนอีโกให้เปลี่ยนทิศทางพฤติกรรมไปในทางที่ถูกที่ควร มีลักษณะเป็นค่านิยมต่างๆ เช่น ความดี ความชั่ว ความถูกผิด มโนธรรม คุณธรรม ความยุติธรรม ซูเปอร์อีโกนี้เป็นพลังที่หักห้ามความรุนแรงของพลังอิด โดยเฉพาะพลังจากสัญชาตญาณทางเพศ และความก้าวร้าวรุนแรงทั้งหลาย

การทำงานร่วมกันของพลังทั้ง 3 ลักษณะบุคลิกภาพของมนุษย์เกิดจากการทำงานร่วมกันของพลังทั้ง 3 นี้ พลังใดอิทธิพลเหนือพลังอื่นย่อมเป็นตัวชี้ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เช่น ถ้าพลังอิดมีอำนาจสูง ก็มีบุคลิกเป็นเด็กไม่รู้จักโต เอาแต่ใจตนเอง ถ้าพลังอีโกมีอำนาจสูง ก็จะเป็นคนมีเหตุผล เป็นนักปฏิบัติที่ดี ถ้าพลังซูเปอร์อีโกมีอำนาจสูง ก็เป็นนักอุดมการณ์ นักทฤษฎี นักพัฒนาสังคม ฯลฯ

จากแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์นั้น เชื่อว่า จริยธรรมของเด็กจะได้รับการปลูกฝังจากพ่อแม่ และผู้ใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยอาศัยกระบวนการให้รางวัลและการลงโทษเป็นเครื่องมือในการอบรมจริยธรรม โดยจะได้รับการพัฒนาขึ้นในระบบซูเปอร์อีโก เด็กจะมุ่งกระทำตามกระบวนการถอดแบบ (Identification) จากการอบรมเลี้ยงดูมาแต่เยาว์วัย ทำให้เด็กถอดแบบบุคลิกภาพ ค่านิยม และมาตรฐานจริยธรรมในสังคม จนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนเอง และเด็กยังยอมรับต่อการให้รางวัลและการลงโทษตัวเองอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อจริยธรรมได้รับการปลูกฝังในระบบซูเปอร์อีโกของเด็กแล้ว ทุกครั้งที่เขากระทำผิด เขาก็จะลงโทษตนเองด้วยการแสดงความรู้สึกผิด และเมื่อปฏิบัติได้ตามมาตรฐานจริยธรรม ก็จะมีการให้รางวัลแก่ตนเอง ซึ่งแสดงออกด้วยการชื่นชมนิยมยกย่องตนเอง เป็นต้น

7.3.4 ทฤษฎีประสิทธิผลของภาวะผู้นำของฟีดเลอร์

ฟีดเลอร์ (ปราชญา กล้าผจญ. 2544 : 169 – 170 ; อ้างอิงจาก Feidler. 1967 : 32 – 34) ได้ทำการศึกษาจิตลักษณะของหัวหน้า ซึ่งมีผลทำให้หัวหน้ามีการปฏิบัติต่อลูกน้องแตกต่างกันในสภาวะของกลุ่มงานซึ่งแตกต่างกัน เขาได้สร้างเครื่องมือวัดลักษณะของบุคคล ซึ่งสามารถที่จะทำนายได้ว่า เมื่อบุคคลที่ถูกวัดมีโอกาสได้เป็นหัวหน้าแล้วจะมีลักษณะการติดต่อเกี่ยวข้องกับลูกน้องอย่างไร และจะส่งผลให้กลุ่มเกิดประสิทธิผลในการทำงานมากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ฟีดเลอร์สร้างขึ้นเพื่อเป็นแบบทดสอบนี้ เรียกว่า LPC Test (Least-Preferred Co-workers Test) ถ้าผู้ตอบได้คะแนนต่ำ แสดงว่าเป็นบุคคลมีลักษณะมุ่งงาน ซึ่งถือว่าการที่กลุ่มจะมีประสิทธิผลในงานได้ก็โดยการกระตุ้นการทำงานของสมาชิกของกลุ่ม ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีลักษณะมุ่งความสัมพันธ์ ซึ่งถือว่า

การที่กลุ่มจะทำงานจนเป็นผลสำเร็จได้ดีก็ด้วยการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันและกันใน บรรดาสมาชิกของกลุ่ม

หัวหน้าที่มีคะแนนจากแบบวัด LPC ทั้งสูงและต่ำนี้ ฟิตเลอร์พบว่า ต่างเป็นหน้าที่มีประสิทธิผลในกลุ่มงานได้ถ้าสถานการณ์ในกลุ่มมีสภาวะที่เหมาะสมกับลักษณะของเขา หัวหน้าผู้นั้นก็จะมีประสิทธิผลสูงในการนำกลุ่มนั้น ถ้าสถานการณ์ไม่เหมาะสม กับหัวหน้าคนใด เขาก็จะมีประสิทธิผลต่ำ ลักษณะของสถานการณ์ในกลุ่มมี 3 องค์ประกอบด้วยกัน ดังนี้ (ปราชญา กล้าผจญ, 2544 : 169 - 170 ; อ้างอิงจาก Fiedler, 1967 : 32 - 34)

องค์ประกอบแรก ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างผู้นำกับสมาชิกในกลุ่ม หมายถึงระดับการสนับสนุนที่กลุ่มให้แก่ผู้นำ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ ระดับของการที่ผู้นำเข้ากันได้กับลูกน้อง รวมทั้งความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองของผู้ใต้บังคับบัญชา และความสัมพันธ์อันดีระหว่างลูกน้องด้วยกัน องค์ประกอบนี้มีปริมาณจากเลวไปถึงดี

องค์ประกอบที่ 2 ได้แก่ โครงสร้างของงาน หมายถึงงานนั้นมีเป้าหมายกระบวนการและแนวทางของการทำงานที่ชัดเจนและแน่นอนมากน้อยเพียงใด การประเมินผลงานมีระบบเพียงใด หรืออาจกล่าวได้ว่า คือ โครงสร้างของงานซึ่งมีความชัดเจนระดับสูงถึงต่ำ

องค์ประกอบที่ 3 ได้แก่ อำนาจในตำแหน่ง หมายถึงระดับอำนาจที่ให้แก่ผู้นำตำแหน่ง ซึ่งสามารถให้รางวัล หรือลงโทษลูกน้องได้ การประเมินผลงานของลูกน้องและความเชี่ยวชาญในงานของหัวหน้าที่จะแนะนำการทำงานของลูกน้องได้ อำนาจของหัวหน้ามีในปริมาณตั้งแต่น้อยถึงมาก

องค์ประกอบทั้ง 3 นี้ มีน้ำหนักเป็นสัดส่วนเท่ากับ 4 : 2 : 1 เมื่อนำมารวมกันเป็นสภาวะการณ์ของกลุ่ม ตั้งแต่ง่าย ปานกลาง ไปถึงยาก ที่หัวหน้าจะปกครองเป็น 8 ระดับสภาวะการณ์ ดังกล่าวนั้น เน้นให้เห็นปริมาณของการเป็นผู้นำ ซึ่งจะสามารถควบคุมหรือมีอิทธิพลต่อผู้ตามได้ และสิ่งเหล่านี้เป็นตัวกำหนดผลผลิตของกลุ่ม

7.3.5 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 2 - 5) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งโดยได้ทำการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆ ของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ อายุตั้งแต่ 6-60 ปี ว่าพฤติกรรมเหล่านั้นมีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง และได้นำมาประยุกต์เป็นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย โดยได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

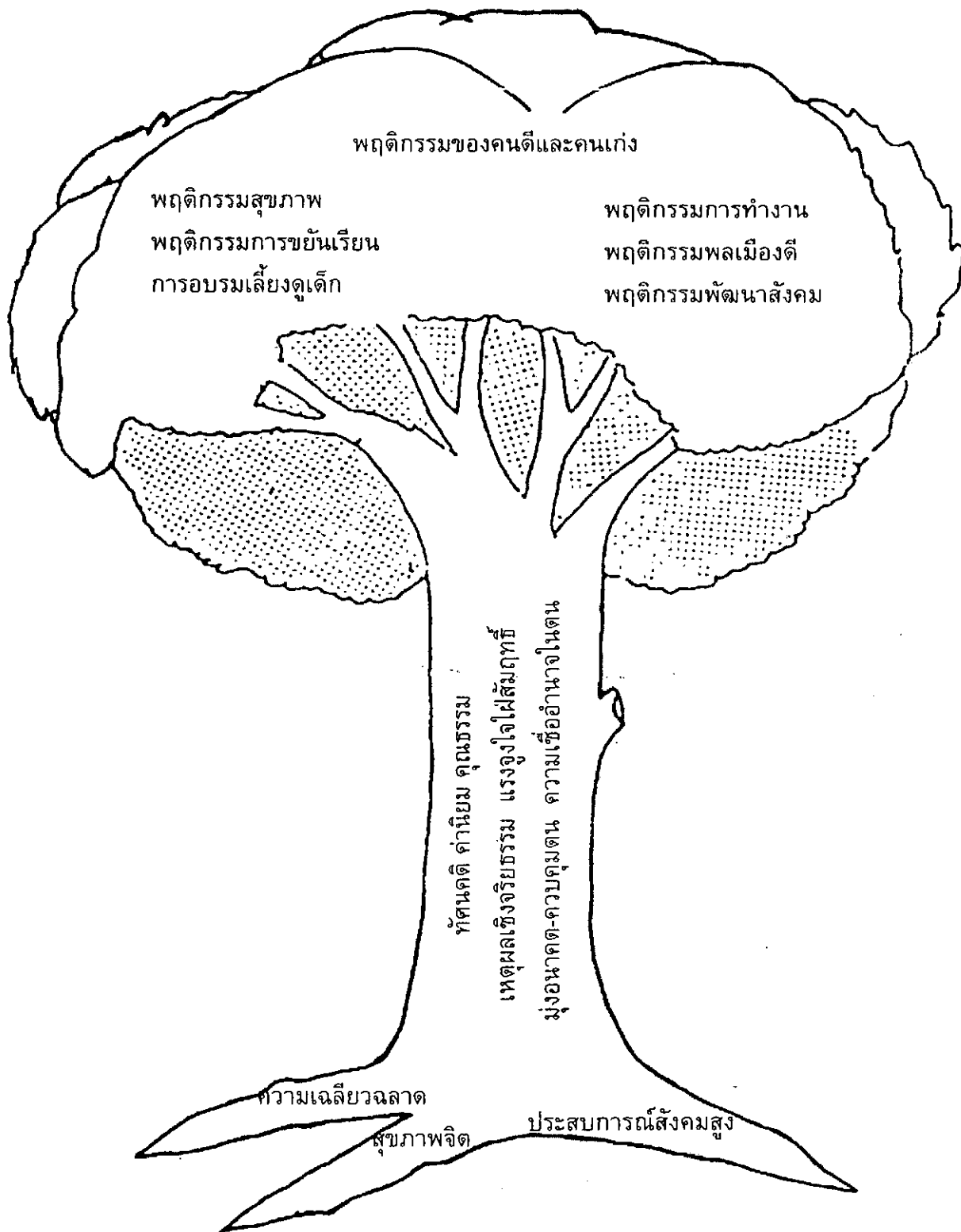
ส่วนที่ 1 ได้แก่ ดอกและผลไม้บนต้น ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดี ละเว้นชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของพลเมืองดีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

ส่วนที่ 2 ได้แก่ ส่วนลำต้นของต้นไม้ แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม
2. มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง
3. ความเชื่ออำนาจในตน
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
5. ทศนคติ คุณธรรมและค่านิยม

ส่วนที่ 3 ได้แก่ รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็งซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ

1. สติปัญญา	2. ประสบการณ์ทางสังคม	3. สุขภาพจิต

ภาพประกอบ 4 ภาพทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงถึงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจที่จะนำไปสู่พฤกษกรรมทางจริยธรรม

ที่มา : ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2538 : 15

จิตลักษณะทั้ง 3 นี้ อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการ ที่ลำดับของต้นไม้ได้ กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงพอเหมาะกับอายุ จึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ ที่ลำดับของต้นไม้ม โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 นี้ จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลมีความพร้อมทางทางจิตใจ 3 ด้าน ดังกล่าว และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน และทางสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้น บุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาด้านจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้ โดยวิธีการอื่นๆ ด้วย ฉะนั้น จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้ จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำดับ เพื่อใช้อธิบายและพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวมาแล้วด้วย

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้ เกิดผลการวิจัยพฤติกรรมและจิตลักษณะของคนไทย โดยเมื่อสร้างขึ้นแล้วทฤษฎีนี้ก็ได้นำมาใช้ในการตั้งสมมุติฐานการวิจัยเพื่อหาหลักฐานใหม่ ๆ มาเพิ่มเติมในทฤษฎีนี้ อีก เช่น การวิจัยที่เกี่ยวกับจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ ที่สามารถจำแนกคนเป็น 4 ประเภท เหมือนบัวสี่เหล่า กับความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล โดยพบว่า คนที่เป็นบัวเหนือน้ำเท่านั้น (มีจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ด้านนี้ในปริมาณสูงเหมาะสมกับอายุ) เป็นผู้ที่สามารถรับการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมได้เหมาะสมกับอายุ

วิธีการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 63 - 67) ได้กล่าวถึง วิธีส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมไว้ดังต่อไปนี้

1) การให้ความรู้ขั้นสูงขึ้น วิธีการฝึกฝนโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำให้สามารถใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปนั้นเริ่มจากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเล็กตามทฤษฎีของเพียเจต์ นักจิตวิทยาได้ใช้วิธีการให้เหตุผลที่เหนือกว่าที่เด็กใช้ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้ความรู้ในขั้นสูงขึ้นกว่าขั้นที่ตนมีอยู่ เมื่อเด็กได้รับเหตุผลใหม่ เด็กจะนำไปใช้เปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ซึ่งการเปรียบเทียบนี้เด็กจะเกิดความรู้ที่ขัดแย้งกันหรือเกิดความไม่สมดุลทางความคิด ความไม่สมดุลนี้จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดมีการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตนเพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นของตนได้

2) การอบรมทางศาสนา ประเพณีของผู้นับถือศาสนาพุทธ ได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้าน โดยเฉพาะเพศชายมีโอกาสเข้ารับการอบรมทางพุทธศาสนาโดยมีการบวชเป็นสามเณรและภิกษุในช่วงเวลาที่แตกต่างกันตามสะดวก การได้บวชเรียนนี้ในวัฒนธรรมไทยถือว่า เป็นการเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่สามารถรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ครอบครัว และประเทศชาติ ผู้ที่ผ่านการบวชเรียนมาแล้วสังคมถือว่าเป็นผู้ที่มีความเปลี่ยนแปลงทางจิตลักษณะและพฤติกรรมไป

ในทางที่ลดความเห็นแก่ตัว และเพิ่มความเห็นแก่พวกพ้อง เห็นแก่ส่วนรวม เห็นแก่มนุษยชาติ นอกจากนั้นผู้ที่ผ่านการบวชเรียนแล้วยังควรเป็นผู้มีความซาบซึ้งในสพระธรรมมากกว่าผู้ที่ไม่มีโอกาสใกล้ชิดกับศาสนาอีกด้วย

3) การให้แสดงบทบาท วิธีการนี้เกิดจากความเข้าใจที่ว่า การที่คนเราจะเข้าใจผู้อื่นได้ดีขึ้น ต้องให้เขาได้โอกาสสวมบทบาทอื่นๆ นอกเหนือไปจากที่ตนเป็นอยู่ ซึ่งคอลลินส์ (Collins) กล่าวว่า วิธีเดียวที่จะทำให้คนได้คิดหรือรู้สึกแตกต่างไปจากที่เขาเป็นอยู่ได้คือ ให้เขาได้แสดงออกในบทบาทที่ต่างไปจากเดิม และบทบาทนั้นควรเกี่ยวข้องกับจริยธรรม โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้กล่าวว่าการสวมบทบาทนั้น ได้แก่ การรับเอาทัศนคติของคนอื่น การรับรู้ในความคิดและความรู้สึกของคนอื่น การนำตนเข้าไปอยู่ในฐานะของคนอื่นด้วยกระบวนการดังกล่าว จะทำให้มีความคิดกว้างขวางและเกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดอยู่แต่ตนเอง

4) การใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เกิดการคล้อยตาม การแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อเป็นการยกระดับจิตใจของเด็กนั้นอาจทำได้โดยการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ซึ่งแสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและคล้อยตามลักษณะของเพื่อนไปโดยง่าย เพื่อนนับว่าเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดของทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ได้เน้นที่ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนแบบเสมอภาคกัน (Equalitarian Peer Interaction) ว่าเป็นแหล่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความรู้และระดับจริยธรรม โดยโคลเบอร์กได้ยืนยันเช่นเดียวกันโดยกล่าวว่าการปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนจะมีผลต่อระดับจริยธรรม เด็กที่ได้ร่วมสังคมกันจะมีความก้าวหน้ากว่าเด็กที่แยกเดี่ยวจากเพื่อน ทั้งนี้เพราะเด็กมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้โต้แย้งกันกับเพื่อน จะทำให้เขาได้รับความคิดเห็นและทัศนคติใหม่ๆ ต่างไปจากที่ตนมีอยู่ ถ้าเขาได้พิจารณาเปรียบเทียบกับความรู้เดิมที่เขา มีอยู่ ด้วยเหตุนี้ จึงได้เกิดแนวคิดที่จะให้กลุ่มเพื่อนและเหตุผลใหม่เป็นสิ่งที่ช่วยในการฝึกฝนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่บุคคลโดยใช้กลุ่มเพื่อนเป็นสื่อเสนอความรู้และเหตุผลใหม่ในระดับสูงกว่าที่บุคคลมีอยู่เดิม

5) การให้เลียนแบบจากตัวแบบ การใช้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมต่างๆ ให้ผู้ถูกทดลองเห็นจะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้ถูกทดลองทำพฤติกรรมนั้นๆ ตามตัวแบบได้ การจัดตัวแบบให้ก็เป็น การให้ความรู้แก่ผู้ถูกทดลองวิธีหนึ่งนอกเหนือจากการเขียนให้อ่านแบบวิธีแรกที่กำลังกล่าวมาแล้วหรือการให้แสดงบทบาทเพื่อรับคำแนะนำจากเพื่อน หรือการให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันเป็นเอกฉันท์อันจะทำให้ผู้ถูกทดลองคล้อยตามกลุ่มเพื่อนได้มาก การจัดตัวแบบให้เกิดการเลียนแบบเป็นวิธีที่มีการเลียนแบบเป็นวิธีที่มีการค้นคว้ามามากพอประมาณ เพราะเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาเชื่อว่าจะเรียนรู้จากสังคมได้มากที่สุด และเป็นวิธีการเดียวที่เด็กอาจทำตามได้โดยที่ไม่รู้สึกว่าคุณถูกชักจูงลักษณะของการเลียนแบบนี้ เป็นลักษณะหนึ่งที่เป็นไปตามทฤษฎีอิทธิพลทางสังคมเป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ลักษณะของการเลียนแบบ (Imitation) ก็ดี การเทียบเคียง (Identification) ก็ดี ล้วนเป็นวิธีที่อาศัยตัวแบบ ลักษณะและความเหมาะสมของตัวแบบเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับวิธีนี้ เพราะตัวแบบจะต้องมีลักษณะดึงดูด และชักชวนให้ผู้อื่นสังเกตเห็น

เกิดความเชื่อถือและคล้อยตามได้ตัวแบบที่มีอิทธิพลให้เด็กคล้อยตามได้มาก ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ใหญ่ และเพื่อน ลักษณะอีกประการหนึ่งที่จะทำให้ เกิดการเลียนแบบได้มาก คือ ความเหมาะสมในตัวแบบ การเชื่อในเรื่องความรู้ความสามารถของตัวแบบในเรื่องที่เขาจะแสดงออกจะทำให้ผู้สังเกตคล้อยตามได้มาก ลักษณะภายในของผู้เลียนแบบเองก็เป็นตัวแปรสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเลียนแบบได้เช่นกัน

จะเห็นได้ว่า การมีคุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับบุคคลทุกคนเพราะเป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังการคิดพิจารณาตัดสินใจในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำ พฤติกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งตามปกติบุคคลจะมีคุณธรรมและจริยธรรมสูงขึ้นตามวัยและประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมแต่อย่างไรก็ตามพัฒนาการด้านคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลมีโอกาที่จะหยุดชะงักอยู่ในขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นใดขั้นหนึ่งซึ่งไม่เหมาะสมกับวัยในขณะนั้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาหรือยกระดับจิตใจของผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

8.1 งานวิจัยในประเทศเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2520 : 210) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่างอายุ 11 – 25 ปี จำนวน 1,400 คน ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ควรจะได้มีการปลูกฝังก่อนที่เด็กจะมีอายุ 10 ปี เพราะเมื่อเริ่มวัยรุ่นลักษณะทางจริยธรรมสองประการนี้ จะเริ่มคงที่ ผู้ที่มาจากครอบครัวยากจน จะมีพัฒนาการช้ากว่ากลุ่มอื่นในช่วงวัยอายุตอนต้น แต่จะทันกลุ่มอื่นในวัยรุ่นตอนปลาย ในด้านอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ใช้เหตุผลมากมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ถูกศึกษาทุกระดับอายุ และพบว่า ในครอบครัวยากจนบิดามารดามีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะช่วยให้ลูกมีจริยธรรมสูงได้

โกศล มีคุณ (2524 : 225 - 231) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะการสวมบทบาท โดยทดลองกับนักเรียนชายหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 อายุตั้งแต่ 9 – 14 ปี จากโรงเรียน 3 แห่ง ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 191 คน ให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในชนบท โรงเรียนในชุมชนชนบท และโรงเรียนในเมือง นักเรียนในแต่ละโรงเรียนถูกจัดเข้ากลุ่ม 4 กลุ่ม ทดลองให้กลุ่มที่ 1 สร้างเสริมจริยธรรมโดยการฝึกสวมบทบาทร่วมกับการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มที่ 2 ได้รับการฝึกสวมบทบาทอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 ได้รับการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียว กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ฝึกโดยใช้เนื้อหาวิชา หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมตามหลักสูตรในการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้น ประกอบกับวิธีการร่วมกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ส่วนการฝึกสวมบทบาท ใช้วิธีการร่วม

กิจกรรมกลุ่มอย่างเดี่ยว ทุกกลุ่มใช้เวลาในการฝึก 15 ครั้ง ครั้งละ 60 – 100 นาที โดยทำการฝึกทุกวัน วันละครั้ง ช่วงเวลาของการฝึกประมาณ 3 สัปดาห์ ผลการวิจัยสรุปว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึก 2 ด้าน ให้ผลเท่าเทียมกับกลุ่มที่ฝึกด้านเดียว และพบว่า ความสามารถในการสวมบทบาทเป็นปัจจัยสำคัญต่อพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล และนักเรียนที่ได้รับการฝึกสวมบทบาทในภายหลังมีความสามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกนี้

จิรวรรณ วิรัชกุล (2524 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายและหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน โดยศึกษาจริยธรรม 6 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดสาเห และความยุติธรรม การวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย ในเรื่องเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ และความอดสาเห ส่วนในเรื่องความสามัคคีและความยุติธรรมชายสูงกว่าหญิง

สุจิตรา บัวคำภา (2525 : 51 – 53) ได้ศึกษาการสอนจริยธรรมด้วยการใช้และไม่ใช้บทบาทสมมุติในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 74 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ดีกว่ากลุ่มที่สอนโดยไม่ใช้บทบาทสมมุติ

ฉลวยศรี มีใจเย็น (2526 : 57) ได้ศึกษาการทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษา พบว่า พัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านกตัญญูกตเวทีของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีแสดงบทบาทสมมุติสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

วรรณ ศิริทรัพย์ากร (2526 : 45) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาพัฒนาการ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยวิธีการแสดงบทบาทสมมุติ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แผนการสอนจริยธรรม เรื่อง ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ โดยวิธีการแสดงบทบาทสมมุติแบบทดสอบเหตุผลเชิงจริยธรรม 45 ข้อ และแบบประเมินผลการเรียนการสอนแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยทำการทดลองกับนักเรียนชายและหญิงจำนวน 42 คน ผลการวิจัย พบว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นหลังจากเรียนโดยวิธีการแสดงบทบาทสมมุติและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

ดุขฎิ ทรัพย์ปรุง (2529 : 55 – 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน โดยใช้บทบาทสมมุติในการสอนกับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน โรงเรียนวัดรางบัว เขตภาษีเจริญ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ

พรรัตน์ แก่นทอง (2529 : 67 -- 69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีสอนแบบบทบาทสมมุติกับการสอนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบบทบาทสมมุติมีความรับผิดชอบต่อชุมชนดีกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนตามปกติ

พัชรา บุญลาโภ (2529 : 71 - 72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยบทเรียนสื่อประสมตามแนวพุทธศาสตร์กับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พบว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนที่เรียนจริยธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมนั้น พบว่า หลังการทดลองมีความรับผิดชอบสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่อง จริยธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กุหลาบ ดิยะสัตย์กุลโกวิท (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาและเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2530 โรงเรียนสวนอนันต์ เพื่อวัดพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 3 คุณลักษณะคือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิง 207 คน นักเรียนชาย 160 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ (Situation Test) จำนวน 30 ข้อ ผลเชิงวิจัยพบว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทุกคุณลักษณะและจำแนกคุณลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนหญิงมีจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายในทุกคุณลักษณะ

ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของบทบาทสมมุติที่มีต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีนุกูล ปีการศึกษา 2532 จำนวน 30 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยการ角色扮演สมมุติ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการ角色扮演สมมุติ และ โดยได้รับการสอนแบบปกติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการ角色扮演สมมุติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรวรณ์ พานทอง (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 429 คน เป็นนักเรียนชาย 232 คน นักเรียนหญิง 197 คน ใช้แบบทดสอบเหตุผลเชิงจริยธรรมวัดนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับอุดมคติสากลมากที่สุด ร้อยละ 41.19 มีจริยธรรมด้านความอดสาหะมากที่สุด และมีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนหญิงมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับอุดมคติสากลมากที่สุด ร้อยละ 53.54 มีจริยธรรมด้านยุติธรรมสูงที่สุด และมีจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยต่ำที่สุด

เอษณีย์ นัฏรวิทยานนท์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพญา กรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนความมีน้ำใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว กลุ่มควบคุมได้รับข้อสนเทศ เครื่องมือที่ใช้วัดความมีน้ำใจ คือ แบบสอบถามความมีน้ำใจ ในการวิเคราะห์ใช้สถิติการทดสอบของแมน - วิทนีและวิลคอกชัน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความมีน้ำใจสูงขึ้น หลังจากการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวและหลังจากการได้รับข้อสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักเรียนที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว มีความมีน้ำใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อารมย์ สุธม (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 7 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความรับผิดชอบ และการพึ่งตนเองในระดับปานกลาง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ตามตัวแปรเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนตามขนาดโรงเรียนและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กิตติพงษ์ ยะเขียว (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแม่ปะวิทยาคม อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 45 คน ให้นักเรียนทดลองฝึกกิจกรรมกลุ่ม สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวมเป็น 12 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้ฝึกกิจกรรมกลุ่ม ผลการทดลองพบว่า กระบวนการกลุ่มสามารถใช้พัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้จริง กล่าวคือ นักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ฝึกกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

วาสนา รอดเขียง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความสามัคคีธรรมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 30 คน ซึ่ง

ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความสามัคคีธรรม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ t - test ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสามัคคีธรรมดีขึ้น หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสามัคคีธรรมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระมหาคารม เกติมี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการเปรียบเทียบผลของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และกรณีตัวอย่างที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธิวาราม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ที่มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่ำ จำนวน 30 คน ซึ่งได้รับการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และกลุ่มที่ 2 ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที (t-test) ผลของการวิจัย พบว่า นักเรียนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีในระดับสูงขึ้น หลังจากได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์ และ การใช้กรณีตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีในระดับสูงขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8.2 งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ตูเรียล (Turriel, 1966 : 611 - 618) ได้วัดระดับจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นตอนต้น แล้วให้เด็กแสดงเป็นบุคคลในเรื่องซึ่งมีปัญหาและไปขอคำแนะนำจากเพื่อนสองคน เพื่อนทั้งสองคนแนะนำเด็กไปคนละทาง โดยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นเดียวกัน เด็กบางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนเพียงหนึ่งขั้น บางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่สูงกว่าระดับจริยธรรมของตนถึงสองขั้น บางคนได้รับการแนะนำที่ต่ำกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งขั้น เด็กบางคนไม่ได้รับประสบการณ์ดังกล่าวเลย หลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์เด็กทุกคนจะถูกวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่า เด็กที่ได้รับคำแนะนำประเภทที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งขั้นนั้น มีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 392-405) ได้ศึกษาค้นคว้าการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพัฒนาการทางจริยธรรมไว้อย่างละเอียด พบว่า เด็กอเมริกันอายุ 7,11,13 และ 16 ปี มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นตามระดับ อายุ 7 ปี เกือบทุกคน (90%) ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 1 และ 2 เด็กอายุ 10 ปี ยังคงใช้เหตุผลในขั้นที่ 1 และ 2 อยู่เป็นส่วนใหญ่

(กว่า 50 %) แต่ก็มีที่เริ่มใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้น คือ ขั้นที่ 3 และ ขั้นที่ 4 บ้างแล้ว (กว่า 35 %) วัยรุ่นอายุ 13 ปี ใช้เหตุผลในขั้นที่ 3 และ 4 เป็นส่วนใหญ่ (กว่า 50 %) และยังมีผู้ใช้เหตุผลในขั้นที่ 1 และ 2 อยู่บ้าง (ประมาณ 20 %) ส่วนวัยรุ่นอายุ 16 ปี แม้ยังคงใช้เหตุผลในขั้นที่ 3 และ 4 มาก (กว่า 50 %) แต่ยังมีผู้ใช้เหตุผลในขั้นที่ 5 และ 6 มากกว่าเด็กกลุ่มอื่น (23 %) ซึ่งแสดงว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมีพัฒนาการสูงขึ้นตามระดับอายุ และความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับอายุมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .29$)

บิสกิน และฮอสกินสัน (Biskin and Hoskinson. 1977 : 407 – 418) ได้ทดลองสอนจริยธรรม โดยใช้วิธีการจัดโครงการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ตัดสินใจยาก จากวรรณคดีและการอ่านเรื่องราว โดยใช้นักเรียนในระดับเกรด 4 – 5 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม แล้ววัดจริยธรรมตามวิธีของโคกเบอร์ก จากนั้นก็ทดลอง โดยกลุ่มทดลอง มีการจัดโครงสร้างการอภิปรายอย่างเป็นระบบ ครูใช้ถาม 3 แบบ คือ คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ดีความ การประเมินผล เพื่อยั่วให้นักเรียนสมมติบทบาทของตนลงไป ส่วนกลุ่มควบคุมปล่อยให้มีการอภิปรายเป็นไปตามยถากรรม จากนั้นทดสอบระดับจริยธรรมในตอนหลัง ผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายอย่างมีระบบที่ให้ออกาสผู้เรียนให้อยู่ในบทบาทในท้องเรื่อง สามารถเปลี่ยนการตัดสินใจจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

แบร์ (Bear. 1979 : 4961 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อปัญหาด้านความประพฤติและสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 6 จำนวน 60 คนในเมืองไอโอวา เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสัมภาษณ์การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของสแตนดีฟอร์ด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาความประพฤติจะลดลง และวุฒิภาวะทางจริยธรรมจะเพิ่มขึ้นกับเด็กที่มีเซาว์ปัญญาสูงจะมีความก้าวหน้าทางจริยธรรม

ดี โคสตา (De Costa. 1979 : 6141 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการของความคิดเห็นทางจริยธรรมของเด็กเล็ก จำนวน 58 คน อายุ 5-7 ปี ผลการวิจัยพบว่าอายุเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการคิดทางจริยธรรมของเด็กเล็ก ดี โคสตาสนับสนุนทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่ยึดพัฒนาการทางสมองคิดว่าเด็กที่มีพัฒนาการทางสมองในขั้นที่สูงกว่าจะคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่า

โรมานซ์ (Romane. 1985 : 2442) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 2 กลุ่ม จำนวน 32 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทำการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมสามารถพัฒนาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนได้

โรมีโอ (Romeo. 1987) ได้ศึกษาผลของการสอนด้วยความรู้ในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมประจำตำบล จำนวน 201 คน ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐไมอามี แบ่ง

ออกเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งกลุ่มทดลองได้รับการสอนและนำเสนอทางด้านแนวคิดการพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบการวัดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่ได้พัฒนาโดยเรส (Rest) ซึ่งเป็นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับขั้นต่าง ๆ ของทฤษฎีที่โคลเบอร์ก ได้พัฒนาไว้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการวัดระดับการพัฒนาตามระดับขั้นทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การนับถือศาสนาของผู้ปกครอง ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการศึกษา การใส่ใจต่อศาสนา กลุ่มของเพื่อนที่นับถือศาสนาเดียวกัน และการเรียนในโรงเรียนประจำตำบล มีความสัมพันธ์กับระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

จัสติซ (Justice.1989) ได้ศึกษาผลของการสอนวรรณกรรมที่เน้นการพัฒนาด้วยการให้เหตุผลตามระดับขั้นของโคลเบอร์ก และปัจจัยที่สัมพันธ์กับความฉลาด เพศ ทักษะการเขียน ทักษะการอ่าน และทักษะทางคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 295 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 130 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 165 คน ใช้เวลาในการทดลอง 7 สัปดาห์ ในช่วงฤดูใบไม้ผลิ ปี 1988 กลุ่มทดลองได้รับการสอนวรรณกรรม โดยเน้นแนวความคิดการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ได้ทำการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดทางด้านทักษะความรู้ และแบบประเมินทางด้านทักษะ ผลการวิจัย พบว่า มีความแตกต่างกันทางด้านการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาด เพศ ทักษะการเขียน ทักษะการอ่าน และทักษะทางคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

จากการศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี พัฒนาการทางจริยธรรม ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ และเกิดความเข้าใจพื้นฐานเป็นอย่างมากเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ในช่วงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยในระดับต่อไปเป็นอย่างมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 416 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 86 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยวิธีจับฉลาก ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ม.4 / 1	45 คน	-
ม.4 / 2	40 คน	-
ม.4 / 3	40 คน	30 คน
ม.4 / 4	42 คน	-
ม.5 / 1	50 คน	-
ม.5 / 2	47 คน	-
ม.5 / 3	39 คน	-
ม.5 / 4	28 คน	28 คน

ตาราง 3 (ต่อ)

ระดับชั้น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ม.6 / 1	28 คน	28 คน
ม.6 / 2	26 คน	
ม.6 / 3	31 คน	
รวม	416 คน	86 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ ดังนี้ แบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แบบฝึกหัดชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

สำหรับแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด อวดอ้อม ความมีน้ำใจ และความสามัคคี

ขั้นตอนที่ 3 เขียนข้อความคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละด้าน

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่สร้างขึ้นจำนวน 60 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน ซึ่งได้แก่ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ ตรวจสอบข้อคำถามทั้งด้านเนื้อหาและภาษา โดยได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5 – 1.00

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 60 ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปหาคุณภาพของแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 60 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดพุทธบูชา ที่มีลักษณะใกล้เคียง

กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.56 และมีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.80

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 60 ข้อ ไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดพุทธบูชา ตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ตัวอย่างแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

แบบสอบถามความคิดเห็นด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
2. แบบสอบถามฉบับนี้ ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด คำตอบทุกข้อจะนำไปใช้ในการวิจัย ซึ่งไม่มีผลต่อคะแนนในการเรียนของผู้เรียน
3. แบบสอบถามมีคำตอบ 5 ตัวเลือก คือ จริงที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงพอสมควร จริงเพียงเล็กน้อย ไม่จริงเลย

คำสั่ง

1. ขอให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่คิดว่าตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงช่องเดียว
2. ขอให้นักเรียนตอบให้ครบ 60 ข้อ โดยตอบลงในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้เท่านั้น

ความมีวินัย

01. ข้าพเจ้าจะไม่เล่น ไม่คุยกับเพื่อนขณะที่ครูกำลังสอน
02. ข้าพเจ้าเข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา

ความรับผิดชอบ

03. เมื่อข้าพเจ้าทำผิด ข้าพเจ้าก็จะยอมรับผิด จะไม่ปัดความรับผิดชอบไปให้คนอื่น
04. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ข้าพเจ้าจะตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่

ความขยันหมั่นเพียร

05. ไม่ว่างานที่ต้องทำ จะยากเพียงใด ข้าพเจ้าก็พยายามทำให้ได้
06. เมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ทำงานอะไร ข้าพเจ้าจะมุ่งมั่นบากบั่นในการทำงานนั้นให้สำเร็จ

ความประหยัด อดออม

07. เมื่อมีเงินเหลือใช้ ข้าพเจ้าจะนำไปฝากที่ธนาคาร
08. ในแต่ละวัน ข้าพเจ้าเก็บเงินที่พ่อแม่ให้ไว้ส่วนหนึ่งและใช้จ่ายส่วนหนึ่ง

ความมีน้ำใจ

09. ข้าพเจ้ามีความสุขกับการเป็นผู้ให้

10. ข้าพเจ้าเป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ความสามัคคี

11. เพื่อนๆ ในกลุ่มของข้าพเจ้ามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

12. ข้าพเจ้าพร้อมที่จะใช้กำลังกาย กำลังความคิด กำลังความรู้ในการทำงานกลุ่มร่วมกันกับผู้อื่น

เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความ	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอประมาณ	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
ข้อความทางบวก	5 คะแนน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
ข้อความทางลบ	1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน

การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมและจริยธรรมรายด้าน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ยรายด้าน	การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยรายด้าน
36.61 – 50.00	มาก
23.31 – 36.60	ปานกลาง
10.00 – 23.30	น้อย

สำหรับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยพิจารณาความรู้พื้นฐาน ความสนใจ เพื่อจะได้จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะและหัวข้อเรื่องให้ครอบคลุมคุณธรรมและจริยธรรมที่สนใจศึกษา ประกอบด้วย คุณธรรมเกี่ยวกับ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัดอดออม ความมีน้ำใจ และความสามัคคี

ขั้นตอนที่ 3 สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 18 ชุด ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย และ นิยามศัพท์เฉพาะ

โดยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การสำรวจตนเอง การวิเคราะห์ตนเอง กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง กรณีศึกษา บทบาทสมมุติ

โดยชุดการสอนแต่ละชุดประกอบไปด้วย

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. ใบงานและใบความรู้
5. แบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน
6. แบบประเมินความเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว

ซึ่งแต่ละชุดการสอนมีหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง	2. สาระสำคัญ	3. จุดประสงค์	4. เนื้อหา
5. วิธีดำเนินการ	6. สื่อ – อุปกรณ์	7. การประเมินผล	

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำตารางวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 18 กิจกรรม

ขั้นตอนที่ 5 นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่สร้างขึ้น ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์อัจนรา เนตรล้อมวงศ์ ตรวจสอบชุดการสอนว่ามีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาด้านคุณธรรมและจริยธรรม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับรายละเอียดของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แสดงในภาคผนวก ง

ขั้นตอนที่ 6 นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดพุทธบูชา ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาจุดบกพร่อง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

แบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน ในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างดังนี้

ผู้วิจัยสร้างข้อคำถาม โดยเขียนข้อความให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาที่จะพัฒนาสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ นิยามศัพท์เฉพาะ ของคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม โดยให้สอดคล้องกับคุณธรรมและจริยธรรมแต่ละด้านที่จะพัฒนา เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมมากน้อยเพียงใด

**ตัวอย่างแบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียนชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

**แบบฝึกหัด เรื่อง ความมีวินัย
กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน**

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีไม่ควรหลีกเลี่ยง เป็นความหมายของคุณธรรมในข้อใด
 - ก. ความมีเหตุผล
 - ข. ความมีวินัย
 - ค. ความมีน้ำใจ
 - ง. ความรับผิดชอบ
2. ลักษณะและพฤติกรรมอย่างไรที่แสดงว่าเป็นคนขาดระเบียบวินัย
 - ก. ตรงต่อเวลา
 - ข. ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ค. ประพฤติตนตามใจชอบ
 - ง. เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

เกณฑ์การให้คะแนนการทำแบบฝึกหัด

เกณฑ์การให้คะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ตอบถูกให้ 1 คะแนน

ตอบผิดให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลแบบฝึกหัด

คะแนน	การแปลผล
9 - 10	หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับมากที่สุด
7 - 8	หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับมาก
5 - 6	หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับปานกลาง
3 - 4	หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับน้อย
1 - 2	หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับน้อยที่สุด

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินชุดการสอนและการประเมินสื่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 18 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ เนื้อหาในแบบประเมินสอดคล้องกับเรื่องที่จะพัฒนาและขั้นตอนการจัดกิจกรรม คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่สร้างขึ้น จำนวน 18 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์อัฉรดา เนตรล้อมวงศ์ ตรวจสอบรายละเอียดของข้อคำถามที่สร้างขึ้น ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาในชุดการสอนได้แก่ เรื่องที่จะพัฒนา นิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และขั้นตอนการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตัวอย่างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
ด้าน ชื่อกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อ	ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
01.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม					
02.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม					

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินชุดการสอน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ระดับความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
คะแนน	5 คะแนน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลแบบประเมินชุดการสอน

เกณฑ์การแปลผลแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ค่าเฉลี่ย

- 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในระดับน้อยที่สุด

การดำเนินการทดลอง

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 ครั้ง ครั้งละ 55 นาที จำนวน 4 สัปดาห์ ณ ห้องแนะแนว โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่ 18 กรกฎาคม 2548 สิ้นสุด 11 สิงหาคม 2548 ขั้นตอนในการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมผู้เรียน
ช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียนเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากน้อยเพียงใด
2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ตามแผนการจัด
กิจกรรมแต่ละครั้ง
3. ขั้นกิจกรรม ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตาม กฎ กติกา และวิธี
ปฏิบัติกิจกรรม
4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเรื่องที่เรียนเพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญ
5. ขั้นทดสอบความรู้หลังเรียน ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เพื่อจะได้ทราบว่า
นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากน้อยเพียงใด
6. ขั้นประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบ
ประเมินความคิดเห็นต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ตาราง 4 ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง

แผน	วัน / เดือน /ปี	เวลา	คุณธรรมและ จริยธรรมที่พัฒนา	กิจกรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4				
1	อ. 26 ก.ค. 48	15.00 – 15.55 น.	ความมีวินัย	ระเบียบวินัยของโรงเรียน
2	พ. 27 ก.ค. 48	07.20 – 08.15 น.	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบของฉันทัน
3	อ. 2 ส.ค. 48	15.00 – 15.55 น.	ความขยันหมั่นเพียร	ขยันเรียนทำอย่างไร
4	พ. 3 ส.ค. 48	07.20 – 08.15 น.	ความประหยัดอดออม	ตามล่า หาเวลา
5	อ. 9 ส.ค. 48	15.00 – 15.55 น.	ความมีน้ำใจ	เพื่อนช่วยเพื่อน
6	พ. 10 ส.ค. 48	07.20 – 08.15 น.	ความสามัคคี	ช่วยกันคิดหน่อยซิ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5				
7	อ. 26 ก.ค. 48	14.05 – 15.00 น.	ความมีวินัย	วินัยดีอย่างไร
8	พ. 28 ก.ค. 48	07.20 – 08.15 น.	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบต่อตนเอง
9	อ. 2 ส.ค. 48	14.05 – 15.00 น.	ความขยันหมั่นเพียร	ขยันกันทำงาน
10	พ. 4 ส.ค. 48	07.20 – 08.15 น.	ความประหยัดอดออม	ค่าของเงิน
11	อ. 9 ส.ค. 48	14.05 – 15.00 น.	ความมีน้ำใจ	ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน
12	พ. 11 ส.ค. 48	07.20 – 08.15 น.	ความสามัคคี	ร่วมแรง ร่วมใจ

ตาราง 4 (ต่อ)

แผน	วัน / เดือน / ปี	เวลา	คุณธรรมและ จริยธรรมที่พัฒนา	กิจกรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6				
13	จ. 18 ก.ค. 48	15.00 – 15.55 น.	ความมีวินัย	การมีวินัยในสังคม
14	อ. 19 ก.ค. 48	07.20 – 08.15 น.	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบต่อสังคม
15	จ. 25 ก.ค. 48	15.00 – 15.55 น.	ความขยันหมั่นเพียร	ขยันเพื่อชุมชน
16	อ. 26 ก.ค. 48	07.20 – 08.15 น.	ความประหยัดอดออม	ของเก่ายังมีค่า
17	จ. 1 ส.ค. 48	15.00 – 15.55 น.	ความมีน้ำใจ	น้ำใจจากเพื่อน
18	อ. 2 ส.ค. 48	07.20 – 08.15 น.	ความสามัคคี	สามัคคีคือพลัง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุด 18 ชุด
2. ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละระดับชั้น
3. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
4. ศึกษาคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
5. เปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพ

- 6.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 6.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 6.1.3 หาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 295)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{n}}{A} \times 100$$

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{n}}{B} \times 100$$

E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน) หลังจากการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 248)

สูตร

$$t = \frac{\sum d}{\sqrt{\frac{n\sum d^2 - (\sum d)^2}{n - 1}}}$$

เมื่อ

$$df = n - 1$$

d = ค่าความแตกต่างของคะแนนจากการทำแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรม ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

$\sum d^2$ = ผลรวมของ d แต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum d)^2$ = ผลรวมของ d ทั้งหมดยกกำลังสอง

n = จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ มาใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน) หลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
$\sum d$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum d^2$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุด จำนวน 18 ชุด และรวมทุกชุดของแต่ละระดับชั้น ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1 / E_2
2. เปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. หาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุด จำนวน 18 ชุด และรวมทุกชุดของแต่ละระดับชั้น ซึ่งปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5 , 6 และ 7

ตาราง 5 ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุดและรวมทุกชุด ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ($n = 30$)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	$\sum x_1$	A	E_1	$\sum F_1$	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
1. ความมีวินัย (ระเบียบวินัยของโรงเรียน)	196	10	65.33	256	10	85.33	76.56
2. ความรับผิดชอบ (ความรับผิดชอบต่อของเงิน)	195	10	65.00	238	10	79.33	81.94
3. ความขยันหมั่นเพียร (ขยันเรียนทำอย่างไร)	207	10	69.00	253	10	84.33	81.82
4. ความประหยัด อดออม (ตามล่า หาเวลา)	221	10	73.67	260	10	86.67	85.00
5. ความมีน้ำใจ (เพื่อนช่วยเพื่อน)	232	10	77.33	275	10	91.67	84.36
6. ความสามัคคี (ช่วยกันคิดหน่อยซิ)	235	10	78.33	276	10	92.00	85.14
รวม	1286	10	428.67	1558	10	519.33	82.54

จากตาราง 5 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งชุด มีค่าเท่ากับ 82.54 และมีค่าประสิทธิภาพแต่ละชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 1 เรื่องความมีวินัย (ระเบียบวินัยของโรงเรียน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 76.56 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 65.33 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 85.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 2 เรื่องความรับผิดชอบ (ความรับผิดชอบของฉันทัน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.94 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 65.00 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 79.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 3 เรื่องความขยันหมั่นเพียร (ขยันเรียนทำอะไร) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.82 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 69.00 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 84.33

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 4 เรื่องความประหยัด อดออม (ตามล่า หาเวลา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.00 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 73.67 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 86.67

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 5 เรื่องความมีน้ำใจ (เพื่อนช่วยเพื่อน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.36 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 77.33 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 91.67

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชุดที่ 6 เรื่องความสามัคคี (ช่วยกันคิดหน่อยซิ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.14 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 78.33 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 92.00

ตาราง 6 ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุดและรวมทุกชุด ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ($n = 28$)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	$\sum x_i$	A	E_1	$\sum F_1$	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
1. ความมีวินัย (วินัยคืออะไร)	169	10	60.36	208	10	74.29	81.25
2. ความรับผิดชอบ (ความรับผิดชอบต่อตนเอง)	195	10	69.64	243	10	86.79	80.24

ตาราง 6 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	$\sum x$	A	E_1	$\sum F_1$	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
3. ความขยันหมั่นเพียร (ขยันกันทำงาน)	173	10	61.79	218	10	77.86	79.36
4. ความประหยัด อดออม (ค่าของเงิน)	178	10	63.57	219	10	78.21	81.28
5. ความมีน้ำใจ (ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน)	197	10	70.36	245	10	87.50	80.41
6. ความสามัคคี (ร่วมแรง ร่วมใจ)	188	10	67.14	230	10	82.14	81.74
รวม	1100	10	392.86	1363	10	486.79	80.70

จากตาราง 6 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งชุด มีค่าเท่ากับ 80.70 และมีค่าประสิทธิภาพแต่ละชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 7 เรื่องความมีวินัย (วินัยดีอย่างไร) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.25 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 60.36 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 74.29

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 8 เรื่องความรับผิดชอบ (ความรับผิดชอบต่อตนเอง) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.24 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 69.64 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 86.79

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 9 เรื่องความขยันหมั่นเพียร (ขยันกันทำงาน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 79.36 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 61.79 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 77.86

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 10 เรื่องความประหยัด อดออม (ค่าของเงิน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.28 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 63.57 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 78.21

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 11 เรื่องความมีน้ำใจ (ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.41 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 70.36 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 87.50

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ชุดที่ 12 เรื่องความสามัคคี (ร่วมแรง ร่วมใจ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.74
โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 67.14 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 82.14

ตาราง 7 ค่าประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุดและรวมทุกชุด ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($n = 28$)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	$\sum x_1$	A	E_1	$\sum F_1$	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
1. ความมีวินัย (การมีวินัยในสังคม)	171	10	61.07	218	10	77.86	78.44
2. ความรับผิดชอบ (การรับผิดชอบต่อสังคม)	194	10	69.29	239	10	85.36	81.17
3. ความขยันหมั่นเพียร (ขยันเพื่อชุมชน)	174	10	62.14	216	10	77.14	80.55
4. ความประหยัด อดออม (ของเก่ายังมีค่า)	177	10	63.21	219	10	78.21	80.82
5. ความมีน้ำใจ (น้ำใจจากเพื่อน)	211	10	75.36	246	10	87.86	85.77
6. ความสามัคคี (สามัคคีคือพลัง)	213	10	76.07	248	10	88.57	85.89
รวม	1140	10	407.14	1386	10	495.00	82.25

จากตาราง 7 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรม
และจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งชุด มีค่าเท่ากับ 82.25 และมีค่า
ประสิทธิภาพแต่ละชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ชุดที่ 13 เรื่องความมีวินัย (การมีวินัยในสังคม) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.44
โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 61.07 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 77.86

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ชุดที่ 14 เรื่องความรับผิดชอบ (การรับผิดชอบต่อสังคม) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.17
โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 69.29 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 85.36

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ชุดที่ 15 เรื่องความขยันหมั่นเพียร (ขยันเพื่อชุมชน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.55
โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 62.14 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 77.14

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ชุดที่ 16 เรื่องความประหยัด อดออม (ของเก่ายังมีค่า) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.82
โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 63.21 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 78.21

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ชุดที่ 17 เรื่องความมีน้ำใจ (ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.77
โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 75.36 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 87.86

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ชุดที่ 18 เรื่องความสามัคคี (สามัคคีคือพลัง) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.89
โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ 76.07 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 88.57

2. เปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำ
แบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งปรากฏผลดังแสดงในตาราง 8 , 9 , 10 และ 11

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้
ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรมและจริยธรรม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4						
ด้านความมีวินัย	33.90	3.83	ปานกลาง	37.60	4.61	มาก
ด้านความรับผิดชอบ	33.57	4.87	ปานกลาง	39.33	4.03	มาก
ด้านความขยันหมั่นเพียร	35.70	5.27	ปานกลาง	40.53	5.08	มาก
ด้านความประหยัด อดออม	32.97	5.12	ปานกลาง	37.50	5.30	มาก
ด้านความมีน้ำใจ	36.10	5.40	ปานกลาง	40.33	5.40	มาก
ด้านความสามัคคี	36.37	4.99	ปานกลาง	41.10	4.92	มาก
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5						
ด้านความมีวินัย	31.61	3.81	ปานกลาง	35.82	4.31	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

คุณธรรมและจริยธรรม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านความรับผิดชอบ	31.46	4.76	ปานกลาง	37.75	3.87	มาก
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	32.71	4.48	ปานกลาง	37.57	4.05	มาก
ด้านความประพฤติ อุดม	30.93	3.62	ปานกลาง	35.18	3.99	ปานกลาง
ด้านความมีน้ำใจ	35.29	5.06	ปานกลาง	39.54	4.56	มาก
ด้านความสามัคคี	36.36	5.25	ปานกลาง	40.39	4.78	มาก
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6						
ด้านความมีวินัย	33.11	4.94	ปานกลาง	38.54	4.07	มาก
ด้านความรับผิดชอบ	33.93	4.97	ปานกลาง	40.18	3.87	มาก
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	35.18	4.12	ปานกลาง	40.79	2.97	มาก
ด้านความประพฤติ อุดม	34.14	4.35	ปานกลาง	39.75	3.89	มาก
ด้านความมีน้ำใจ	36.79	4.09	มาก	41.57	2.78	มาก
ด้านความสามัคคี	38.36	2.80	มาก	42.68	3.10	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ก่อนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 - 6 ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง และภายหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว ส่วนมากอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ($n = 30$)

คุณธรรมและจริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4		$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$\sum d^2$	t
ด้านความมีวินัย	ก่อนการทดลอง	33.90	3.83	1017			
	หลังการทดลอง	37.60	4.61	1128	111	649	7.07**
ด้านความรับผิดชอบ	ก่อนการทดลอง	33.57	4.87	1007			
	หลังการทดลอง	39.33	4.03	1180	173	1529	7.38**

ตาราง 9 (ต่อ)

คุณธรรมและจริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4		$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$\sum d^2$	t
ด้านความขยันหมั่นเพียร	ก่อนการทดลอง	35.70	5.27	1071			
	หลังการทดลอง	40.53	5.08	1216	145	1059	7.53**
ด้านประหยัด อดออม	ก่อนการทดลอง	32.97	5.12	989			
	หลังการทดลอง	37.50	5.30	1125	136	1038	6.51**
ด้านความมีน้ำใจ	ก่อนการทดลอง	36.10	5.40	1083			
	หลังการทดลอง	40.33	5.40	1210	127	879	6.76**
ด้านความสามัคคี	ก่อนการทดลอง	36.37	4.99	1091			
	หลังการทดลอง	41.10	4.92	1233	142	998	7.73**
รวม	ก่อนการทดลอง	208.60	23.28	6258			
	หลังการทดลอง	236.40	23.30	7092	834	26628	13.97**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 พบว่า คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้ตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ($n = 28$)

คุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5		$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$\sum d^2$	t
ด้านความมีวินัย	ก่อนการทดลอง	31.61	3.81	885			
	หลังการทดลอง	35.82	4.31	1003	118	684	8.48**
ด้านความรับผิดชอบ	ก่อนการทดลอง	31.46	4.76	881			
	หลังการทดลอง	37.75	3.87	1057	176	1504	8.67**
ด้านความขยันหมั่นเพียร	ก่อนการทดลอง	32.71	4.48	916			
	หลังการทดลอง	37.57	4.05	1052	136	1002	7.23**
ด้านความประหยัด อดออม	ก่อนการทดลอง	30.93	3.62	866			
	หลังการทดลอง	35.18	3.99	985	119	701	8.36**
ด้านความมีน้ำใจ	ก่อนการทดลอง	35.29	5.06	988			
	หลังการทดลอง	39.54	4.56	1107	119	757	7.37**
ด้านความสามัคคี	ก่อนการทดลอง	36.36	5.25	1018			
	หลังการทดลอง	40.39	4.78	1131	113	701	7.09**
รวม	ก่อนการทดลอง	198.36	18.75	5554			
	หลังการทดลอง	226.25	18.36	6335	781	24145	15.78**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 พบว่า คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้ตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ($n = 28$)

คุณธรรมและจริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6		$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$\sum d^2$	t
ด้านความมีวินัย	ก่อนการทดลอง	33.11	4.94	927			
	หลังการทดลอง	38.54	4.07	1079	152	1006	11.10**
ด้านความรับผิดชอบ	ก่อนการทดลอง	33.93	4.97	950			
	หลังการทดลอง	40.18	3.87	1125	175	1483	8.71**
ด้านความขยันหมั่นเพียร	ก่อนการทดลอง	35.18	4.12	985			
	หลังการทดลอง	40.79	2.97	1142	157	1221	8.35**
ด้านความประหยัด อดออม	ก่อนการทดลอง	34.14	4.35	956			
	หลังการทดลอง	39.75	3.89	1113	157	1241	8.12**
ด้านความมีน้ำใจ	ก่อนการทดลอง	36.79	4.09	1030			
	หลังการทดลอง	41.57	2.78	1164	134	924	7.83**

ตาราง 11 (ต่อ)

คุณธรรมและจริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6		$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$\sum d^2$	t
ด้านความสามัคคี	ก่อนการทดลอง	38.36	2.80	1074			
	หลังการทดลอง	42.68	3.10	1195	121	717	8.53**
รวม	ก่อนการทดลอง	211.50	16.56	5922			
	หลังการทดลอง	243.50	15.15	6818	896	31696	16.00**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 พบว่า คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้ตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4
2. เพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและ
จริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังการใช้
ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
มีแนวทางและรูปแบบในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน ในช่วงชั้น
ที่ 4 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่เหมาะสม สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ
กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 416 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ
กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 86 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยวิธีจับฉลาก
ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สุ่มได้ มัธยมศึกษาปีที่ 4 / 3 จำนวน 30 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
สุ่มได้ มัธยมศึกษาปีที่ 5 / 4 จำนวน 28 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สุ่มได้ มัธยมศึกษาปีที่ 6 / 1
จำนวน 28 คน

สมมติฐานในการวิจัย

ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
2. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
3. แบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียนในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
4. แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุด จำนวน 18 ชุด และรวมทุกชุดของแต่ละระดับชั้น ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1 / E_2
2. เปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent
3. เปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent (ดูภาคผนวก)
4. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยหาค่าเฉลี่ย (ดูภาคผนวก)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นสื่อประสมประกอบด้วย ใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแต่ละชุดประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้ชุด การสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อการเรียนการสอน และแบบฝึกหัดก่อนเรียนหลังเรียน โดยชุด การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนสอบ ความรู้ก่อนเรียน ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุป และขั้นตอนทดสอบความรู้ หลังเรียน

2. หาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุด จำนวน 18 ชุด และรวมทุกชุดของแต่ละระดับชั้น โดยรวมตาม เกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1 / E_2 พบว่า ประสิทธิภาพของ ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนแต่ละระดับชั้น ของช่วง ชั้นที่ 4 มีค่าอยู่ระหว่าง 80.70 – 82.54 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รวมทุกชุดมีค่าเท่ากับ 82.54

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รวมทุกชุดมีค่าเท่ากับ 80.70

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมทุกชุดมีค่าเท่ากับ 82.25

3. เปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรม ที่ได้จากการทำแบบวัดคุณธรรมและ จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent พบว่า ก่อนและหลังการใช้ชุด การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคุณธรรม และจริยธรรม ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น

4. เปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลัง การใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 ที่เข้าร่วมกิจกรรมการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม มีคะแนน

คุณธรรมและจริยธรรมที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น (ข้อมูลแสดงในภาคผนวก)

5. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมแนะแนวที่ได้จากการทำแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยหาค่าเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมรวมทุกกิจกรรมกิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 แสดงความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ข้อมูลแสดงในภาคผนวก)

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละชุด จำนวน 18 ชุด เมื่อนำไปหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรการคำนวณ E_1 / E_2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60 / 60 พบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น ของช่วงชั้นที่ 4 มีค่าอยู่ระหว่าง 80.70 – 82.54 ซึ่งพบว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่สร้างขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 18 ชุด ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมในชุดการสอนมีความสอดคล้องกันของจุดประสงค์และเนื้อหา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยตนเอง ให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น และให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนจึงสามารถนำสิ่งที่ได้จากกิจกรรมไปพัฒนาดตนเอง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและในอนาคตได้ ซึ่งเหตุผลที่นักเรียนให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมครั้งนี้มาก เนื่องมาจาก การเรียนการสอนมีความหลากหลายในการจัดกิจกรรม โดยผู้วิจัยได้นำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคดังนี้ การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การสำรวจตนเอง การวิเคราะห์ตนเอง กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง กรณีศึกษา และ บทบาทสมมุติ เป็นต้น ทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับวิชัช วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) ที่กล่าวไว้ว่า ชุดการสอน หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายอย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งอาจนำมาใช้อธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา ส่วนสื่อการเรียนอีกอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความลึกซึ้ง สื่อการเรียนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สื่อประสม การนำสื่อการเรียนมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชานั้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียน

มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2529 : 66 – 67) ที่ให้ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวว่า หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยใช้สื่อประสมประกอบด้วย รูปภาพ เทปเพลง วีดิทัศน์ เกม แบบฝึกหัด โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ภายในประกอบด้วย คู่มือครู คู่มือนักเรียน รวมทั้งสื่อในการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง

2. ประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แต่ละระดับชั้น โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ตามเกณฑ์ มาตรฐาน 60 / 60 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 มีค่าเท่ากับ 82.54 , 80.70 และ 82.25 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นั้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม และชุดการสอน กำหนดหัวข้อเรื่องโดยการศึกษาจาก เอกสารและงานวิจัยต่างๆ และนำหัวข้อและกิจกรรมที่น่าสนใจเหมาะสมกับวัยของนักเรียนมาสร้าง เป็นชุดการสอน ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มี ลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่อง สิ่งที่ต้องปรับปรุง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีก ครั้งให้เหมาะสมขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวนีย์ สิกขามันติต (2528 : 294) กล่าวว่า ในการสร้างชุด การสอน ก่อนที่จะนำไปใช้จริง ควรมีการทดลอง แก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐานเสียก่อน เพื่อให้ได้ ทราบว่า ชุดการสอนนั้นมีคุณภาพเพียงใด มีสิ่งใดที่ยังบกพร่องอยู่ โดยในชุดการสอนแต่ละชุด จะประกอบด้วย คำชี้แจง คู่มือครู คู่มือนักเรียน ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกหัดก่อนเรียนและ หลังเรียน ตลอดจนมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม โดยเริ่มจากการทดสอบความรู้ก่อนเรียน ขึ้นนำเข้าสู่บทเรียน ขึ้นดำเนินกิจกรรม ขึ้นสรุป ขึ้นทดสอบความรู้หลังเรียน และหาประสิทธิภาพ ของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่ง สอดคล้องกับชัยงค์ พรหมวงศ์ (2525 : 494 – 497) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพชุดการสอน จะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยถือว่า ชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ระดับประสิทธิภาพของ ชุดการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับเกณฑ์แล้ว ชุดการสอนนั้นมีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนได้ ซึ่งแสดงว่า ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ

3. การเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำ แบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรม แนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ $t - test$ แบบ Dependent พบว่า ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 คุณธรรมและจริยธรรมที่ได้จากการทำแบบวัดคุณธรรมและ จริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้ชุดการสอนกิจกรรม

แนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจาก ก่อนการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอนศึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และศึกษากิจกรรมแนะแนวด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งเมื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แล้ว ผู้วิจัยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นตัววัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ว่ามีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้นหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ ดารัตน์ ยินดีพบ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนชุมชนวัดเสด็จ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วยชุดการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีประสิทธิภาพ 76.55, 77.74 และ 79.31 ตามลำดับ 2. ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยมีคุณธรรมทุกด้านเพิ่มขึ้น ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ความสามัคคี

4. เปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ t - test แบบ Dependent พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความประหยัด อดออม ด้านความมีน้ำใจ และด้านความสามัคคี เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แสดงว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทำให้นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแต่ละชุด มีลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยมีเทคนิควิธีที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การสำรวจตนเอง การวิเคราะห์ตนเอง กลุ่มสัมพันธ์ กรณีตัวอย่าง กรณีศึกษา และ บทบาทสมมุติ กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้กล้าแสดงออก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมล ประทีปธีรานันต์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัด

นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ สุวรีย์ สุขแสน (2534 : 35) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านจริยธรรมมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยหาค่าเฉลี่ย แต่ละกิจกรรม และรวมทุกกิจกรรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่พึงพอใจชุดการสอนในระดับมาก (ข้อมูลแสดงในภาคผนวก) แสดงว่านักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวแต่ละกิจกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม กิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก มุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ข้อความในใบความรู้ ใบงาน และแบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจเหมาะสมกับผู้เรียน การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง และนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปลูกฝังและสร้างเสริมหรือควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ถูกต้องเหมาะสมเป็นกิจนิสัยได้ ซึ่งสอดคล้องกับจำเนียร โชติช่วง (2527 : 12) ได้เสนอแนะว่าชุดการแนะแนวยังสามารถใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ รวมถึงการนำมาประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ตลอดจนปลูกฝังนิสัย เจตคติ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจริยธรรมต่าง ๆ ไปด้วย

จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความประหยัด อุดมอดม ด้านความมีน้ำใจ และด้านความสามัคคีให้มากขึ้นได้ ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและจริยธรรมตามที่สังคมคาดหวังและต้องการได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ครูผู้สอนควรได้ศึกษาคำชี้แจง คู่มือครู คู่มือนักเรียน วิธีการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ตลอดจนควรเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ใบบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด จัดสถานที่ และเตรียมตัวให้พร้อมก่อนการสอนทุกครั้ง

1.2 ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

1.3 ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ครูผู้สอนควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดทุกกลุ่ม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการพัฒนาจริยธรรมให้สูงขึ้นต่อไป

1.4 ข้อคำถามในแบบฝึกหัดก่อนเรียนและหลังเรียน ไม่ควรเป็นคำถามในลักษณะชี้แนะ หรือ นำทาง ที่ช่วยในการตอบคำถาม และ ควรจะมีข้อคำถามในลักษณะคำถามปลายเปิด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการติดตามผลนักเรียน หลังจากใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เพื่อดูพัฒนาการของนักเรียน

2.2 คุณธรรมและจริยธรรมที่มีความสำคัญที่น่าจะทำการศึกษาเพิ่มเติมในครั้งต่อไป คือ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และความกตัญญูกตเวที

2.3 ชุดการสอนในแต่ละระดับชั้น ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแต่ละด้านมากกว่า 1 กิจกรรม

2.4 ในการสร้างชุดการสอน ใบบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดในแต่ละระดับชั้น ควรพิจารณาระดับความยากง่าย ความซับซ้อนให้เหมาะสมกับพัฒนาการแต่ละวัย เหมาะสมกับระยะเวลา และควรมีความหลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ประทีปธีรานันต์. (2530). ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตร
ธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม. ปรินุญานันท์ กศ.ม. (จิตวิทยาการ
แนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กระมล ทองธรรมชาติ. (2525, มกราคม – มีนาคม). คุณธรรมและจริยธรรมของพลเมืองไทย.
วารสารไทย. 2(5) : 80 – 82.
- กรมวิชาการ. (2532). เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การวิจัยทางการศึกษา
และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ.
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- _____. (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- _____. (2545). คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรมสามัญศึกษา. (2529). หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรม. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัลยา กริธาร. (2545). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- กิตติพงษ์ ยะเขียว. (2538). ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมด้านความ
มีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการ
แนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- กุหลาบ ดิยะสัตย์กุลโกวิท. (2531). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาและการเปรียบเทียบการ
ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2530
โรงเรียนสวนอนันต์. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ.
- โกศล มีคุณ. (2524). การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะ
การสวมบทบาท ปรินุญานันท์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติศักดิ์ อธิยานันท์. (2527, มีนาคม). การสร้างค่านิยมที่ดีในสังคมไทย. วัฒนธรรมไทย.

- คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กรมวิชาการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จารุวรรณ พานทอง. (2536). การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร ช่างโชติ. (2527). การฝึกภาคปฏิบัติทางการแนะแนวและให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- ฉลวยศรี มีใจเย็น. (2526). การทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเวทีของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินูญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลองชัย สุวัฒน์บุรณ์. (2528). การเลือกใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2525). " การประเมินผลสื่อการสอน" เอกสารการสอน ชุตติวิชา สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 11 – 15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามเจริญพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐและสุจิตา สินสกุล. (2521). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. (2524). คุณธรรมและจริยธรรม : หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- ชุตติมา ศรีสังวร. (2546). การสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองลำเจียก กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2522). หลักการ ทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมและพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ : บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2524). จิตวิทยา จริยธรรม และจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2522). ตำราจิตวิทยาการพัฒนาจริยธรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย
รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดาร์ตัน ยินดีพ. (2548). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและ
จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดุสิต ทรัพย์ปรง. (2529). ผลการใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบหน้าที่
การงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดรางบัว. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล ชาราโกษณ์ และศรัณย์ ดำริสุข. (2541). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธ์.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2529). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยม
พื้นฐานทางจริยธรรมไทย. ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์. (2532). ผลของบทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความ
สามัคคีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีอนุกุล จังหวัด
อุบลราชธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง. (2535, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). ค่านิยมกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
และวินัย. วารสารแนะแนว. 26 (139) : 45 – 46.
- ทวณน มังตรีสรรค์. (2530). ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่อง สังคหวัด 4
ที่มีต่อคุณธรรมด้านสังคหวัด 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
เทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2529). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์. (2536). ผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ต.บ้านพรานกระต่าย จังหวัด
กำแพงเพชร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บรรจง จันทรสา. (2522). ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. (2533). “แนวคิดในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมของปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ” คู่มือการพัฒนาคุณธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

- ปนัดดา ยิ้มสกุล. (2538). ผลการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินุญานินท์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด จีระวรพงศ์. (2527). หลักการและเทคโนโลยีทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2544). คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- เปื้อง กุมุท. (2518). ชุดการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พระมหากรรม เกิดมี. (2546). การเปรียบเทียบผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์และกรณีตัวอย่างที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธธีราราม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ปรินุญานินท์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- พระธรรมปิฎก. (2537). การศึกษาเพื่ออารยธรรมที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.
- พนัส หันนาสินทร์. (2533). การสอนค่านิยมและจริยธรรม. พิษณุโลก : โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พรรคัน แก่นทอง. (2529). การใช้บทบาทสมมุติพัฒนาความรับผิดชอบต่อชุมชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง. ปรินุญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิสิทธิ์พัฒนา.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. (2543). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เดอะบุคส์. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรา บุญลาภ. (2529). การศึกษาเปรียบเทียบความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยบทเรียนสื่อประสมตามแนวพุทธศาสตร์ กับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปรินุญานินท์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2535). จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- มนตรี แยมกสิกร และคนอื่นๆ. (2528). รายงานผลโครงการผลิตสื่อการสอนสำหรับโรงเรียนกัณดาร โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ 2528. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ยุพา นันทะไชย. (2536). จริยธรรมและจรรยาสำหรับครู. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ฤกษ์ชัย คุณูปการ. (2539). หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังจริยธรรม. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏ
พิบูลสงคราม.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดา เสนางษ์. (2532). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิธีกรรมการพิมพ์.
- วรรณภา ศิริทรัพย์การ. (2526). การศึกษาพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้วยวิธีการแสดงบทบาทสมมติ.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ขาวหา. (2522). เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์.
- วาสนา รอดเชียง. (2540). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน
สามัคคีธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัด
สมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน – มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วีระ บำรุงรักษ์. (2523). " จริยวิทยา (Moralogy). " แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย : การ
ประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย 22 – 27 มกราคม 2523. กรุงเทพฯ : กรม
วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สกล นิลวรรณ. (2522). ปรัชญาเบื้องต้น. เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 218 : หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สมบูรณ์ ชิตพงศ์. (2544). " การวัดและประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรม." การวัดและการประเมิน
ด้านคุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาโรช บัวศรี. (2523). จริยธรรมไทยในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การสอน.
- สำนักงานพัฒนาคุณธรรม. (2532). คู่มือการพัฒนาคุณธรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุจิตรา บัวคำภา. (2525). การศึกษาการสอนจริยศึกษาด้วยการใช้และไม่ใช้บทบาทสมมติ
ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. (2526). กลวิธีการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองการพิมพ์.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2534). " การสร้างเสริมศีลธรรมในสถานศึกษา. " ความรู้คู่คุณธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวีย์ สุขแสน. (2534). ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรรัตน์ วิไลรัตน์. (2537). ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรจิต วรรณรักษ์. (2540). ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชวัตรบวรณะ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2533). " การปลูกฝังจริยธรรม. " แนวทางการพัฒนาค่านิยมและคุณธรรมของเยาวชนในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : พี เอ ลีฟวิ่ง.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุณย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2544). คู่มือพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรม ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนุมานราชชน, พระยา. (2516). ชาติ ศาสนา วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : บรรณาการ.
- อารมย์ สดมี. (2537). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาที่ 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- เอษณีย์ ฉัตรวิริยานนท์. (2537). ผลการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- Arbuthnot, J. Baraeden and Faust, David. (1981). ***Teaching Moral Reasoning : Theory and Practice***. New York : Harper & Row.
- Anderson, R.M.(1982, August). "Self Instruction as A Method of Preparing Elementary School Social Studies Teacher Trainers to Apply on Induction Teaching Model," ***Dissertation Abstracts International***. 42 (11) : 4795 – A.
- Bear, George Gilbert. (1979, January). " The Relationship of Moral Reasoning to Conduct Problems and Intelligence," ***Dissertation Abstracts International***. 40 (9) : 4961– A.
- Biskin, Donald S. and Kenneth Hoskinson. (1977, August). " An Experimental Test of the Effect of Structured Discussions of Moral Dilemmas Found in Children 's Literatures on Moral Reasoning," ***The Elementary School Journal***. 77 (5) : 407 – 418.
- Brawley , Oletha Danials. (1975, January). The Effects of Using Multimedia Instructional Modules to Teach Time – Telling for Retarded Learners, ***Dissertation Abstracts International***. 32 (1) : 428 – A.
- Brown , R. (1968). ***Social Psychology*** . New York : The Free Press.
- Damon . William and Killen, Malanie. (1982, July). " Peer Interaction and the Process of Change in Childrens Moral Reasoning ," ***Merrill Palmer Quarterly***. 28 (3) : 347 - 367.
- De Costa, Sandra Bradford. (1979, April). " A Study of Development Moral Opinions in Young Children," ***Dissertation Abstracts International***. 40 (12) : 6141 – A.
- Frazier , Jenice Gregory. (1975, April). Effect of Systematic Inservice Training Model on Teaching Performance and Skill for Group of First Grade Teacher, ***Dissertation Abstract International***. 36 (5) : 258 A..
- Gordon, Lawrence. (1973). ***Module on O – A***. Florida : Florida Department of Education.
- Good, Carter V. (1973). ***Dictionary of Education***. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Hinman, Lawrence M. (1998). ***Ethics : A Pluralistic Approach to Moral Theory***. 2nd ed. New York : Harcourt Brace.
- Harper , Martha and Armstrong Janc. (1972, April). The Development and Evaluation of Multi Media Self – Instructional Packages in Beginning French of Parent Country Junior College, ***Dissertation Abstract International***. 36 (5) : 5669 – A.
- Houston, Robert. W . and others. (1972). ***Department Instructional Module System For Writing Modules***. College of Education, University of Houston, Texas.
- Justice, Madeline Carol. (1989, July). " The Effect of Literature Instruction with An Emphasis on Kohlberg's Moral Development Stages on Secondary Students' Moral Reasoning Ability." in ***Dissertation Abstracts International***. 50(1) : 11 A.

- Kapfer, P.G. and Kapfer. (1972, July). " Introduction to Learning Packages. " ***Education Techonlogy***. 11 (9) : 9 – 10.
- Kemp, J.E. and Dayton, D.K.. (1985). ***Learn Package in American Education***. Cliffs, N.T. : Education Technology, publication.
- Kohlberg , L. (1976). Moral Stages and Moralization : The Cognitive Development Approach, ***in Moral Development and Behavior : Theory Research and Social Issues*** . edited .by T. Lickona. P. 355 New York : Holt Rinehart and Winston.
- Piaget, Jean. (1960). ***The Moral Judgment of The Child***. New York : Collier Book.
- _____. (1969). ***The Psychology of The Child***. New York : Basic Book.
- Thiroux, Jacques. (1998). ***Ethics : Theory and Practice***. New Jersey : Prentice – Hall.
- Turiel, Elliot. (1966, June). " An Experimental Test of Segmentiability of Developmental Stages in the Children Judgement." ***Journal of Personality and Social Psychology***. 3(6) : 611 - 618.
- Richards, Herbert C., et al. (1984). " Moral Reasoning and Classroom Conduct," ***Paper Presented at the Annaul Convention of the American Psychological Association***. Toronto, Ontario, Canada, : 24 – 28.
- Romance, Thomas John. (1985, February). " A Program to Promote Moral Development Through Elementary School Physical Education" ***Dissertation Abstracts International***. 45(8) : 2442.
- Romeo, John Edward. (1987, July). " The Effect of Cognitive Moral Development Instruction on Moral Development Scores of Parochial High School Students." ***in Dissertation Abstracts International***. 49(1) : 9 A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- เปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
- ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
- ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
- คำอ่านจําแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4
- คะแนนเฉลี่ยแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทั้ง 18 ชุด
- เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ระเบียบวินัยของโรงเรียน
- เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ความรับผิดชอบของฉันทน
- เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ขยันเรียนทำอย่างไร
- เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ตามล่า หาเวลา
- เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง เพื่อนช่วยเพื่อน
- เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ

- [illegible]

- [illegible]

- ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน
- ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ
- ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง การมีวินัยในสังคม
- ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง การรับผิดชอบต่อสังคม
- ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง ขยันเพื่อชุมชน
- ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง ของเก่ายังมีค่า
- ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน
- ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง สามัคคีคือพลัง

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6						
	n	$\bar{x}$	S.D.	$\sum x$	$(\sum d)^2$	t
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4						
1. ความมีวินัย (กิจกรรมระเบียบวินัย)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	30	6.53	0.68	196	142	12.58**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	30	8.53	0.78	256		
2. ความรับผิดชอบ (กิจกรรมความรับผิดชอบต่อของเงิน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	30	6.50	0.82	195	73	12.54**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	30	7.93	0.83	238		
3. ความขยันหมั่นเพียร (กิจกรรมขยันเรียนทำอะไร)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	30	6.90	0.92	207	84	12.32**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	30	8.43	0.63	253		
4. ความประหยัด อดออม (กิจกรรมตามล่า หาเวลา)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	30	7.37	1.03	221	61	11.95**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	30	8.67	0.99	260		

ตาราง 12 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา						
คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน	n	$\bar{x}$	S.D.	$\sum x$	$(\sum d)^2$	t
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6						
5. ความมีน้ำใจ						
(กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	30	7.73	0.94	232		
					75	11.56**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	30	9.17	1.02	275		
6. ความสามัคคี						
(กิจกรรมช่วยกันคิดหน่อยซิ)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	30	7.83	0.87	235		
					65	13.46**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	30	9.20	0.85	276		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5						
7. ความมีวินัย						
(กิจกรรมวินัยดีอย่างไร)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	6.04	1.20	169		
					67	10.76**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	7.43	0.84	208		
8. ความรับผิดชอบ						
(กิจกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	6.96	1.35	195		
					100	11.20**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	8.68	0.94	243		
9. ความขยันหมั่นเพียร						
(กิจกรรมขยันกันทำงาน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	6.18	0.90	173		
					83	13.52**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	7.79	0.79	218		

ตาราง 12 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา						
คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน	n	$\bar{x}$	S.D.	$\sum x$	$(\sum d)^2$	t
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6						
10. ความประหยัด อดออม						
(กิจกรรมค่าของเงิน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	6.36	0.68	178		
					69	13.45**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	7.82	0.67	219		
11. ความมีน้ำใจ						
(กิจกรรมไม่เป็นไร ให้เราก่อน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	7.04	0.92	197		
					98	11.89**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	8.75	0.65	245		
12. ความสามัคคี						
(กิจกรรมร่วมแรง ร่วมใจ)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	6.71	0.85	188		
					74	12.44**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	8.21	0.69	230		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6						
13. ความมีวินัย						
(กิจกรรมการมีวินัยในสังคม)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	6.11	0.42	171		
					97	10.85**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	7.79	0.74	218		
14. ความรับผิดชอบ						
(กิจกรรมการรับผิดชอบต่อสังคม)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	6.93	0.94	194		
					91	10.22**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	8.54	0.92	239		

ตาราง 12 (ต่อ)

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา						
คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6	n	$\bar{x}$	S.D.	$\sum x$	$(\sum d)^2$	t
15. ความขยันหมั่นเพียร (กิจกรรมขยันเพื่อชุมชน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	6.21	0.79	174		
					72	13.75**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	7.71	0.81	216		
16. ความประหยัด อดออม (กิจกรรมของเก่ายังมีค่า)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	6.32	0.90	177		
					82	9.46*
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	7.82	1.12	219		
17. ความมีน้ำใจ (กิจกรรมน้ำใจจากเพื่อน)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	7.54	0.74	211		
					53	11.30*
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	8.79	0.83	246		
18. ความสามัคคี (กิจกรรมสามัคคีคือพลัง)						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนเรียน	28	7.61	1.26	213		
					51	12.76**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังเรียน	28	8.86	1.21	248		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยการใช้ชุดการสอนกิจกรรม
 แนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4

ชั้น	คุณธรรมและจริยธรรม	กิจกรรม	$\bar{X}$	แปลผล
มัธยมศึกษา ปีที่ 4	ความมีวินัย	ระเบียบวินัยของโรงเรียน	4.19	มาก
	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบของฉันทัน	4.22	มาก
	ความขยันหมั่นเพียร	ขยันเรียนทำอย่างไร	4.33	มาก
	ความประหยัด อดออม	ตามล่า หาเวลา	4.34	มาก
	ความมีน้ำใจ	เพื่อนช่วยเพื่อน	4.24	มาก
	ความสามัคคี	ช่วยกันคิดหน่ยชิ	4.36	มาก
	รวม		4.28	มาก
มัธยมศึกษา ปีที่ 5	ความมีวินัย	วินัยด้อย่างไร	4.26	มาก
	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบต่อตนเอง	4.33	มาก
	ความขยันหมั่นเพียร	ขยันกันทำงาน	4.34	มาก
	ความประหยัด อดออม	ค่าของเงิน	4.36	มาก
	ความมีน้ำใจ	ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน	4.36	มาก
	ความสามัคคี	ร่วมแรง ร่วมใจ	4.43	มาก
	รวม		4.35	มาก
มัธยมศึกษา ปีที่ 6	ความมีวินัย	การมีวินัยในสังคม	4.26	มาก
	ความรับผิดชอบ	การรับผิดชอบต่อสังคม	4.42	มาก
	ความขยันหมั่นเพียร	ขยันเพื่อชุมชน	4.47	มาก
	ความประหยัด อดออม	ของเก่ายังมีค่า	4.44	มาก
	ความมีน้ำใจ	น้ำใจจากเพื่อน	4.51	มากที่สุด
	ความสามัคคี	สามัคคีคือพลัง	4.40	มาก
	รวม		4.42	มาก
รวมทั้งสิ้น		4.35	มาก	

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4

แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2		
ความมีวินัย	1	+1	+1	2	1.0
	2	+1	+1	2	1.0
	3	+1	+1	2	1.0
	4	+1	+1	2	1.0
	5	+1	+1	2	1.0
	6	+1	+1	2	1.0
	7	+1	+1	2	1.0
	8	+1	+1	2	1.0
	9	+1	+1	2	1.0
	10	+1	+1	2	1.0
ความรับผิดชอบ	11	+1	+1	2	1.0
	12	+1	+1	2	1.0
	13	+1	+1	2	1.0
	14	+1	+1	2	1.0
	15	+1	+1	2	1.0
	16	+1	+1	2	1.0
	17	+1	+1	2	1.0
	18	+1	+1	2	1.0
	19	+1	+1	2	1.0
	20	+1	+1	2	1.0
ความ ขยันหมั่นเพียร	21	+1	+1	2	1.0
	22	+1	+1	2	1.0
	23	+1	+1	2	1.0
	24	+1	+1	2	1.0
	25	+1	+1	2	1.0
	26	+1	+1	2	1.0
	27	+1	+1	2	1.0
	28	0	+1	1	0.5
	29	+1	+1	2	1.0
	30	+1	+1	2	1.0

ตาราง 14 (ต่อ)

แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2		
ความประหยัด อดออม	31	+1	0	1	0.5
	32	+1	+1	2	1.0
	33	+1	+1	2	1.0
	34	+1	+1	2	1.0
	35	+1	+1	2	1.0
	36	+1	+1	2	1.0
	37	+1	+1	2	1.0
	38	+1	+1	2	1.0
	39	+1	+1	2	1.0
	40	+1	+1	2	1.0
ความมีน้ำใจ	41	+1	+1	2	1.0
	42	+1	+1	2	1.0
	43	+1	+1	2	1.0
	44	+1	+1	2	1.0
	45	+1	+1	2	1.0
	46	+1	+1	2	1.0
	47	+1	+1	2	1.0
	48	+1	+1	2	1.0
	49	+1	+1	2	1.0
	50	+1	+1	2	1.0
ความสามัคคี	51	+1	+1	2	1.0
	52	+1	+1	2	1.0
	53	+1	+1	2	1.0
	54	+1	0	1	0.5
	55	+1	+1	2	1.0
	56	+1	+1	2	1.0
	57	+1	+1	2	1.0
	58	0	+1	1	0.5
	59	+1	+1	2	1.0
	60	+1	+1	2	1.0

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4

ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก
1.	0.20	21.	0.40	41.	0.32
2.	0.20	22.	0.36	42.	0.48
3.	0.20	23.	0.32	43.	0.28
4.	0.24	24.	0.28	44.	0.20
5.	0.24	25.	0.48	45.	0.24
6.	0.20	26.	0.32	46.	0.32
7.	0.32	27.	0.32	47.	0.28
8.	0.24	28.	0.24	48.	0.36
9.	0.24	29.	0.28	49.	0.20
10.	0.44	30.	0.28	50.	0.32
11.	0.28	31.	0.20	51.	0.20
12.	0.36	32.	0.24	52.	0.28
13.	0.32	33.	0.20	53.	0.32
14.	0.24	34.	0.20	54.	0.32
15.	0.28	35.	0.20	55.	0.28
16.	0.36	36.	0.32	56.	0.40
17.	0.24	37.	0.28	57.	0.28
18.	0.28	38.	0.28	58.	0.24
19.	0.40	39.	0.28	59.	0.40
20.	0.36	40.	0.40	60.	0.56

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โดยรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.80

ตาราง 16 คะแนนเฉลี่ยแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทั้ง 18 ชุด

ชุดที่	คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$		t-value
	ก่อนใช้ชุด	หลังใช้ชุด	
1 ระเบียบวินัยของโรงเรียน	6.53	8.53	12.58**
2 ความรับผิดชอบของกัน	6.50	7.93	12.54**
3 ขยันเรียนทำอะไร	6.90	8.43	12.32**
4 ตามล่า หาเวลา	7.37	8.67	11.95**
5 เพื่อนช่วยเพื่อน	7.73	9.17	11.56**
6 ช่วยกันคิดหน่อยซิ	7.83	9.20	13.46**
7 วินัยคืออะไร	6.04	7.43	10.76**
8 ความรับผิดชอบต่อตนเอง	6.96	8.68	11.20**
9 ขยันกันทำงาน	6.18	7.79	13.52**
10 ค่าของเงิน	6.36	7.82	13.45**
11 ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน	7.04	8.75	11.89**
12 ร่วมแรง ร่วมใจ	6.71	8.21	12.44**
13 การมีวินัยในสังคม	6.11	7.79	10.85**
14 การรับผิดชอบต่อสังคม	6.93	8.54	10.22**
15 ขยันเพื่อชุมชน	6.21	7.71	13.75**
16 ของเก่ายังมีค่า	6.32	7.82	9.46**
17 น้ำใจจากเพื่อน	7.54	8.79	11.30**
18 สามัคคีคือพลัง	7.61	8.86	12.76**
รวมทุกชุด	122.87	150.12	216.01**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 17 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว

เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน

เรื่อง ระเบียบวินัยของโรงเรียน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด	คะแนนแบบฝึกหัด	$d(X_2 - X_1)$	d^2
	ก่อนใช้ชุด (X_1)	หลังใช้ชุด (X_2)		
1	7	9	2	4
2	6	8	2	4
3	7	9	2	4
4	6	9	3	9
5	8	9	1	1
6	7	10	3	9
7	6	9	3	9
8	6	8	2	4
9	8	9	1	1
10	7	8	1	1
11	6	10	4	16
12	7	8	1	1
13	7	8	1	1
14	6	8	2	4
15	6	8	2	4
16	6	7	1	1
17	7	10	3	9
18	7	8	1	1
19	7	8	1	1
20	7	8	1	1
21	6	8	2	4
22	6	9	3	9
23	6	8	2	4
24	7	8	1	1
25	7	10	3	9
26	6	9	3	9
27	5	8	3	9
28	6	8	2	4
29	7	9	2	4
30	6	8	2	4
รวม	196	256	$\sum d = 60$	$\sum d^2 = 142$
$\bar{x}$	6.53	8.53		
S.D.	0.68	0.78		

ตาราง 18 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน
เรื่อง ความรับผิดชอบของเงิน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	9	1	1
2	7	8	1	1
3	7	8	1	1
4	7	9	2	4
5	6	7	1	1
6	6	7	1	1
7	5	7	2	4
8	7	8	1	1
9	8	9	1	1
10	6	7	1	1
11	6	8	2	4
12	6	7	1	1
13	6	8	2	4
14	6	8	2	4
15	7	9	2	4
16	6	7	1	1
17	6	9	3	9
18	7	9	2	4
19	8	9	1	1
20	6	9	3	9
21	6	7	1	1
22	7	8	1	1
23	6	7	1	1
24	5	7	2	4
25	8	9	1	1
26	6	7	1	1
27	7	8	1	1
28	6	8	2	4
29	7	8	1	1
30	6	7	1	1
รวม	195	238	$\sum d = 43$	$\sum d^2 = 73$
$\bar{x}$	6.50	7.93		
S.D.	0.82	0.83		

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน
เรื่อง ขยันเรียนอย่างไร

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	6	8	2	4
2	6	8	2	4
3	8	9	1	1
4	8	9	1	1
5	7	8	1	1
6	8	9	1	1
7	6	8	2	4
8	9	9	0	0
9	7	8	1	1
10	7	8	1	1
11	6	8	2	4
12	6	8	2	4
13	6	8	2	4
14	7	8	1	1
15	8	9	1	1
16	7	9	2	4
17	6	9	3	9
18	6	8	2	4
19	7	8	1	1
20	8	10	2	4
21	7	8	1	1
22	7	9	2	4
23	7	8	1	1
24	6	8	2	4
25	6	9	3	9
26	7	8	1	1
27	9	10	1	1
28	7	8	1	1
29	6	8	2	4
30	6	8	2	4
รวม	207	253	$\sum d = 46$	$\sum d^2 = 84$
$\bar{x}$	6.90	8.43		
S.D.	0.92	0.63		

ตาราง 20 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน
เรื่อง ตามล่า หาเวลา

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	9	1	1
2	6	8	2	4
3	7	8	1	1
4	6	9	3	9
5	6	7	1	1
6	9	10	1	1
7	9	10	1	1
8	8	9	1	1
9	8	10	2	4
10	9	9	0	0
11	9	10	1	1
12	6	8	2	4
13	8	10	2	4
14	6	7	1	1
15	7	8	1	1
16	8	9	1	1
17	8	10	2	4
18	7	8	1	1
19	8	10	2	4
20	7	8	1	1
21	8	9	1	1
22	7	9	2	4
23	8	9	1	1
24	7	8	1	1
25	6	7	1	1
26	6	8	2	4
27	8	9	1	1
28	7	8	1	1
29	8	9	1	1
30	6	7	1	1
รวม	221	260	$\sum d = 39$	$\sum d^2 = 61$
$\bar{x}$	7.37	8.67		
S.D.	1.03	0.99		

ตาราง 21 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน เรื่อง เพื่อนช่วยเพื่อน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	10	2	4
2	7	8	1	1
3	7	8	1	1
4	6	8	2	4
5	6	7	1	1
6	8	10	2	4
7	9	10	1	1
8	6	7	1	1
9	7	10	3	9
10	8	8	0	0
11	8	10	2	4
12	9	10	1	1
13	9	10	1	1
14	8	9	1	1
15	8	10	2	4
16	8	10	2	4
17	7	8	1	1
18	7	9	2	4
19	7	9	2	4
20	9	10	1	1
21	9	10	1	1
22	7	8	1	1
23	9	10	1	1
24	7	8	1	1
25	8	9	1	1
26	8	10	2	4
27	7	10	3	9
28	8	9	1	1
29	9	10	1	1
30	8	10	2	4
รวม	232	275	$\sum d = 43$	$\sum d^2 = 75$
$\bar{x}$	7.73	9.17		
S.D.	0.94	1.02		

ตาราง 22 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน
เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X ₁)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X ₂)	d(X ₂ -X ₁)	d ²
1	7	8	1	1
2	9	10	1	1
3	8	10	2	4
4	8	10	2	4
5	7	9	2	4
6	7	8	1	1
7	8	10	2	4
8	9	10	1	1
9	9	10	1	1
10	7	8	1	1
11	8	9	1	1
12	9	10	1	1
13	8	10	2	4
14	6	8	2	4
15	7	8	1	1
16	7	8	1	1
17	8	10	2	4
18	6	8	2	4
19	8	10	2	4
20	8	10	2	4
21	8	9	1	1
22	8	10	2	4
23	9	9	0	0
24	9	10	1	1
25	8	9	1	1
26	7	9	2	4
27	8	9	1	1
28	9	10	1	1
29	8	9	1	1
30	7	8	1	1
รวม	235	276	Σd = 41	Σd ² = 65
$\bar{x}$	7.83	9.20		
S.D.	0.87	0.85		

ตาราง 23 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน
เรื่อง วินัยดีอย่างไร

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	4	7	3	9
2	6	7	1	1
3	5	7	2	4
4	7	7	0	0
5	6	7	1	1
6	6	8	2	4
7	8	9	1	1
8	5	7	2	4
9	7	8	1	1
10	6	8	2	4
11	7	8	1	1
12	6	7	1	1
13	6	7	1	1
14	4	6	2	4
15	6	7	1	1
16	6	8	2	4
17	6	8	2	4
18	6	7	1	1
19	6	8	2	4
20	7	8	1	1
21	4	6	2	4
22	6	7	1	1
23	5	7	2	4
24	7	8	1	1
25	9	9	0	0
26	5	6	1	1
27	8	9	1	1
28	5	7	2	4
รวม	169	208	$\sum d = 39$	$\sum d^2 = 67$
$\bar{x}$	6.04	7.43		
S.D.	1.20	0.84		

ตาราง 24 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน
เรื่อง ความรับผิดชอบตนเอง

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	7	9	2	4
2	8	9	1	1
3	5	7	2	4
4	9	10	1	1
5	8	9	1	1
6	6	8	2	4
7	8	9	1	1
8	5	9	4	16
9	7	9	2	4
10	8	10	2	4
11	6	7	1	1
12	5	7	2	4
13	5	8	3	9
14	8	9	1	1
15	8	10	2	4
16	7	8	1	1
17	9	10	1	1
18	6	9	3	9
19	7	8	1	1
20	8	9	1	1
21	5	7	2	4
22	9	10	1	1
23	8	9	1	1
24	7	9	2	4
25	7	9	2	4
26	6	8	2	4
27	8	9	1	1
28	5	8	3	9
รวม	195	243	$\sum d = 48$	$\sum d^2 = 100$
$\bar{x}$	6.96	8.68		
S.D.	1.35	0.94		

ตาราง 25 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน
เรื่อง ขยันขันทำงาน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	7	8	1	1
2	6	8	2	4
3	7	8	1	1
4	8	9	1	1
5	8	9	1	1
6	6	8	2	4
7	8	9	1	1
8	5	7	2	4
9	5	6	1	1
10	5	7	2	4
11	6	8	2	4
12	6	8	2	4
13	6	7	1	1
14	5	7	2	4
15	5	8	3	9
16	6	8	2	4
17	6	7	1	1
18	6	8	2	4
19	6	8	2	4
20	7	8	1	1
21	6	8	2	4
22	7	8	1	1
23	5	6	1	1
24	6	8	2	4
25	6	8	2	4
26	6	7	1	1
27	6	9	3	9
28	7	8	1	1
รวม	173	218	$\sum d = 45$	$\sum d^2 = 83$
$\bar{x}$	6.18	7.79		
S.D.	0.90	0.79		

ตาราง 26 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน
เรื่อง ค่าของเงิน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	7	8	1	1
2	7	8	1	1
3	5	7	2	4
4	6	8	2	4
5	6	8	2	4
6	7	8	1	1
7	6	7	1	1
8	6	7	1	1
9	7	8	1	1
10	8	9	1	1
11	6	8	2	4
12	6	8	2	4
13	6	7	1	1
14	7	9	2	4
15	7	9	2	4
16	6	9	3	9
17	7	8	1	1
18	7	8	1	1
19	6	7	1	1
20	6	7	1	1
21	5	7	2	4
22	6	7	1	1
23	7	8	1	1
24	6	7	1	1
25	6	8	2	4
26	7	8	1	1
27	6	8	2	4
28	6	8	2	4
รวม	178	219	$\sum d = 41$	$\sum d^2 = 69$
$\bar{x}$	6.36	7.82		
S.D.	0.68	0.67		

ตาราง 27 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน
เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	9	1	1
2	7	9	2	4
3	8	9	1	1
4	8	9	1	1
5	6	8	2	4
6	5	8	3	9
7	6	9	3	9
8	7	8	1	1
9	9	10	1	1
10	6	8	2	4
11	6	8	2	4
12	7	9	2	4
13	8	10	2	4
14	6	9	3	9
15	7	10	3	9
16	6	9	3	9
17	7	8	1	1
18	7	9	2	4
19	6	8	2	4
20	7	8	1	1
21	8	9	1	1
22	8	9	1	1
23	7	9	2	4
24	7	8	1	1
25	8	9	1	1
26	7	8	1	1
27	8	9	1	1
28	7	9	2	4
รวม	197	245	$\sum d = 48$	$\sum d^2 = 98$
$\bar{x}$	7.04	8.75		
S.D.	0.92	0.65		

ตาราง 28 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน
เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	6	7	1	1
2	6	9	3	9
3	5	7	2	4
4	6	9	3	9
5	7	8	1	1
6	6	8	2	4
7	7	8	1	1
8	8	9	1	1
9	7	8	1	1
10	6	8	2	4
11	6	8	2	4
12	6	7	1	1
13	7	8	1	1
14	6	8	2	4
15	7	9	2	4
16	7	8	1	1
17	7	9	2	4
18	8	9	1	1
19	8	9	1	1
20	7	8	1	1
21	6	8	2	4
22	8	9	1	1
23	6	7	1	1
24	8	9	1	1
25	6	8	2	4
26	7	8	1	1
27	8	9	1	1
28	6	8	2	4
รวม	188	230	$\sum d = 42$	$\sum d^2 = 74$
$\bar{x}$	6.71	8.21		
S.D.	0.85	0.69		

ตาราง 29 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน
เรื่อง การมีวินัยในสังคม

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X ₁)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X ₂)	d(X ₂ -X ₁)	d ²
1	6	8	2	4
2	6	8	2	4
3	7	9	2	4
4	7	8	1	1
5	6	7	1	1
6	7	8	1	1
7	6	8	2	4
8	6	7	1	1
9	6	8	2	4
10	6	10	4	16
11	6	7	1	1
12	6	7	1	1
13	6	8	2	4
14	5	8	3	9
15	6	7	1	1
16	6	8	2	4
17	6	7	1	1
18	6	7	1	1
19	6	8	2	4
20	6	8	2	4
21	6	8	2	4
22	6	7	1	1
23	6	7	1	1
24	6	8	2	4
25	7	7	0	0
26	6	9	3	9
27	6	8	2	4
28	6	8	2	4
รวม	171	218	Σd = 47	Σd ² = 97
$\bar{x}$	6.11	7.79		
S.D.	0.42	0.74		

ตาราง 30 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน
เรื่อง การรับผิดชอบต่อสังคม

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	6	8	2	4
2	8	9	1	1
3	8	9	1	1
4	6	8	2	4
5	5	8	3	9
6	7	8	1	1
7	6	8	2	4
8	7	10	3	9
9	7	8	1	1
10	8	9	1	1
11	6	7	1	1
12	7	9	2	4
13	6	9	3	9
14	8	9	1	1
15	8	9	1	1
16	6	10	4	16
17	7	8	1	1
18	6	7	1	1
19	8	9	1	1
20	6	8	2	4
21	6	7	1	1
22	8	9	1	1
23	8	10	2	4
24	8	9	1	1
25	7	8	1	1
26	7	9	2	4
27	6	7	1	1
28	8	10	2	4
รวม	194	239	$\sum d = 45$	$\sum d^2 = 91$
$\bar{x}$	6.93	8.54		
S.D.	0.94	0.92		

ตาราง 31 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน
เรื่อง ขยันเพื่อชุมชน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	5	6	1	1
2	5	7	2	4
3	6	8	2	4
4	6	7	1	1
5	7	8	1	1
6	6	8	2	4
7	6	7	1	1
8	6	8	2	4
9	7	8	1	1
10	6	8	2	4
11	6	7	1	1
12	6	9	3	9
13	5	6	1	1
14	7	8	1	1
15	6	8	2	4
16	7	9	2	4
17	8	9	1	1
18	6	8	2	4
19	8	9	1	1
20	6	7	1	1
21	5	7	2	4
22	6	7	1	1
23	6	8	2	4
24	6	7	1	1
25	6	8	2	4
26	7	8	1	1
27	7	8	1	1
28	6	8	2	4
รวม	174	216	$\sum d = 42$	$\sum d^2 = 72$
$\bar{x}$	6.21	7.71		
S.D.	0.79	0.81		

ตาราง 32 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน เรื่อง ของเก่ายังมีค่า

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	9	1	1
2	6	8	2	4
3	7	8	1	1
4	6	7	1	1
5	5	6	1	1
6	6	7	1	1
7	6	9	3	9
8	5	6	1	1
9	5	6	1	1
10	6	10	4	16
11	7	9	2	4
12	6	6	0	0
13	7	8	1	1
14	6	8	2	4
15	7	8	1	1
16	8	9	1	1
17	7	9	2	4
18	7	8	1	1
19	6	8	2	4
20	6	7	1	1
21	6	7	1	1
22	7	8	1	1
23	7	9	2	4
24	7	8	1	1
25	4	6	2	4
26	6	9	3	9
27	7	8	1	1
28	6	8	2	4
รวม	177	219	$\sum d = 42$	$\sum d^2 = 82$
$\bar{x}$	6.32	7.82		
S.D.	0.90	1.12		

ตาราง 33 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน
เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	9	1	1
2	7	8	1	1
3	8	10	2	4
4	7	8	1	1
5	6	7	1	1
6	7	8	1	1
7	8	9	1	1
8	7	10	3	9
9	8	9	1	1
10	7	9	2	4
11	7	9	2	4
12	9	10	1	1
13	8	9	1	1
14	8	9	1	1
15	7	8	1	1
16	8	9	1	1
17	8	10	2	4
18	6	8	2	4
19	7	8	1	1
20	8	8	0	0
21	7	8	1	1
22	8	9	1	1
23	8	9	1	1
24	8	9	1	1
25	8	10	2	4
26	9	10	1	1
27	7	8	1	1
28	7	8	1	1
รวม	211	246	$\sum d = 35$	$\sum d^2 = 53$
$\bar{x}$	7.54	8.79		
S.D.	0.74	0.83		

ตาราง 34 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน
เรื่อง สามัคคีคือพลัง

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้ชุด (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้ชุด (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	9	10	1	1
2	7	8	1	1
3	9	9	0	0
4	8	10	2	4
5	9	10	1	1
6	9	10	1	1
7	8	9	1	1
8	9	10	1	1
9	8	10	2	4
10	8	9	1	1
11	8	10	2	4
12	9	10	1	1
13	8	10	2	4
14	7	8	1	1
15	7	9	2	4
16	9	10	1	1
17	8	9	1	1
18	7	8	1	1
19	7	8	1	1
20	6	7	1	1
21	4	6	2	4
22	7	8	1	1
23	7	8	1	1
24	6	7	1	1
25	9	10	1	1
26	6	7	1	1
27	6	8	2	4
28	8	10	2	4
รวม	213	248	$\sum d = 35$	$\sum d^2 = 51$
$\bar{x}$	7.61	8.86		
S.D.	1.26	1.21		

ตาราง 35 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ระเบียบวินัยของโรงเรียน

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม	4.13	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.30	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.37	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.03	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.40	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.90	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.27	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.30	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	3.97	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.23	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.10	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.30	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.19	มาก

ตาราง36 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ความรับผิดชอบของฉันทัน

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม	4.30	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.40	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.30	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.13	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.30	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.87	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.07	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.27	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจเหมาะสมกับผู้เรียน	3.97	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.34	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.34	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.34	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	มาก

ตาราง 37 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ขยันเรียนทำอย่างไร

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม	4.07	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.40	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.37	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.53	มากที่สุด
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.43	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.87	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.40	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.53	มากที่สุด
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.20	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.33	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.27	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.53	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.33	มาก

ตาราง38 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง ตามล่า หาเวลา

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ ทำกิจกรรม	4.20	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.53	มากที่สุด
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.33	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.23	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะ นิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.53	มากที่สุด
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.90	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.53	มากที่สุด
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.40	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.20	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.27	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.40	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝัง และสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.53	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.34	มาก

ตาราง39 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง เพื่อนช่วยเพื่อน

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม	4.53	มากที่สุด
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.53	มากที่สุด
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.33	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.10	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.33	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.90	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.17	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.40	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	3.83	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.27	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.33	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.20	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.24	มาก

ตาราง40 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง ช่วยกันคิดหน้อยซี

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ ทำกิจกรรม	4.33	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.53	มากที่สุด
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.60	มากที่สุด
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.30	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะ นิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.33	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.03	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.37	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.53	มากที่สุด
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.07	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.43	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.43	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝัง และสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.37	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.36	มาก

ตาราง41 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง วินัยดีอย่างไร

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม	4.25	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.32	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.32	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.43	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.18	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.68	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.36	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.25	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.29	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.54	มากที่สุด
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.25	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.25	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.26	มาก

ตาราง 42 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเอง

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ ทำกิจกรรม	4.29	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.18	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.46	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.46	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะ นิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.39	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.14	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.29	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.29	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.32	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.36	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.32	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝัง และสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.43	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.33	มาก

ตาราง43 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง ขยันขันทำงาน

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ ทำกิจกรรม	4.29	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.21	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.36	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.29	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะ นิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.54	มากที่สุด
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.21	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.46	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.25	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.21	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.32	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.54	มากที่สุด
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝัง และสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.39	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.34	มาก

ตาราง44 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง ค่าของเงิน

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ ทำกิจกรรม	4.46	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.32	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.36	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.43	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะ นิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.54	มากที่สุด
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.96	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.57	มากที่สุด
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.29	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.43	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.18	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.43	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝัง และสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.39	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.36	มาก

ตาราง 45 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ ทำกิจกรรม	4.29	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.50	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.21	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.43	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะ นิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.32	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.07	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.36	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.18	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.36	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.57	มากที่สุด
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.46	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝัง และสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.54	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.36	มาก

ตาราง 46 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม	4.39	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.29	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.36	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.54	มากที่สุด
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.43	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.36	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.36	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.32	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.57	มากที่สุด
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.50	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.54	มากที่สุด
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.54	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.43	มาก

ตาราง 47 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง การมีวินัยในสังคม

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ ทำกิจกรรม	4.25	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.29	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.25	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.54	มากที่สุด
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะ นิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.39	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	3.89	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.54	มากที่สุด
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.21	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.11	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.18	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.14	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝัง และสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.32	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.26	มาก

ตาราง 48 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง การรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ ทำกิจกรรม	4.29	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.46	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.32	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.68	มากที่สุด
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะ นิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.43	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.18	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.32	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.54	มากที่สุด
9.	สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.29	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.50	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.54	มากที่สุด
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝัง และสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.54	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.42	มาก

ตาราง 49 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ขยันเพื่อชุมชน

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม	4.54	มากที่สุด
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.54	มากที่สุด
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.39	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.46	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.68	มากที่สุด
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.21	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.46	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปไปสามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.54	มากที่สุด
9.	สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจเหมาะสมกับผู้เรียน	4.39	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.43	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.39	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเองประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.57	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.47	มาก

ตาราง50 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ของเก่ายังมีค่า

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม	4.54	มากที่สุด
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.32	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.50	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.61	มากที่สุด
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.57	มากที่สุด
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.14	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.29	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.43	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจเหมาะสมกับผู้เรียน	4.29	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.50	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.57	มากที่สุด
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเองประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.57	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.44	มาก

ตาราง51 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม	4.54	มากที่สุด
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.61	มากที่สุด
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.43	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.50	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.68	มากที่สุด
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.21	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.57	มากที่สุด
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.61	มากที่สุด
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.43	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.50	มาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.43	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.61	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.51	มากที่สุด

ตาราง52 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้น 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง สามัคคีคือพลัง

ข้อ	ความคิดเห็น	คะแนนความคิดเห็น	แปลผล
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ ทำกิจกรรม	4.43	มาก
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.29	มาก
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4.43	มาก
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก	4.29	มาก
5.	การจัดกิจกรรมมุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะ นิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.54	มากที่สุด
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.14	มาก
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และ แบบฝึกหัด คำสั่งชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.29	มาก
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา	4.39	มาก
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน	4.32	มาก
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ ด้วยตนเอง และเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.54	มากที่สุด
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.43	มาก
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝัง และสร้างเสริมให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติ ปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย	4.68	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.40	มาก

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามความคิดเห็นด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
- กระดาษคำตอบแบบสอบถามความคิดเห็นด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

แบบสอบถามความคิดเห็นด้านคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
2. แบบสอบถามฉบับนี้ ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด คำตอบทุกข้อจะนำไปใช้ในการวิจัย ซึ่งไม่มีผลต่อคะแนนในการเรียนของผู้เรียน
3. แบบสอบถามมีคำตอบ 5 ตัวเลือก คือ จริงที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงพอประมาณ จริงเพียงเล็กน้อย ไม่จริงเลย

คำสั่ง

1. ขอให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่คิดว่าตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงช่องเดียว
2. ขอให้นักเรียนตอบให้ครบ 60 ข้อ โดยตอบลงในกระดาษคำตอบที่จัดไว้ให้เท่านั้น

1. ข้าพเจ้าจะไม่เล่น ไม่คุยกับเพื่อนขณะที่ครูกำลังสอน
2. ข้าพเจ้าเข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา
3. ข้าพเจ้าไม่เคยก้าวร้าวสิทธิของคนอื่น
4. ข้าพเจ้าทำงานโดยไม่ต้องมีใครมาคอยควบคุม
5. ข้าพเจ้าพยายามทำงานหรือดูหนังสือตามตารางที่กำหนดไว้ แต่ทำไม่ค่อยจะสำเร็จสักที
6. ข้าพเจ้าเคยเดินลัดสนามเพราะช่วยย่นระยะทาง แม้ว่าโรงเรียนจะมีกฎหมายห้ามเดินลัดสนาม
7. เวลาชื่อของ ข้าพเจ้าไม่เคยลัดคิว
8. ข้าพเจ้าข้ามถนนโดยใช้สะพานลอยหรือทางม้าลาย
9. ข้าพเจ้าเคยบังคับให้คนอื่นทำสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ ทั้งๆ ที่เขาไม่ยอมทำตาม
10. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
11. เมื่อข้าพเจ้าทำผิด ข้าพเจ้าก็จะยอมรับผิด จะไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้คนอื่น
12. ข้าพเจ้าไม่สบายใจมาก เมื่อไม่สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามที่สัญญาไว้
13. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ข้าพเจ้าจะตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่
14. ก่อนทำงานแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าจะไตร่ตรองงานอย่างรอบคอบ เพื่อให้งานออกมาดีที่สุดในที่สุด
15. เมื่อทำแบบฝึกหัดผิด ข้าพเจ้าจะพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง
16. ข้าพเจ้ามีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
17. ข้าพเจ้าทำเวรรักษาความสะอาดตามที่ได้รับมอบหมาย

18. ข้าพเจ้าขอมีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการวางแผนการใช้จ่ายภายในครอบครัว
19. เมื่องานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ ไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ข้าพเจ้าจะพยายามปรับปรุงแก้ไข ตั้งใจทำงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม
20. ก่อนจะตัดสินใจทำอะไร ข้าพเจ้าจะคิดใคร่ครวญว่า สิ่งที่จะทำนั้น จะมีผลดีหรือผลเสียอย่างไร
21. ไม่ว่างานที่ต้องทำ จะยากเพียงใด ข้าพเจ้าก็พยายามทำให้ได้
22. เวลาข้าพเจ้าถูกครุตำหนิเกี่ยวกับงานที่ทำ ข้าพเจ้าจะไม่อยากทำงานนั้นต่อไป
23. บางครั้งถ้างานอะไรที่ทำยากเกินความสามารถของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็จะเลิกทำทันที
24. แม้ว่าจะงานที่ข้าพเจ้าทำจะผิดพลาดหรือประสบความสำเร็จ ข้าพเจ้าก็ไม่ท้อถอยพยายามหาทางแก้ไขจนสำเร็จ
25. ข้าพเจ้าตั้งใจว่า จะขยันให้มากขึ้น เพื่อจะได้เรียนให้สำเร็จ
26. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณค่า ที่สามารถทำงานอะไรแล้วสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
27. เมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้ทำงานอะไร ข้าพเจ้าจะมุ่งมั่นบากบั่นในการทำงานนั้นให้สำเร็จ
28. ข้าพเจ้าต้องการให้ครูสอนเพิ่มเติมเมื่อเรียนไม่ทัน
29. ข้าพเจ้าทำงานด้วยความกระตือรือร้นและไม่เคยย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ
30. ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในการทำงานอดิเรก เพื่อไม่ให้เวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์
31. ข้าพเจ้าใช้เวลาในแต่ละวันอย่างคุ้มค่า
32. ข้าพเจ้าวางแผนการปฏิบัติงานและการทำกิจกรรมต่างๆ ล่วงหน้า เพื่อให้การใช้เวลาของข้าพเจ้าเกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด
33. เมื่อมีเงินเหลือใช้ ข้าพเจ้าจะนำไปฝากที่ธนาคาร
34. ข้าพเจ้าคิดถึงผลดี ผลเสีย ก่อนที่จะใช้เงินทุกบาททุกสตางค์
35. ในแต่ละวัน ข้าพเจ้าเก็บเงินที่พ่อแม่ให้ไว้ส่วนหนึ่งและใช้จ่ายส่วนหนึ่ง
36. สิ่งของบางอย่างแม้ว่าไม่จำเป็นจะต้องซื้อ ข้าพเจ้าก็อดที่จะซื้อไม่ได้
37. ข้าพเจ้าคิดว่าเมื่อมีเงินก็ควรใช้ ไม่เห็นจะต้องประหยัด
38. ข้าพเจ้ารีดเสื้อผ้าครั้งละหลายๆ ตัว
39. ข้าพเจ้าเก็บสมุดเก่าๆ ที่เหลือใช้มาเย็บเป็นเล่มเอาไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป
40. ข้าพเจ้าใช้สิ่งของต่างๆ เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง
41. ข้าพเจ้ามีความสุขกับการเป็นผู้ให้
42. เวลาเพื่อนเดือดร้อน ข้าพเจ้ารู้สึกเห็นอกเห็นใจและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเท่าที่ตนเองจะทำได้
43. ข้าพเจ้าให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนไม่สบายใจ

44. ข้าพเจ้าจะไม่หัวเราะเยาะเพื่อน เมื่อเพื่อนทำอะไรผิดพลาด
45. ถ้าเพื่อนคนไหนไม่มาเรียน ข้าพเจ้าจะทวงไย คอยติดตามได้ถามทุกข์สุขของเพื่อนคนนั้น
46. ข้าพเจ้าเป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
47. เวลาทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ข้าพเจ้าไม่คอยเกี่ยงงาน ช่วยอะไรใครได้ก็จะช่วย
48. เวลาเพื่อนยกของหนักๆ ข้าพเจ้าจะเข้าไปช่วยเหลือ
49. ข้าพเจ้าเคยบริจาคเงินช่วยเหลือคนที่ประสบปัญหา เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ หรือคนยากจน
50. ข้าพเจ้าเคยเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน เช่น ช่วยเก็บขยะ กวาดถนน

51. ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อที่เพื่อนๆ ชอบทะเลาะกัน
52. เพื่อนๆ ในกลุ่มของข้าพเจ้ามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
53. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ยากลำบากยิ่ง ที่เพื่อนๆ ในกลุ่มของข้าพเจ้าจะทำงานร่วมกันตามที่ตกลงกันได้
54. ข้าพเจ้ามีความสุขที่มีเพื่อนหลายคน
55. เพื่อนๆ ในกลุ่มของข้าพเจ้า จะทำงานแบบตัวใครตัวมัน
56. เพื่อนๆ ในกลุ่มของข้าพเจ้าต่างรู้จักกันดี
57. ข้าพเจ้าไม่เคยเอาเปรียบคนอื่น
58. เวลาทำงานกลุ่มข้าพเจ้ายึดผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว
59. เพื่อนๆ ในกลุ่มของข้าพเจ้ามีความรักใคร่ปรองดองกันดี
60. ข้าพเจ้าพร้อมที่จะใช้กำลังกาย กำลังความคิด กำลังความรู้ในการทำงานกลุ่มร่วมกันกับผู้อื่น

-----สิ้นสุดการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน-----

กระดาษคำตอบ
แบบสอบถามความคิดเห็นด้านคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชื่อ – นามสกุล

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ห้อง เลขที่ อายุ ปี

คำแนะนำ 1. ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อนั้น
 เป็นจริงมากน้อยเพียงใด

2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่คิดว่าตรงกับคำตอบที่นักเรียนเลือก

ข้อ	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอสมควร	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย	ข้อ	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอสมควร	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
1						16					
2						17					
3						18					
4						19					
5						20					
6						21					
7						22					
8						23					
9						24					
10						25					
11						26					
12						27					
13						28					
14						29					
15						30					

ข้อ	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอสมควร	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย	ข้อ	จริงที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงพอสมควร	จริงเพียงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย
31						46					
32						47					
33						48					
34						49					
35						50					
36						51					
37						52					
38						53					
39						54					
40						55					
41						56					
42						57					
43						58					
44						59					
45						60					

ภาคผนวก ค
แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชื่อ - สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
 ด้าน ชื่อกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อ	ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังจากได้ทำกิจกรรม					
2.	เนื้อหาในการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม					
3.	เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน					
4.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก					
5.	การจัดกิจกรรม มุ่งปลูกฝังและสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม					
6.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัด อ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานและกิจกรรมที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไป สามารถทำได้ทันเวลา และเหมาะสมกับเนื้อหา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เหมาะสมกับผู้เรียน					
10.	การวัดและประเมินผลสามารถประเมินได้ด้วยตนเองและเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	ความรู้ที่ได้รับจากกิจกรรมนี้ สามารถปลูกฝังและสร้างเสริม ให้นักเรียนควบคุมตนเอง ประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องเป็นกิจนิสัย					

ภาคผนวก ง

โปรแกรมการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

**โปรแกรมการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4**

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	กิจกรรม	กิจกรรมกลุ่ม : เทคนิค
มัธยมศึกษาปีที่ 4			
ภาคเรียนที่ 1			
1.	ความมีวินัย	ระเบียบวินัยของโรงเรียน	การอภิปรายกลุ่ม
2.	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบของฉันทัน	การสำรวจตนเอง
3.	ความขยันหมั่นเพียร	ขยันเรียนทำอย่างไร	การอภิปรายกลุ่ม
ภาคเรียนที่ 2			
4.	ความประหยัด อดออม	ตามล่า หาเวลา	การวิเคราะห์ตนเอง
5.	ความมีน้ำใจ	เพื่อนช่วยเพื่อน	กลุ่มสัมพันธ์
6.	ความสามัคคี	ช่วยกันคิดหน่อยซิ	บทบาทสมมติ
มัธยมศึกษาปีที่ 5			
ภาคเรียนที่ 1			
7.	ความมีวินัย	วินัยดีอย่างไร	กลุ่มสัมพันธ์-
8.	ความรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบต่อตนเอง	กรณีศึกษา
9.	ความขยันหมั่นเพียร	ขยันกันทำงาน	การอภิปรายกลุ่ม
ภาคเรียนที่ 2			
10.	ความประหยัด อดออม	ค่าของเงิน	การอภิปรายกลุ่ม
11.	ความมีน้ำใจ	ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน	บทบาทสมมติ
12.	ความสามัคคี	ร่วมแรง ร่วมใจ	กรณีศึกษา
มัธยมศึกษาปีที่ 6			
ภาคเรียนที่ 1			
13.	ความมีวินัย	การมีวินัยในสังคม	การอภิปรายกลุ่ม
14.	ความรับผิดชอบ	การรับผิดชอบต่อสังคม	บทบาทสมมติ
15.	ความขยันหมั่นเพียร	ขยันเพื่อชุมชน	กรณีตัวอย่าง
ภาคเรียนที่ 2			
16.	ความประหยัด อดออม	ของเก่ายังมีค่า	การระดมสมอง
17.	ความมีน้ำใจ	น้ำใจจากเพื่อน	บทบาทสมมติ
18.	ความสามัคคี	สามัคคีคือพลัง	กรณีศึกษา

โปรแกรมการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินกิจกรรม
1.	ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีควรหลีกเลี่ยง สามารถคิดตัดสินใจ และเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น	ระเบียบวินัยของโรงเรียน	การอภิปรายกลุ่ม	1. นักเรียนทราบกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียน 2. นักเรียนสามารถบอกสาระสำคัญของระเบียบวินัยจากคู่มือนักเรียนได้ 3. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียนได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียนความมีวินัย 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูให้นักเรียนเล่าเกี่ยวกับตนเองว่าได้เคยปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนอะไรบ้างและเคยทำผิดระเบียบอย่างไรบ้าง เพราะอะไร 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนทราบกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียนผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.1.2 ครูให้แต่ละกลุ่มศึกษาระเบียบวินัยของโรงเรียนจากคู่มือนักเรียน 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนบอกสาระสำคัญของระเบียบวินัยจากคู่มือนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ครูให้แต่ละกลุ่มอภิปรายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยของโรงเรียน มีสาระสำคัญอะไรบ้าง แล้วบันทึกในใบงานที่ 1 3.2.2 สุ่มตัวแทนกลุ่ม มาสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวกับระเบียบวินัย และสุ่มตัวแทนกลุ่มอื่น ๆ มาอภิปรายเพิ่มเติมจนครบประเด็นสำคัญ

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบ วินัยของโรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.3.1 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน เช่น การแต่งกาย การทำความสะอาด การเข้าแถว ฯลฯ แล้วบันทึกในใบงานที่ 2 3.3.2 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของการได้ศึกษาระเบียบวินัยของโรงเรียน และ แนวทางที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 5. ขั้นทดสอบหลังเรียนความมีวินัย

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินกิจกรรม
2.	ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความพยายาม รู้จักไตร่ตรองให้รอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย โดยรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำหรือปฏิบัติ และยอมรับผลของการกระทำนั้น ทั้งด้านผลดีและผลเสีย ตลอดจนพร้อมที่จะปรับปรุงวิธีปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	ความรับผิดชอบของฉัน	การสำรวจตนเอง	1. นักเรียนได้สำรวจการกระทำหรือการปฏิบัติของตนเองที่แสดงถึงความรับผิดชอบได้ 2. นักเรียนแก้ไขและปรับปรุงการกระทำหรือการปฏิบัติของตนเองในด้านความรับผิดชอบให้ดีขึ้น 3. นักเรียนบอกความจำเป็น ความสำคัญของการมีความรับผิดชอบได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความรับผิดชอบ 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูให้นักเรียนบอกบทบาท หน้าที่ และสิ่งที่ต้องรับผิดชอบในปัจจุบัน 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้สำรวจการกระทำหรือการปฏิบัติของตนเองที่แสดงถึงความรับผิดชอบ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูแจกแบบสำรวจความรับผิดชอบให้นักเรียนทุกคน และให้ทำแบบสำรวจความรับผิดชอบ 3.1.2 ครูให้นักเรียนแต่ละคนรวมคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อ แล้วสรุปคะแนนลงในใบงานที่ 1 " แบบสำรวจความรับผิดชอบ " 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนแก้ไขและปรับปรุงการกระทำหรือการปฏิบัติของตนเองในด้านความรับผิดชอบให้ดีขึ้น ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ครูอภิปรายเกณฑ์การสำรวจความรับผิดชอบ 3.2.2 ครูให้นักเรียนพิจารณาคะแนนของตนว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับใด ควรมีการแก้ไขปรับปรุงเรื่องอะไรบ้าง 3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนบอกความจำเป็น ความสำคัญของการมีความรับผิดชอบ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.3.1 ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 " สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมความรับผิดชอบของฉัน "

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.3.2 ครูสื่อนักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นตามใบงานที่ 2 3.3.3 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรมความรับผิดชอบของฉันทัน 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสำรวจความรับผิดชอบของตนเอง และสรุปสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความรับผิดชอบ

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
3.	ความ ขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความ มานะพยายามเอา ใจใส่ต่องานด้วย ความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลา ล่วงไปโดยเปล่า ประโยชน์ และมีได้ ยอต่ออุปสรรค ต่าง ๆ เพื่อให้งาน สำเร็จตามความมุ่ง หมายหรือความ ต้องการ	ขยัน เรียนทำ อย่างไร	การ อภิปราย กลุ่ม	1. นักเรียนบอก ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์และ พฤติกรรมที่แสดงถึง ความขยันหมั่นเพียร ในการศึกษาเล่าเรียน ได้ 2. นักเรียนปฏิบัติ หน้าที่การงานที่ รับผิดชอบให้สำเร็จ ตามเป้าหมายด้วย ความตั้งใจอย่าง กระตือรือร้นและ อดทนได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความขยันหมั่นเพียร 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูสร้างความสนใจนักเรียน โดยเขียนข้อความต่อไปนี้บน กระดาน ถ้าหมั่นเรียนเรียนอะไรก็ต้องรู้ ถ้าหมั่นดูอะไรก็ต้องเห็น ถ้าหมั่นทำทำอะไรก็ต้องเป็น ถ้าไม่เล่นหมั่นแต่ทำจกจำเรอ 2.2 ครูถามนักเรียนว่า " นักเรียนเคยทำอะไรบ้างที่แสดงถึง ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่า เรียน " ให้นักเรียนตอบคำถามลงใน กระดาษแล้ว ส่งครู ครูสุ่มคำตอบของ นักเรียนประมาณ 4-5 คน มาอ่านให้ นักเรียนฟัง 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน บอกความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์และพฤติกรรมที่แสดงถึง ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษา เล่าเรียน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.1.2 ครูให้นักเรียนศึกษาใบ ความรู้ เรื่อง การเอาใจใส่ต่อการเรียน แล้วให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันใน หัวข้อต่อไปนี้ - ความหมาย ความสำคัญของความ ขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					- ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน - พฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน 3.1.3 ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 แบบทดสอบความรู้ กิจกรรม ขยันเรียน ทำอย่างไร 3.1.4 ครูสุ่มกลุ่มและสุ่มหัวข้อในการให้นักเรียนได้นำเสนอผลการอภิปรายและร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่การงานที่รับผิดชอบให้สำเร็จตามเป้าหมายด้วยความตั้งใจอย่างกระตือรือร้นและอดทน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ครูให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนกระทำใน 1 วัน ลงในใบงานที่ 2 แบบบันทึกกิจกรรมประจำวัน 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของความขยันหมั่นเพียร และ แนวทางที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติในแต่ละวัน ว่าควรมีการแบ่งเวลา กับกิจกรรมต่างอย่างไร 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความขยันหมั่นเพียร

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
4.	ความประหยั ดอดอม หมายถึง การรู้จัก ออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วน ตนและสังคม ตามความจำเป็นให้ เกิดประโยชน์และ คุ้มค่าที่สุด รวมทั้ง การรู้จักดำรงชีวิต ให้เหมาะสมกับ สภาพฐานะความ เป็นอยู่ส่วนตนและ สังคม	ตามล่ำ หาเวลา	การ วิเคราะห์ ตนเอง	1. นักเรียนบอก ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ของการ ประหยัดเวลาได้ 2. นักเรียนบันทึกการ ปฏิบัติงานประจำวัน ได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความประหยั ดอดอม 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูนำนาฬิกาหรือภาพนาฬิกาให้ นักเรียนดู พร้อมเขียนข้อความต่อไปนี้ บนกระดานดำ - เวลาและวารี ไม่ไยดีจะคอยใคร - พายเกิดนะพ่อยาย ตลาดจะวาย - สายบัวจะเน่า - ข้าเป็นกาลนานเป็นคุณ - ข้าๆ ได้พราเลมงาม - น้ำขึ้นให้รีบตัก แล้วให้นักเรียนบอกความหมายของ ข้อความอย่างสั้นๆ 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน บอกความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ของการประหยัดเวลา ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูกับนักเรียนร่วมกันสนทนา ในเรื่องต่อไปนี้ - นักเรียนเคยเห็นและเคยทำตาราง กำหนดงานประจำวันตนเองหรือไม่ - ให้นักเรียนที่เคยทำตารางกำหนด งานประจำวันของตนเองเล่าถึงตาราง ดังกล่าวเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำ วิธีทำ และ ประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำ 3.1.2 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.1.3 ครูแจกใบความรู้ เรื่อง การประหยัดเวลา และ ใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของการบริหารเวลาให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษา 3.1.4 ให้ประธานแต่ละกลุ่มนำอภิปรายในกลุ่มตามประเด็นต่อไปนี้ - ความหมายของการประหยัดเวลา - ความสำคัญและประโยชน์ของการประหยัดเวลา 3.1.5 ให้เลขานุการจดบันทึกสรุปผลลงในใบงานที่ 1 แล้วครูสุ่มเพียง 2 – 3 กลุ่ม นำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันได้ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ครูแจกใบงานที่ 2 “แบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน” ให้นักเรียนบันทึกตามคำชี้แจงในเอกสาร 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยการเสริมแรง ดังนี้ - ให้คำชมเชยสำหรับกลุ่มที่ทำงานได้ผลงานตามจุดประสงค์และนักเรียนที่บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันได้ถูกต้อง - ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแก่นักเรียนบางกลุ่มที่ได้ผลงานไม่ตรงจุดประสงค์และนักเรียนบางคนที่ไม่บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันไม่ได้ 5. ขั้นตอนสอบหลังเรียน ความประหยัด อดออม

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
5.	ความมีน้ำใจ หมายถึง การแสดงออกด้วยความจริงใจถึงความเอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งของไม่เห็นแก่ตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยช่วยในสิ่งที่ถูกต้องและกระทำตามความสามารถที่ตนมีอยู่ และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดจนรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	เพื่อน ช่วย เพื่อน	กลุ่ม สัมพันธ์	1. นักเรียนรับรู้ความรู้สึกและความต้องการของเพื่อนได้ 2. นักเรียนมีความเมตตา จริงใจและพร้อมที่จะช่วยเพื่อนอยู่เสมอ 3. นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียนความมีน้ำใจ 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูให้นักเรียนทุกคนถือนิ้วกลางข้างขวาจนแนบกับฝ่ามือ แล้วคว่ำมือขวาลงโดยให้นิ้วที่เหลืออีก 4 นิ้ว กดลงกับโต๊ะอย่างแนบสนิท 2.2 ครูให้นักเรียนยกนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วก้อยจากพื้นโต๊ะที่ละนิ้ว (นิ้วอื่นยังแนบกับโต๊ะและนิ้วกลางยังงอแนบกับฝ่ามือ) จะเห็นว่าสามารถยกได้ 2.3 ครูให้นักเรียนยกนิ้วนางจากโต๊ะ โดยที่นิ้วอื่นๆ ยังแนบกับโต๊ะเช่นเดิม จะเห็นว่าไม่สามารถยกได้ 2.4 ครูสอบถามนักเรียนว่าถ้าเรายกนิ้วนางโดยที่นิ้วอื่นๆ ยังแนบกับโต๊ะเราจะทำอย่างไรได้บ้าง 2.5 ครูช่วยสรุปตามที่สมาชิกตอบ เช่น คนเราบางครั้งเมื่อมีปัญหาไม่สามารถช่วยตัวเองได้ (เหมือนนิ้วนาง) จำเป็นที่จะต้องหาคนอื่นให้ช่วยเหลือ (โดยใช้มือข้างซ้ายยกขึ้น หรือให้คนอื่นช่วยยกให้) 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรับรู้ความรู้สึกและความต้องการของเพื่อน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูแจกกระดาษรูปหัวใจ ให้สมาชิกพับครึ่งแล้วเขียนถึงปัญหาที่สำคัญของตนเองลงในซีกซ้ายหาเพื่อนคนหนึ่งมาเป็นคู่แล้วพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					(ชักชวนให้เขียนวิธีการแก้ไขปัญหาจากการพูดคุยกับเพื่อน) 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีความเมตตา จริใจและพร้อมที่จะช่วยเพื่อนอยู่เสมอ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 นักเรียนนั่งเป็นคู่ๆ (ตามคู่เดิมของตน) พร้อมทั้งยื่นกระดาษรูปหัวใจของตนแลกเปลี่ยนกับเพื่อนต่างคนต่างอ่านด้วยความตั้งใจและไว้วางใจกัน 3.2.2 ให้พลัดกันพูดคุยซักถามเพื่อนเกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญที่สุดของเพื่อน โดยพยายามทำความเข้าใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา และหาแนวทางช่วยเหลือกันและกันให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลา 30 นาที 3.2.3 ให้นักเรียนบอกถึงความรู้สึกนึกคิด จากการปฏิบัติกิจกรรม เน้นความสามารถของตนเองและเพื่อน ในการเอาใจเขามาใส่ใจเราว่ามีมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด 3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาได้ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.3.1 ให้นักเรียนเขียนวิธีแก้ไข ปัญหาของตน จากการพูดคุยกับเพื่อนลงในกระดาษรูปหัวใจชักชวน 3.3.2 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง คนมีน้ำใจ 3.3.3 ให้นักเรียนทำใบงาน " สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน "

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปแนวคิดและประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในใบความรู้เรื่อง คนมีน้ำใจ 5. ขั้นทดสอบหลังเรียนความมีน้ำใจ

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
6.	ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึง ความพร้อมเพรียง กัน ประองตองกัน เป็นคุณธรรมที่ บุคคลในกลุ่ม แสดงออก โดยรวม กำลังเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน ทั้งกำลังกาย กำลังความคิด กำลังความรู้ ในการทำงานหรือ ประกอบภารกิจ อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จ ตามจุดประสงค์ ของกลุ่ม เป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกัน โดยไม่ เอาเปรียบกัน ไม่ยุยงให้เกิด ความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะ วิวาท และร่วมมือ กันทำงานเพื่อ ประโยชน์ของ หมู่คณะ	ช่วยกัน คิด หน่อยซี	บทบาท สมมติ	1. เพื่อให้นักเรียน สามารถยกระดับการ ให้เหตุผลเชิง จริยธรรมด้านความ สามัคคี คือ การ ร่วมกันแสดงความคิด เห็นในการทำงาน ตามขั้นพัฒนาการ ทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก ไปสู่ขั้นที่ สูงกว่าขั้นที่ 1 และ 2	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความสามัคคี 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูสนทนาซักถามนักเรียน เกี่ยวกับ เรื่อง การทำงานภายในกลุ่ม โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการ ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในงาน ที่ทำเพราะสิ่งนี้สามารถทำให้งานของ กลุ่มบรรลุผลสำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้ 2.2 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนคน ใดบ้างเวลาทำงานกับเพื่อนๆ ชอบ แสดงความคิดเห็น และคนใดที่ไม่ชอบ แสดงความคิดเห็น มีเหตุผลอย่างไรจึง ทำเช่นนั้น 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน สามารถยกระดับการให้เหตุผลเชิง จริยธรรมด้านความสามัคคี คือ การ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ตามขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก ไปสู่ขั้นที่สูงกว่าขั้นที่ 1 และ 2 ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูหาอาสาสมัครจำนวน 6 คน เพื่อเตรียมการแสดง 3.1.2 แจกใบงานที่ 1 เอกสาร บทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซี โดยให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านบทบาทของ แต่ละคนและเตรียมตัวแสดง พร้อมทั้ง จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินกิจกรรม
					3.1.3 ให้ผู้แสดงทั้ง 6 คน เริ่มแสดงไปตามบทบาทของตน และให้นักเรียนที่เหลือตั้งใจดู โดยใช้เวลาแสดงประมาณ 10 – 20 นาที 3.1.4 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เรื่อง ช่วยกันคิดห่อยชี หลังจากที่ได้ดูการแสดงบทบาทสมมติ 3.1.5 ครูแจกใบงานที่ 2 คำถามประกอบกิจกรรม ช่วยกันคิดห่อยชี โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตอบคำถามลงไปใใบงานนี้ 3.1.6 ครูเก็บใบงานที่ 2 แล้วตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็วเพื่อดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการร่วมกันอภิปราย 3.1.7 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในข้อคำถามเดียวกับที่นักเรียนได้ตอบลงในใบงานที่ 2 โดยในช่วงการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยซักถามนำเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ในขั้นที่สูงขึ้นกว่าขั้นที่ 1 และ 2 3.1.8 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มในเรื่องของการช่วยกันแสดงความคิดเห็น ทั้งที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน หรือ เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง สิ่งนี้ส่งผลเช่นไรต่อการทำงานของกลุ่ม

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ ด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ในลักษณะของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม พร้อมกับวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความสามัคคี

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
7.	ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีควรหลีกเลี่ยงสามารถคิดตัดสินใจ และเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น	วินัยดี อย่างไร	กลุ่ม สัมพันธ์	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎระเบียบ 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นโทษของการขาดระเบียบวินัย	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียนความมีวินัย 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูตั้งคำถาม ถามนักเรียนว่าสัตว์ชนิดใดมีวินัยมากที่สุด พร้อมให้แสดงเหตุผลประกอบ 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึก และเหลือกลุ่มละ 1 คน เป็นผู้สังเกตการณ์ 3.1.2 ครูวางกระดาสีต่างๆห่างจากนักเรียนหัวแถว 3 เมตร โดยวางสลับสีกันเป็นแถว ๆ กำหนดเส้นชัยห่างจากหัวแถว 4 เมตร 3.1.3 ครูอธิบายวิธีการเล่นเกมว่าเมื่อได้ยินเสียงนกหวีดให้ปฏิบัติดังนี้ - คนที่ 1 ของทั้ง 3 แถว วิ่งไปหยิบกระดาสีแผ่นแรกหงายขึ้น และชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีเขียวให้ถือกระดานนั้นตรงไปยังเส้นชัย - คนที่ 2 วิ่งไปหยิบกระดาสีแผ่นต่อไปหงายขึ้นและชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีแดงให้ถือกระดานย้อนกลับไปต่อท้ายแถวอีกครั้งหนึ่ง - คนที่ 3 วิ่งไปหยิบกระดาสีแผ่นต่อไปหงายขึ้นและชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีเหลืองให้ยืนอยู่กับที่

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					- คนอันดับต่อไปให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน และถ้าได้สีเขียวให้พาเพื่อนซึ่งได้สีเหลืองวิ่งไปยังเส้นชัยด้วย แต่ถ้าได้สีแดงให้พาเพื่อนซึ่งได้สีเหลืองวิ่งย้อนกลับไปที่ต่อท้ายแถวด้วยเช่นกัน กลุ่มใดหมดคนหรือหมดกระดาษสีก่อนถือว่าเป็นกลุ่มที่ชนะ 3.1.4 ครูให้ผู้สังเกตการณ์แต่ละกลุ่มเป็นผู้รักษากติกา และกลุ่มใดหมดคนหรือหมดกระดาษสีโดยไม่ผิดกติกา ก็ให้นั่งลง ถือหลักว่านั่งลงก่อนชนะก่อน 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเห็นโทษของการขาดระเบียบวินัย ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ครูตั้งคำถาม ถามนักเรียนว่า กลุ่มชนะมีวิธีการอย่างไรจึงเสร็จเร็ว และถูกกติกา ส่วนกลุ่มแพ้เพราะเหตุใดจึงเสร็จช้า 3.2.2 ครูนำอภิปรายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎ กติกา และโทษของการขาดระเบียบวินัย 3.2.3 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม วินัยดีอย่างไร 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของควมมีวินัยที่มีต่อคนในสังคม ตามแนวทางในใบความรู้

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					4.2 ครูสรุปแนวคิดตามจุดมุ่งหมายของการเรียน ดังนี้ “ การมีระเบียบวินัย การเคารพกฎระเบียบและกติกาในการอยู่ร่วมกัน ช่วยให้บุคคลในสังคมอยู่เป็นปกติสุข การละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้ของแต่ละคน ทำให้เกิดความเดือดร้อนและความเสียหายแก่บุคคลและส่วนรวมได้ ” 5. ขั้นตอนทดสอบหลังเรียนความมีวินัย

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
8.	ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความพยายามรู้จักไตร่ตรองให้รอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย โดยรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำหรือปฏิบัติและยอมรับผลของการกระทำนั้น ทั้งด้านผลดีและผลเสีย ตลอดจนพร้อมที่จะปรับปรุงวิธีปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	ความรับผิดชอบตนเอง	กรณีศึกษา	1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อตนเองสอดคล้องกับความตระหนักได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความรับผิดชอบ 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมความรับผิดชอบ โดยถามเกี่ยวกับ ความหมายของความรับผิดชอบและประโยชน์ของความรับผิดชอบ 2.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาเพื่อเตรียมเข้าสู่กิจกรรมต่อไป 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูแจกใบงานที่ 1 " กรณีศึกษาเรื่องประทีป " ให้นักเรียนทุกคน 3.1.2 ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาและตอบคำถามลงในใบงานที่ 1 3.1.3 ครูแบ่งสมาชิกออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม ระดมความคิดเห็นเพื่อตอบคำถามกรณีศึกษาเรื่องประทีป โดยหาข้อสรุปที่เป็นของกลุ่มลงใน ใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย กรณีศึกษาเรื่องประทีป " 3.1.4 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มย่อยออกมาแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มใหญ่และเลขาฯ ของกลุ่มใหญ่ทำหน้าที่จดบันทึกหาข้อยุติกรณีที่มีความเห็นขัดแย้งกัน พร้อมระบุเหตุผลของการตัดสินใจ

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.1.5 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการตัดสินใจของกลุ่มใหญ่ โดยให้เห็นว่าการคิดและตัดสินใจของแต่ละคนอาจจะไม่สอดคล้องกับกลุ่ม แต่การอยู่ในสังคมเราก็ต้องทำตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกต้องของสังคม 3.1.6 ครูอธิบายให้เห็นว่า ความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองนั้นจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเอง รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของสังคม 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง สอดคล้องกับความตระหนักได้ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยช่วยกันสำรวจตนเองในพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเสนอต่อกลุ่มใหญ่ รวมทั้งสรุปพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริงของกลุ่มใหญ่ 3.2.2 ครูแจกใบงานที่ 3 “แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง” ให้นักเรียนจดบันทึกวางแผนพฤติกรรมที่ตนเองสามารถปฏิบัติได้ลงในใบงานที่ 3 เป็นการบ้าน 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความรับผิดชอบต่อ

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
9.	ความ ขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความ มานะพยายามเอา ใจใส่ทำงานด้วย ความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลา ล่วงไปโดยเปล่า ประโยชน์ และมีได้ ยอติดต่ออุปสรรค ต่าง ๆ เพื่อให้งาน สำเร็จตามความมุ่ง หมายหรือความ ต้องการ	ขยันกัน ทำงาน	การ อภิปราย กลุ่ม	1. นักเรียนสามารถ บอกความหมาย ความสำคัญ และ ประโยชน์ของความ ขยันหมั่นเพียรใน การปฏิบัติงานได้ 2. นักเรียนสามารถ บอกและรวบรวม พฤติกรรมที่แสดง ถึงความ ขยันหมั่นเพียรใน การปฏิบัติงานของ ตนเองได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความขยันหมั่นเพียร 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูถามนักเรียนว่า งานที่นักเรียน ต้องปฏิบัติในแต่ละวัน นอกจากเรียน หนังสือแล้ว มีอะไรอีกบ้างและนักเรียน ขยันทำงานอะไรมากที่สุด 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียน บอกความหมาย ความสำคัญ และ ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรใน การปฏิบัติงาน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูแจกใบงานที่ 1 " การเลี้ยง ไก่ " ให้นักเรียนศึกษา 3.1.2 ครูสุ่มถามนักเรียนดังนี้ - เรื่อง " การเลี้ยงไก่ " มีสาระสำคัญ อย่างไร - ความสำเร็จในการเลี้ยงไก่ของคุณทวี มันส์สวน เกิดจากอะไรบ้าง - นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากเรื่อง " การเลี้ยงไก่ " 3.1.3 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.1.4 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม ขยันกันทำงาน เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน ของตน 3.1.5 ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย ในหัวข้อต่อไปนี้ แล้วบันทึกลงในใบ งานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					- ความหมาย ความสำคัญของความ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน - ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรใน การปฏิบัติงานของตน 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน บอกและรวบรวมพฤติกรรมที่แสดงถึง ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน ของตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย ในหัวข้อต่อไปนี้ แล้วบันทึกลงในใบ งานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ” - พฤติกรรมที่แสดงถึงความ ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน 3.2.2 ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่ม ออกมาแสดงความคิดเห็นตามใบงาน ที่ 2 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ ได้จาก กิจกรรม ขยันกันทำงาน 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความขยันหมั่นเพียร

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
0.	ความประหยัด อดออม หมายถึง การรู้จัก ออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วน ตนและสังคม ตามความจำเป็นให้ เกิดประโยชน์และ คุ้มค่าที่สุด รวมทั้ง การรู้จักดำรงชีวิต ให้เหมาะสมกับ สภาพฐานะความ เป็นอยู่ส่วนตนและ สังคม	ค่า ของ เงิน	การ อภิปราย กลุ่ม	1. นักเรียนบอก ความหมาย ความสำคัญ และ ประโยชน์ของการ ประหยัดเงินได้ 2. นักเรียนวางแผน การใช้เงินของ ตนเองได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความประหยัด อดออม 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูสนทนากับนักเรียนในประเด็น ต่อไปนี้ “ใครใช้เงินแล้วมีเหลือเก็บบ้าง เก็บไว้ที่ ไหน เพราะอะไรนักเรียนจึงมีเงินเหลือ เก็บ” 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน บอกความหมาย ความสำคัญ และ ประโยชน์ของการประหยัดเงินได้ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือก ประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.1.2 ครูให้แต่ละกลุ่มศึกษา ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ค่าของเงิน เรื่อง จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัด 3.1.3 ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่ม ดำเนินการอภิปรายโดยให้สมาชิก ช่วยกันตอบคำถามเกี่ยวกับ “ความหมาย ความสำคัญ และ ประโยชน์ของการประหยัดเงิน” แล้วให้เลขานุการกลุ่มจดบันทึกลงใน ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ” 3.1.4 สุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม มา นำเสนอรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างจาก กลุ่มที่รายงานเสนอแนะเพิ่มเติม

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนวางแผนการใช้เงินของตนเองได้ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ให้นักเรียนทุกคนวางแผนการใช้เงินของตนเอง ให้ได้สัดส่วนกับรายรับและมีเหลือเก็บออม โดยทำเป็นรายการ รายรับและรายจ่าย ใน 1 สัปดาห์ ลงในใบงานที่ 2 " แผนการใช้ จ่ายเงิน " 3.2.2 ครูให้คำชมเชยแก่กลุ่มที่สรุปเนื้อหาได้ครบถ้วน ถูกต้องและวางแผนการใช้จ่ายได้สัดส่วนและมีเงินเหลือเก็บออม 3.2.3 ครูให้ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มที่ยังต้องปรับปรุง และนักเรียนที่วางแผนการใช้จ่ายเงินยังไม่ได้สัดส่วน 4. ขึ้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ค่าของเงิน 5. ขึ้นทดสอบหลังเรียน ความประหยััด อดออม

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
1.	ความมีน้ำใจ หมายถึง การแสดงออกด้วยความจริงใจถึงความเอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งของไม่เห็นแก่ตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยช่วยในสิ่งที่ถูกต้องและกระทำตามความสามารถที่ตนมีอยู่ และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดจนรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	ไม่เป็นไรให้เราก่อน	บทบาทสมมติ	1. นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของความมีน้ำใจ ด้านการแบ่งปันผู้อื่น ในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน 2. นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการแบ่งปัน ด้านการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียนความมีน้ำใจ 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของความมีน้ำใจ ด้านการแบ่งปันผู้อื่น ในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบงานที่ 1 " บทบาทสมมติ เรื่อง 'ไม่เป็นไรให้เราก่อน' " 3.1.2 ครูขออาสาสมัครผู้แสดงบทบาทสมมติ จำนวน 3 คน และให้เวลาแต่ละคนเตรียมการแสดง นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ช่วยกันจัดสถานที่ให้เหมาะสมและเป็นผู้สังเกตการณ์ 3.1.3 ผู้แสดงแนะนำตัวเองตามบทบาทสมมติที่ได้รับ และเมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทของแต่ละคน โดยกำหนดเวลาในการแสดงประมาณ 10 – 15 นาที 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการแบ่งปัน ด้านการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
				3.2.2 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครในบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน แล้วให้เลขานุการกลุ่มบันทึกลงในใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ” ในประเด็นต่อไปนี้ - นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากชมการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน จบแล้ว - การกระทำของนักเรียนในเรื่องแสดงถึงอะไร มีผลดีผลเสียอย่างไร - ให้นักเรียนช่วยกันคิดสิ่งที่ตนเองเคยมีน้ำใจในการแบ่งปันในลักษณะต่างๆ 3.2.3 ให้นักเรียนบอกถึงความรู้สึกนึกคิด จากการปฏิบัติกิจกรรม เน้นความสามารถของตนเองและเพื่อน ในการเอาใจเขามาใส่ใจเราว่ามีมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด 3.2.4 สุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม มานำเสนอรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างจากกลุ่มที่รายงานเสนอแนะเพิ่มเติม 3.2.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญของปัญหาที่เกี่ยวกับการแบ่งปันในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ในบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					4. ขั้นสรุป 4.1 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน เกี่ยวกับการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน แล้วสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ 4.2 ครูสรุปเพิ่มเติม โดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความมีน้ำใจด้านการแบ่งปันในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน 5. ขั้นทดสอบหลังเรียนความมีน้ำใจ

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2.	ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงความพร้อมเพรียงกัน ประดองกัน เป็นคุณธรรมที่บุคคลในกลุ่มแสดงออก โดยรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งกำลังกาย กำลังความคิด กำลังความรู้ในการทำงานหรือประกอบภารกิจ อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จ ตามจุดประสงค์ของกลุ่ม เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่เอาเปรียบกัน ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ	ร่วมแรง ร่วมใจ	กรณีศึกษา	1. เพื่อพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี เรื่อง การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความสามัคคี 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้ - นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการทำงานกลุ่ม งานกลุ่มจึงจะประสบความสำเร็จ - ถ้าการทำงานกลุ่มเกิดข้อผิดพลาด โดยสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มด้วยเหตุสุดวิสัย นักเรียนจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร จึงจะไม่เกิดการขัดแย้งหรือแตกความสามัคคีภายในกลุ่ม 2.2 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนคนใดบ้างเวลาทำงานกับเพื่อนๆ ชอบแสดงความคิดเห็น และคนใดที่ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น มีเหตุผลอย่างไรจึงทำเช่นนั้น 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี เรื่อง การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.1.2 ครูให้นักเรียนศึกษา ใบความรู้ประกอบกิจกรรม กรณีศึกษา เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.1.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของตัวละครในกรณีศึกษา เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ 3.1.4 ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในใบงานที่ 1 "มติที่ประชุมกลุ่มย่อย" 3.1.5 ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกผลดีและผลเสียอย่างละ 1 ข้อ ของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พร้อมทั้งบอกเหตุผล 3.1.6 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลดีและผลเสียอย่างละ 1 ข้อ ของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พร้อมทั้งบอกเหตุผลหน้าชั้นเรียน 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของการรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความสามัคคี

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
3.	ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม ความคุมพฤติกรรมของตนเอง รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีควรหลีกเลี่ยง สามารถคิดตัดสินใจ และเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น	การมีวินัยในสังคม	การอภิปรายกลุ่ม	1. บอกความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการมีระเบียบวินัยในสังคมได้ 2. บอกและรวบรวมวิธีปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยในสังคมได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียนความมีวินัย 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูให้นักเรียนอ่านข้อความบนแผ่นป้ายแขวนบนกระดาน <u>ข้อความ</u> " ทำอะไรตามใจสี่ไทยแย ต้องคอยแก้ด้วยวินัยให้เหมาะสม เป็นระเบียบงามตาน่านิยม ใครชมว่าไทยวินัยดี " 2.2 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อข้อความที่ได้อ่านไป 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนบอกความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการมีระเบียบวินัยในสังคม ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ให้นักเรียนอ่านพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบนกระดาน 3.1.2 ครูสนทนาแลกเปลี่ยนกับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้ - พระบรมราโชวาท ให้ความรู้ให้นักเรียนเรื่องอะไรบ้าง - การกระทำอะไรบ้างที่แสดงถึงการปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้านเมืองและกฎหมาย - ถ้านักเรียนปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้านเมืองและกฎหมายจะมีผลดีอย่างไรและถ้าไม่ปฏิบัติจะมีผลเสียอย่างไรบ้าง 3.1.3 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม การมีวินัยในสังคม เรื่อง ขาดจริยด้วยวินัย ให้นักเรียนศึกษา

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.1.4 ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 "แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การมี ระเบียบวินัยในสังคม" 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน บอกและรวบรวมวิธีปฏิบัติตนให้มี ระเบียบวินัยในสังคมได้ ผู้วิจัย ดำเนินการโดย 3.2.1 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.2.2 ครูให้ประธานกลุ่มนำ อภิปรายและเลขานุการกลุ่มจดบันทึก ในประเด็นต่อไปนี้ลงในใบงานที่ 2 "มติที่ประชุมกลุ่มย่อย" และรายงาน ผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน - นักเรียนคิดว่าใครเป็นบุคคลที่มี ระเบียบวินัยในสังคมมากที่สุดในห้อง ของนักเรียน - พฤติกรรมใดบ้างที่แสดงว่าตนเองมี ระเบียบวินัยในสังคม - เพราะเหตุใดประชาชนจึงต้องเคารพ กฎหมายของบ้านเมือง 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปให้เห็นถึงความสำคัญและ ประโยชน์ของการมีระเบียบวินัยใน สังคม รวมถึงวิธีการปฏิบัติตนให้มี ระเบียบวินัยในสังคม 5. ขั้นทดสอบหลังเรียนความมีวินัย

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
4.	ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความพยายาม รู้จักไตร่ตรองให้รอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย โดยรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำหรือปฏิบัติ และยอมรับผลของการกระทำนั้น ทั้งด้านผลดีและผลเสีย ตลอดจนทั้งพร้อมที่จะปรับปรุงวิธีปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น	การรับผิดชอบ ต่อสังคม	บทบาทสมมติ	1. เพื่อให้นักเรียนรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลในครอบครัวได้ 2. เพื่อให้นักเรียนรู้ปัญหาเกิดจากความไม่รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของบุคคลในครอบครัวได้ 3. เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความรับผิดชอบ 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูขออาสาสมัครจากนักเรียนเพื่อให้แสดงบทบาทสมมติเป็นบุคคลดังต่อไปนี้ พ่อ แม่ ลูกชายคนโต ลูกสาวคนเล็ก เพื่อน 3 คน และ ตำรวจ 2.2 ครูชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทแต่ละคน 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลในครอบครัว ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูให้นักเรียนที่จะแสดงบทบาทแต่ละคน เตรียมการแสดงบทบาท คำพูดอื่นๆ ให้ แต่งเองให้สมบูรณ์ ตามลักษณะและหัวข้อเรื่องที่ให้แนวทางไว้ และให้เวลาในการแสดง 10 - 15 นาที 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนรู้ปัญหาเกิดจากความไม่รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของบุคคลในครอบครัว ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ครูแบ่งสมาชิกออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.2.2 ครูให้นักเรียนประชุมระดมสมอง ตั้งชื่อเรื่อง วิเคราะห์ปัญหา และช่วยกันสรุปหาแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้น

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้ วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความไม่ รับผิดชอบในหน้าที่ของตน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.3.1 ให้นักเรียนทำใบงาน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูให้นักเรียนเขียนผลงานของ แต่ละกลุ่มบนกระดานในหัวข้อ - ชื่อเรื่อง - สาเหตุของปัญหา - แนวทางการแก้ปัญหา 4.2 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม 4.3 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปให้เห็นถึงความสำคัญของความ รับผิดชอบต่อแต่ละคน มีต่อครอบครัว และสังคม ซึ่งส่งผลต่อการดำรงชีวิตให้อยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุข ตามแนวทางใน ใบความรู้ 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความรับผิดชอบต่อ

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
5.	ความ ขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความ พยายามเอา ใจใส่ทำงานด้วย ความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลา ล่วงไปโดยเปล่า ประโยชน์ และมีได้ ยอติดต่ออุปสรรค ต่าง ๆ เพื่อให้งาน สำเร็จตามความมุ่ง หมายหรือความ ต้องการ	ขยัน เพื่อ ชุมชน	กรณี ตัวอย่าง	1. นักเรียนสามารถ บอกเหตุผลหรือ ผลดีผลเสียในการ เลือกแนวทางการ แก้ปัญหาที่ตนเลือก ได้ 2. นักเรียนสามารถ เลือกแนวทาง สำหรับประพจน์ ปฏิบัติตนให้มีความ ขยันหมั่นเพียรใน งานที่เป็นประโยชน์ ต่อสังคม หรือชุมชน ได้	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความขยันหมั่นเพียร 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนมี ความรู้สึกอย่างไรต่อการที่ได้ทำงาน ให้แก่ส่วนรวมหรือสังคม เช่น อาสาพิทักษ์ ผ้าพันแผลในโรงพยาบาล ช่วยขาย ดอกไม้ธูปเทียนในงานวัด ช่วยบริการน้ำ แก่ประชาชนในงานต่าง ๆ 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน บอกเหตุผลหรือผลดีผลเสียในการเลือก แนวทางการแก้ปัญหาที่ตนเลือก ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ให้นักเรียนทุกคนอ่านใบงาน ที่ 1 “ กรณีตัวอย่าง เรื่อง ชื่นจิต ” และ ตอบคำถามที่กำหนดให้ แล้วครู ดำเนินการตามแนวทางดังนี้ - จัดจำนวนนักเรียนที่เลือกข้อ 1 และ ข้อ 2 ลงบนกระดานดำ - ให้ตัวแทนของฝ่ายที่เลือกข้อ 1 และ ข้อ 2 ฝ่ายละ 2 - 3 ให้เหตุผล ประกอบการเลือก โดยสลับกันทีละฝ่าย ทีละคน - ให้นักเรียนทุกคนตอบคำถามเดิมอีก 1 ครั้ง หลังจากฟังเหตุผลจบแล้ว - ครูตรวจจำนวนนักเรียนที่ตอบข้อ 1 และ ข้อ 2 แล้วเขียนลงบนกระดานดำให้ นักเรียนดู เปรียบเทียบกับจำนวนที่ตอบ ตอนแรก

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.1.2 ครูแจกใบงานที่ 2 " กรณีตัวอย่าง เรื่อง เมฆ " ให้นักเรียนอ่านและทำแบบฝึกหัดตอนที่ 1 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเลือกแนวทางสำหรับประพฤติปฏิบัติตนให้มีความขยันหมั่นเพียรในงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.2.2 ให้ประธานกลุ่มดำเนินการอภิปราย ทำแบบฝึกหัดที่ 2 เป็นงานกลุ่ม โดยให้เลขานุการเป็นคนจดบันทึก แล้วส่งตัวแทนรายงานผลต่อกลุ่มใหญ่ 3.2.3 ให้นักเรียนทุกคนปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เมื่อเสร็จแล้วครูให้ทุกคนรายงานผลการอภิปรายของกลุ่ม ถ้าคำตอบของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันทั้งห้องอีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาคำตอบที่เป็นของสมาชิกทุกคนในห้อง โดยมีแนวคำถามให้นักเรียนอภิปราย ดังนี้ - นักเรียนคำนึงถึงอะไรบ้างในการจัดลำดับงานครั้งนี้ - นักเรียนคิดว่างานที่นักเรียนจัดให้มีความสำคัญอันดับ 1 มีความสำคัญต่อใครบ้าง - นักเรียนจะปฏิบัติตามที่นักเรียนจัดอันดับหรือไม่ - นักเรียนสามารถให้เหตุผลเพื่อให้เพื่อนๆ คล้อยตามความคิดนักเรียนได้หรือไม่

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.2.4 ครูแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ถ้าคำตอบของนักเรียนรายบุคคล ตรงกับคำตอบ ของกลุ่ม แสดงว่า นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชนเหมือนกับกลุ่ม ถ้าคำตอบของนักเรียนรายบุคคล ไม่ตรงกับคำตอบของกลุ่ม แต่เมื่อร่วมอภิปรายแล้วคล้อยตามคำตอบ ของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนเป็นคนมีเหตุผลที่ดีคนหนึ่ง ยอมรับเหตุผลของเพื่อนที่ดีกว่าตน 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปและยกตัวอย่างงานที่นักเรียนสามารถทำแล้วเป็นประโยชน์ต่อสังคมในบ้าน โรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่น 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความขยันหมั่นเพียร

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
6.	ความประหยัด อดออม หมายถึง การรู้จัก ออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วน ตนและสังคม ตามความจำเป็นให้ เกิดประโยชน์และ คุ้มค่าที่สุด รวมทั้ง การรู้จักดำรงชีวิต ให้เหมาะสมกับ สภาพฐานะความ เป็นอยู่ส่วนตนและ สังคม	ของเก่า ยังมีค่า	การ ระดมสมอง	1. บอกความหมาย ความสำคัญ วิธีการ และประโยชน์ของ การประหยัดสิ่งของ เครื่องใช้ได้ 2. คิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและทำ ความกระจ่างใน ค่านิยมของตน เรื่อง การประหยัด สิ่งของเครื่องใช้ได้ 3. ประพฤติปฏิบัติ ตนได้ถูกต้องเป็นกิจ นิสัยในเรื่อง การ ประหยัดสิ่งของ เครื่องใช้	1. ขั้ทดสอบก่อนเรียน ความประหยัด อดออม 2. ขั้นำเข้าสูบทเรียน 2.1 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนเคย เห็นเพื่อนฉีกสมุดจดงานมาใช้ทดเลข เวลาเรียนคณิตศาสตร์หรือไม่ และ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นเพื่อนฉีก สมุดจดงานมาใช้ทดเลข 3. ขั้กิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน บอกความหมาย ความสำคัญ วิธีการ และประโยชน์ของการประหยัดสิ่งของ เครื่องใช้ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูและนักเรียนร่วมกัน สนทนาเกี่ยวกับ เรื่อง การประหยัด สิ่งของเครื่องใช้ ในแง่มุมต่าง ๆ โดยตั้ง คำถาม ดังนี้ - ถ้าเสื้อผ้าของนักเรียนเริ่มขาดเล็กน้อย นักเรียนจะอย่างไร - เพราะเหตุใดจึงทำเช่นนั้น - นักเรียนคิดว่าจะทำเช่นนั้นทุกครั้ง หรือไม่ 3.1.2 ให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 " แบบฝึกหัด เรื่อง การบำรุงรักษาและ ซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ " ครูจัดให้ นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดย ใช้เวลาอย่างน้อยที่สุด และได้ผลงานครบถ้วน เช่น แบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 5 คน ทำแบบฝึกหัด 1 ข้อ ใน 10 ข้อ เมื่อทุก กลุ่มทำเสร็จแล้ว รายงานผลให้เพื่อนๆ ฟังและเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ แสดงความ คิดเห็นเพิ่มเติมได้

ที่	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน คิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและทำความ กระจ่างในค่านิยมของตน เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือก ประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.2.2 ให้นักเรียนทุกคนทำใบงานที่ 2 " แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของ เครื่องใช้ " ชุดที่ 1 ในส่วนงานรายบุคคล 3.2.3 ให้นักเรียนทุกกลุ่มทำ แบบฝึกหัดในใบงานที่ 2 " แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ " ชุดที่ 2 ข้อ 2.1 โดยให้ทุกคนในกลุ่มอ่าน คำตอบของตนในงานรายบุคคล เฉพาะ ลำดับความสำคัญ 1 – 3 ให้ทุกคนใน กลุ่มฟัง แล้วประธานกลุ่มจึงเปิด อภิปรายเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม สำหรับแบบฝึกหัดข้อ 2.2 ให้นักเรียน ดำเนินการจากข้อ 2.1 โดยให้นักเรียน ทุกคนในกลุ่มอ่านคำตอบของตน ในงานรายบุคคลเฉพาะลำดับ ความสำคัญ 7 - 9 ให้ทุกคนในกลุ่มฟัง แล้วประธานกลุ่มจึงเปิดอภิปรายเพื่อหา คำตอบของกลุ่ม 3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน ประพจน์ปฏิบัติตนได้ถูกต้องเป็นกิจนิสัย ในเรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ผู้วิจัยดำเนินการโดย

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
					3.3.1 ให้ทุกกลุ่มส่งตัวแทน รายงานผล ถ้าคำตอบของแต่ละกลุ่ม แตกต่างกัน ครูให้นักเรียนอภิปรายเพื่อ หาคำตอบ หรือ ข้อสรุปที่เป็นความคิด ของนักเรียนทุกคน โดยครูถามดังนี้ - ทำไมนักเรียนจึงจัดลำดับให้ข้อนี้ สำคัญมากที่สุด - นักเรียนคิดว่าปฏิบัติแล้วมีผลต่อใคร - นักเรียนคิดว่าจะแนะนำให้คนอื่นทำ ใหม่ ทำอย่างไร - ถ้าทุกคนทำเหมือนที่เธอแนะนำผล จะเป็นอย่างไร 3.3.2 นักเรียนที่มีคำตอบของ ตนเองตรงกับคำตอบของกลุ่ม แสดง ว่าเป็นคนรู้จักประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ครูควรชมเชยเพื่อคงพฤติกรรมต่อไป สำหรับนักเรียนที่มีคำตอบของตนเอง ไม่ตรงกับคำตอบของกลุ่มแต่เมื่อ อภิปรายกลุ่มแล้ว นักเรียนมีความ คิดเห็นคล้อยตามคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนมีแนวโน้มที่จะ ประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป สาระสำคัญจากกิจกรรม ของเก่ายังมี ค่า และสิ่งที่จะได้รับหากนักเรียนนำ ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความประหยัด อดออม

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
7.	ความมีน้ำใจ หมายถึง การแสดงออกด้วยความจริงใจถึงความเอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งของไม่เห็นแก่ตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยช่วยในสิ่งที่ถูกต้องและกระทำตามความสามารถที่ตนมีอยู่ และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดจนรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	น้ำใจจากเพื่อน	บทบาทสมมติ	1. นักเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าอกเข้าใจผู้อื่น 2. นักเรียนแสดงออกด้วยการเข้าอกเข้าใจผู้อื่นอย่างเหมาะสมได้ 3. นักเรียนบอกแนวปฏิบัติในการคบเพื่อนแท้ได้โดยการใช้หลักกัลยาณมิตร	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียนความมีน้ำใจ 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูให้นักเรียนเล่าถึงการคบเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตรและประสบการณ์การแสดงความมีน้ำใจ โดยสุ่มถาม 4-5 คน 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าอกเข้าใจผู้อื่น ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 แบ่งกลุ่มสมาชิกเป็นกลุ่มละ 10 คน 3 กลุ่ม แล้วแจกใบงานที่ 1 "แบบฝึก น้ำใจจากมิตรแท้" ให้นักเรียนปฏิบัติ 3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนแสดงออกด้วยการเข้าอกเข้าใจผู้อื่นอย่างเหมาะสม ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.2.1 แจกใบงานที่ 2 – 4 ให้สมาชิกกลุ่มละ 1 ใบงาน ร่วมกันวิเคราะห์หาคำตอบที่เป็นมติของกลุ่ม 3.2.2 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวความคิดเห็นตามใบงานที่เป็นกิจกรรมของกลุ่มเกี่ยวกับการแสดงน้ำใจของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หน้าชั้นเรียน 3.3 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนบอกแนวปฏิบัติในการคบเพื่อนแท้ได้ โดยการใช้หลักกัลยาณมิตร ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.3.1 ขออาสาสมัคร 1 กลุ่มแสดงบทบาทสมมติตามใบงานที่ 5 "บทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน"

เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
				3.3.2 ให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร การกระทำของตัวละครแต่ละตัวเหมาะสมหรือไม่ ควรเป็นอย่างไร ลงในใบงานที่ 6 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน ” 3.3.3 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน เรื่อง เพื่อนแท้ 4 ประเภท 4. ขั้นสรุป 4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปแนวคิดเรื่องของน้ำใจตามแนวทางต่อไปนี้ “ การมีน้ำใจ แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ด้วยความจริงใจ ความมีน้ำใจกับผู้อื่น ทำให้เป็นผู้ที่น่าคบหาเป็นที่รักใคร่ของบุคคลโดยทั่วไป ” 5. ขั้นทดสอบหลังเรียนความมีน้ำใจ

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินกิจกรรม
8.	ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงความพร้อมเพรียงกัน ประองดองกัน เป็นคุณธรรมที่บุคคลในกลุ่มแสดงออก โดยรวมกำลัง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งกำลังกาย กำลังความคิด กำลังความรู้ในการทำงานหรือประกอบภารกิจ อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จ ตามจุดประสงค์ ของกลุ่ม เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่เอาเปรียบกัน ไม่ยุยงให้เกิด ความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของ หมู่คณะ	สามัคคี คือพลัง	กรณีศึกษา	1. นักเรียนมีพัฒนาการในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีทั้ง 4 เรื่อง คือ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม 4. ความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม	1. ขั้นทดสอบก่อนเรียน ความสามัคคี 2. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2.1 ครูถามนักเรียนว่า การยึดหลักความสามัคคีทั้ง 4 ประการ ได้แก่ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม 4. ความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ประสบผลสำเร็จได้ดีจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด 3. ขั้นกิจกรรม 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีทั้ง 4 เรื่อง คือ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม 4. ความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการโดย 3.1.1 ครูให้นักเรียนศึกษา ใบความรู้ กรณีศึกษา เรื่อง สามัคคี คือพลัง และช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของตัวละคร

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.1.2 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม 3.1.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามเกี่ยวกับประเด็นคำถามต่อไปนี้ ลงในใบงานที่ 1 "มติที่ประชุมกลุ่มย่อย " - บุคคลในเรื่องนี้ ใครที่ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง เพราะเหตุใด - ถ้านักเรียนเป็นวิชัยหรือรวิชัย นักเรียนจะเชื่อในคำพูดของศักดิ์ดาหรือไม่ เพราะเหตุใด - ถ้ามีเพื่อนมาพูดคุยยงให้นักเรียนเกิดความเข้าใจผิดเพื่อนอีกคนหนึ่ง นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร - นักเรียนคิดว่าการยึดหลักความสามัคคีทั้ง 4 ประการ ซึ่งได้แก่ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 4. ความมีน้ำใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จได้ดีจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด 3.1.4 ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกคำตอบอย่างละ 1 ข้อ ของทุกคำถาม พร้อมทั้งบอกเหตุผล และเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

	เรื่อง / นิยาม	ชื่อ กิจกรรม	เทคนิค	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการกิจกรรม
					3.1.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทน นำเสนอคำตอบอย่างละ 1 ข้อ ของทุก คำถาม พร้อมทั้งบอกเหตุผลหน้าชั้น เรียนและให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกัน อภิปรายอีกครั้ง 4. ขั้นสรุป 4.1 นักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย และความสำคัญของความสามัคคีทั้ง 4 เรื่อง และครูสรุปเพิ่มเติม 5. ขั้นทดสอบหลังเรียน ความสามัคคี

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง ความมีวินัย

ชื่อกิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. นักเรียนทราบกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียน
2. นักเรียนสามารถบอกสาระสำคัญของระเบียบวินัยจากคู่มือนักเรียนได้
3. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียนได้

แนวคิด

การที่คนเราจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจำเป็นต้องมีกฎกติกาหรือระเบียบวินัยของสังคมนั้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน เช่น ในแต่ละประเทศก็จะต้องมีกฎหมายของตนเอง เพื่อให้ทุกคนในประเทศปฏิบัติตาม และทุกคนก็จะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมาย หรือในชุมชน ในแต่ละชุมชนก็จะมีกฎเกณฑ์ของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่เพื่อคนในชุมชนนั้นจะได้อยู่กันอย่างปลอดภัยและมีความสุข โรงเรียนก็เช่นเดียวกันเมื่อนักเรียนจำนวนมากจำเป็นจะต้องมีกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนมีความเรียบร้อยและเป็นระเบียบ นักเรียนทุกคนก็จะอยู่กันอย่างปลอดภัยและมีความสุข

เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
2. คู่มือครู กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
 - 4.2 คู่มือนักเรียน
 - 4.3 ภาพการปฏิบัติตามระเบียบวินัยโรงเรียนของนักเรียน

- 4.4 ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”
- 4.5 ใบงานที่ 2 “ วินัยที่ควรฝึกในกลุ่ม ”
- 4.6 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
- 4.7 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย โดยใช้กิจกรรมระเบียบวินัยของโรงเรียน

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย โดยใช้กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
- 3.3 ครูให้นักเรียนเล่าเกี่ยวกับตนเองว่าได้เคยปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนอะไรบ้างและเคยทำผิดระเบียบอย่างไรบ้าง เพราะอะไร
- 3.4 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม
- 3.5 ครูให้แต่ละกลุ่มศึกษาระเบียบวินัยของโรงเรียนจากคู่มือนักเรียน
- 3.6 ครูให้แต่ละกลุ่มอภิปราย เรื่องที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยของโรงเรียน มีสาระสำคัญอะไรบ้าง แล้วบันทึกในใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”
- 3.7 สุ่มตัวแทนกลุ่ม มาสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัย และสุ่มตัวแทนกลุ่มอื่น ๆ มาอภิปรายเพิ่มเติมจนครบประเด็นสำคัญ
- 3.8 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน เช่น การแต่งกาย การทำความสะอาด การเข้าแถว ฯลฯ แล้วบันทึกในใบงานที่ 2 “ วินัยที่ควรฝึกในกลุ่ม ”
- 3.9 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
- 3.10 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของการได้ศึกษาระเบียบวินัยของโรงเรียน และแนวทางที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
- 3.11 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
- 3.12 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

- 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
- 4.2 คู่มือนักเรียน
- 4.3 ภาพการปฏิบัติตามระเบียบวินัยโรงเรียนของนักเรียน
- 4.4 ใบงานที่ 1 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "
- 4.5 ใบงานที่ 2 " วินัยที่ควรฝึกในกลุ่ม "
- 4.6 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
- 4.7 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีควรหลีกเลี่ยง สามารถคิด ตัดสินใจ และเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น

2. จุดประสงค์

1. นักเรียนทราบกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียน
2. นักเรียนสามารถบอกสาระสำคัญของระเบียบวินัยจากคู่มือนักเรียนได้
3. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียนได้

3. สาระการเรียนรู้

การที่คนเราจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจำเป็นต้องมีกฎกติกาหรือระเบียบวินัยของสังคมนั้น เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน เช่น ในแต่ละประเทศก็ต้องมีกฎหมายของตนเอง เพื่อให้ทุกคนในประเทศปฏิบัติตาม และทุกคนก็จะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมาย หรือในชุมชน ในแต่ละชุมชนก็จะมีกฎเกณฑ์ของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่เพื่อคนในชุมชนนั้นจะได้อยู่กันอย่างปลอดภัยและมีความสุข โรงเรียนก็เช่นเดียวกัน เมื่อมีนักเรียนจำนวนมากจำเป็นต้องมีกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนมีความเรียบร้อยและเป็นระเบียบ นักเรียนทุกคนก็จะอยู่กันอย่างปลอดภัยและมีความสุข

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูให้นักเรียนเล่าเกี่ยวกับตนเองว่าได้เคยปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนอะไรบ้างและเคยทำผิดระเบียบอย่างไรบ้าง เพราะอะไร

4.3 ขั้นกิจกรรม

- 4.3.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม
- 4.3.2 ครูให้แต่ละกลุ่มศึกษาระเบียบวินัยของโรงเรียนจากคู่มือนักเรียน

4.3.3 ครูให้แต่ละกลุ่มอภิปราย เรื่องที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยของโรงเรียน มีสาระสำคัญอะไรบ้าง แล้วบันทึกในใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

4.3.4 สุ่มตัวแทนกลุ่ม มาสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัย และสุ่มตัวแทนกลุ่มอื่น ๆ มาอภิปรายเพิ่มเติมจนครบประเด็นสำคัญ

4.3.5 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน เช่น การแต่งกาย การทำความสะอาด การเข้าแถว ฯลฯ แล้วบันทึกในใบงานที่ 2 “ วินัยที่ควรฝึกในกลุ่ม ”

4.3.6 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของการได้ศึกษาระเบียบวินัยของโรงเรียน และแนวทางที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการให้ความร่วมมือการทำกิจกรรมของกลุ่ม

5.2 ตรวจผลจากใบงานที่ 1 และ ใบงานที่ 2

5.3 สังเกตจากการอภิปรายสรุปข้อคิดเห็น

5.4 สังเกตจากการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 คู่มือนักเรียน

6.2 อาจารย์ฝ่ายปกครอง และ อาจารย์ที่ปรึกษา

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

7.2 คู่มือนักเรียน

7.3 ภาพการปฏิบัติตามระเบียบวินัยโรงเรียนของนักเรียน

7.3 ใบงานที่ 1 และ ใบงานที่ 2

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย โดยใช้กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาระเบียบวินัยของโรงเรียนจากคู่มือนักเรียน
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย เรื่องที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยของโรงเรียน มีสาระสำคัญอะไรบ้าง แล้วบันทึกในใบงานที่ 1 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "
5. สุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มให้ส่งตัวแทนมาสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัย และส่งตัวแทนกลุ่มอื่น ๆ มาอภิปรายเพิ่มเติมจนครบประเด็นสำคัญ
6. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน เช่น การแต่งกาย การทำความเคารพ การเข้าแถว ฯลฯ แล้วบันทึกในใบงานที่ 2 " วินัยที่ควรฝึกในกลุ่ม "
7. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
8. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของการได้ศึกษาระเบียบวินัยของโรงเรียน และ แนวทางที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
9. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
10. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีวินัย

กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานที่ 2

“ วินัยที่ควรฝึกในกลุ่ม ”

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดว่า ในกลุ่มของตนควรที่จะมีกระเป๋ยบวริญในเรื่งใด อยางไร
กอนตามลําดับ

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีวินัย

กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้
ความมีวินัย

ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำให้สิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีควรหลีกเลี่ยง สามารถคิด ตัดสินใจ และเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น

การที่คนเราจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจำเป็นต้องมีกฎกติกาหรือระเบียบวินัยของสังคมนั้น เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน เช่น ในแต่ละประเทศก็ต้องมีกฎหมายของตนเอง เพื่อให้ทุกคนในประเทศปฏิบัติตาม และทุกคนก็จะได้รับการคุ้มครองจากกฎหมาย หรือในชุมชน ในแต่ละชุมชนก็จะมีกฎเกณฑ์ของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่เพื่อคนในชุมชนนั้นจะได้อยู่กันอย่างปลอดภัยและมีความสุข โรงเรียนก็เช่นเดียวกัน เมื่อนักเรียนจำนวนมากจำเป็นจะต้องมีกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนมีความเรียบร้อยและเป็นระเบียบ นักเรียนทุกคนก็จะอยู่กันอย่างปลอดภัยและมีความสุข

ที่มา : ศูนย์แนะแนวจังหวัดสมุทรปราการ. (2546). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ช่วงชั้นที่ 1 - 4. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. หน้า 127.

แบบฝึกหัด เรื่อง ความมีวินัย กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำได้สิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำหลีกเลี่ยง เป็นความหมายของคุณธรรมในข้อใด
 - ก. ความมีเหตุผล
 - ข. ความมีวินัย
 - ค. ความมีน้ำใจ
 - ง. ความรับผิดชอบ
2. ลักษณะและพฤติกรรมอย่างไรที่แสดงว่าเป็นคนขาดระเบียบวินัย
 - ก. ตรงต่อเวลา
 - ข. ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ค. ประพฤติดนตามใจชอบ
 - ง. เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
3. บุคคลต่อไปนี้ ใครถือว่าเป็นคนมีระเบียบวินัย
 - ก. ทนงศักดิ์ชอบคุ้ยเสียดังเวลาอยู่ในห้องเรียน
 - ข. ทิพรรัตน์มักฉีกภาพสวยๆ จากหนังสือในห้องสมุด
 - ค. จิรายุแต่งกายชุดนักเรียนเสมอเมื่อเข้ามาโรงเรียน
 - ง. สากลบ้วนน้ำลายหรือเสมหะลงบนทางเท้าหรือถนน
4. เมื่อนักเรียนกำลังเข้าแถวซื้ออาหารกลางวันในโรงอาหารแล้วมีเพื่อนมาแซงคิว ไม่ยอมเข้าแถวซื้ออาหาร นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกเพื่อนที่แซงคิวว่า เราควรเข้าแถวเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย
 - ข. แกล้งเดินไปแซงคิวด้วย เพื่อจะได้อาหารเร็วๆ
 - ค. ตะโกนบอกเพื่อนว่า ให้ไปต่อแถวตามลำดับ
 - ง. เข้าไปถามว่ารู้จักมารยาทสังคมบ้างไหม
5. มณีนุชเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่มาโรงเรียนแต่เช้าก่อนเคารพธงชาติเสมอ นักเรียนคิดว่าที่มณีนุชทำเช่นนี้เพราะอะไร
 - ก. เพราะต้องตื่นแต่เช้าช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานเป็นประจำทุกวัน
 - ข. เพราะต้องการใช้เวลาตอนเช้าลอกการบ้านหรือเล่นกับเพื่อน
 - ค. เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการจราจร เพราะหากออกจากบ้านช้ารถจะติด
 - ง. เพื่อรักษากฎระเบียบของโรงเรียน จึงต้องมาโรงเรียนก่อนเคารพธงชาติ

6. ข้อใดถือว่าเป็นโทษความผิดร้ายแรงตามกฎหมายของโรงเรียน
- ก. สูบบุหรี่ในห้องน้ำ
 - ข. ยกพวกตีกันกับสถาบันอื่น
 - ค. เล่นการพนันหลังห้อง
 - ง. ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน
7. นักเรียนคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ในสังคม มีประโยชน์อย่างไร
- ก. เป็นแนวทางให้ประพฤติปฏิบัติ
 - ข. ช่วยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
 - ค. ไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาท แฉกความสามัคคี
 - ง. ช่วยควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมให้อยู่กันอย่างมีความสุข
8. ขณะที่นักเรียนนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด มีเพื่อนกลุ่มหนึ่งเข้ามานั่งคุยเสียงดัง นักเรียนจะอย่างไร
- ก. เตือนเพื่อนให้งดใช้เสียงดังในห้องสมุด
 - ข. บอกบรรณารักษ์ให้ทราบ
 - ค. เปลี่ยนที่นั่งใหม่ ที่สงบและเงียบกว่าตรงนี้
 - ง. เขียนโน้ตส่งให้เพื่อนรู้ว่าเขากำลังคุยเสียงดัง
9. สายใจนอนตื่นสายจึงไม่ได้รับประทานอาหารเช้า เมื่อมาถึงโรงเรียนก็ถึงเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติพอดี และบังเอิญในช่วงก่อนพักเที่ยง อาจารย์ให้นักเรียนหยุดพักเที่ยงเข้าไปจากเวลาที่กำหนดประมาณ 5 นาที สายใจหิวมากเมื่อเดินไปถึงโรงอาหารปรากฏว่า มีแถวรอซื้ออาหารกันยาวมาก บังเอิญสายใจเห็นเพื่อนรักและสนิทอยู่ต้นแถว ถ้านักเรียนเป็นสายใจนักเรียนจะอย่างไร
- ก. เดินไปบอกเพื่อนให้ซื้ออาหารให้
 - ข. เดินไปต่อท้ายแถว เพราะคิดว่าคนอื่นเขาก็หิวเหมือนกัน
 - ค. เดินไปต่อท้ายแถว เพราะคิดว่าเราต้องอดทน เพื่อรักษาระเบียบวินัย
 - ง. ไม่แซงแถวที่เพื่อนรักยืนอยู่ เพราะไม่ต้องการให้เพื่อนๆ นักเรียนเห็นตัวอย่างที่ไม่ถูกต้อง
10. เมื่อถึงชั่วโมงเรียน อาจารย์เข้าห้องเรียนช้ากว่าปกติ เพื่อนนั่งคุยและหัวเราะกันเสียงดัง ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้ด้วย นักเรียนจะอย่างไร
- ก. นั่งทบทวนบทเรียน ทำแบบฝึกหัดคนเดียวไม่สนใจใคร
 - ข. ขอร้องให้เพื่อนๆ ทุกคนอย่าส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นที่อยู่ในห้องและห้องใกล้เคียง
 - ค. แอบจดชื่อเพื่อนที่นั่งคุยและหัวเราะกันเสียงดังส่งให้ครูทำโทษเมื่อครูเข้ามาถึง
 - ง. ขวนเพื่อนๆ ที่อยู่ใกล้ๆ ทบทวนบทเรียนที่ครูเคยสอนไปแล้ว

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความมีวินัย
กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน

1. ข	6. ข
2. ค	7. ง
3. ค	8. ก
4. ก	9. ค
5. ง	10. ข

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบ

ชื่อกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อฉัน

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. นักเรียนได้สำรวจการกระทำหรือการปฏิบัติของตนเองที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อ
2. นักเรียนแก้ไขและปรับปรุงการกระทำหรือการปฏิบัติของตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อ
3. นักเรียนบอกความจำเป็น ความสำคัญของการมีความรับผิดชอบต่อ

แนวคิด

ความรับผิดชอบต่อ คือ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ในฐานะสมาชิกของครอบครัว หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนการมีวินัยในตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลและสังคมเกิดการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและสงบสุข

เทคนิค กิจกรรมกลุ่ม : การสำรวจตนเอง

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อฉัน
2. คู่มือครู กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อฉัน
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อฉัน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อฉัน
 - 4.2 ใบงาน “ แบบสำรวจความรับผิดชอบต่อ ”
 - 4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อฉัน
 - 4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อฉัน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยใช้กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- 3.3 ครูให้นักเรียนบอกบทบาทหน้าที่ และสิ่งที่ต้องรับผิดชอบต่อในปัจจุบัน
- 3.4 ครูแจกแบบสำรวจความรับผิดชอบต่อให้นักเรียนทุกคน และให้ทำแบบสำรวจความรับผิดชอบต่อ
- 3.5 ครูให้นักเรียนแต่ละคนรวมคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อ แล้วสรุปคะแนนลงในใบงานที่ 1 “แบบสำรวจความรับผิดชอบต่อ ”
- 3.6 ครูอภิปรายเกณฑ์การสำรวจความรับผิดชอบต่อ
- 3.7 ครูให้นักเรียนพิจารณาคะแนนของตนเองว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับใด ควรมีการแก้ไขปรับปรุงเรื่องอะไรบ้าง
- 3.8 ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 “สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง ”
- 3.9 ครูสุ่มนักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นตามใบงานที่ 2
- 3.10 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- 3.11 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสำรวจความรับผิดชอบต่อตนเอง และสรุปสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 3.12 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- 3.13 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

- 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน
- 4.2 ใบงานที่ 1 “แบบสำรวจความรับผิดชอบ ”
- 4.3 ใบงานที่ 2 “ สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน ”
- 4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน
- 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความพยายาม รู้จักไตร่ตรองให้รอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย โดยรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำ หรือปฏิบัติ และยอมรับผลของการกระทำนั้น ทั้งด้านผลดีและผลเสีย ตลอดทั้งพร้อมที่จะปรับปรุงวิธีปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

1. นักเรียนได้สำรวจการกระทำหรือการปฏิบัติของตนเองที่แสดงถึงความรับผิดชอบได้
2. นักเรียนแก้ไขและปรับปรุงการกระทำหรือการปฏิบัติของตนเองในด้านความรับผิดชอบให้ดีขึ้น
3. นักเรียนบอกความจำเป็น ความสำคัญของการมีความรับผิดชอบได้

3. สาระการเรียนรู้

ความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ในฐานะสมาชิกของครอบครัว หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนการมีวินัยในตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลและสังคมเกิดการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและสงบสุข

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูให้นักเรียนบอกบทบาท หน้าที่ และสิ่งที่ต้องรับผิดชอบในปัจจุบัน

4.3 ขั้นกิจกรรม

- 4.3.1 ครูแจกแบบสำรวจความรับผิดชอบให้นักเรียนทุกคน และให้ทำแบบสำรวจความรับผิดชอบ
- 4.3.2 ครูให้นักเรียนแต่ละคนรวมคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อ แล้วสรุปคะแนนลงในใบงานที่ 1 “แบบสำรวจความรับผิดชอบ ”
- 4.3.3 ครูอภิปรายเกณฑ์การสำรวจความรับผิดชอบ
- 4.3.4 ครูให้นักเรียนพิจารณาคะแนนของตนว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับใด ควรมีการแก้ไขปรับปรุงเรื่องอะไรบ้าง

4.3.5 ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 “ สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน ”

4.3.6 ครูสุ่มนักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นตามใบงานที่ 2

4.3.7 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสำรวจความรับผิดชอบของตนเอง และสรุปสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตความสนใจ การแสดงออก และการมีส่วนร่วม

5.2 ผลคะแนนการสำรวจจากใบงานที่ 1 “ แบบสำรวจความรับผิดชอบ ”

5.3 ผลสรุปจากใบงานที่ 2 “ สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน ”

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

7.2 ใบงานที่ 1 “ แบบสำรวจความรับผิดชอบ ”

7.3 ใบงานที่ 2 “ สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน ”

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน
2. นักเรียนบอกบทบาท หน้าที่ และสิ่งที่ต้องรับผิดชอบในปัจจุบัน
3. นักเรียนทุกคนทำแบบสำรวจความรับผิดชอบ
4. นักเรียนแต่ละคนรวมคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อ แล้วสรุปคะแนนลงในใบงานที่ 1 “แบบสำรวจความรับผิดชอบ ”
5. นักเรียนศึกษาเกณฑ์การสำรวจความรับผิดชอบ
6. นักเรียนพิจารณาคะแนนของตนเองว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับใด ควรมีการแก้ไขปรับปรุงเรื่องอะไรบ้าง
7. นักเรียนทำใบงานที่ 2 “สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน ”
8. สุ่มนักเรียนออกมาแสดงความคิดเห็นตามใบงานที่ 2
9. นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน
10. นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการสำรวจความรับผิดชอบของตนเอง และสรุปสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
11. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน
12. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความรับผิดชอบ

กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ - สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานที่ 1

“แบบสำรวจความรับผิดชอบ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจการกระทำหรือการปฏิบัติตนที่ผ่านมาในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ ตามความจริงว่าได้กระทำมากน้อยเพียงใด

หัวข้อ	รายการสำรวจ	ระดับที่กระทำ			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	ความรับผิดชอบในการเรียน				
	1.1 เข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....				
	1.2 เข้าชั้นเรียนตรงเวลา.....				
	1.3 มีความตั้งใจเรียน.....				
	1.4 ทำงานที่ได้รับมอบหมายครบถ้วน.....				
	1.5 ทำงานที่ได้รับมอบหมายตรงกำหนด.....				
	1.6 มีความกระตือรือร้นทำงานที่ได้รับมอบหมาย.....				
	1.7 ทำงานเต็มความสามารถ.....				
	1.8 สนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ.....				
	1.9 มีการติดตามเนื้อหาและบทเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียน..				
	1.10 ติดตามแก้ไขผลการเรียนให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ..				
2.	ความรับผิดชอบต่อตนเอง				
	2.1 แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา.....				
	2.2 ปฏิบัติตนตามระเบียบของสถานศึกษา.....				
	2.3 ปฏิบัติตนโดยไม่ให้เกิดผลเสียต่อชื่อเสียงของสถานศึกษา.....				
	2.4 มีส่วนสร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา.....				
	2.5 เข้าร่วมกิจกรรมตามที่สถานศึกษากำหนด.....				
3.	ความรับผิดชอบต่อครอบครัว				
	3.1 ใช้เงินอย่างประหยัดและคุ้มค่า.....				

หัวข้อ	รายการสำรวจ	ระดับที่กระทำ			
		มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	3.2 ช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวด้วยการหารายได้พิเศษ.....				
	3.3 ช่วยครอบครัวทำงานทั้งงานบ้านและงานอาชีพ....				
	3.4 ประพฤติตนอยู่ในโอวาทของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง.....				
	3.5 ประพฤติและปฏิบัติตนที่ส่งผลให้ครอบครัวมีความสุข.....				
4.	ความรับผิดชอบต่อสังคม				
	4.1 ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร.....				
	4.2 ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้ง.....				
	4.3 ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้.....				
	4.4 รักษาสมบัติของส่วนรวม.....				
	4.5 มีมารยาทในการใช้โทรศัพท์.....				
	4.6 เข้าแถวซื้อของและรับบริการต่าง ๆ.....				
	4.7 รักษาชื่อเสียงของชุมชน.....				
	4.8 ปฏิบัติตามกฎหมายและประเพณีอันดีงาม.....				
	4.9 งดเว้นการกระทำที่เป็นการทำลายสิ่งมีชีวิต.....				
	4.10 รักษาและเผยแพร่วัฒนธรรมไทย.....				
คะแนนรวม					

หมายเหตุ 1. คะแนนเต็ม 120 คะแนน

2. เกณฑ์การวิเคราะห์

คะแนน 92 - 120 ความรับผิดชอบสูง

คะแนน 60 - 91 ความรับผิดชอบปานกลาง

คะแนน 32 - 59 ความรับผิดชอบต่ำ

คะแนน ต่ำกว่า 31 ขาดความรับผิดชอบ ต้องปรับปรุง

3. ถ้านักเรียนต้องการทราบว่า ควรปรับปรุงความรับผิดชอบด้านใด ก็สามารถไปตรวจสอบดูว่ารายการสำรวจในข้อย่อยใดที่มีระดับคะแนน 2 หรือ 1

ที่มา : ศูนย์แนะแนวจังหวัดสมุทรปราการ. (2546). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ช่วงชั้นที่ 1 - 4. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. หน้า 85 - 86.

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความรับผิดชอบ

กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ - สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานที่ 2

“ สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับผลการสำรวจความรับผิดชอบของตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนได้รับประโยชน์จากการสำรวจความรับผิดชอบของตนเองด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรับผิดชอบของตนเองที่ต้องปรับปรุงมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความรับผิดชอบ

กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้

ความรับผิดชอบของฉัน

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความพยายาม รู้จักไตร่ตรองให้รอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย โดยรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำ หรือปฏิบัติ และยอมรับผลของการกระทำนั้น ทั้งด้านผลดีและผลเสีย ตลอดจนพร้อมที่จะปรับปรุงวิธีปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ความรับผิดชอบ เป็นการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ในฐานะสมาชิกของครอบครัว หน่วยงาน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนการมีวินัยในตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลและสังคมเกิดการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและสงบสุข

ที่มา : ศูนย์แนะแนวจังหวัดสมุทรปราการ. (2546). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ช่วงชั้น
ที่ 1 - 4. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. หน้า 136.

แบบฝึกหัด เรื่อง ความรับผิดชอบ

กิจกรรม ความรับผิดชอบของฉัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับการมอบหมาย รู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำหรือปฏิบัติ และยอมรับผลของการกระทำนั้น ทั้งด้านผลดีและผลเสีย เป็นความหมายของคุณธรรมในข้อใด

ก. ความซื่อสัตย์ ข. ความเสียสละ ค. ความรับผิดชอบ ง. ความมีเหตุผล
2. ในช่วงโมงคณิตศาสตร์ ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด 10 ข้อ แล้วส่งเมื่อครูตรวจและส่งสมุดคืนกลับมา ปรากฏว่าเนตรณามีแบบฝึกหัดผิด 4 ข้อ ถ้านักเรียนเป็นเนตรณาจะอย่างไร

ก. ถ้าครูสั่งให้แก้แบบฝึกหัดข้อที่ผิดก็จะแก้ตามที่ครูสั่ง
 ข. ระบายยืมเพื่อนที่ทำถูกต้องมาดูแล้วแก้ไขตามของเพื่อนใหม่ให้ถูกต้อง
 ค. ระบายแก้แบบฝึกหัดที่ผิดให้ถูกต้อง เพราะตนเองเป็นนักเรียนห้องตัวอย่าง
 ง. ระบายแก้แบบฝึกหัดที่ผิดให้ถูกต้องด้วยตนเอง เพราะเป็นหน้าที่ของตนเมื่อทำผิดแล้วจะต้องแก้ไข
3. บุคคลต่อไปนี้ ใครถือว่าเป็นคนมีความรับผิดชอบ

ก. ระบายรับข้อผิดพลาดของตนเสมอเมื่อเกิดขึ้น
 ข. สุพจน์สามารถร้องเพลงหน้าเวทีได้อย่างมั่นใจ
 ค. ปิยะพงษ์มาเข้าแถวทุกเช้าที่หน้าเสาธง
 ง. มานพชอบไปเลี้ยงอาหารกลางวันให้เด็กพิการ
4. วิชาสังคม ครูผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนทำรายงาน เรื่อง ประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม จิตรารับหน้าที่เป็นผู้สรุปรายงานให้เพื่อนๆ ในห้องฟัง ก่อนถึงวันรายงานจิตราเป็นไข้หวัด และลาหยุดโรงเรียนมาแล้ว 2 วัน วันพรุ่งนี้จิตราต้องสรุปรายงานให้เพื่อนฟังแต่สุขภาพของจิตรายังไม่แข็งแรงเป็นปกติ ถ้านักเรียนเป็นจิตราจะอย่างไร

ก. ไปโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่สรุปรายงาน เพราะไม่ต้องการให้เพื่อนๆ ในกลุ่มโดนอาจารย์ตำหนิ
 ข. ไปโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่สรุปรายงาน เพราะเพื่อนในกลุ่มมอบหมายงานและหน้าที่ให้แล้ว
 ค. ไม่ไปโรงเรียนโดยขอเปลี่ยนเวลาสรุปรายงานเป็นชั่วโมงหน้ากับครูผู้สอน
 ง. ไม่ไปโรงเรียนแต่บอกให้เพื่อนในกลุ่มทราบล่วงหน้าและให้เพื่อนหาคนอื่นมารายงานแทนตน
5. สัจจาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในห้องของสัจจามีนักเรียนผู้ชาย 10 คน เพื่อนๆ ของสัจจาสูบบุหรี่ และไปขโมยของ โดยคิดว่าเป็นสิ่งที่สนุกที่วัยรุ่นผู้ชายควรทำ ถ้าสัจจาไม่ทำจะถูกตำหนิจากเพื่อนๆ ว่าเป็นผู้หญิง ให้ไปเอากระโปรงมาถุงแทนกางเกง ถ้านักเรียนเป็นสัจจาจะอย่างไร

ก. แนะนำเพื่อนอย่าทำเพราะถ้าครูจับได้เพื่อนจะถูกลงโทษ
 ข. นำเรื่องดังกล่าวไปบอกครูเพราะถ้าครูจับได้ตนจะถูกตำหนิที่ทราบเรื่องแล้วไม่บอกครู
 ค. ห้ามเพื่อนอย่าทำเพราะจะทำให้ พ่อ แม่ ญาติพี่น้องเสียใจและเสียชื่อเสียง
 ง. ห้ามเพื่อนไม่ให้ทำเพราะเป็นการกระทำที่จะทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง

6. อาจารย์มอบหมายให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยสันติได้รับเลือกเป็นประธานกลุ่ม จึงแบ่งงานให้เพื่อนช่วยกันรับผิดชอบ เมื่อถึงกำหนดส่งงาน มีสมาชิกบางคนในกลุ่มไม่เอางานมาส่งให้สันติเพื่อรวบรวมและเรียบเรียงส่งอาจารย์ เพราะยังไม่เริ่มทำงานที่ได้รับมอบหมาย ถ้านักเรียนเป็นสันติจะทำอย่างไร
- รอให้เพื่อนทุกคนเอางานมาส่งเพราะถือว่าได้มอบหมายงานให้ไปแล้ว
 - ปรึกษากับเพื่อนที่ทำงานไม่เสร็จและหาวิธีการทำงานให้เสร็จทันส่งครู
 - ช่วยเหลือเพื่อนทำงานให้เสร็จ เพราะตนเป็นสมาชิกของกลุ่มต้องช่วยเหลือและร่วมมือกันทำ
 - ช่วยเหลือเพื่อนทำงานให้เสร็จทันส่งครู เพื่อมิให้กลุ่มถูกครูตำหนิและถูกหักคะแนน
7. ในวันสุดท้ายของการสอบปลายภาคเรียน บังเอิญหทัยวรรณปวดศีรษะขณะที่นั่งสอบ นักเรียนคิดว่าหทัยวรรณควรจะทำอย่างไร
- สอบตามปกติ เพราะกลัวต้องมาสอบคนเดียวภายหลัง
 - สอบตามปกติ เพราะคิดว่าตนเองต้องมีความอดทนพอจะทำข้อสอบเสร็จ
 - สอบตามปกติ เพราะไม่ต้องการสร้างภาระให้ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง
 - ขอเลื่อนเวลาสอบ เพราะถ้าสอบขณะที่ปวดศีรษะเกรงว่าจะได้คะแนนไม่ดี
8. ข้อใดถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อครอบครัว
- กมลประพัตติตนอยู่ในโอวาทของบิดามารดา
 - นราสนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ
 - นพมาศไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกครั้ง
 - นุสบารักษาและเผยแพร่วัฒนธรรมไทย
9. ดารัตน์นั่งรถกลับบ้านที่สนามหญ้าของโรงเรียนพร้อมกับเพื่อน เมื่อรถมารับ เพื่อนๆ ต่างก็รีบไปขึ้นรถทีละคนสองคน โดยทิ้งแก้วน้ำกระดาษ ถุงขนม เปลือกกล้วย ที่รับประทานขณะที่นั่งรถไว้บนสนามหญ้า ดารัตน์ซึ่งกลับบ้านคนสุดท้ายจึงเก็บเศษขยะทั้งหมดไปทิ้งขยะ นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดดารัตน์จึงทำเช่นนั้น
- ไม่ต้องการให้ครูดู
 - ต้องการให้เพื่อนๆ รักและเป็นการบริการเพื่อนๆ
 - เพราะครูเคยสอนไว้ ต้องปฏิบัติตามคำสอนของครู
 - ต้องการให้โรงเรียนสะอาดสวยงามและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
10. สมรกับรพี ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันเทเบิลเทนนิสในการแข่งขันกีฬาของจังหวัด สมรและรพีแข่งขันจนได้เข้ารอบรองชนะเลิศและจะต้องเข้าแข่งขันเพื่อชิงตำแหน่งชนะเลิศในวันพรุ่งนี้ ซึ่งเป็นที่คาดหวังว่าต้องได้ชนะเลิศแน่นอน เพราะทั้งคู่มีฝีมือดีมาก เมื่อถึงเวลาแข่งขันปรากฏว่า รพีไม่มาแข่งขันโดยไม่มีสาเหตุ ถ้านักเรียนเป็นรพีจะทำเช่นนั้นหรือไม่
- ไม่ทำ เพราะตนเองจะถูกครูตำหนิ
 - ไม่ทำ เพราะจะทำให้เพื่อนผิดหวัง
 - ไม่ทำ เพราะเป็นการกระทำที่แสดงถึงความไม่รับผิดชอบ
 - ไม่ทำ เพราะอาจทำให้โรงเรียนไม่ได้ตำแหน่งชนะเลิศ

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความรับผิดชอบ
กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อของเงิน

1. ค	6. ค
2. ง	7. ข
3. ก	8. ก
4. ข	9. ง
5. ง	10. ค

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

ชื่อกิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. บอกความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์และพฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียนได้
2. ปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบให้สำเร็จตามเป้าหมายด้วยความตั้งใจอย่างกระตือรือร้นและอดทนได้

แนวคิด

ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน เป็นการที่นักเรียนมีความรัก ความตั้งใจ มุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียน ไม่ย่อท้อ แม้จะมีอุปสรรคบ้าง เมื่อมีเวลาวางก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้า ทบทวนบทเรียนทุกวันและเตรียมตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้

เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร
2. คู่มือครู กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร
 - 4.2 ใบงานที่ 1 “แบบทดสอบความรู้ กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร ”
 - 4.3 ใบงานที่ 2 “แบบบันทึกกิจกรรมประจำวัน ”
 - 4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร เรื่อง การเอาใจใส่ต่อการเรียน
 - 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร โดยใช้กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร โดยใช้กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร ให้นักเรียนเข้าใจ

- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

- 3.3 ครูวัดความสนใจนักเรียนโดยเขียนข้อความต่อไปนี้บนกระดาน

ถ้าหมั่นเรียน	เรียนอะไร	ก็ต้องรู้
ถ้าหมั่นดู	ดูอะไร	ก็ต้องเห็น
ถ้าหมั่นทำ	ทำอะไร	ก็ต้องเป็น
ถ้าไม่เล่น	หมั่นแต่ทำ	จักจำเริญ

- 3.4 ครูถามนักเรียนว่า “ นักเรียนเคยทำอะไรบ้างที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ” ให้นักเรียนตอบคำถามลงในกระดาษแล้วส่งครู ครูสุ่มคำตอบของนักเรียนประมาณ 4 - 5 คน มาอ่านให้นักเรียนฟัง

- 3.5 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม

- 3.6 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การเอาใจใส่ต่อการเรียน แล้วให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

- ความหมาย ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน
- ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน
- พฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน

3.7 ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 “แบบทดสอบความรู้ กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร ”

3.8 ครูสุ่มกลุ่มและสุ่มหัวข้อในการให้นักเรียนได้นำเสนอผลการอภิปรายและร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่

3.9 ครูให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนกระทำใน 1 วัน ลงในใบงานที่ 2 “แบบบันทึกกิจกรรมประจำวัน ”

3.10 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของความขยันหมั่นเพียร และ แนวทางที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติในแต่ละวัน ว่าควรมีการแบ่งเวลากับกิจกรรมต่างอย่างไร

3.11 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร

3.12 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร

4.2 ใบงานที่ 1 “แบบทดสอบความรู้ กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร ”

4.3 ใบงานที่ 2 “แบบบันทึกกิจกรรมประจำวัน ”

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร เรื่อง การเอาใจใส่ต่อการเรียน

4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สารสำคัญ

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมานะพยายามเอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลาล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์ และมีได้ย้อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือความต้องการ

2. จุดประสงค์

- 1. นักเรียนบอกความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์และพฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียนได้
- 2. นักเรียนปฏิบัติหน้าที่การทำงานที่รับผิดชอบให้สำเร็จตามเป้าหมายด้วยความตั้งใจอย่างกระตือรือร้นและอดทนได้

3. สารการเรียนรู้

ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน เป็นการที่นักเรียนมีความรัก ความตั้งใจมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียน ไม่ย่อท้อ แม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยากหรือมีอุปสรรคต่าง ๆ บ้าง ก็มานะทำจนกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาวางก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียมตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูเ้าความสนใจนักเรียนโดยเขียนข้อความต่อไปนี้บนกระดาน

ถ้าหมั่นเรียน	เรียนอะไร	ก็ต้องรู้
ถ้าหมั่นดู	ดูอะไร	ก็ต้องเห็น
ถ้าหมั่นทำ	ทำอะไร	ก็ต้องเป็น
ถ้าไม่เล่น	หมั่นแต่ทำ	จักจำเริญ

4.2.2 ครูถามนักเรียนว่า “ นักเรียนเคยทำอะไรบ้างที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ” ให้นักเรียนตอบคำถามลงในกระดาษแล้วส่งครู ครูสุ่มคำตอบของนักเรียนประมาณ 4-5 คน มาอ่านให้นักเรียนฟัง

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม

4.3.2 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การเอาใจใส่ต่อการเรียน แล้วให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

- ความหมาย ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน
- ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน
- พฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน

4.3.3 ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1” แบบทดสอบความรู้ กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร ”

4.3.4 ครูสุ่มกลุ่มและสุ่มหัวข้อในการให้นักเรียนได้นำเสนอผลการอภิปรายและร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่

4.3.5 ครูให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนกระทำใน 1 วัน ลงในใบงานที่ 2 ” แบบบันทึกกิจกรรมประจำวัน ”

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของความขยันหมั่นเพียร และ แนวทางที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติในแต่ละวัน ว่าควรมีการแบ่งเวลากับกิจกรรมต่างอย่างไร

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการให้ความร่วมมือการทำกิจกรรมของกลุ่ม

5.2 ตรวจผลงานของนักเรียนรายบุคคลและรายกลุ่มจากใบงานที่ 1 และ 2

5.3 สังเกตพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร
- 7.2 ใบงานที่ 1 " แบบทดสอบความรู้ กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร "
- 7.3 ใบงานที่ 2 " แบบบันทึกกิจกรรมประจำวัน "
- 7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร เรื่อง การเอาใจใส่ต่อการเรียน
- 7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร โดยใช้กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร
2. นักเรียนตอบคำถามลงในกระดาษว่า “ นักเรียนเคยทำอะไรบ้างที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน ” แล้วส่งครู
3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
4. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การเอาใจใส่ต่อการเรียน แล้วอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - ความหมาย ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน
 - ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน
 - พฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน
5. นักเรียนทำใบงานที่ 1 “ แบบทดสอบความรู้ กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร ”
6. นักเรียนนำเสนอผลการอภิปรายและร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่
7. นักเรียนบันทึกกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนกระทำใน 1 วัน ลงในใบงานที่ 2 “ แบบบันทึกกิจกรรมประจำวัน ”
8. นักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของความขยันหมั่นเพียร และ แนวทางที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติในแต่ละวัน ว่าควรมีการแบ่งเวลากับกิจกรรมต่างอย่างไร
9. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร
10. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานที่ 1

“ แบบทดสอบความรู้ กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม และ เลือกประธาน เลขานุการ และเขียนชื่อสมาชิกลงในใบงาน

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.	ประธาน
2.	เลขานุการ
3.	สมาชิก
4.	สมาชิก
5.	สมาชิก
6.	สมาชิก

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึงอะไร
.....
.....
.....
- เมื่อนักเรียนมีความขยันในการศึกษาเล่าเรียน คาดว่าจะเกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง(บอกมาเป็นข้อ ๆ)
.....
.....
.....
.....
- การที่จะบอกว่าใครเป็นคนขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียนที่สุดในห้องนั้น นักเรียนมีหลักการพิจารณาอย่างไรบ้าง (บอกมาเป็นข้อ ๆ)
.....
.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้

การเอาใจใส่ต่อการเรียน

ตอนที่ 1

ความเอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน นักเรียนที่เรียนหนังสือเก่งนั้นจะต้องคอยหมั่นเอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียนของตน ขณะที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียน เอาใจใส่ตั้งใจฟังครูสอนไม่ปล่อยให้ฟังชาน หรือนั่งหลับเสีย แม้เมื่อเลิกเรียนกลับบ้านก็เอาใจใส่ทบทวนวิชาที่ตนเรียน คอยหมั่นตรวจตราว่า ครูสั่งให้ทำการบ้านอะไรบ้าง ตั้งใจทำงานที่ครูสั่งให้เรียบร้อย นักเรียนที่เอาใจใส่ต่อการศึกษเล่าเรียนเช่นนี้จะเรียนหนังสือได้ดี

ที่มา : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2523). คู่มือครูจริยธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา. หน้า 33 - 54.

ตอนที่ 2

ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรัก ความตั้งใจมุ่งมั่นในการศึกษาเล่าเรียน ไม่ย่อท้อแม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยากหรือมีอุปสรรคต่างๆ บางอย่างบ้าง ก็มานะทำจนกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือ ค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียมตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

ความขยันขันแข็งไม่ว่าจะเป็นความขยันขันแข็งชนิดใด ย่อมจะทำให้ผู้นั้นเป็นผู้บรรลุความสำเร็จ แต่ความขยันขันแข็งดังกล่าวนี้ ควรจะมีจุดหมายแห่งชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่งด้วย เพราะการมีจุดหมายแห่งชีวิตนั้นจะทำให้พลังแห่งความขยันขันแข็งมีความรุนแรงขึ้น ถ้ามีความขยันขันแข็งโดยปราศจากจุดหมายแห่งชีวิต อาจเป็นความขยันขันแข็งที่ยังไม่สมบูรณ์ ความขยันขันแข็งที่ดีนั้นควรจะเป็นความขยันขันแข็งเพื่อหวังบรรลุสำเร็จในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วก็ใช้ความขยันขันแข็งทั้งเฉพาะหน้าและอนาคตไปพร้อมๆ กัน ความขยันขันแข็งนี้ มีอานุภาพรุนแรงในการเป็นแรงผลักดันให้เกิดมีความมานะพากเพียร ความขยันขันแข็งต้องมีจุดหมายอย่างหนึ่งอย่างใดอยู่ในความต้องการ เช่น บุคคลบางคนใช้ความขยันขันแข็งเพื่อความร่ำรวยให้แก่ตัวเอง บางคนใช้ความขยันขันแข็งเพื่อชื่อเสียงและเกียรติ บางคนใช้ความขยันขันแข็งไปด้วยความเมตตาธรรม บางคนใช้ความขยันขันแข็ง เพราะความปรารถนาในความรัก บางคนใช้ความขยันขันแข็งไปเพราะความอยากเป็นใหญ่เป็นโต หรืออยากมีอำนาจ ความขยันดังกล่าวมีอิทธิพลมาก

ในการที่จะทำให้บุคคลเจริญก้าวหน้า ความขยันขันแข็งนั้นบางครั้งก็ไม่จำเป็นจะต้องมีอิทธิพลอย่างใดอย่างหนึ่งมาสนับสนุน เช่น ความรักลูก ความรักเมียและความรักครอบครัว เป็นต้น ความขยันขันแข็งที่เกิดจากการทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น มีอิทธิพลและพละการพละแรงกว่าความเห็นแก่ตัวหรือทำให้ตนเองร่ำรวยเป็นเศรษฐีขึ้น เพราะบุคคลที่ขยันขันแข็งด้วยความเห็นแก่ตัวเหล่านี้ไม่เห็นมีใครสร้างอนุสาวรีย์ไว้ให้ ไม่เห็นมีใครยกย่องสดุดี ไม่เห็นมีใครสรรเสริญ ไม่เห็นมีใครกล่าวถึง แต่บุคคลที่โลกสร้างอนุสาวรีย์ไว้ให้นั้น เช่น อนุสาวรีย์ของลินคอล์น อนุสาวรีย์ของพระพุทธยอดฟ้า พระเจ้าตากสินมหาราช พระนเรศวรมหาราช ฯลฯ เกิดจากความขยันขันแข็งในการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม โลกจึงได้ยกย่องนับถือและให้เกียรติแก่ความขยันขันแข็งของบุคคลดังกล่าวนี้

ด้วยเหตุนี้เอง ความขยันขันแข็งจะเป็นความขยันขันแข็งในส่วนรวม หรือจะเป็นความขยันขันแข็งในส่วนตนก็ตาม แต่ทว่าต้องมีจุดหมายแห่งชีวิต ความขยันขันแข็งนั้นรุนแรงและเป็นความขยันขันแข็งอยู่ชั่ววันรันดร์ ความขยันขันแข็งถ้ามิได้มีอิทธิพลจิตใจดังกล่าวนี้ แล้วก็จะมีความขยันขันแข็งที่มีอำนาจการผลักดันน้อยมาก เราต้องมีอะไรสักอย่างหนึ่งมาเป็นกำลังใจ หรือมาเสกสรรจิตใจให้มีความเข้มแข็งขึ้น จิตใจจะมีความเข้มแข็งขึ้นเองย่อมจะเป็นไปไม่ได้ ต้องมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาทำให้เกิดความเข้มแข็งขึ้น ถ้าความเข้มแข็งไม่มีเสียแล้ว ความขยันขันแข็งจะเกิดขึ้นมิได้เลย

ท่านจะมีความปรารถนาที่จะเป็นมหาบุรุษหรือมหาเศรษฐีหรือไม่ก็ตาม แต่ท่านจะลืมนิได้ว่า ท่านจะต้องเป็นคนขยันในการทำงาน ท่านต้องอดทนต่อการทำงาน ท่านต้องทำงานให้เต็มความสามารถที่สุดด้วยการใช้วิจารณ์ญาณให้รอบคอบ อย่าเลือกงาน งานหนักก็ต้องเอา งานเบา ก็อย่าหลีกเลียง จงตั้งหน้าตั้งตาทำมันไปเถิด เพราะความขยันขันแข็งได้เป็นเครื่องพิสูจน์โดยแน่ชัดแล้วว่า “ ได้สร้างความเป็นมหาบุรุษและเศรษฐีของโลกมาแล้วทั้งในปัจจุบันและอนาคต ”

ที่มา : วิเทศกรณ์ย์, สูตร 40 ประการของมหาบุรุษและบุคคลสำคัญของโลก. (บรรณาการ) 561 – 568.

แบบฝึกหัด เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร กิจกรรม ขยันเรียนอย่างไร

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. ความมานะพยายามเอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น ไม่ปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ และมีได้ย่อก้าวต่ออุปสรรคต่างๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมาย ตรงกับคุณธรรมด้านใด
 - ก. ความเสียสละ
 - ข. การพึ่งตนเอง
 - ค. ความขยันหมั่นเพียร
 - ง. ความซื่อสัตย์
2. ลักษณะและพฤติกรรมอย่างไรที่แสดงว่าเป็นคนขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน
 - ก. เมื่อมีเวลาว่างจะเข้าห้องสมุดอ่านหนังสือหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ
 - ข. ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จเรียบร้อย โดยไม่ต้องให้ใครตักเตือน
 - ค. เมื่อว่างจากการเรียนจะปลูกผักสวนครัวหรือไม้ดอกไม้ประดับไว้ขาย
 - ง. ส่งงานที่ได้รับมอบหมายทันกำหนดเวลาทุกครั้ง
3. บุคคลต่อไปนี้ ใครถือว่าเป็นคนมีความขยันหมั่นเพียร
 - ก. ลดาแต่งกายเรียบร้อยเสมอเมื่อมาโรงเรียน
 - ข. มาลีมาเรียนหนังสือทุกวันไม่เคยขาดเรียนเลย
 - ค. นทีนำหนังสือเรียนทุกเล่มไปหุ้มปกพลาสติก
 - ง. สมานช่วยลบกระดานทุกครั้งหลังครูสอนเสร็จ
4. ชาญชัยอ่านหนังสือเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนเรียนทุกวัน วันละ 1 วิชา นักเรียนคิดว่าที่ชาญชัยทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด
 - ก. ไม่ต้องถือหนังสือมากโดยไม่มีเวลาจำเป็น
 - ข. มิให้ตนเองหลงลืมแล้วต้องไปนั่งเรียนกับเพื่อน
 - ค. เพราะเขาเอาใจใส่ในการเรียนของตนเอง
 - ง. เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเรียนของส่วนรวม
5. วันอาทิตย์นี้วิชัยตั้งใจทำเครื่องกรองน้ำให้เสร็จเพื่อส่งครูในวันจันทร์ตามกำหนด แต่บังเอิญมีเพื่อนๆ มาเยี่ยมที่บ้านและชวนไปชมการแสดงดนตรีชื่อดัง วิชัยเห็นด้วยกับเพื่อน แต่เมื่อคิดถึงงานที่ค้างอยู่ก็ทำให้เกิดความลังเลใจ ถ้านักเรียนเป็นวิชัยจะตัดสินใจอย่างไร
 - ก. ไปชมการแสดงดนตรีกับเพื่อน แล้วค่อยกลับมาทำ ถ้าไม่เสร็จจะขอเลื่อนส่งเพราะครูใจดี
 - ข. รีบทำเครื่องกรองน้ำให้เสร็จก่อนแล้วจึงไปชมการแสดงดนตรี เพื่อรักษาน้ำใจเพื่อน
 - ค. ไม่ไปชมการแสดงดนตรี เพราะต้องการทำเครื่องกรองน้ำให้เสร็จไปส่งครูตามกำหนด
 - ง. ไม่ไปชมการแสดงดนตรี เพราะการไปเที่ยวในขณะงานของตนยังไม่เรียบร้อย ไม่ใช่นิสัยของตน

6. ชุติมาบอกอมรรัตน์ว่าย่าเอางานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูกำลังสอนเลย นักเรียนคิดว่าเหตุที่ชุติมาทำเช่นนั้นเพราะอะไร
- อมรรัตน์เป็นเพื่อนรักของชุติมา
 - ไม่ต้องการให้ออมรรัตน์โดนครูตำหนิ
 - ไม่ต้องการให้ส่วนรวมเสียเวลาเรียน
 - ต้องการให้ออมรรัตน์ตั้งใจเรียน
7. สัตว์ชนิดใดต่อไปนี้ได้ชื่อว่ามีคามขยันมากที่สุด
- นกกระจาบ
 - สุนัข
 - มดดำ
 - แมว
8. เมื่อโรงเรียนเลิกแล้ว นักเรียนคิดว่าควรใช้เวลาช่วงนั้นทำอะไร
- ไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์บ้านเพื่อน
 - นั่งทำการบ้านให้เสร็จ
 - นั่งคุย นั่งเล่นที่โรงเรียนพักผ่อนสมอง
 - ไปเดินเล่นซื้อของที่ห้างสรรพสินค้า
9. ในช่วงโม่งวิทยาศาสตร์ ครูทรงศักดิ์ให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัด 15 ข้อ พัตรา เป็นนักเรียนคนหนึ่งในห้องได้ทำแบบฝึกหัดส่งครู เมื่อครูตรวจและส่งสมุดคืนกลับมา ปรากฏว่ามีแบบฝึกหัดผิด 3 ข้อ ถ้านักเรียนเป็นพัตราจะได้อย่างไร
- ถ้าครูสั่งให้แก้แบบฝึกหัดข้อที่ผิดก็จะแก้ตามครูสั่ง
 - แก้แบบฝึกหัดที่ผิดให้ถูกต้องเพื่อจะได้เข้าใจเรื่องนั้นๆ มากยิ่งขึ้น
 - แก้แบบฝึกหัดที่ผิดให้ถูกต้องเพราะตนเองเป็นนักเรียนห้องตัวอย่าง
 - แก้แบบฝึกหัดที่ผิดส่งครูเพราะต้องการได้รับคำชมเชยจากครู
10. ข้อใดคือผลจากความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด
- เป็นที่รักของเพื่อนๆ
 - งานต่างๆ ไม่คั่งค้าง
 - ครอบครัวมีชื่อเสียง
 - ประสบความสำเร็จในการเรียน

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร
กิจกรรม ขยันเรียนทำอะไร

1. ค	6. ง
2. ก	7. ค
3. ข	8. ข
4. ค	9. ข
5. ง	10. ง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง ความประหยัด อดออม

ชื่อกิจกรรม ตามล่า หาเวลา

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. นักเรียนบอกความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ของการประหยัดเวลาได้
2. นักเรียนบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันได้

แนวคิด

การประหยัดเวลา หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักการวางแผนการใช้เวลาของตนเองและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด ในเรื่องการใช้เวลาเดินทางไปโรงเรียนและเดินทางกลับบ้าน การใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัด ทบทวนบทเรียน และหาความรู้เพิ่มเติม การใช้เวลาในการทำธุรกิจส่วนตัว การใช้เวลาในการนอน พักผ่อน และทำงานอดิเรก การใช้เวลาในการช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชน และสังคม

เทคนิค กิจกรรมกลุ่ม : การวิเคราะห์ตนเอง

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ตามล่า หาเวลา
2. คู่มือครู กิจกรรม ตามล่า หาเวลา
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา
 - 4.2 ใบงานที่ 1 " สรุปผลกิจกรรม ตามล่า หาเวลา "
 - 4.3 ใบงานที่ 2 " แบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน "
 - 4.3 ใบความรู้ เรื่อง การประหยัดเวลา และ ความสำคัญของการบริหารเวลา
 - 4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม โดยใช้กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม โดยใช้กิจกรรม ตามล่า หาเวลา ให้นักเรียนเข้าใจ

- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

- 3.3 ครูนานาฬิกาหรือภาพนาฬิกาให้นักเรียนดู พร้อมเขียนข้อความต่อไปนี้บนกระดานดำ

- เวลาและวารี ไม่ไยดีจะคอยใคร
- พายเกิดนะพ่อพาย ตลาดจะวาย สายบัวจะเนา
- ข้าเป็นกาลนานเป็นคุณ
- ข้าๆ ได้พัวเล่่มงาม
- น้ำขึ้นให้รีบตัก

แล้วให้นักเรียนบอกความหมายของข้อความอย่างสั้นๆ

- 3.4 ครูกับนักเรียนร่วมกันสนทนาในเรื่องต่อไปนี้

- 3.4.1 นักเรียนเคยเห็นและเคยทำตารางกำหนดงานประจำวันตนเองหรือไม่

- 3.4.2 ให้นักเรียนที่เคยทำตารางกำหนดงานประจำวันของตนเองเล่าถึงตารางดังกล่าวเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำ วิธีทำ และประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำ

- 3.5 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

- 3.6 ครูแจกใบความรู้ เรื่อง การประหยัดเวลา และ ใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของการบริหารเวลา ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษา

3.7 ให้ประธานแต่ละกลุ่มนำอภิปรายในกลุ่มตามประเด็นต่อไปนี้

3.7.1 ความหมายของการประหยัดเวลา

3.7.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการประหยัดเวลา

3.8 ให้เลขานุการจดบันทึกสรุปผลลงในใบงานที่ 1 “สรุปผลกิจกรรม ตามล่า หาเวลา” แล้วครูสุ่มเพียง 2 – 3 กลุ่ม นำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

3.9 ครูแจกใบงานที่ 2 “แบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน” ให้นักเรียนบันทึกตามคำชี้แจงในเอกสาร

3.10 ครูแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยการเสริมแรง ดังนี้

3.10.1 ให้คำชมเชยสำหรับกลุ่มที่ทำงานได้ผลงานตามจุดประสงค์และนักเรียนที่บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันได้ถูกต้อง

3.10.2 ให้ข้อแนะนำเพิ่มเติมแก่นักเรียนบางกลุ่มที่ได้ผลงานไม่ตรงจุดประสงค์และนักเรียนบางคน ที่บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันไม่ได้

3.11 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

3.12 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

4.2 ใบงานที่ 1 “สรุปผลกิจกรรม ตามล่า หาเวลา”

4.3 ใบงานที่ 2 “แบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน”

4.3 ใบความรู้ เรื่อง การประหยัดเวลา และ ความสำคัญของการบริหารเวลา

4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม กิจกรรม ตามล่า หาเวลา ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สารสำคัญ

ความประหยัด อดออม หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคม ตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

2. จุดประสงค์

1. นักเรียนบอกความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ของการประหยัดเวลาได้
2. นักเรียนบันทึกการปฏิบัติงานประจำวันได้

3. สารการเรียนรู้

การประหยัดเวลา หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักการวางแผนการใช้เวลาของตนเองและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด ในเรื่องการใช้เวลาเดินทางไปโรงเรียนและเดินทางกลับบ้าน การใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัด ทบทวนบทเรียน และหาความรู้เพิ่มเติม การใช้เวลาในการทำธุรกิจส่วนตัว การใช้เวลาในการนอน พักผ่อน และทำงานอดิเรก การใช้เวลาในการช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชน และสังคม

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูนำนาฬิกาหรือภาพนาฬิกาให้นักเรียนดู พร้อมเขียนข้อความต่อไปนี้บนกระดานดำ

- เวลาและวารี ไม่ไยดีจะคอยใคร
- พายเกิดนะพ่อพาย ตลาดจะวาย สายบัวจะเน่า
- ข้าเป็นกาลนานเป็นคุณ
- ข้าฯ ได้พริ้งเลื่องงาม
- น้ำขึ้นให้รีบตัก

แล้วให้นักเรียนบอกความหมายของข้อความอย่างสั้นๆ

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูกับนักเรียนร่วมกันสนทนาในเรื่องต่อไปนี้

1. นักเรียนเคยเห็นและเคยทำตารางกำหนดงานประจำวันตนเองหรือไม่
2. ให้นักเรียนที่เคยทำตารางกำหนดงานประจำวันของตนเองเล่าถึงตารางดังกล่าวเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำ วิธีทำ และประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำ

4.3.2 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม

4.3.3 ครูแจกใบความรู้ เรื่อง การประหยัดเวลา และ ใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของการบริหารเวลา ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษา

4.3.4 ให้ประธานแต่ละกลุ่มนำอภิปรายในกลุ่มตามประเด็นต่อไปนี้

1. ความหมายของการประหยัดเวลา
2. ความสำคัญและประโยชน์ของการประหยัดเวลา

4.3.5 ให้เลขานุการจัดบันทึกสรุปผลลงในใบงานที่ 1 “สรุปผลกิจกรรม ตามล่า หาเวลา” แล้วครูสุ่มเพียง 2 – 3 กลุ่ม นำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

4.3.6 ครูแจกใบงานที่ 2 “แบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน” ให้นักเรียนบันทึกตามคำชี้แจงในเอกสาร

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยการเสริมแรง ดังนี้

1. ให้คำชมเชยสำหรับกลุ่มที่ทำงานได้ผลงานตามจุดประสงค์และนักเรียนที่บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันได้ถูกต้อง
2. ให้ข้อแนะนำเพิ่มเติมแก่นักเรียนบางกลุ่มที่ได้ผลงานไม่ตรงจุดประสงค์และนักเรียนบางคนที่ยังไม่บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันไม่ได้

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากความสนใจและการร่วมกิจกรรมในห้องเรียน

5.2 ตรวจแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน

5.3 สังเกตจากการอภิปรายสรุปข้อคิดเห็น

5.4 สังเกตจากการให้ความร่วมมือการทำกิจกรรมของกลุ่ม

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

7.2 ใบงานที่ 1 “ สรุปผลกิจกรรม ตามล่า หาเวลา ”

7.3 ใบงานที่ 2 “ แบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน ”

7.4 ใบความรู้ เรื่อง การประหยัดเวลา และ ความสำคัญของการบริหารเวลา

7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม โดยใช้กิจกรรม ตามล่า หาเวลา ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควร ปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา
2. นักเรียนบอกความหมายของข้อความอย่างสั้นๆ ต่อไปนี้
 - เวลาและวารี ไม่ไยดีจะคอยใคร
 - พายเกิดนะพ่อพาย ตลาดจะวาย สายบัวจะเน่า
 - ช้าเป็นกาลนานเป็นคุณ
 - ช้าๆ ได้พร้าเล่มงาม
 - น้ำขึ้นให้รีบตัก
3. นักเรียนสนทนาในเรื่องต่อไปนี้
 - 3.1 นักเรียนเคยเห็นและเคยทำตารางกำหนดงานประจำวันตนเองหรือไม่
 - 3.2 นักเรียนที่เคยทำตารางกำหนดงานประจำวันของตนเองเล่าถึงตารางดังกล่าวเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำ วิธีทำ และประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำ
4. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม
5. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การประหยัดเวลา และใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของการบริหารเวลา
6. ให้ประธานแต่ละกลุ่มนำอภิปรายในกลุ่มตามประเด็นต่อไปนี้
 - 6.1 ความหมายของการประหยัดเวลา
 - 6.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการประหยัดเวลา
7. เลขานุการจดบันทึกสรุปผลลงในใบงานที่ 1 “ สรุปผลกิจกรรม ตามล่า หาเวลา ” แล้วครูสุ่มเพียง 2 – 3 กลุ่ม นำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน
8. นักเรียนทำใบงานที่ 2 “ แบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน ตามบันทึกคำชี้แจงในเอกสาร
9. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา
10. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานที่ 1

“สรุปผลกิจกรรม ตามล่า หาเวลา ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม และ เลือกประธาน เลขานุการ และเขียนชื่อสมาชิกลงในใบงาน

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.		ประธาน
2.		เลขานุการ
3.		สมาชิก
4.		สมาชิก
5.		สมาชิก
6.		สมาชิก

คำชี้แจง ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายและตอบคำถามต่อไปนี้

1. การใช้เวลาอย่างประหยัด หมายถึง

.....

.....

.....

2. การที่นักเรียนรู้จักประหยัดเวลา จะมีความสำคัญและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนจะวางแผนการใช้เวลาอย่างไรจึงจะเป็นการประหยัดเวลาที่ถูกต้องและเหมาะสม

.....

.....

.....

.....

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ตามล่าหาเวลา

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานที่ 2 (ต่อ)

คำชี้แจงการแบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน

1. วันที่

เขียนวันที่ เดือน พ.ศ. ของเมื่อวานนี้เพียงวันเดียว แต่ถ้าตรงกับวันหยุดให้นักเรียนเลื่อนถอยหลังไปให้ตรงกับวันที่นักเรียนมาเรียน เช่น ถ้าวันนี้เป็นวันจันทร์ วันที่นักเรียนจะบันทึก ก็คือ วันศุกร์ที่แล้ว เป็นต้น

2. เวลา

คือ ช่วงเวลาที่นักเรียนปฏิบัติงานทุกชนิด ในรอบวันนั้น ตั้งแต่เวลา 6.00 น. ถึง 6.00 น. วันถัดไป ช่วงเวลาที่บันทึกการปฏิบัติงานแต่ละชนิดใช้เวลาอย่างน้อย 15 นาที เช่น 6.00 น. – 6.25 น. หรือ 6.25 น. – 7.10 น. เป็นต้น

3. งานที่ปฏิบัติ

ได้แก่ งานทุกชนิดที่นักเรียนปฏิบัติในรอบวันนั้น ที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 15 นาที ควรเขียนให้ชัดเจน เช่น รับประทานอาหารเช้า หรือ เดินทางมาโรงเรียน เป็นต้น

4. จำนวนเวลาที่ใช้

หมายถึง เวลาที่ใช้จริงในการปฏิบัติงานนั้นๆ ให้ระบุเป็นนาที เช่น 15 นาที หรือ 35 นาที เป็นต้น

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ตามล่าหาเวลา

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง การประหยัดเวลา

การประหยัดเวลา หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักการวางแผนการใช้เวลาของตนเองและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด ในเรื่องการใช้เวลาเดินทางไปโรงเรียนและเดินทางกลับบ้าน การใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียน ทำแบบฝึกหัด ทบทวนบทเรียน และหาความรู้เพิ่มเติม การใช้เวลาในการทำธุรกิจส่วนตัว การใช้เวลาในการนอน พักผ่อน และทำงานอดิเรก การใช้เวลาในการช่วยเหลืองานบ้าน ชุมชน และสังคม

รู้จักกาล คือ รู้จักการเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่พึงใช้ในการประกอบกิจกรรม หน้าที่การงาน ปฏิบัติการต่างๆ และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น รู้จักเวลาไหนควรทำอะไร และ ทำให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้ถูกเวลา เป็นต้น

กาลเวลาเป็นสิ่งที่ต้องเคลื่อนผ่านไปตามธรรมชาติของโลก เช่นเดียวกับอายุของมนุษย์และสัตว์ก็ต้องเพิ่มขึ้น และต่างก็ต้องจากสังขารไปในที่สุด ในขณะที่กาลเวลาเคลื่อนไป ชีวิตและการงานของคนก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ทุกคนจึงควรรู้จักค่าของเวลา ต้องเตือนใจตนเองอยู่เสมอว่า “วันคืนล่วงไปเวลามีชีวิตอยู่ เหลือน้อยลงทุกที บัดนี้เราทำอะไรอยู่ ”

ผู้ที่รู้ค่าของเวลานั้น จะต้องมีความรู้อื่นประกอบอีกหลายอย่าง โดยเฉพาะงานและหน้าที่ของตนยิ่งต้องรู้มากขึ้น และจัดงานนั้นๆ ให้เหมาะสมกับเวลาด้วย

การจัดงานให้เข้ากับเวลานั้น มีหลักที่ควรคำนึงอยู่ 4 ประการ คือ

1. งานบางอย่างต้องทำให้ทันเวลา ถ้าไม่ทันจะเสียผลไป เช่น การสอน การโดยสารรถยนต์ เรือ รถไฟ เครื่องบิน การปลูกพืชชนิดใดเวลาใดจึงจะได้ผล งานบางเรื่องเขากำหนดเวลาให้ก็ต้องทำให้ทัน ต้องอ่านงานให้ออกถึงจะได้ผลงานที่ดีด้วย ทันเวลาด้วย

2. งานทุกอย่างต้องทำให้ถูกเวลา ผู้ทำต้องรู้จักจังหวะ หรือโอกาส ต้องกำหนดไว้ว่างานใดจะต้องทำเวลาอะไรจึงจะได้ผล เช่น ปลูกต้นไม้เขามักจะปลูกกันเวลาเย็น เพราะอากาศและน้ำค้างจะช่วยเลี้ยงต้นไม้ งานบางอย่างยิ่งต้องละเอียดขึ้นกว่าทำให้ทันเวลา เช่น การประชุมต้องให้ทันเวลา การแถลง การชกถาม การค้า ฯลฯ ล้วนต้องทำให้ถูกเวลาตลอดชีวิต ต้องฝึกให้ถูกเวลา

3. งานบางอย่างต้องทำตามเวลา คือ ทำตามเวลาที่กำหนดไว้ เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา ต้องตรงตามกำหนด และกิจที่พุทธศาสนิกชนจะต้องทำในวันนั้น ก็เป็นแบบอย่างที่กำหนดไว้ ผู้ที่ไม่ทำกิจเช่นนั้นในวันนั้น แต่ไปทำวันอื่นแทนก็ไม่ถูกไม่ควร เรียกว่า ไม่รู้จักกาล

4. งานทุกอย่างต้องทำตรงเวลา คือ รักษากำหนดเวลาที่นัดกัน การนัดกันด้วยเวลานี้ ทุกชาติทุกศาสนาถือว่า ต้องรักษาให้เที่ยงตรง สุภาพชนต้องรักษาเวลานัด ไม่ให้เสียหายขาดคุณสมบัติ ไม่ว่าเป็นผู้ nhỏหรือผู้ใหญ่ก็ต้องทำอะไรให้ตรงเวลาไว้เสมอจึงจะดี

อีกเรื่องหนึ่งที่นักเรียนน่าจะใส่ใจคือ การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ ชีวิตมนุษย์นี้สั้นนัก บางคนอายุไม่ถึง 60 ปี ก็ต้องตายจากกันไปแล้ว บางคนปล่อยเวลาไปเปล่าถึงวันละ 4 – 6 ชั่วโมง ถ้าคิดตลอดอายุ 60 ปี ก็เลยเสียเวลาเปล่าไม่ได้ทำประโยชน์ใดๆ ไปถึง 24 ปี ฉะนั้น ผู้ที่หวังจะมีความสุขความเจริญในอนาคตจะต้องเป็นผู้รู้จักเวลา และใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า

ความเป็นผู้รู้จักกาล จะทำให้วางตนได้เหมาะสมในทุกฐานะไม่ว่าจะเป็นนักเรียนหรือนักปกครอง

ที่มา : กรมการศาสนา. (2521). คู่มือสอนจริยศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับทดลอง).

กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 63 – 64.

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ตามล่าหาเวลา

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง ความสำคัญของการบริหารเวลา

มักได้ยินนักเรียนพูดเสมอว่าไม่มีเวลาพอที่จะทำงานที่อยากจะทำหรือตั้งใจจะทำ เพราะงานที่ต้องรับผิดชอบนั้นมีจำนวนมาก เช่น อาจารย์ให้การบ้านมาก หลายวิชา ในขณะที่บางวิชาก็นัดสอบ ทางบ้านก็มีความยุ่งหลายอย่าง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้นักเรียนจะมีวิธีใดบ้างที่จะจัดสรรงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแน่นอนนักเรียนจะต้องหาวิธีที่จะบริหารเวลาให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

เวลาเป็นสิ่งที่มามีค่าที่สุด

เวลาเป็นสิ่งที่มามีค่า ซึ่งถ้าจะประเมินออกมาแล้ว ก็จะมีค่ามากที่สุด ดังนั้น เราต้องใช้เวลอย่างพินิจพิเคราะห์

เวลาสำหรับทุกคนมีอยู่เท่ากัน ซึ่งไม่สามารถจะขยายหรือต่อสัญญาออกไปอีกได้ มันผ่านไปอย่างไม่มีทางที่จะหวนกลับมาใหม่ได้ ไม่สามารถที่จะสร้างขึ้นใหม่ หรือหามาทดแทนได้ เวลาเป็นสิ่งที่สูญญินไปอย่างรวดเร็ว

น้อยคนนักที่จะมองเห็นว่า เวลาเป็นสิ่งที่เราจะบริหารหรือจัดการได้ เราสามารถที่จะเรียนรู้ได้ว่า ผลงานจำนวนมากเราสามารถทำได้ในเวลาโดย ใช้เทคนิค วิธีการต่างๆ ในการบริหารเวลาเข้าช่วย

ดังนั้น ถ้าเราสามารถทำงานได้มาก โดยใช้เวลาน้อย เราก็คงเหลือเวลาที่จะทำอย่างอื่นที่สนใจ หรือพอที่จะทำหรือใช้เวลาพักผ่อนได้

การบันทึกเวลา

เวลาเป็นสิ่งที่มามีค่ามากสำหรับเรา ซึ่งควรจะศึกษาและประเมินการใช้เวลาอยู่เสมอๆ เราควรคิดหาวิธีการว่า จะบริหารเวลาของเราอย่างไร วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เห็นคุณค่าของเวลาและรู้ว่าเวลาหมดไปได้ อย่างไร คือ ใช้วิธีการจดบันทึกงานและเวลาที่ใช้ไปใน 1 หรือ 2 สัปดาห์ หลังจากนั้น ให้นำสิ่งที่บันทึกไว้มาศึกษาพิจารณาดูว่างานที่บันทึกไว้นั้น (บันทึกงานที่ใช้เวลาประมาณ 15 นาที หรือมากกว่า) เราใช้เวลาไปอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับเวลาที่เราคิดว่าควรจะใช้ให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

อีกวิธีหนึ่ง คือ ระบุงานไหนที่ใช้เวลามาก หรือทำให้เราหมดเปลืองเวลา เมื่อเปรียบกับความสำคัญเร่งด่วนของงานนั้น ประเด็นต่อไปนี้เป็นสิ่งที่เราจะต้องใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณานบันทึกการใช้เวลาของเรา

1. งานอะไรบ้างที่จะต้องทำประจำ
2. เราให้ความสนใจโดยตรงต่อหน้าที่ที่สำคัญของเราหรือไม่

3. บ่อยครั้งหรือไม่ที่เราทำงานที่สำคัญน้อยกว่า ก่อนงานที่สำคัญมากกว่า
4. เราควรประหยัดเวลาในส่วนใดบ้าง ถ้าเราจะรวมเรื่องหรือปัญหาหรืองานต่าง ๆ ที่ทำแล้วทำเพียงครั้งเดียว
5. บ่อยครั้งหรือไม่ที่ปัญหาต่างๆ ได้รับการเสนอแล้วถูกละเลยไป โดยไม่มีการแก้ปัญหาแต่อย่างใด การบันทึกผลของการใช้เวลาจะช่วยให้เรามองเห็นภาพพจน์และหวนคิดในสิ่งที่เราจะปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สิ่งที่ควรพิจารณาเพื่อปรับปรุงการบริหารเวลาให้ดีขึ้นมีดังต่อไปนี้

1. วางแผนการใช้เวลา

ไม่ว่าจะมีงานมากเพียงใด เราจะต้องหาวิธีการที่จะวางแผนการใช้เวลา วิธีง่าย ๆ คือ ใช้ปฏิทินให้ติดเป็นนิสัย เพื่อที่จะคอยเตือนเวลาในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ แต่ละวัน จะต้องบันทึกงานที่เราจะต้องทำให้วันรุ่งขึ้น และเมื่อทำเสร็จแล้วก็ขีดออก แผนงานนี้เป็นสิ่งง่าย ๆ ในการทำแต่เป็นประโยชน์มากในการแบ่งเวลา และยังแผนงานเป็นระบบและง่ายต่อการบันทึกแล้วก็ยังได้ประโยชน์มากขึ้น

2. จัดลำดับความสำคัญของงาน

เป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่จะทำในสิ่งที่ยากก่อน แล้วเลื่อนงานที่ยากๆ ไปไว้ในวันต่อไป ดังนั้นเพื่อให้ได้ผลงานมากที่สุด เราควรที่จะกำหนดและจัดลำดับงานในแผนงานแต่ละวันของเรา โดยเขียนงานต่าง ๆ แล้วจัดลำดับตามความสำคัญของงานในแต่ละวัน ต่อไปเราจะเริ่มทำงานไปตามลำดับที่จัดไว้ การจัดลำดับงานนี้จะช่วยให้เรารู้ว่างานชิ้นไหนจะต้องทำก่อน

3. มุ่งความสนใจที่ปัญหาใกล้ตัว

เราควรจะให้ความสนใจและใช้ความสามารถกับปัญหาใกล้ตัว แทนที่จะไปปฏิบัติงานหรือให้ความสนใจในหลายๆ ปัญหาในเวลาเดียวกัน ดังนั้นการที่จะทำงานให้ดีที่สุดในแต่ละวัน เราต้องไม่คิดล่วงหน้าว่ามีอะไรบ้างอยู่ข้างหน้า หรือเป็นทุกข์กับการตัดสินใจในอดีต พยายามทำจิตใจให้สงบ มีความอดทน หลีกเลี่ยงความโกรธ เราต้องทำงานที่ยากที่สุดในเวลาที่มีอารมณ์ดีที่สุด

สรุป เวลาเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของเราทุกคน ดังนั้น เราควรจะใช้ประโยชน์จากเวลาในการปฏิบัติงานให้ได้มากที่สุด หลายคนซึ่งประสบผลสำเร็จในการบริหารเวลา ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเวลาเป็นสิ่งที่เรียนรู้และฝึกฝนได้และในที่สุดเราก็จะมีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติงาน “ เราน่าจะยอมเสียเวลาพัฒนาตนเอง เพื่อที่จะประหยัดเวลาในการปฏิบัติงานของเรา ”

ที่มา : กรมวิชาการ. (2527). “ การบริหารตนเอง. ” โครงการฝึกอบรมวิทยากรเพื่อพัฒนาประชากร.

กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 41.

แบบฝึกหัด เรื่อง ความประหยัด อดออม กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคม ตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์ และคุณค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม มีความหมายตรงกับคุณธรรมในข้อใด
 - ก. การพึ่งตนเอง
 - ข. ความประหยัด
 - ค. ความเสียสละ
 - ง. ความรับผิดชอบ
2. พฤติกรรมใดถือว่าสามารถจัดการกับเรื่องของเวลาได้อย่างคุ้มค่า
 - ก. กรกมลใช้เวลาส่วนใหญ่ในวันหยุด เล่นหรือดูโทรทัศน์
 - ข. เมื่อครูให้แบบฝึกหัดทำในชั่วโมง มานพจะเก็บไว้ไปทำที่บ้าน
 - ค. นอกจากจะอ่านหนังสือเรียนแล้ว พัชรยังแบ่งเวลาส่วนหนึ่งในแต่ละวันดูหรือฟังข่าว
 - ง. หทัยรัตน์ใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันเรียนหนังสือจนไม่มีเวลาช่วยเหลืองานบ้าน
3. หลังจากที่ถูกมอบหมายงานให้ ทันทีที่ที่นามีเวลาว่างจะรีบเร่งทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างตั้งใจ ไม่โอ้อ้อ ให้เรียบร้อยก่อนกำหนดส่งทุกครั้ง นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด นราจึงทำเช่นนั้น
 - ก. เพราะรู้ว่าเวลาเป็นสิ่งมีค่ายิ่ง
 - ข. นรากลัวครูทำโทษ ถ้าทำงานไม่เสร็จ
 - ค. ต้องการให้ตนเองมีงานส่งครูตามกำหนดเวลา
 - ง. ต้องการให้ตัวเองมีผลการเรียนดี เพื่อความสุขแก่พ่อแม่
4. วิภาวีเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ใช้เวลาว่างส่วนหนึ่งนำความรู้ที่เรียนมาไปเลี้ยงไก่พันธุ์ขาย กิจการเลี้ยงไก่พันธุ์ดำเนินไปด้วยดี ได้กำไรมากจนวิภาวีเพลิดเพลินไปกับการเลี้ยงไก่พันธุ์ขาย จนแทบไม่มีเวลาให้กับการเรียน ทำให้ผลการเรียนตกต่ำลง ถ้านักเรียนเป็นวิภาวี นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. หยุดเลี้ยงไก่เพราะถ้าหากยังเลี้ยงไก่ต่อไปกลัวว่าจะสอบตก
 - ข. เลี้ยงไก่ต่อไปเหมือนเดิมเพราะทำให้ตนเองมีเงินใช้อย่างสบายใจ
 - ค. ลดเวลาเลี้ยงไก่ให้น้อยลงจากเดิมและเพิ่มเวลาเรียนหนังสือให้มากขึ้น
 - ง. เลี้ยงไก่ต่อไปเหมือนเดิมเพราะต้องการแบ่งเบาภาระของพ่อและแม่
5. สิ่งที่ควรพิจารณาเพื่อปรับปรุงการบริหารเวลาให้มีคุณค่า ควรทำอย่างไร
 - ก. ทำงานหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน
 - ข. คิดอยากจะทำอะไรก่อนก็ทำ
 - ค. ให้ความสนใจเฉพาะเรื่องใกล้ตัว
 - ง. วางแผนการใช้เวลา

6. คุณพ่อและคุณแม่ของหนึ่งฤทัย เป็นชาวนาไม่เคยเรียนหนังสือ เพราะมีฐานะยากจนจึงมีความต้องการให้หนึ่งฤทัยลูกสาวของตนได้ศึกษาเล่าเรียนให้มากที่สุด ไม่ยอมให้หนึ่งฤทัยทำอะไรเลย นอกจากเรียนหนังสืออย่างเดียว ถ้านักเรียนอยู่ในฐานะเช่นเดียวกับหนึ่งฤทัย นักเรียนจะอย่างไร
- ทำตามความต้องการของพ่อแม่ เพราะรู้สึกว่าเป็นการกระทำที่ตนเอง สบายที่สุด ไม่ต้องรับผิดชอบอะไร
 - ทำตามความต้องการของพ่อแม่ เพราะไม่ต้องการให้พ่อแม่ผิดหวัง
 - ตั้งใจเรียนหนังสือและทำกิจกรรมระหว่างเรียนไปพร้อมๆ กัน โดยจัดแบ่งเวลาให้เหมาะสม และไม่ทำให้พ่อแม่ ผิดหวังในการเรียน
 - แบ่งเวลาเรียนส่วนหนึ่งไปช่วยพ่อแม่ทำนา เพื่อหารายได้ให้ครอบครัว
7. เนติพงษ์เป็นนักกีฬาของโรงเรียน เขาใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการฝึกซ้อมฟุตบอลโดยหวังที่จะนำชัยชนะและชื่อเสียงมาให้โรงเรียน โดยไม่แบ่งเวลามาเยี่ยมแม่ซึ่งป่วยหนักนอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล เพราะเขาถือว่าแม่มีพี่สาวซึ่งเป็นพยาบาลและน้องสาวเฝ้าคอยรักษาพยาบาลอยู่แล้ว ถ้านักเรียนอยู่ในฐานะเช่นเดียวกับเนติพงษ์ นักเรียนจะอย่างไร
- ซ้อมฟุตบอลอย่างเดียว เพราะเกรงว่าถ้าหยุดซ้อมแล้วตนจะไม่ได้เป็นดาวเด่นในสนาม
 - ซ้อมฟุตบอลให้น้อยลง และหาเวลามาเยี่ยมแม่ให้มากขึ้น
 - เลิกเล่นฟุตบอล แล้วมาช่วยพี่สาวและน้องสาวเฝ้าและคอยพยาบาลแม่
 - งดซ้อมฟุตบอลสักระยะหนึ่ง เมื่ออาการป่วยของแม่ดีขึ้นแล้วค่อยซ้อมต่อ
8. เมื่อถึงชั่วโมงเรียนแล้ว อาจารย์ยังไม่เข้าสอน สุริยะจะนั่งทบทวนบทเรียนและศึกษาบทเรียนใหม่ด้วยตนเองขณะที่นั่งรออาจารย์ นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดสุริยะจึงทำเช่นนั้น
- คิดว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่ควรปล่อยให้ผ่านไปโดยไร้ประโยชน์
 - ต้องการคำชมเชยจากอาจารย์ว่าเป็นคนขยัน
 - ต้องการทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนๆ
 - ต้องการให้ตนเองมีผลการเรียนที่ดีขึ้น
9. ข้อใดต่อไปนีถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ใช่ ความหมายของการประหยัดเวลา
- จัดสิ่งของเครื่องใช้ให้เป็นระเบียบ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการหยิบใช้
 - รวบรวมรายการสิ่งของเครื่องใช้ที่จะซื้อให้ครบก่อนจะไปซื้อ เพื่อไม่ต้องออกไปซื้อหลายๆ ครั้ง
 - ก่อนออกจากบ้านไปไหนจะคิดว่าเดินทางอย่างไรจึงจะประหยัดเวลา แรงงานและเงิน
 - ทำงานหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน เช่น รับประทานอาหารเช้า อ่านตำราเรียน ดูโทรทัศน์ ฯลฯ
10. บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นนักบริหารเวลาที่ดี เขาควรใช้เวลาทำงานในลักษณะใดก่อน
- งานที่กำลังยุ่งวุ่นวาย
 - งานสำคัญและเร่งด่วน
 - งานที่มีประโยชน์
 - งานที่รักและชอบ

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความประหัยัด อดออม
กิจกรรม ตามล่า หาเวลา

1. ข	6. ค
2. ค	7. ข
3. ก	8. ก
4. ค	9. ง
5. ง	10. ข

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง ความมีน้ำใจ

ชื่อกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. นักเรียนรับรู้ความรู้สึกและความต้องการของเพื่อนได้
2. นักเรียนมีความเมตตา จริงใจและพร้อมที่จะช่วยเพื่อนอยู่เสมอ
3. นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาได้

แนวคิด

ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองด้านต่างๆ ก็คือ การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยการฝึกฝนตนให้สามารถรับรู้ได้ถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่นจนสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง

เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน
2. คู่มือครู กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน
 - 4.2 กระดาษรูปหัวใจสีแดงเท่าจำนวนสมาชิก
 - 4.3 ใบงาน “สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน”
 - 4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน
 - 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน ให้นักเรียนเข้าใจ

3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

3.3 ครูให้นักเรียนทุกคนถือนิ้วกลางข้างขวาจนแนบกับฝ่ามือ แล้วคว่ำมือขวาลงโดยให้นิ้วที่เหลืออีก 4 นิ้ว กดลงกับโต๊ะอย่างแนบสนิท

3.4 ครูให้นักเรียนยกนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วก้อยจากพื้นโต๊ะที่ละนิ้ว (นิ้วอื่นยังแนบกับโต๊ะและนิ้วกลางยังงอแนบกับฝ่ามือ) จะเห็นว่าสามารถยกได้

3.5 ครูให้นักเรียนยกนิ้วนางจากโต๊ะ โดยที่นิ้วอื่นๆ ยังแนบกับโต๊ะเช่นเดิม จะเห็นว่าไม่สามารถยกได้

3.6 ครูสอบถามนักเรียนว่า ถ้าเรายกนิ้วนางโดยที่นิ้วอื่นๆ ยังแนบกับโต๊ะ เราจะทำอย่างไรได้บ้าง

3.7 ครูช่วยสรุปตามที่สมาชิกตอบ เช่น คนเราบางครั้งเมื่อมีปัญหาไม่สามารถช่วยตัวเองได้ (เหมือนนิ้วนาง) จำเป็นที่จะต้องหาคนอื่นให้ช่วยเหลือ (โดยใช้มือข้างซ้ายยกขึ้น หรือให้คนอื่นช่วยยกให้)

3.8 ครูแจกกระดาษรูปหัวใจ ให้สมาชิกพับครึ่งแล้วเขียนถึงปัญหาที่สำคัญของตนเองลงในซีกซ้ายหาเพื่อนคนหนึ่งมาเป็นคู่แล้วพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา (ชักชวนไว้เขียนวิธีการแก้ไขปัญหาจากการพูดคุยกับเพื่อน)

3.9 นักเรียนนั่งเป็นคู่ๆ (ตามคู่เดิมของตน) พร้อมทั้งยื่นกระดาษรูปหัวใจของตนแลกเปลี่ยนกับเพื่อนต่างคนต่างอ่านด้วยความตั้งใจและไว้วางใจกัน

3.10 ให้พลัดกันพูดคุยซักถามเพื่อน เกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญที่สุดของเพื่อนโดยพยายามทำความเข้าใจเอาใจเขามาใส่ใจเรา และหาแนวทางช่วยเหลือกันและกันให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลา 30 นาที

3.11 ให้นักเรียนบอกถึงความรู้สึกนึกคิด จากการปฏิบัติกิจกรรม เน้นความสามารถของตนเองและเพื่อน ในการเอาใจเขามาใส่ใจเราว่ามีมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

3.12 ให้นักเรียนเขียนวิธีแก้ไขปัญหของตน จากการพูดคุยกับเพื่อนลงในกระดานรูปหัวใจสีขาว

3.13 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง คนมีน้ำใจ

3.14 ให้นักเรียนทำใบงาน "สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน"

3.15 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปแง่คิดและประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในใบความรู้

3.16 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

3.17 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

4.2 กระดานรูปหัวใจสีแดงเท่าจำนวนสมาชิก

4.3 ใบงาน "สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน"

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง คนมีน้ำใจ

4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ เวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความมีน้ำใจ หมายถึง การแสดงออกด้วยความจริงใจถึงความเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งของ ไม่เห็นแก่ตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยช่วยในสิ่งที่ถูกต้องและกระทำตามความสามารถที่ตนมีอยู่ และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดจนรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

2. จุดประสงค์

1. นักเรียนรับรู้ความรู้สึกและความต้องการของเพื่อนได้
2. นักเรียนมีความเมตตา จริงใจและพร้อมที่จะช่วยเพื่อนอยู่เสมอ
3. นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาได้

3. สาระการเรียนรู้

ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ก็คือ การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา โดยการฝึกฝนตนให้สามารถรับรู้ได้ถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่นจนสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง

การเอาใจเขามาใส่ใจเรา จะช่วยให้เกิดความรู้สึกมีเมตตา ปราณนาดี จริงใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนให้มีความสุขอยู่เสมอ

การจัดสิ่งที่ค้างคาใจของกันและกัน จะช่วยให้เกิดความกระจ่างในตัวเองนำไปสู่ดุลยภาพแห่งชีวิต และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งจะรับปัญหาที่เกิดขึ้นในตนเองและแก้ปัญหาของผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูให้นักเรียนทุกคนถือนิ้วกลางข้างขวาจนแนบกับฝ่ามือ แล้วคว่ำมือขวาลงโดยให้นิ้วที่เหลืออีก 4 นิ้ว กดลงกับโต๊ะอย่างแนบสนิท

4.2.2 ครูให้นักเรียนยกนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วก้อยจากพื้นโต๊ะที่ละนิ้ว (นิ้วอื่นยังแนบกับโต๊ะ และนิ้วกลางยังงอแนบกับฝ่ามือ) จะเห็นว่าสามารถยกได้

4.2.3 ครูให้นักเรียนยกนิ้วนางจากโต๊ะ โดยที่นิ้วอื่นๆ ยังแนบกับโต๊ะเช่นเดิม จะเห็นว่าไม่สามารถยกได้

4.2.4 ครูสอบถามนักเรียนว่าถ้าเรายกนิ้วนางโดยที่นิ้วอื่นๆ ยังแนบกับโต๊ะ เราจะทำอย่างไรได้บ้าง

4.2.5 ครูช่วยสรุปตามที่สมาชิกตอบ เช่น คนเราบางครั้งเมื่อมีปัญหาไม่สามารถช่วยตัวเองได้ (เหมือนนิ้วนาง) จำเป็นที่จะต้องหาคนอื่นให้ช่วยเหลือ (โดยใช้มือข้างซ้ายยกขึ้น หรือให้คนอื่นช่วยยกให้)

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูแจกกระดาษรูปหัวใจ ให้สมาชิกพับครึ่งแล้วเขียนถึงปัญหาที่สำคัญของตนเองลงในซีกซ้ายหาเพื่อนคนหนึ่งมาเป็นคู่แล้วพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญา (ซีกขวาไว้เขียนวิธีการแก้ไขปัญาจากการพูดคุยกับเพื่อน)

4.3.2 นักเรียนนั่งเป็นคู่ๆ (ตามคู่เดิมของตน) พร้อมทั้งยื่นกระดาษรูปหัวใจของตนแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ต่างคนต่างอ่านด้วยความตั้งใจและไว้วางใจกัน

4.3.3 ให้พลัดกันพูดคุยซักถามเพื่อนเกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญที่สุดของเพื่อน โดยพยายามทำความเข้าใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา และหาแนวทางช่วยเหลือกันและกันให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลา 30 นาที

4.3.4 ให้นักเรียนบอกถึงความรู้สึกนึกคิด จากการปฏิบัติกิจกรรม เน้นความสามารถของตนเองและเพื่อน ในการเอาใจเขามาใส่ใจเราว่ามีมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

4.3.5 ให้นักเรียนเขียนวิธีแก้ไขปัญาของตน จากการพูดคุยกับเพื่อนลงในกระดาษรูปหัวใจซีกขวา

4.3.6 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง คนมีน้ำใจ

4.3.7 ให้นักเรียนทำใบงาน “สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน”

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปแง่คิดและประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในใบความรู้ เรื่อง คนมีน้ำใจ

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากความกระตือรือร้นในการตอบคำถามของสมาชิก

5.2 สังเกตพฤติกรรมขณะพูดคุยของนักเรียนว่ามีความตั้งใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนๆ มากน้อยเพียงใด

5.3 สังเกตจากแนวคิดในการช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหาของนักเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

7.2 กระดาษรูปหัวใจสีแดงเท่าจำนวนสมาชิก

7.3 ใบงาน “สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน”

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง คนมีน้ำใจ

7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติตามนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
2. ให้นักเรียนทุกคนถือนิ้วกลางข้างขวาจนแนบกับฝ่ามือ แล้วคว่ำมือขวาลงโดยให้นิ้วที่เหลืออีก 4 นิ้ว กดลงกับโต๊ะอย่างแนบสนิท
3. ให้นักเรียนยกนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วก้อยจากพื้นโต๊ะที่ละนิ้ว (นิ้วอื่นยังแนบกับโต๊ะและนิ้วกลางยังงอแนบกับฝ่ามือ) จะเห็นว่าสามารถยกได้
4. ให้นักเรียนยกนิ้วนางจากโต๊ะ โดยที่นิ้วอื่นๆ ยังแนบกับโต๊ะเช่นเดิม จะเห็นว่าไม่สามารถยกได้
5. ให้นักเรียนตอบคำถามว่า ถ้าเรายกนิ้วนางโดยที่นิ้วอื่นๆ ยังแนบกับโต๊ะ เราจะทำอย่างไรได้บ้าง
6. นักเรียนรับกระดาษรูปหัวใจจากครู แล้วให้พับครึ่ง เขียนถึงปัญหาที่สำคัญของตนเองลงในซีกซ้ายหาเพื่อนคนหนึ่งมาเป็นคู่แล้วพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญห (ชักชวนให้เขียนวิธีการแก้ไขปัญหจากการพูดคุยกับเพื่อน)
7. นักเรียนนั่งเป็นคู่ๆ (ตามคู่เดิมของตน) พร้อมทั้งยื่นกระดาษรูปหัวใจของตนแลกเปลี่ยนกับเพื่อนต่างคนต่างอ่านด้วยความตั้งใจและไว้วางใจกัน
8. ให้พลัดกันพูดคุยซักถามเพื่อน เกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญที่สุดของเพื่อนโดยพยายามทำความเข้าใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา และหาแนวทางช่วยเหลือกันและกันให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลา 30 นาที
9. นักเรียนบอกถึงความรู้สึกนึกคิด จากการปฏิบัติกิจกรรม เน้นความสามารถของตนเองและเพื่อน ในการเอาใจเขามาใส่ใจเราว่ามีมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด
10. นักเรียนเขียนวิธีแก้ไขปัญหของตน จากการพูดคุยกับเพื่อนลงในกระดาษรูปหัวใจชักชวน
11. นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง คนมีน้ำใจ
12. นักเรียนทำใบงาน “สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน”
13. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปแนวคิดและประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรมตามแนวทางในใบความรู้
14. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน
15. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ

กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ - สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงาน

“ สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าความมีน้ำใจมีความสำคัญอย่างไรในยุคปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนได้รับข้อคิดหรือได้รับประโยชน์อะไรจากกิจกรรมนี้บ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ

กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ เรื่อง คนมีน้ำใจ

คนมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทนจะได้รับความดีตอบสนอง น้ำใจ คือ อุปนิสัยใจคอต่างๆ ของคนที่รู้จักระลึกถึงผู้อื่น เรียกว่า มีน้ำใจ ส่วนผู้ที่มุ่งคิดเฉพาะแต่ตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่รู้จักระลึกถึงผู้อื่นบ้าง เรียกว่า ไม่มีน้ำใจ หรือ ขาดน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจนั้นเป็นผู้ที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือ ก็รีบเป็นภาระให้ โดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น ลูกให้ที่นั่งแก่เด็ก สตรี คนชรา บนรถประจำทาง เป็นต้น ตามชนบทชาวบ้านจะช่วยงานกัน ที่เรียกว่า “ลงแขก” เป็นบ่อเกิดของความรักสมัครสมานสามัคคี คนมีน้ำใจย่อมมีคุณธรรม มีจิตสำนึกในความเมตตากรุณา เป็นพื้นฐานที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลโดยไม่หวังผลตอบแทน

คุณลักษณะของคนมีน้ำใจ

1. มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักกาลเทศะและโอกาส
2. ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
3. รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่นิ่งดูตาย
4. รู้จักให้อุปการะ และปฏิบัติต่อผู้อื่นตามควรแก่โอกาส
5. ไม่หวังประโยชน์ตอบแทน

คนที่มีน้ำใจ ย่อมมีมิตรสหายมาก เป็นที่รักของบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะ ความมีน้ำใจเป็นเครื่องผูกมิตร เป็นที่เคารพรักของคนทั่วไปย่อมได้รับแต่ความสุข ความเจริญ

ที่มา : คู่มือครู การอบรมความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต ตอนที่ 2 ของ กนก จันทร์ขจร

แบบฝึกหัด เรื่อง ความมีน้ำใจ

กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. การแสดงออกด้วยความเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งของ ไม่เห็นแก่ตัว ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดทั้งรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความหมายตรงกับคุณธรรมในข้อใด
 - ก. ความเสียสละ
 - ข. ความสามัคคี
 - ค. ความมีน้ำใจ
 - ง. ความรับผิดชอบ
2. ในช่วงโมงภาษาไทยสาวตรีนั่งใกล้กับชลธิชา ปรากฏว่าชลธิชาไอเป็นระยะๆ เวียนศีรษะ ตัวร้อน แต่ไม่ยอมบอกใครว่าไม่สบาย ถ้านักเรียนเป็นสาวตรี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ถามชลธิชาว่าจะให้ช่วยอะไรหรือเปล่า
 - ข. ถ้าชลธิชาขอร้องก็จะพาไปห้องพยาบาล
 - ค. บอกให้ชลธิชาไปกินยาที่ห้องพยาบาล
 - ง. บอกให้อาจารย์ทราบว่าเป็นเพื่อนไม่สบายและขออนุญาตพาไปห้องพยาบาล
3. หลังจากเรียนวิชาวิทยาศาสตร์แล้ว อาจารย์สั่งนักเรียนให้ช่วยกันเก็บอุปกรณ์การทดลอง กนกต้องรีบไปเรียนวิชาอื่น และเห็นว่ามียอดเพื่อน 2 – 3 คน เก็บอุปกรณ์อยู่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นกนก นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไปช่วยเก็บอุปกรณ์บ้าง
 - ข. ช่วยเพื่อนๆ เก็บอุปกรณ์จนเสร็จ
 - ค. บอกให้เพื่อนๆ รีบเก็บอุปกรณ์แล้วเดินตามมา
 - ง. รีบไปเรียนวิชาต่อไปปล่อยให้เพื่อนๆ เก็บอุปกรณ์
4. ขณะที่ทิวพรกำลังนั่งดูหนังสือเตรียมสอบอยู่นั้น วัชราร่วมชั้นได้เข้ามาขัดจังหวะเพื่อขอปรึกษาเรื่องบางอย่างที่เธอไม่สบายใจ ถ้านักเรียนเป็นทิวพร นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกให้วัชรารับพูดธุระของตนให้เสร็จเร็วๆ
 - ข. บอกวัชรว่า ตอนนี้ยังไม่ว่างกำลังอ่านหนังสืออยู่
 - ค. ถามว่ามีเรื่องอะไรและให้คำปรึกษาเพื่อให้วัชรสบายใจขึ้น
 - ง. ขอโทษวัชรและบอกว่าตนคงช่วยเหลืออะไรได้ไม่มากนัก
5. ในวิชาศิลปะศึกษา อาจารย์สั่งให้นักเรียนทุกคนนำสีน้ำและพู่กันมาทุกคน แต่เอกชัยไม่ได้นำมา จึงไม่มีสีน้ำในการวาดรูป ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของเอกชัย นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกเอกชัยว่าให้มาใช้สีด้วยกัน
 - ข. แบ่งสีที่ตนเองไม่ได้ใช้ให้เอกชัยยืม
 - ค. ถ้าเอกชัยอยากได้สีอะไรก็มายืมแล้วกัน
 - ง. ไม่อยากให้เอกชัยยืม เพราะสีราคาแพง

6. จักรพันธ์และสิทธิพล เป็นเพื่อนร่วมชั้นกัน ทั้งสองไม่ค่อยได้พูดกันบ่อยนัก แต่วันนี้จักรพันธ์ถูกอาจารย์ดู เพราะทำการบ้านไม่ได้ ส่วนสิทธิพลทำได้ ถ้านักเรียนเป็นสิทธิพล นักเรียนจะอย่างไร
- ก. เงยๆ ทำงานของตนต่อไป
 - ข. แนะนำให้ไปอ่านหนังสือเพิ่มเติม
 - ค. ให้จักรพันธ์ยืมสมุดการบ้านไปลอก
 - ง. พุดปลอกใจและช่วยอธิบายให้ฟัง
7. ช่วงพักกลางวันกฤษณานำรายงานไปส่งอาจารย์ ขณะที่เดินลงบันไดมาพบว่าอุษารัตน์ลื่นหกล้มตก บันได ถ้านักเรียนเป็นกฤษณา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ตะโกนเรียกคนอื่นมาช่วย
 - ข. รีบพาอุษารัตน์ส่งห้องพยาบาล
 - ค. เดินเลี้ยวไปทางอื่นเพราะต้องรีบไปส่งรายงาน
 - ง. บอกให้นั่งคอยที่นี้เดี๋ยวจะไปตามเพื่อนคนอื่นมาช่วย
8. อาจารย์ขอให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดและจัดหนังสือที่ห้องแนะแนวให้เรียบร้อย นักเรียนส่วนใหญ่ช่วยกันทำ แต่อุวัณณ์และอภิชาติมาถึงช้า เมื่อเพื่อนๆ ทำเสร็จแล้ว เพื่อนๆ จึงขอให้อุวัณณ์และอภิชาตินำขยะไปเททิ้ง ถ้านักเรียนเป็นอุวัณณ์และอภิชาติ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. นำขยะไปเทเพราะกลัวอาจารย์จะตำหนิ
 - ข. กล่าวคำขอโทษที่มาช้าและรีบนำขยะไปทิ้ง
 - ค. ไม่ทำและบอกว่าไม่ใช่หน้าที่ของเรา
 - ง. ไม่ทำและบอกว่าเราจะรีบไปเข้าห้องน้ำ
9. รุ่งรัตน์และมารินเป็นเพื่อนร่วมชั้นกัน แต่ไม่ค่อยได้คุยและสนิทสนมกันมากนัก วันหนึ่งหลังจากเลิกเรียน วิชาพลศึกษา รุ่งรัตน์รีบไปซื้อน้ำมาดื่ม ส่วนมารินเดินตามมาทีหลัง ถ้านักเรียนเป็นรุ่งรัตน์นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ถามมารินว่าดื่มน้ำไหม
 - ข. ถามมารินว่าจะเดินไปไหน
 - ค. รีบดื่มแล้วไปเข้าห้องน้ำ
 - ง. ถ้ามารินขอดื่มน้ำก็จะให้ดื่ม
10. ในช่วงโมงภาษาอังกฤษ อาจารย์ได้มอบหมายให้นักเรียนหาความหมายคำศัพท์ที่ครูกำหนดให้จาก Dictionary ปนัดดาลิ้มเอา Dictionary มา เพื่อนๆ ไม่มีใครรู้ว่าศิริโชคมีทั้ง Talking Dictionary และ Dictionary แต่ศิริโชคใช้ Talking Dictionary ถ้านักเรียนเป็นศิริโชค นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ถ้าปนัดดามาถามก็จะให้ยืม
 - ข. แนะนำปนัดดาให้ไปขอยืมเพื่อนห้องอื่น
 - ค. ทำเฉยๆ เพราะไม่มีใครรู้ว่าตนมี Dictionary 2 ชนิด
 - ง. ให้ปนัดดาหยิบ Dictionary ก่อนที่อาจารย์จะเข้าสอน

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความมีน้ำใจ
กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

1. ค	6. ง
2. ง	7. ข
3. ข	8. ข
4. ค	9. ก
5. ก	10. ง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง ความสามัคคี

ชื่อกิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถยกระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ตามขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ไปสู่ขั้นที่สูงกว่าขั้นที่ 1 และ 2

แนวคิด

ในการทำงานร่วมกัน สมาชิกจะต้องรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานและเคารพสิทธิของผู้พูด มีความสามัคคีให้ความร่วมมือแก่หมู่คณะ และยอมรับในมติของกลุ่ม

เทคนิค บทบาทสมมติ

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ
2. คู่มือครู กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ
 - 4.2 ใบงานที่ 1 “ เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ ”
 - 4.3 ใบงานที่ 2 “ คำถามประกอบกิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ ”
 - 4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี โดยใช้กิจกรรมช่วยกันคิดหน่อยซิ

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี โดยใช้กิจกรรมช่วยกันคิดหน่อยซิ ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ
- 3.3 ครูสนทนซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ เรื่อง การทำงานภายในกลุ่ม โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการช่วยกันแสดงความคิดเห็นในงานที่ทำ เพราะสิ่งนี้สามารถทำให้งานของกลุ่มบรรลุผลสำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
- 3.4 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนคนใดบ้างเวลาทำงานกับเพื่อนๆ ชอบแสดงความคิดเห็น และคนใดที่ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น มีเหตุผลอย่างไรจึงทำเช่นนั้น
- 3.5 ครูหาอาสาสมัครจำนวน 6 คน เพื่อเตรียมการแสดง
- 3.6 แจกใบงานที่ 1 เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ โดยให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านบทบาทของแต่ละคนและเตรียมตัวแสดง พร้อมทั้งจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
- 3.7 ให้ผู้แสดงทั้ง 6 คน เริ่มแสดงไปตามบทบาทของตน และให้นักเรียนที่เหลือตั้งใจดู โดยใช้เวลาแสดงประมาณ 10 – 20 นาที
- 3.8 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ หลังจากที่ได้ดูการแสดงบทบาทสมมติ
- 3.9 ครูแจกใบงานที่ 2 คำถามประกอบกิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตอบคำถามลงไปใบงานนี้
- 3.10 ครูเก็บใบงานที่ 2 แล้วตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว เพื่อดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการร่วมกันอภิปราย

3.11 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในข้อคำถามเดียวกับที่นักเรียนได้ตอบลงในใบงานที่ 2 โดยในช่วงการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยชักถามนำเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ในขั้นที่สูงขึ้นกว่าขั้นที่ 1 และ 2

3.12 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มในเรื่องของการช่วยกันแสดงความคิดเห็น ทั้งที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน หรือ เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง สิ่งนี้ส่งผลเช่นไรต่อการทำงานของกลุ่ม

3.13 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ ด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ในลักษณะของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม พร้อมกับวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน

3.14 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

3.15 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

4.2 ใบงานที่ 1 " เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ "

4.3 ใบงานที่ 2 " คำถามประกอบกิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ "

4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษา เพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงความพร้อมเพรียงกัน ประองดองกัน เป็นคุณธรรมที่บุคคล ในกลุ่มแสดงออก โดยรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งกำลังกาย กำลังความคิด กำลังความรู้ ใน การทำงานหรือประกอบภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของกลุ่ม เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่เอาเปรียบกัน ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และร่วมมือกันทำงานเพื่อ ประโยชน์ของหมู่คณะ

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถยกระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดง ความคิดเห็นในการทำงาน ตามขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ไปสู่ขั้นที่สูงกว่าขั้นที่ 1 และ 2

3. สาระการเรียนรู้

ในการทำงานร่วมกัน สมาชิกจะต้องรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานและเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความสามัคคีให้ความร่วมมือแก่หมู่คณะ และยอมรับในมติของกลุ่ม

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนก่อนกิจกรรม

4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ เรื่อง การทำงานภายในกลุ่ม โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ของการช่วยกันแสดงความคิดเห็นในงานที่ทำ เพราะสิ่งนี้สามารถทำให้งานของกลุ่มบรรลุผลสำเร็จได้ตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

4.2.2 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนคนใดบ้างเวลาทำงานกับเพื่อนๆ ชอบแสดงความคิดเห็น และ คนใดที่ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น มีเหตุผลอย่างไรจึงทำเช่นนั้น

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูหาอาสาสมัครจำนวน 6 คน เพื่อเตรียมการแสดง

4.3.2 แจกใบงานที่ 1 เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ โดยให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน บทบาทของแต่ละคนและเตรียมตัวแสดง พร้อมทั้งจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

4.3.3 ให้ผู้แสดงทั้ง 6 คน เริ่มแสดงไปตามบทบาทของตน และให้นักเรียนที่เหลือตั้งใจดู โดยใช้ เวลาแสดงประมาณ 10 – 20 นาที

4.3.4 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ หลังจากที่ได้ดูการแสดงบทบาทสมมติ

4.3.5 ครูแจกใบงานที่ 2 คำถามประกอบกิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตอบคำถามลงไปใบงานนี้

4.3.6 ครูเก็บใบงานที่ 2 แล้วตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว เพื่อดูความสอดคล้องกันของ คำตอบก่อนและหลังการร่วมกันอภิปราย

4.3.7 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในข้อคำถามเดียวกับที่นักเรียนได้ตอบลงในใบงานที่ 2 โดย ในระหว่างการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยซักถามนำเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลใน การตอบคำถามเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดง ความคิดเห็นในการทำงาน ในขั้นที่สูงขึ้นกว่าขั้นที่ 1 และ 2

4.3.8 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มในเรื่องของการช่วยกันแสดงความคิดเห็น ทั้งที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน หรือ เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง สิ่งนี้ส่งผลเช่นไรต่อการทำงานของกลุ่ม

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ ด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ในลักษณะของการให้ เหตุผลเชิงจริยธรรม พร้อมกับวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน

4.5 ขั้นตอนหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

5.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

5.3 ตรวจจากใบงานที่ 2 คำถามประกอบกิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ระเบียบวินัยของโรงเรียน
- 7.2 ใบงานที่ 1 " เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ "
- 7.3 ใบงานที่ 2 " คำถามประกอบกิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ "
- 7.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี โดยใช้กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควร ปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ
2. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มและตามที่ครูตั้งคำถาม นักเรียนคนใดบ้างเวลาทำงานกับเพื่อนๆ ชอบแสดงความคิดเห็น และคนใดที่ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น มีเหตุผลอย่างไรจึงทำเช่นนี้
3. นักเรียนอาสาสมัครจำนวน 6 คน ศึกษาใบงานที่ 1 เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ โดยให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านบทบาทของแต่ละคน และเตรียมตัวแสดง พร้อมทั้งจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. ผู้แสดงทั้ง 6 คน เริ่มแสดงไปตามบทบาทของตน และให้นักเรียนที่เหลือดังใจดู โดยใช้เวลาแสดงประมาณ 10 – 20 นาที
5. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ หลังจากที่ได้ดูการแสดงบทบาทสมมติ
6. นักเรียนทำใบงานที่ 2 คำถามประกอบกิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตอบคำถามลงในใบงานนี้
7. นักเรียนร่วมกันอภิปรายกับครูในข้อคำถามเดียวกับที่นักเรียนได้ตอบลงในใบงานที่ 2 โดยในช่วงการอภิปรายนี้ ครูจะช่วยซักถามนำเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ในขั้นที่สูงขึ้นกว่าขั้นที่ 1 และ 2
8. นักเรียนเล่าประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มในเรื่องของการช่วยกันแสดงความคิดเห็น ทั้งที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน หรือ เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง สิ่งนี้ส่งผลเช่นไรต่อการทำงานของกลุ่ม
9. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ ด้านความสามัคคี คือ การร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ในลักษณะของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม พร้อมกับวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
10. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ
11. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความสามัคคี

กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานที่ 1

“เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ”

สถานการณ์สมมติ

การจัดนิทรรศการวันสุนทรภู่ ในปีนี้หมวดวิชาภาษาไทย จะจัดให้มีการประกวดการจัดบอร์ดทุกระดับชั้น โดยจะมีรางวัลและใบประกาศเกียรติคุณให้ผู้ที่ชนะอันดับที่ 1, 2 และ 3 ทำให้นักเรียนทุกห้องมีความกระตือรือร้นมาก เพราะต่างก็อยากจะได้รางวัลและใบประกาศเกียรติคุณ แต่ละห้องก็เตรียมวางแผนการทำงานอย่างเต็มที่

ในระดับชั้น ม.4 ห้อง 4/1 ก็เป็นห้องที่ต้องการจะติดอันดับ 1 ใน 3 ในการประกวดบอร์ด อาจารย์ชุตติมา เป็นอาจารย์ประจำชั้น ได้ให้กำลังใจนักเรียน และแนะนำให้ทุกคนระดมความคิดช่วยกันในการทำงาน เพื่อผลงานจะได้ออกมาอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ได้เสนอแนะว่า ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเสียก่อน นักเรียนทุกคนเห็นด้วยในข้อเสนอนี้ของอาจารย์ชุตติมา

ในการประชุม รัตนา ซึ่งเป็นหัวหน้าห้อง ได้ทำหน้าที่ดำเนินการประชุมและเธอจะเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพื่อนๆ ต่างช่วยกันแสดงความคิดเห็น และทุกคนในห้องอยากจะฟังความคิดเห็นของ อรพรรณ เพราะเธอเป็นคนเก่งทางด้านศิลปะที่สุดในห้อง แต่ตัวอรพรรณเองกลับนั่งเงียบ ไม่ยอมแสดงความคิดเห็นใดๆ หัวหน้าห้องจึงได้ถามเธอว่า มีความคิดเห็นเช่นไร อยากจะให้ช่วยเพื่อนๆ คิดหน่อย อรพรรณ ตอบว่า ในช่วงการจัดบอร์ดนั้น เธอจะไม่ได้ช่วย เพราะต้องไปเที่ยวต่างจังหวัดกับพ่อแม่ งานครั้งนี้ขอตัวไม่ร่วมด้วย

ให้นักเรียนแสดงเป็น อาจารย์ชุตติมา รัตนาหัวหน้าห้อง อรพรรณ และเพื่อนร่วมห้อง 3 คน

บทบาทของอาจารย์ชุตติมา

ฉันชื่อชุตติมา เป็นอาจารย์ประจำชั้น ห้อง ม.4/1 ในปีนี้ หมวดภาษาไทยจะจัดนิทรรศการวันสุนทรภู่ และในงานนี้ทางหมวดจัดให้มีการประกวดบอร์ดทุกระดับชั้น โดยจะมีรางวัลและใบประกาศเกียรติคุณให้ผู้ที่ติดอันดับ 1, 2 และ 3 นักเรียนห้องฉันรู้สึกว่าจะมีความกระตือรือร้นพอสมควร ฉันในฐานะเป็นครูประจำชั้น ได้พูดให้กำลังใจนักเรียน และแนะนำให้มีการประชุมปรึกษาหารือ วางแผนการทำงานกัน ให้ทุกคนช่วยกันระดมความคิดและช่วยกันทำงานให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ

บทบาทของรัตนา หัวหน้าห้อง

ฉันชื่อ รัตนา เป็นหัวหน้าห้อง ม.4/1 หมวดภาษาไทยจะจัดนิทรรศการวันสุนทรภู่และจะจัดให้มีการประกวดบอร์ดในแต่ละระดับชั้น ห้องของฉันอยากจะติดอันดับ 1 ใน 3 จึงมีความกระตือรือร้นมาก อาจารย์ชุตินาซึ่งเป็นอาจารย์ประจำชั้นให้คำแนะนำในการทำงาน ฉันจึงเรียกเพื่อนประชุม โดยฉันทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการประชุม ฉันให้อีกทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ อรพรรณเป็นคนที่เก่งทางด้านศิลปะที่สุดในห้อง แต่เธอไม่ยอมแสดงความคิดเห็นใดๆ ฉันจึงถามเธอว่า มีความคิดเห็นอย่างไร อยากจะให้ช่วยเพื่อนๆ คิดหน่อย

บทบาทของอรพรรณ

ฉันชื่อ อรพรรณ เป็นนักเรียนชั้น ม.4/1 มีอาจารย์ชุตินาเป็นอาจารย์ประจำชั้น หมวดภาษาไทย จะจัดงานนิทรรศการวันสุนทรภู่ และจะจัดให้มีการประกวดการจัดบอร์ดในแต่ละระดับชั้น หัวหน้าห้องเรียกทุกคนประชุม ฉันก็เข้าร่วมประชุมด้วย เพื่อนคนอื่นๆ ช่วยกันแสดงความคิดเห็น แต่ฉันนั่งเงียบไม่พูดอะไร หัวหน้าห้องถามฉันว่า มีความคิดเห็นอย่างไร ฉันตอบหัวหน้าห้องว่า ในช่วงการจัดบอร์ดนั้น ฉันไม่ได้อยู่ต้องลาโรงเรียนไปเที่ยวต่างจังหวัดกับพ่อแม่ งานครั้งนี้ฉันขอตัวไม่ร่วมด้วย

บทบาทของเพื่อน ๆ (3 คน)

พวกเราเป็นนักเรียนชั้น ม.4/1 มีอาจารย์ชุตินาเป็นอาจารย์ประจำชั้น หมวดภาษาไทย จะจัดงานนิทรรศการวันสุนทรภู่ และจะจัดให้มีการประกวดการจัดบอร์ดในแต่ละระดับชั้น พวกเรามีความกระตือรือร้นมาก อยากจะให้ห้องเราติดอันดับ 1 ใน 3 ในการประกวดบอร์ดครั้งนี้ หัวหน้าห้องเรียกพวกเราประชุม เราเข้าประชุมและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ แต่อรพรรณนั่งนิ่งเงียบ พวกเราอยากฟังความคิดเห็นของเธอ เพราะเธอเก่งทางด้านศิลปะที่สุดในห้อง

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความสามัคคี

กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ - สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานที่ 2

“ คำถามประกอบกิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ช่วยกันคิดหน่อยซิ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. ถ้านักเรียนเป็นอรพรรณ จะตัดสินใจอยู่ช่วยงานของห้องหรือไปเที่ยวต่างจังหวัด เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจเช่นนั้น

.....

.....

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนๆ ของอรพรรณ จะรู้สึกเช่นไร เมื่อได้ฟังคำตอบจากเธอเช่นนี้ และนักเรียนคิดว่าอรพรรณเป็นคนเช่นไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนคิดว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะทำให้งานกลุ่มบรรลุผลสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัด เรื่อง ความสามัคคี กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. การแสดงออกถึงความพร้อมเพรียงกัน ประองดองกัน โดยรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการทำงาน หรือประกอบภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของกลุ่ม ไม่ยุ่งให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ ตรงกับคุณธรรมในด้านใด
 - ก. ความมีน้ำใจ
 - ข. ความสามัคคี
 - ค. ความเสียสละ
 - ง. ความมีวินัย
2. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มที่ต้องอาศัยความคิดของทุกคน กลุ่มของพรชัยมีสมาชิกมาไม่ครบตามจำนวน ถ้านักเรียนเป็นพรชัย นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ทำในส่วนของตนให้เสร็จแล้วขอตัวกลับบ้าน
 - ข. กลับบ้านเพราะเห็นว่าเพื่อนๆ หลายคนไม่มาทำงาน
 - ค. ทำไปเท่าที่สามารถทำได้ เพราะสมาชิกกลุ่มเรามาไม่ครบ
 - ง. เมื่อทำงานของตนเสร็จแล้วก็มาช่วยกันคิดในส่วนของคนที่ไม่มา
3. อาสนะเล่นบอลลูกอยู่กับเพื่อนๆ ครูประจำชั้นให้นักเรียนช่วยกันจัดบอร์ด แต่อาสนะกับเพื่อนๆ อยากเล่นบอล ถ้านักเรียนเป็นอาสนะ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ชวนเพื่อนๆ ไปช่วยครูจัดบอร์ด
 - ข. บอกครูว่าเมื่อเลิกเล่นบอลแล้วจะมาช่วยจัดบอร์ด
 - ค. บอกให้เพื่อนๆ คนอื่นที่ไม่ได้เล่นไปช่วยครูจัดบอร์ด
 - ง. รีบไปช่วยครูจัดบอร์ด โดยบอกให้เพื่อนๆ เล่นบอลไปพลางๆ ก่อน
4. ธิติมานำรายงานกลุ่มไปทำต่อที่บ้านแล้วลืมนำมาจากบ้าน ทำให้ไม่มีรายงานส่งครู ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของธิติมา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. แสดงความไม่พอใจที่ธิติมาไม่รอบคอบ
 - ข. บอกให้ธิติมาไปขอเลื่อนวันส่งรายงานกับครู
 - ค. ชวนสมาชิกในกลุ่มไปพบครูและขอเลื่อนวันส่งรายงาน
 - ง. บอกให้ธิติมายอมรับผิดชอบกับครูว่าตนเองลืมนำรายงานมาจากบ้าน
5. เมื่อมีการประชุมกลุ่มสุภาวดีแสดงความคิดเห็นคัดค้านต่อข้อเสนอของสมภพ เพราะสมภพเคยคัดค้านความคิดเห็นของเขามาก่อน ถ้านักเรียนเป็นสุภาวดี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ทำเป็นฟังบ้างไม่ฟังบ้าง
 - ข. ทำเป็นสนใจฟังแต่ไม่รับรู้ข้อเสนอแนะ
 - ค. รับฟังความคิดเห็นของสมภพอย่างตั้งใจ
 - ง. ไม่รับฟังความคิดเห็นเพราะสมภพไม่จริงใจ

6. บริษัทที่วรรณษาทำงานกำลังตกต่ำและฐานะไม่มั่นคง วรรณษาเป็นพนักงานที่อยู่ในระดับแนวหน้าซึ่งมีความสามารถที่จะไปหางานที่อื่นทำได้ไม่ลำบาก แต่วรรณษาคิดว่าน่าจะทำงานอยู่ในบริษัทและหาทางแก้ไขปัญหากับเพื่อนๆ ถ้านักเรียนเป็นวรรณษา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ขอลาออกไปหาบริษัทที่มีความมั่นคงมากกว่านี้
 - ข. บอกเพื่อนๆ ให้รับลาออกไปหางานทำที่อื่นก่อนที่บริษัทจะล้ม
 - ค. ช่วยกันคิดว่าให้ทำงานไปตามหน้าที่แล้วมองหางานใหม่เตรียมไว้
 - ง. ช่วยกันทบทวนกับเพื่อนๆ หาจุดบกพร่องของระบบงานเพื่อหาทางแก้ไข
7. อรุมาทำงานกลุ่มในส่วนของตนผิดพลาด นิรันดร์จึงเสนอในที่ประชุมกลุ่มว่าอรุมาต้องรับผิดชอบในส่วนที่ตนทำ สมาชิกคนอื่นๆ ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบด้วย ถ้านักเรียนเป็นนิรันดร์ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ทุกคนต้องรับผิดชอบด้วยกัน
 - ข. ประธานต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว
 - ค. อรุมาต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองทำ
 - ง. อรุมาและครอบครัวของเธอต้องรับผิดชอบ
8. ในชั่วโมงสุขศึกษาครูต้องการให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้า เรื่องโรคเอดส์ ในห้องสมุด โดยให้นักเรียนเลือกว่าจะทำงานเดี่ยวหรือทำงานกลุ่ม ถ้านักเรียนเป็นพัชรียา นักเรียนจะเลือกอย่างไร
- ก. เลือกทำงานกลุ่มเพราะจะได้ช่วยเหลือและปรึกษาหารือกัน
 - ข. เลือกทำงานกลุ่มเพราะทำหลายคนสนุกดี มีเพื่อนคุย มีคนช่วยกันทำ
 - ค. เลือกทำงานเดี่ยวเพราะถ้าทำงานกลุ่มกลัวว่าเพื่อนๆ จะไม่ช่วยกันทำงาน
 - ง. เลือกทำงานเดี่ยวเพราะคิดว่าตนเองน่าจะทำผลงานออกมาได้ดีมากกว่าคนอื่น
9. ในวิชาสังคมศึกษา ครูนัดประชุมจึงมอบหมายให้นักเรียนทำงาน โดยมีหัวหน้าห้องดูแลความเรียบร้อย ดุสิต อุทิศและสมคิด ทำงานเสร็จพร้อมกันพอดี ดุสิตจึงขออนุญาตหัวหน้าห้องชวนเพื่อนทั้งสองเข้าห้องสมุด เพราะต้องทำรายงานอยู่ในกลุ่มเดียวกันพอดี วันนั้นสมคิดต้องการทำงานของตนที่ค้างอยู่ ถ้านักเรียนเป็นสมคตินักเรียนจะอย่างไร
- ก. ปฏิเสธว่าไม่ว่างเพราะต้องทำงานส่วนตัว
 - ข. ตกลงทันทีแต่ก็รู้สึกกังวลใจเกี่ยวกับงานส่วนตัวที่ค้างอยู่
 - ค. บอกพลัดกับเพื่อนๆ ว่าไว้วันหลังค่อยไปห้องสมุดก็แล้วกัน
 - ง. ขอทำงานส่วนตัวที่ค้างไว้ก่อน เสร็จแล้วจะรีบตามไปช่วยที่ห้องสมุด
10. อลิสาเป็นคณะกรรมการนักเรียน ในการจัดงานนิทรรศการผลงานของนักเรียน เย็นวันนี้จะเป็นการประชุมคณะกรรมการวันแรก เพื่อวางแผนการดำเนินงานและกำหนดนโยบายต่างๆ ซึ่งตรงกับเวลาที่อลิสาจะต้องรีบกลับบ้านเพื่อไปดูภาพยนตร์เรื่องโปรด ถ้านักเรียนเป็นอลิสา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ขอไม่เข้าประชุม โดยอ้างว่าต้องไปทำธุระให้ที่บ้าน
 - ข. ขอให้เพื่อนๆ เลื่อนการประชุม เพราะตนเองติดธุระ
 - ค. เข้าร่วมประชุมและอยู่จนกว่าการประชุมจะเสร็จสิ้น
 - ง. เข้าร่วมประชุมแล้วขอตัวออกมาก่อนการประชุมเสร็จ

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความสามัคคี
กิจกรรม ช่วยกันคิดหน่อยซิ

1. ข	6. ง
2. ง	7. ก
3. ก	8. ก
4. ค	9. ง
5. ค	10. ค

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง ความมีวินัย

ชื่อกิจกรรม วินัยดีอย่างไร

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎระเบียบ
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นโทษของการขาดระเบียบวินัย

แนวคิด

ระเบียบวินัย กฎและกติกาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้คนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของแต่ละคน ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนและความเสียหายแก่ผู้อื่นและส่วนรวมได้ บุคคลที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกติกาของกลุ่มได้ จะได้รับการยอมรับและยกย่องจากกลุ่ม มีความสุขและความสำเร็จในหน้าที่การงาน และชีวิตส่วนตัว ส่วนบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกรังเกียจ ถูกลงโทษจากสังคม และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัวได้ยาก

เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร
 - 4.2 กระดาษขนาด 8 ซม. x 10 ซม. สีแดง 8 แผ่น สีเขียว 28 แผ่น และสีเหลือง 16 แผ่น
 - 4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม วินัยดีอย่างไร
 - 4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย โดยใช้กิจกรรม วินัยคืออะไร

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย โดยใช้กิจกรรม วินัยคืออะไร ให้นักเรียนเข้าใจ
 - 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม วินัยคืออะไร
 - 3.3 ครูตั้งคำถาม ถามนักเรียนว่า สัตว์ชนิดใดมีวินัยมากที่สุด พร้อมให้แสดงเหตุผลประกอบ
 - 3.4 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนเล็ก และเหลือกลุ่มละ 1 คน เป็นผู้สังเกตการณ์
 - 3.5 ครูวางกระดาสีต่างๆ ห่างจากนักเรียนหัวแถว 3 เมตร โดยวางสลับสีกันเป็นแถว ๆ กำหนดเส้นชัยห่างจากหัวแถว 4 เมตร
 - 3.6 ครูอธิบายวิธีการเล่นเกมว่า เมื่อได้ยินเสียงนกหวีดให้ปฏิบัติดังนี้
 - คนที่ 1 ของทั้ง 3 แถว วิ่งไปหยิบกระดาสีแผ่นแรกหงายขึ้น และชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีเขียวให้ถือกระดานนั้นตรงไปยังเส้นชัย
 - คนที่ 2 วิ่งไปหยิบกระดานแผ่นต่อไปหงายขึ้นและชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีแดงให้ถือกระดานย้อนกลับไปต่อท้ายแถวอีกครั้งหนึ่ง
 - คนที่ 3 วิ่งไปหยิบกระดานแผ่นต่อไปหงายขึ้นและชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีเหลืองให้ยืนอยู่กับที่
- คนอันดับต่อไปให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน และถ้าได้สีเขียวให้พาเพื่อนซึ่งได้สีเหลืองวิ่งไปยังเส้นชัยด้วย แต่ถ้าได้สีแดงให้พาเพื่อนซึ่งได้สีเหลืองวิ่งย้อนกลับไปต่อท้ายแถวด้วยเช่นกัน กลุ่มใดหมดคนหรือหมดกระดาสีก่อน ถือว่าเป็นกลุ่มที่ชนะ

3.7 ครูให้ผู้สังเกตการณ์แต่ละกลุ่มเป็นผู้รักษากติกา และกลุ่มใดหมดคนหรือหมดกระดาษสีโดยไม่ผิดกติกา ก็ให้นั่งลง ถือหลักว่านั่งลงก่อนชนะก่อน

3.8 ครูตั้งคำถาม ถามนักเรียนว่า กลุ่มไหนมีวิธีการอย่างไรจึงเสร็จเร็วและถูกกติกา ส่วนกลุ่มแพ้ เพราะเหตุใดจึงเสร็จช้า

3.9 ครูนำอภิปรายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกติกาและโทษของการขาดระเบียบวินัย

3.10 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม วินัยได้อย่างไร

3.11 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของควมมีวินัย ที่มีต่อคนในสังคม ตามแนวทางในใบความรู้

3.12 ครูสรุปแนวคิดตามจุดมุ่งหมายของการเรียน ดังนี้

“ การมีระเบียบวินัย การเคารพกฎระเบียบและกติกาในการอยู่ร่วมกัน ช่วยให้บุคคลในสังคมอยู่เป็นปกติสุข การละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้ของแต่ละคน ทำให้เกิดความเดือดร้อนและความเสียหายแก่บุคคลและส่วนรวมได้ ”

3.13 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม วินัยได้อย่างไร

3.14 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม วินัยได้อย่างไร

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม วินัยได้อย่างไร

4.2 กระดาษขนาด 8 ซม. x 10 ซม. สีแดง 8 แผ่น สีเขียว 28 แผ่น และสีเหลือง 16 แผ่น

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม วินัยได้อย่างไร

4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม วินัยได้อย่างไร

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย กิจกรรม วินัยดีอย่างไร ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีควรหลีกเลี่ยง สามารถคิด ตัดสินใจ และเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น

2. จุดประสงค์

2.1 เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

2.2 เพื่อให้นักเรียนเห็นโทษของการขาดระเบียบวินัย

3. สาระการเรียนรู้

ระเบียบวินัย กฎและกติกาคือเครื่องมือที่ช่วยให้คนอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข การละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของแต่ละคน ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนและความเสียหายแก่ผู้อื่นและส่วนรวมได้ บุคคลที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกติกาของกลุ่มได้ จะได้รับการยอมรับและยกย่องจากกลุ่ม มีความสุขและความสำเร็จในหน้าที่การงาน และชีวิตส่วนตัว ส่วนบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกรังเกียจ ถูกลงโทษจากสังคม และประสบความสำเ็จในหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัวได้ยาก

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.2.1 ครูตั้งคำถาม ถามนักเรียนว่า สัตว์ชนิดใดมีวินัยมากที่สุด พร้อมให้แสดงเหตุผลประกอบ

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึก และเหลือกลุ่มละ 1 คน เป็นผู้สังเกตการณ์

4.3.2 ครูวางกระดาษสีต่างๆ ห่างจากนักเรียนหัวแถว 3 เมตร โดยวางสลับสีกันเป็นแถว ๆ กำหนดเส้นชัยห่างจากหัวแถว 4 เมตร

4.3.3 ครูอธิบายวิธีการเล่นเกมว่า เมื่อได้ยินเสียงนกหวีดให้ปฏิบัติดังนี้

คนที่ 1 ของทั้ง 3 แถว วิ่งไปหยิบกระดาสีแผ่นแรกหงายขึ้น และชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีเขียวให้ถือกระดานนั้นตรงไปยังเส้นชัย

คนที่ 2 วิ่งไปหยิบกระดาสีแผ่นต่อไปหงายขึ้นและชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีแดงให้ถือกระดานย้อนกลับไปต่อท้ายแถวอีกครั้งหนึ่ง

คนที่ 3 วิ่งไปหยิบกระดาสีแผ่นต่อไปหงายขึ้นและชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีเหลืองให้ยืนอยู่กับที่

คนอันดับต่อไปให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน และถ้าได้สีเขียวให้พาเพื่อนซึ่งได้สีเหลืองวิ่งไปยังเส้นชัยด้วย แต่ถ้าได้สีแดงให้พาเพื่อนซึ่งได้สีเหลืองวิ่งย้อนกลับไปต่อท้ายแถวด้วยเช่นกัน กลุ่มใดหมดคนหรือหมดกระดาสีก่อน ถือว่าเป็นกลุ่มที่ชนะ

4.3.4 ครูให้ผู้สังเกตการณ์แต่ละกลุ่มเป็นผู้รักษากติกา และกลุ่มใดหมดคนหรือหมดกระดาสีโดยไม่ผิดกติกาก็ให้นั่งลง ถือหลักว่านั่งลงก่อนชนะก่อน

4.3.5 ครูตั้งคำถาม ถามนักเรียนว่า กลุ่มชนะมีวิธีการอย่างไรจึงเสร็จเร็วและถูกกติกา ส่วนกลุ่มแพ้เพราะเหตุใดจึงเสร็จช้า

4.3.6 ครูนำอภิปรายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกติกาและโทษของการขาดระเบียบวินัย

4.3.7 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม วินัยดีอย่างไร

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของควมมีวินัย ที่มีต่อคนในสังคม ตามแนวทางในใบความรู้

4.4.2 ครูสรุปแนวคิดตามจุดมุ่งหมายของการเรียน ดังนี้

“ การมีระเบียบวินัย การเคารพกฎระเบียบและกติกาในการอยู่ร่วมกัน ช่วยให้บุคคลในสังคมอยู่เป็นปกติสุข การละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้ของแต่ละคน ทำให้เกิดความเดือดร้อนและความเสียหายแก่บุคคลและส่วนรวมได้ ”

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการให้ความร่วมมือในการเล่นเกม

5.2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

7.2 กระดาษขนาด 8 ซม. x 10 ซม. สีแดง 8 แผ่น สีเขียว 28 แผ่น และสีเหลือง 16 แผ่น

7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม วินัยดีอย่างไร

7.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย โดยใช้กิจกรรม วินัยดีอย่างไร ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร
2. นักเรียนตอบคำถามว่า สัตว์ชนิดใดมีวินัยมากที่สุด พร้อมให้แสดงเหตุผลประกอบ
3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน 3 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนเล็ก และเหลือกลุ่มละ 1 คน เป็นผู้สังเกตการณ์

4. เมื่อได้ยินเสียงนกหวีดให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

คนที่ 1 ของทั้ง 3 แถว วิ่งไปหยิบกระดาษสีแผ่นแรกหงายขึ้น และชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีเขียว ให้ถือกระดาษนั้นตรงไปยังเส้นชัย

คนที่ 2 วิ่งไปหยิบกระดาษแผ่นต่อไปหงายขึ้นและชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีแดงให้ถือกระดาษ ย้อนกลับไปต่อท้ายแถวอีกครั้งหนึ่ง

คนที่ 3 วิ่งไปหยิบกระดาษแผ่นต่อไปหงายขึ้นและชูให้เพื่อนในแถวดู ถ้าเป็นสีเหลืองให้ยืนอยู่กับที่

คนอันดับต่อไปให้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน และถ้าได้สีเขียวให้พาเพื่อนซึ่งได้สีเหลืองวิ่งไปยังเส้นชัยด้วย แต่ถ้าได้สีแดงให้พาเพื่อนซึ่งได้สีเหลืองวิ่งย้อนกลับไปต่อท้ายแถวด้วยเช่นกัน กลุ่มใดหมดคนหรือหมดกระดาษสีก่อน ถือว่าเป็นกลุ่มที่ชนะ

5. ให้ผู้สังเกตการณ์แต่ละกลุ่มเป็นผู้รักษากติกา และกลุ่มใดหมดคนหรือหมดกระดาษสีโดยไม่ผิด กติกาก็ให้นั่งลง ถือหลักว่านั่งลงก่อนชนะก่อน

6. นักเรียนตอบคำถามดังนี้ กลุ่มชนะมีวิธีการอย่างไรจึงเสร็จเร็วและถูกกติกา ส่วนกลุ่มแพ้ เพราะเหตุใดจึงเสร็จช้า

7. นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม วินัยดีอย่างไร

8. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของความมีวินัย ที่มีต่อคนในสังคม ตามแนวทางในใบความรู้

9. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

10. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีวินัย

กิจกรรม วินัยคืออะไร

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้

เรื่อง “ สังคมใดมีวินัยย่อมมีสุข ”

ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีควรหลีกเลี่ยง สามารถคิด ตัดสินใจ และเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น

ระเบียบวินัย กฎและกติกา เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้คนอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข การละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของแต่ละคน ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนและความเสียหายแก่ผู้อื่นและส่วนรวมได้ บุคคลที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกติกาของกลุ่มได้ จะได้รับการยอมรับและยกย่องจากกลุ่ม มีความสุขและความสำเร็จในหน้าที่การงาน และชีวิตส่วนตัว ส่วนบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกรังเกียจ ถูกลงโทษจากสังคม และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัวได้ยาก

สังคมใดมีวินัยย่อมมีสุข

สังคมใดมีวินัยย่อมมีสุข	กลียุคไม่กล้ำกลายสลายสิ้น
ถึงสงครามลูกหลานใหญ่ในแผ่นดิน	ถ้าไม่สิ้นสูญวินัยไม่อัปจน
แผ่นดินไทยวินัยดีทั้งที่บ้าน	และสถานศึกษาด้วยช่วยส่งผล
ชาติไทยจะสงบสุขทุกชุมชน	ทั้งรอดพ้นภัยพิบัติสารพัดเคย

การมีระเบียบวินัย การเคารพกฎระเบียบและกติกาในการอยู่ร่วมกัน ช่วยให้บุคคลในสังคมอยู่เป็นปกติสุข การละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้ของแต่ละคน ทำให้เกิดความเดือดร้อนและความเสียหายแก่บุคคลและส่วนรวมได้

ที่มา : กิตติพงษ์ ยะเขียว. (2538). ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมด้านความ

มีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาณินพนธ์ กต.ม. พิษณุโลก :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

แบบฝึกหัด เรื่อง ความมีวินัย กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. การที่นักเรียนควบคุมตนเองประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีระเบียบแบบแผน มีเหตุผลและเป้าหมายในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาตนเอง จัดตารางเวลาสำหรับศึกษาเล่าเรียนและควบคุมตนให้ปฏิบัติตามตารางเวลาดังกล่าว เข้าเรียนตรงเวลา มีความหมายตรงกับข้อใดต่อไปนี้
 - ก. ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน
 - ข. ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน
 - ค. การมีระเบียบวินัยในการศึกษาเล่าเรียน
 - ง. การพึ่งตนเองในการศึกษาเล่าเรียน
2. กฤษฎีกรพีเป็นเพื่อนรักและทั้งสองก็ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันมาโดยตลอด วันหนึ่งก่อนเข้าห้องสอบ กฤษฎีกรพีว่าได้จัดสูตรเคมีเพื่อแอบเอาเข้าไปในห้องสอบด้วย ถ้านักเรียนเป็นรพี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ห้ามกฤษฎีกรพีไม่ให้ทำ เพราะทำให้เสียประวัติการเรียนของตน
 - ข. บอกกฤษฎีกรพีว่า “อย่าทำ” เพราะเป็นการกระทำที่ผิดระเบียบวินัย
 - ค. ห้ามกฤษฎีกรพีไม่ให้ทำ เพราะเป็นการเอาเปรียบผู้อื่น
 - ง. ห้ามกฤษฎีกรพีไม่ให้ทำ เพราะกลัวครูจับได้
3. พฤติกรรมของบุคคลใดต่อไปนี้ จัดว่าเป็นคนมีวินัย
 - ก. ข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือสะพานลอย
 - ข. เป็นอาสาสมัครขายดอกไม้ รูปเทียนบูชาพระ
 - ค. มีส่วนร่วมกับงานกีฬาของโรงเรียนหรือจังหวัด
 - ง. เล่นสเก็ตหรือเล่นกีฬาต่างๆ บนทางเท้าหรือถนน
4. ธนากรเห็นเพื่อนคนหนึ่งเดินดื่มน้ำอัดลมแล้วทิ้งกระป๋องน้ำอัดลมลงบนถนน ถ้านักเรียนเป็นธนากร นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกให้เพื่อนหยิบไปทิ้งที่ถังขยะเพราะครูสอนไว้
 - ข. หยิบไปทิ้งถังขยะเพื่อไม่ให้เกิดความสกปรก
 - ค. สั่งให้ไปทิ้งที่ถังขยะเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ผู้พบเห็น
 - ง. เฉยๆ เพราะบางทีตนเองก็เผลอทำเหมือนกัน
5. ขณะที่นักเรียนกำลังเดินเข้าห้องเรียนไปเรียนวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนเห็นเพื่อนคนหนึ่งกำลังเขียนข้อความต่างๆ และวาดรูปเล่นลงบนโต๊ะเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. แนะนำให้เพื่อนเขียนลงในกระดาน หรือสมุดของตนเอง
 - ข. บอกให้อาจารย์ทราบเพื่อให้อาจารย์ว่ากล่าวตักเตือน หรือลงโทษเพื่อน
 - ค. บอกให้เพื่อนทราบว่าสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะทำให้โรงเรียนสกปรกไม่น่าดู
 - ง. บอกให้เพื่อนลบข้อความและรูปออก เพราะเราทุกคนมีหน้าที่รักษาความสะอาดของโรงเรียน

6. พฤติกรรมใดต่อไปนี้จะจัดว่าเป็นการแสดงการมีระเบียบวินัยที่เหมาะสม

- ก. ลงจากรถในขณะที่รถติดไฟแดง
- ข. เล่นกับเพื่อนในห้องประชุมหรือห้องสมุด
- ค. ทิ้งขยะลงท่อระบายน้ำหรือแม่น้ำลำคลอง
- ง. เข้าคิวซื้ออาหาร ชื้อตั๋ว หรือเข้ารับบริการในสถานที่ต่างๆ

7. ขณะที่นักเรียนเดินผ่านประตูโรงเรียนออกมาเห็นรถโดยสารคันที่นักเรียนจะนั่งกลับบ้าน กำลังจะมาถึงป้ายตรงข้าม ถ้านักเรียนจะเดินข้ามสะพานลอย ก็จะไม่ทันรถคันนี้และต้องเสียเวลาคอยคันใหม่อีกนาน นักเรียนจะอย่างไร

- ก. เดินข้ามสะพานลอย เพราะต้องการเป็นตัวอย่างที่ดีให้น้องๆ และเพื่อนๆ
- ข. เดินข้ามสะพานลอย เพราะเป็นการทำตามระเบียบกฎการจราจร
- ค. เดินข้ามสะพานลอย เพราะกลัวถูกตำรวจจราจรจับ หรือปรับ
- ง. เดินข้ามสะพานลอย เพราะไม่ต้องการให้เกิดอุบัติเหตุ

8. เมื่อนักเรียนเห็นน้องชายเอาหุ่นยนต์ และของเล่นต่างๆ ออกมาเล่น แล้วปล่อยทิ้งไว้ไม่เก็บเต็มพื้นห้อง นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ขวนน้องเก็บให้เรียบร้อย เพื่อให้น้องเห็นตัวอย่างที่ถูกต้อง
- ข. บอกให้น้องเก็บ เพราะไม่ต้องการให้คุณแม่อารมณ์เสีย
- ค. รับเก็บให้เรียบร้อย เพราะกลัวคุณแม่ดุ
- ง. เรียกคนรับใช้มาเก็บให้เรียบร้อย

9. สุรพลเป็นหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ได้สังเกตวิธีการตอบคำถามของเพื่อนในขณะที่ครูสอน แล้วมีข้อสังเกตอยู่ 2 ประเภท คือ

วิธีที่ 1 ตอบพร้อมๆ กันทุกคน

วิธีที่ 2 ใครจะตอบยกมือขึ้นแล้วให้ครูเรียกจึงลุกขึ้นตอบ

ถ้านักเรียนอยู่ในห้องเดียวกับสุรพล นักเรียนจะตอบคำถามด้วยวิธีใด

- ก. วิธีที่ 1 เพราะถ้าตนตอบไม่ได้จะอาศัยเพื่อนๆ ช่วยตอบ
- ข. วิธีที่ 1 เพราะช่วยให้นักเรียนบางคนที่ไม่ทราบคำตอบ แต่ไม่กล้ายกมือตอบ ได้ตอบคำถาม
- ค. วิธีที่ 2 เพราะต้องการระเบียบวินัยในการเรียน
- ง. วิธีที่ 2 เพราะไม่ส่งเสียงดังรบกวนห้องอื่น

10. นักเรียนคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ในสังคม มีประโยชน์อย่างไร

- ก. เป็นแนวทางให้ประพฤติปฏิบัติ
- ข. ช่วยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
- ค. ไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาท แยกความสามัคคี
- ง. ช่วยควบคุมพฤติกรรมคนในสังคมให้อยู่กันอย่างมีความสุข

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความมีวินัย
กิจกรรม วินัยดีอย่างไร

1. ค	6. ง
2. ข	7. ข
3. ก	8. ก
4. ข	9. ค
5. ง	10. ง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบ

ชื่อกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าความรับผิดชอบต่อในหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อตนเองสอดคล้องกับความตระหนักได้

แนวคิด

การคิดและตัดสินใจของแต่ละคนอาจจะไม่สอดคล้องกับกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ แต่ในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมเราก็ต้องทำตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกต้องของสังคม ความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อในหน้าที่ของตนนั้นจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจในการกระทำของตนเอง รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของสังคม

เทคนิค กรณีศึกษา

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง
 - 4.2 ใบงานที่ 1 " กรณีศึกษา เรื่องประทีป "
 - 4.3 ใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย กรณีศึกษา เรื่องประทีป "
 - 4.4 ใบงานที่ 3 " แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง "
 - 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยใช้กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- 3.3 ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยถามเกี่ยวกับ ความหมายของความรับผิดชอบต่อตนเองและประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อตนเอง
- 3.4 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาเพื่อเตรียมเข้าสู่กิจกรรมต่อไป
- 3.5 ครูแจกใบงานที่ 1 " กรณีศึกษา เรื่องประทีป " ให้นักเรียนทุกคน
- 3.6 ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาและตอบคำถามลงในใบงานที่ 1
- 3.7 ครูแบ่งสมาชิกออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม ระดมความคิดเห็นเพื่อตอบคำถามกรณีตัวอย่างเรื่องประทีป โดยหาข้อสรุปที่เป็นของกลุ่มลงใน ใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย กรณีศึกษา เรื่องประทีป "
- 3.8 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มย่อยออกมาแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มใหญ่และเลขานุการของกลุ่มใหญ่ทำหน้าที่จดบันทึกหาข้อยุติกรณีที่มีความเห็นขัดแย้งกันพร้อมระบุเหตุผลของการตัดสินใจ
- 3.9 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการตัดสินใจของกลุ่มใหญ่อีกครั้ง โดยให้เห็นว่า การคิดและตัดสินใจของแต่ละคนอาจจะไม่สอดคล้องกับกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ แต่ในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมเราก็ต้องทำตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกต้องของสังคม
- 3.10 ครูอธิบายให้นักเรียนเห็นว่า ความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองนั้นจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจในการกระทำของตนเอง รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของสังคม

3.11 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยช่วยกันสำรวจตนเองในพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเสนอต่อกลุ่มใหญ่ รวมทั้งสรุปพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริงของกลุ่มใหญ่

3.12 ครูแจกใบงานที่ 3 " แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง " ให้กับนักเรียนและให้นักเรียนจดบันทึกวางแผนพฤติกรรมที่ตนเองสามารถปฏิบัติได้ลงในใบงานที่ 3 เป็นการบ้าน

3.13 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

3.14 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

3.15 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

4.2 ใบงานที่ 1 " กรณีศึกษา เรื่องประทีป "

4.3 ใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย กรณีศึกษา เรื่องประทีป "

4.4 ใบงานที่ 3 " แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง "

4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สารสำคัญ

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความพยายาม รู้จักไตร่ตรองให้รอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย โดยรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำ หรือปฏิบัติ และยอมรับผลของการกระทำนั้น ทั้งด้านผลดีและผลเสีย ตลอดจนพร้อมที่จะปรับปรุงวิธีปฏิบัติ เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

2.1 เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อตนเองสอดคล้องกับความตระหนักได้

3. สารการเรียนรู้

การคิดและตัดสินใจของแต่ละคนอาจจะไม่สอดคล้องกับกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ แต่ในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมเราก็ต้องทำตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกต้องของสังคม ความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนนั้นจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจในการกระทำของตนเอง รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของสังคม

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.2.1 ครูทบทวนความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยถามเกี่ยวกับ ความหมายของความรับผิดชอบต่อตนเองและประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อตนเอง

4.2.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาเพื่อเตรียมเข้าสู่กิจกรรมต่อไป

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูแจกใบงานที่ 1 " กรณีศึกษา เรื่องประทีป " ให้นักเรียนทุกคน

4.3.2 ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาและตอบคำถามลงในใบงานที่ 1

4.3.3 ครูแบ่งสมาชิกออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม ระดมความคิดเห็นเพื่อตอบคำถามกรณีตัวอย่างเรื่องประทีป โดยหาข้อสรุปที่เป็นของกลุ่มลงใน ใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย กรณีศึกษา เรื่องประทีป "

4.3.4 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มย่อยออกมาแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มใหญ่และเลขานุการของกลุ่มใหญ่ทำหน้าที่จดบันทึกหาข้อยุติกรณีที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกันพร้อมระบุเหตุผลของการตัดสินใจ

4.3.5 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการตัดสินใจของกลุ่มใหญ่อีกครั้ง โดยให้เห็นว่า การคิดและตัดสินใจของแต่ละคนอาจจะไม่สอดคล้องกับกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ แต่ในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมเราก็ต้องทำตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกต้องของสังคม

4.3.6 ครูอธิบายให้นักเรียนเห็นว่า ความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบในหน้าที่ของตนนั้นจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจในการกระทำของตนเอง รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของสังคม

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยช่วยกันสำรวจตนเองในพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเสนอต่อกลุ่มใหญ่ รวมทั้งสรุปพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริงของกลุ่มใหญ่

4.4.2 ครูแจกใบงานที่ 3 " แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง " ให้กับนักเรียนและให้นักเรียนจดบันทึกวางแผนพฤติกรรมที่ตนเองสามารถปฏิบัติได้ลงในใบงานที่ 3 เป็นการบ้าน

4.4.3 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

5.2 สังเกตจากการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในกลุ่มย่อย

5.3 สังเกตจากการยอมรับฟังความคิดเห็นในมติของกลุ่มใหญ่

5.3 สังเกตจากการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในกลุ่ม

5.4 ตรวจดูความเรียบร้อยในผลงานของใบงานที่ 1 , 2 และ 3

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- 7.2 ใบงานที่ 1 " กรณีศึกษา เรื่องประทีป "
- 7.3 ใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย กรณีศึกษา เรื่องประทีป "
- 7.4 ใบงานที่ 3 " แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง "
- 7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง
2. นักเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการซักถามของครูเกี่ยวกับความหมายของความรับผิดชอบต่อตนเองและประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อตนเอง
3. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปเนื้อหาเพื่อเตรียมเข้าสู่กิจกรรมต่อไป
4. นักเรียนทุกคนศึกษาใบงานที่ 1 “ กรณีศึกษา เรื่องประทีป ”
5. ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาและตอบคำถามลงในใบงานที่ 1
6. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม ระดมความคิดเห็นเพื่อตอบคำถามกรณีตัวอย่างเรื่องประทีป โดยหาข้อสรุปที่เป็นของกลุ่มนั้น ใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย กรณีศึกษา เรื่องประทีป ”
7. ให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยออกมาแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่มใหญ่และเลขานุการของกลุ่มใหญ่ทำหน้าที่จดบันทึกหาข้อยุติกรณีที่มีความเห็นขัดแย้งกัน พร้อมระบุเหตุผลของการตัดสินใจ
8. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปการตัดสินใจของกลุ่มใหญ่อีกครั้ง
9. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยช่วยกันสำรวจตนเองในพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเสนอต่อกลุ่มใหญ่ รวมทั้งสรุปพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริงของกลุ่มใหญ่
10. นักเรียนนำใบงานที่ 3 “ แบบบันทึกพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง ” ไปจดบันทึกวางแผนพฤติกรรมที่ตนเองสามารถปฏิบัติได้เป็นการบ้าน
11. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง
12. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง
13. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความรับผิดชอบ

กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อ - สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานที่ 1

“ กรณีศึกษา เรื่องประทีป ”

ช่วงโม่งสุดท้ายของบ่ายวันศุกร์ที่ผ่านมาแล้ว มีการประชุมใหญ่ที่ห้องประชุมของโรงเรียน หลังจากเราสวดมนต์ไหว้พระตามปกติ ผู้อำนวยการโรงเรียนได้มาทำพิธีมอบเหรียญเกียรติคุณให้แก่ นายประทีป นักเรียนระดับชั้น ม.5 / 5 เนื่องจากได้กระทำความดีที่ควรแก่การยกย่องสรรเสริญ ซึ่งนักเรียนทุกคนมีความภาคภูมิใจในตัวเขาเป็นอย่างยิ่ง

ประทีปมีหน้าที่ เป็นหัวหน้าสารวัตรนักเรียนชาย 2 ดูแลรับผิดชอบบริเวณ ด้านหลังของโรงเรียน ตลอดไปจนถึงวัดที่อยู่ติดคลอง ข้างวัดมีร้านค้าเล็กๆ ขายกาแฟและเครื่องดื่ม ซึ่งเป็นที่ชุมนุมของนักเรียน และผู้คนแถวนั้น วันหนึ่งมีนักเรียนจากโรงเรียนฝั่งคลองตรงกันข้ามมาชุมนุมซื้อของที่ร้านนั้น ด้วยความเข้าใจผิดกันบางประการ จึงเกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้นระหว่างนักเรียนโรงเรียนนั้นกับเพื่อนๆ ของเรา ประทีปพบเหตุการณ์นี้พอดี แม้เขาจะกลัวอันตราย แต่เขาก็ได้พยายามชี้แจงและห้ามปรามมิให้เหตุการณ์รุนแรงมากขึ้น แต่ก็โดนลูกหลงถูกผลักล้ม ศีรษะกระแทกต้นเสาแตก ต้องเย็บถึง 5 เข็ม อย่างไรก็ตามในการเสี่ยงภัยครั้งนี้ เขาได้ใช้ความสามารถชี้แจงให้เรื่องระงับลงได้ และเกิดความเข้าใจกันดีในที่สุด

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ประทีปทำหน้าที่อะไรในโรงเรียน
2. มีเหตุการณ์อย่างไรเกิดขึ้น เขาจึงได้รับเหรียญเกียรติคุณ
.....
.....
3. เขาจะหลีกเลี่ยงเหตุการณ์เสี่ยงภัยได้หรือไม่
ได้ เพราะ
ไม่ได้ เพราะ
4. ถ้าท่านเป็นประทีปท่านจะตัดสินใจอย่างไร
.....
.....
.....
5. ท่านเห็นว่าการกระทำของประทีปถูกต้อง และน่ายกย่องสรรเสริญหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
.....

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความรับผิดชอบ

กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานที่ 2

“ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย กรณีศึกษา เรื่องประทีป ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม และ เลือกประธาน เลขานุการ และเขียนชื่อสมาชิกลงในใบงาน

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.		ประธาน
2.		เลขานุการ
3.		สมาชิก
4.		สมาชิก
5.		สมาชิก
6.		สมาชิก

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการวิเคราะห์กรณีศึกษา เรื่องของประทีป ในประเด็นต่อไปนี้

1. ประทีปทำหน้าที่อะไรในโรงเรียน
2. มีเหตุการณ์อย่างไรเกิดขึ้น เขาจึงได้รับเหรียญเกียรติคุณ
.....
.....
3. เขาจะหลีกเลี่ยงเหตุการณ์เสี่ยงภัยได้หรือไม่
ได้ เพราะ
ไม่ได้ เพราะ
4. ถ้าท่านเป็นประทีปท่านจะตัดสินใจอย่างไร
.....
.....
.....
5. ท่านเห็นว่าการกระทำของประทีปถูกต้อง และน่ายกย่องสรรเสริญหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
.....

แบบฝึกหัด เรื่อง ความรับผิดชอบ

กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. ครูให้นักเรียนทุกคนปลูกต้นไม้คนละต้น ต้นไม้ที่ดวงตาปลูกเกิดตายลง ถ้านักเรียนเป็นดวงตา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ให้เพื่อนช่วยปลูกต้นไม้และดูแลแทน
 - ข. หาดต้นไม้ชนิดอื่นที่ทนกว่ามาปลูกแทน
 - ค. เลิกปลูกต้นไม้และไม่เอาใจใส่อีกต่อไป
 - ง. หาดต้นไม้มาปลูกแล้วคอยดูแลรักษาให้มากขึ้น
2. ทนงศักดิ์ทำกระเป๋าของพิสันต์หล่นลงไปในสระน้ำ แต่ทนงศักดิ์และพิสันต์ว่ายน้ำไม่เป็น ถ้านักเรียนเป็นทนงศักดิ์ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ขโมยพิสันต์ แล้วให้พิสันต์ใช้ไม้ขีดกระเป๋าเอง
 - ข. ตะโกนบอกให้คนอื่นช่วยลงไปเก็บมาให้
 - ค. พยายามหลายๆ วิธีจนกว่าจะเอากระเป๋าขึ้นมาได้
 - ง. ช่วยกันใช้ตะขอเกี่ยวกระเป๋า พอเหนื่อยก็เลิก
3. เดชาได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนให้ไปวิ่งแข่งขันกับคนวัย ซึ่งเคยชนะเลิศวิ่งเร็วมาแล้ว ถ้านักเรียนเป็นเดชา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. แข่งขันไปตามหน้าที่
 - ข. ขอถอนตัวจากการแข่งขัน
 - ค. วิ่งเต็มที่ถึงแม้จะรู้ตัวว่าแพ้
 - ง. หาเพื่อนคนอื่นมาวิ่งแทนตน
4. แม่มอบหน้าที่ดูบ้านให้แก้วกาญจน์ แต่แก้วกาญจน์ไม่ชอบดูบ้านเลย ถ้านักเรียนเป็นแก้วกาญจน์ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ดูบ้านไปตามหน้าที่ที่แม่มอบให้เพราะไม่อยากให้แม่บ่น
 - ข. ดูบ้านทุกวันเพราะเป็นหน้าที่ที่แม่มอบให้แล้ว
 - ค. เวลายุ่งก็ดูจนสะอาด เวลาชิวก็ยกก็ถูกลวกๆ
 - ง. ไม่ยอมดูบ้านเป็นอันขาดแม่แม่จะไม่พอใจก็ตาม
5. ครูนัดนักเรียนมาซ้อมรำที่โรงเรียน แต่วิริยามาสายเป็นประจำ ทำให้เพื่อนๆ ต้องรอ สุภารัตน์ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่ครูนัดให้มาซ้อมรำ ควรทำอย่างไร
 - ก. มาให้ทันตามเวลาที่ครูนัดไว้โดยไม่สนใจวิริยา
 - ข. มาให้ตรงกับเวลาที่วิริยาชอบมาจะได้ไม่ต้องเสียเวลารอ
 - ค. ตำหนิวิริยาว่าเป็นคนไม่มีมารยาท ไม่รู้จักรักษาเวลา
 - ง. บอกวิริยาว่าคราวหน้าขอให้มาตรงเวลาหน่อย เพื่อนๆ จะได้ไม่ต้องรอ

6. ปัญญาทำน้ำหกนองบนพื้นห้อง ถ้านักเรียนเป็นปัญญา นักเรียนจะอย่างไร
- หาผ้ามาเช็ดให้แห้ง
 - รีบเดินไปจากบริเวณนี้
 - ปล่อยทิ้งไว้ให้พื้นแห้งเอง
 - บอกให้แม่บ้านไปเช็ด
7. ยุวดีเป็นกรรมการรักษาความสะอาดโรงอาหาร ปรากฏว่าโรงอาหารสกปรกมาก ยุวดีควรทำอย่างไร
- ปรึกษากับคณะกรรมการหาวิธีการแก้ไข
 - ต่อว่าคณะกรรมการบางคนที่ไม่ทำงาน
 - ตำหนิคนที่ทำให้โรงอาหารสกปรก
 - ลาออกจากการเป็นกรรมการ
8. แม่ให้เงินสุรางค์สัปดาห์ละ 50 บาท สุรางค์ใช้จ่ายไปจนเหลือเงินเพียง 10 บาท สุรางค์อยากจะทำอะไร
- ขอเงินจากแม่อีก 10 บาท
 - ขอยืมจากเพื่อน 10 บาท
 - แอบหยิบเงินของแม่ไป 10 บาท
 - สะสมเงินของสัปดาห์ถัดไปจนครบ 20 บาท
9. สมาชิกทุกคนในบ้านมีธุระต้องออกไปนอกบ้าน แม่จึงขอให้ศักดิ์ดาช่วยอยู่ดูแลบ้าน แต่ศักดิ์ดากำลังจะไปเล่นกับเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นศักดิ์ดา นักเรียนจะอย่างไร
- ปิดประตูบ้านไว้แล้วไปเล่นกับเพื่อน
 - ออกไปเล่นกับเพื่อนก่อนที่แม่จะกลับ
 - อยู่ดูแลบ้านรอแม่กลับมาก่อนแล้วจึงค่อยออกไปเล่น
 - ชวนเพื่อนๆ มาเที่ยวเล่นที่บ้านแทน
10. ขณะที่สมพลขี่จักรยานไปซื้อของให้แม่ที่ตลาด ได้หลบรถยนต์ที่วิ่งตามมาอย่างรวดเร็ว ไปชนรถจักรยานที่จอดอยู่ล้ม ไฟหน้ารถแตก ถ้านักเรียนเป็นสมพล นักเรียนจะอย่างไร
- กล่าวคำขอโทษกับเจ้าของรถ เพราะตนเองไม่ได้เจตนา
 - ถามหาเจ้าของรถจักรยานคันนั้นเพื่อแจ้งข่าวและชดใช้ค่าเสียหาย
 - แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยกันป้องกันและแก้ไขการใช้ถนนต่อไป
 - ยกรถจักรยานที่ล้มวางให้เหมือนเดิมแล้วขี่จักรยานต่อไปตามเดิมเหมือนไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น

เฉลย แบบฝึกหัด
เรื่อง ความรับผิดชอบ
กิจกรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง

1. ง	6. ก
2. ค	7. ก
3. ค	8. ง
4. ข	9. ค
5. ง	10. ข

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 9

ชื่อเรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

ชื่อกิจกรรม ขยันกันทำงาน

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. บอกความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานได้
2. บอกและรวบรวมพฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเองได้

แนวคิด

ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ ความชำนาญในงานที่เกี่ยวกับตนเองในด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ ใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานดังกล่าวอยู่เสมอและคิดสร้างสรรค์งานอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ขยันกันทำงาน
2. คู่มือครู กิจกรรม ขยันกันทำงาน
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ขยันกันทำงาน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ขยันกันทำงาน
 - 4.2 ใบงานที่ 1 “ การเลี้ยงไก่ ”
 - 4.3 ใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”
 - 4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ขยันกันทำงาน เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
 - 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันกันทำงาน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร โดยใช้กิจกรรม ขยันกันทำงาน

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร โดยใช้กิจกรรม ขยันกันทำงาน ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ขยันกันทำงาน
- 3.3 ครูถามนักเรียนว่า งานที่นักเรียนต้องปฏิบัติในแต่ละวัน นอกจากเรียนหนังสือแล้ว มีอะไรอีกบ้าง และนักเรียนขยันทำงานอะไรมากที่สุด
- 3.4 ครูแจกใบงานที่ 1 “ การเลี้ยงไก่ ” ให้นักเรียนศึกษา
- 3.5 ครูสุ่มถามนักเรียนดังนี้
 1. เรื่อง “ การเลี้ยงไก่ ” มีสาระสำคัญอย่างไร
 2. ความสำเร็จในการเลี้ยงไก่ของคุณทวี แม่นสงวน เกิดจากอะไรบ้าง
 3. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากเรื่อง “ การเลี้ยงไก่ ”
- 3.6 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น กลุ่มละ 6 คน 5 กลุ่ม เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม
- 3.7 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ขยันกันทำงาน เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
- 3.8 ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ แล้วบันทึกลงในใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”
 1. ความหมาย ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
 2. ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
 3. พฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน

- 3.9 ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงความคิดเห็นตามใบงานที่ 2
- 3.10 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจาก กิจกรรม ขยับกันทำงาน
- 3.11 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ขยับกันทำงาน
- 3.12 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยับกันทำงาน

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

- 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ขยับกันทำงาน
- 4.2 ใบงานที่ 1 “ การเลี้ยงไก่ ”
- 4.3 ใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”
- 4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ขยับกันทำงาน เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
- 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยับกันทำงาน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร กิจกรรม ขยันกันทำงาน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควร ศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สารสำคัญ

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมานะพยายามเอาใจใส่ทำงานด้วยความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลาล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์ และได้ยื้อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามความ มุ่งหมายหรือความต้องการ

2. จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการ ปฏิบัติงานได้
2. นักเรียนสามารถบอกและรวบรวมพฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของ ตนเองได้

3. สารการเรียนรู้

ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ ความชำนาญในงานที่เกี่ยวกับตนเองในด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ ใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานดังกล่าวอยู่เสมอและคิดสร้างสรรค์งานอันเป็น ประโยชน์ต่อตนเอง

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ขยันกันทำงาน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูถามนักเรียนว่า งานที่นักเรียนต้องปฏิบัติในแต่ละวัน นอกจากเรียนหนังสือแล้ว มีอะไรอีก บ้างและนักเรียนขยันทำงานอะไรมากที่สุด

4.3 ขั้นกิจกรรม

- 4.3.1 ครูแจกใบงานที่ 1 “ การเลี้ยงไก่ ” ให้นักเรียนศึกษา

- 4.3.2 ครูสุ่มถามนักเรียนดังนี้

1. เรื่อง “ การเลี้ยงไก่ ” มีสาระสำคัญอย่างไร
2. ความสำเร็จในการเลี้ยงไก่ของคุณทวี มันสงวน เกิดจากอะไรบ้าง

3. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากเรื่อง “ การเลี้ยงไก่ ”

4.3.3 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น กลุ่มละ 6 คน 5 กลุ่ม เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม

4.3.4 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ขยันกันทำงาน เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน

4.3.5 ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ แล้วบันทึกลงในใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

1. ความหมาย ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
2. ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
3. พฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน

4.3.6 ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงความคิดเห็นตามใบงานที่ 2

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจาก กิจกรรม ขยันกันทำงาน

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ขยันกันทำงาน

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันกันทำงาน

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตพฤติกรรมความร่วมมือในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

5.2 ตรวจจากใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ขยันกันทำงาน

7.2 ใบงานที่ 1 “ การเลี้ยงไก่ ”

7.3 ใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ขยันกันทำงาน เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน

7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันกันทำงาน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร โดยใช้กิจกรรม ขยับกันทำงาน ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ขยับกันทำงาน
2. นักเรียนตอบคำถามจากครูดังนี้ งานที่นักเรียนต้องปฏิบัติในแต่ละวัน นอกจากเรียนหนังสือแล้ว มีอะไรอีกบ้างและนักเรียนขยันทำงานอะไรมากที่สุด
3. ครูแจกใบงานที่ 1 “ การเลี้ยงไก่ ” ให้นักเรียนศึกษา
4. นักเรียนตอบข้อซักถามของครูดังนี้
 - 4.1 เรื่อง “ การเลี้ยงไก่ ” มีสาระสำคัญอย่างไร
 - 4.2 ความสำเร็จในการเลี้ยงไก่ของคุณทวิ มันสงวน เกิดจากอะไรบ้าง
 - 4.3 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากเรื่อง “ การเลี้ยงไก่ ”
5. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน 5 กลุ่ม เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม
6. นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ขยับกันทำงาน เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย แล้วบันทึกลงในใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ” ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 7.1 ความหมาย ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
 - 7.2 ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
 - 7.3 พฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
8. สุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงความคิดเห็นตามใบงานที่ 2
9. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจาก กิจกรรม ขยับกันทำงาน
10. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ขยับกันทำงาน
11. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยับกันทำงาน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม ขยันกันทำงาน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานที่ 1

“ การเลี้ยงไก่ ”

ถึงไม่บอกคนส่วนใหญ่เขาก็รู้กันว่าหากต้องการเที่ยวสวนผลไม้ต้องไปที่อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม ชาวบางคนก็ร้อยละเก้าสิบมีอาชีพทำสวนผลไม้และส่วนใหญ่เป็นประเภทสวนผลไม้รวมปลูกกันหลาย ๆ ชนิด เพื่อจะได้เก็บผลขายตลอดปี ไม้ผลที่ปลูกกันมากก็มีลิ้นจี่ ชมพู่ มะพร้าว มะม่วง ละครด องุ่น กล้วย มะละกอ ฯลฯ และถ้าจะเที่ยวกันให้สนุกก็ต้องไปเที่ยวในฤดูผลไม้จะเพลิดเพลินเจริญตา ยิ่งนัก

พูดถึงสวนผลไม้ รู้สึกเป็นเรื่องธรรมดา หากไปคุยกันที่บางคนที่ แต่ยังมีแปลกไปกว่านั้นตรงที่กลางสวนผลไม้เหล่านั้น ในตำบลยี่รง มีอยู่รายหนึ่งจัดที่ว่างกลางสวนส่วนหนึ่งเลี้ยงไก่ ซึ่งนับว่าไม่เหมือนชาวบ้านเขาและการเลี้ยงไก่นั้นทำรายได้ให้แก่เจ้าของด้วย หลังจากเรียนรู้จากอาจารย์จรเกียรติ ชื่ออูระ เราจึงเดินทางไปฟาร์มเลี้ยงไก่ทันทีด้วยความอยากเห็น

สายมากแล้วแสงแดดเริ่มจ้า เรือเครื่องที่มารับเราเป็นเรือของฟาร์มเลี้ยงไก่นั้นเอง คุณทวี แมนสงวน คนหนุ่มวัย 34 ปี ผิวขาว ร่างสูงโปร่ง ทำหน้าที่คัตหัวเรือ คุณน้อม แมนสงวน พ่อเจ้าของฟาร์มทำหน้าที่ถือท้าย ในเรือมีเราและอาจารย์จรเกียรติเป็นผู้โดยสาร เรือโผล่แล่นมาในแม่กลองได้ชั่วครู่แล้วเลี้ยวเข้าคลองตาจำ วังทวนน้ำปนเลนสีดำอมน้ำตาลด้วยความเร็วสูง แสดงถึงความชำนาญของนายท้าย คลองตาจำเป็นคลองคดเคี้ยวมากคลองหนึ่งของบางคนที่ นอกจากความคดเคี้ยวแล้วอันตรายนี้อีกอย่างหนึ่งที่ชาวเรือต้องระวังคือ ต้นมะพร้าวที่ล้มอยู่ใต้น้ำบางแห่งก็เหมือนถนนเนื่องจากการเซาะของน้ำเซาะนานวันดินพัง ต้นมะพร้าวหรือตอที่เคยอยู่บนฝั่งก็ตกจมลงไปอยู่ใต้น้ำ ทุกครั้งที่เรือเลี้ยวตามโค้งหรืออ้อมตอ เราเสียจนต้องแขม่วท้อง ตอนหลังเราทำวงเจยมอบความไว้วางใจให้กับนายท้าย แล้วหันไปสนใจกับสองฝั่งคลองแทน บนฝั่งคลองมีบ้านทรงไทยปลูกอาศัยอยู่ห่างกันเป็นระยะ ๆ รอบ ๆ รายล้อมไปด้วยต้นชมพู มะพร้าว ชมพู่กำลังออกผลสีแดงสด บางคราวเรือวิ่งลอดกอไผ่ผ่านสวนส้ม ดงมะพร้าว กลิ่นหอมหวานน้ำตาลผสมกับกลิ่นดอกส้มโชยเข้าจมูกหอมชื่นใจไม่มีอะไรเปรียบ เรือของเรายังคงวิ่งฝ่าผืนน้ำมาด้วยความเร็วสูงถึงแยกสุดท้ายเลี้ยวซ้ายผ่านต้นไม้ใหญ่โน้มกิ่งเข้ามากลางคลองแลดูเป็นรูปชั่มสวยงามตามธรรมชาติดี เสียงเครื่องยนต์จามถี่ ๆ แล้วเงียบหายไป เรือยังคงพุ่งไปข้างหน้าด้วยความแรงเฉื่อยอีกเล็กน้อยแล้วหยุดสงบนิ่งตรงหน้า การเดินทางที่รู้สึกว่าจะหวาดเสียวของเราก็สิ้นสุดลง

“ ถึงบ้านแล้วครับ ” คุณทวีเอื้อมมือจับบันไดที่ทำหน้าบ้านพรางเหลี่ยมหน้ามาบอกเรา

บนฝั่งมีบ้านทรงไทยหลังคามุงจากยื่นตระหง่านอยู่เบื้องหน้า รายล้อมด้วยต้นชมพู ละครดแน่นพริ้ว เรามองฟาร์มเลี้ยงไก่ แต่ยังไม่เห็น

“ ฟาร์มอยู่กลางสวนโน่น ” คุณน้อมนายท้ายเรือบอกขณะผูกเชือกเรือเข้ากับเสาหลัก

เราเดินชมสวนอยู่พักใหญ่ ดันตาดันใจกับชมพู่ที่กำลังติดช่อสีแดงสดไปทั่วร่องสวนที่สุดมายืนอยู่หน้าเรือนไก่ มีคุณทวีร่วมยืนชี้แนะคอยอธิบาย

เรือนไก่ของคุณทวี มีลักษณะเหมือนเรือนไก่ที่เลี้ยงกันทั่ว ๆ ไปหลังคาทรงสูงมุงด้วยจาก ด้านข้างติดตาข่ายลวด จำนวนไม่มากมายนักเพียง 4 หลังเท่านั้น ใช้เนื้อที่ประมาณไร่เศษ ต่อคำถามของเรา

“ เรียนจบชั้นมัธยมแล้วออกมาเลี้ยงไก่เลยหรือ ”

“ ตอนแรกไม่ได้เลี้ยงไก่ ” คุณทวีเล่า “ จบมาก็มาทำสวนมะพร้าว ช่วยคุณพ่อคุณแม่ บางครั้งก็เป็นผู้นำมะพร้าวไปขายเองที่ราชบุรี เรื่องเลี้ยงไก่เพิ่งมาเลี้ยงเอาในปี 2508 ห่างจากปีเรียนจบชั้นมัธยมมา 3 ปี ”

“ คิดอย่างไรจึงมาเลี้ยงไก่ ”

“ อยากลองดู ตอนเรียนวิชาเกษตรชั้นมัธยมก็เคยเลี้ยงไปส่งครู เห็นว่าเป็นเรื่องไม่ยากและรู้สึกถูกกับนิสัย ”

“ เริ่มเลี้ยง เลี้ยงจำนวนมากไหม ”

“ ไม่มากเพียง 25 ตัวเท่านั้น เป็นขั้นทดลอง คิดว่าถ้าหากไม่เกิด ตายก็ไม่เสียหายมาก ”

“ เลี้ยงไก่ประเภทไหน ”

“ ประเภทไก่ไข่ วันหนึ่งได้ไข่ประมาณ 21 – 22 ฟอง อาหารไปซื้อจากตลาดอัมพวาบ้าง อำเภอเมือง ฯ บ้าง ไม่แน่นอน บางครั้งก็ผสม เช่น รำ ถั่วคุด สูตรอาหารไก่ผสมเองนี่เป็นความรู้ที่ได้มาตอนเรียนชั้นมัธยม ก็ได้นำมาใช้ตอนนี่ ต่อมาเปลี่ยนความคิดใหม่มาเลี้ยงไก่เนื้อ เนื่องจากไก่เนื้อเลี้ยงง่ายกว่าให้อยู่รวมกันเป็นฝูงได้ ไม่เหมือนไก่ไข่ต้องลงทุนสูง ต้องทำกรงให้อยู่ตัวละกรงเลี้ยงไปนาน ๆ ราคาตัวไก่ก็ลดลง คนซื้อเขาติดราคาไก่แก่ให้กิโละไม่กี่บาท ถูกมากเมื่อเทียบราคากับไก่เนื้อ ”

“ มีคนงานไหม ”

“ มีจ้างไว้เพียง 2 คน คนหนึ่ง 400 บาท อีกคนหนึ่ง 200 บาทต่อเดือนกินอยู่เสร็จ ”

“ ขอทราบจำนวนไก่ที่เลี้ยงอยู่ในปัจจุบัน ”

“ ไก่ใหญ่ 6,000 ตัว ไม่คิดไก่เล็ก ”

“ ค่าอาหารต่อวัน ”

“ ไก่กินวันละ 3 กระสอบ กระสอบละ 60 กิโลกรัม ราคา 180 บาท ”

“ เกี่ยวกับโรคภัย ”

“ เคยประสบปัญหาไก่เป็นโรคนิวคาสเซิล แม้ไม่มากมายนัก เพราะมียาดี ไก่อายุครบ 7 วันจัดการหยอดยากันโรคนิวคาสเซิล ต่อมาอีก 7 วัน ไก่จะมีอาการหวัดอ่อน ๆ มีอาการจะให้กินยาผสมกับน้ำยา 2 ช้อนต่อน้ำ 4 ลิตร อาการหวัดก็จะหายไป ”

“ ความรู้ที่เรียนมาจากชั้นมัธยมศึกษา มากพอที่จะประกอบอาชีพไหม ”

“ ไม่พอดังนั้นมาศึกษาหาประสบการณ์เพิ่มเติมอีกเล็กน้อย ”

“ หาความรู้เพิ่มเติมจากทางใดบ้าง ”

“ จากการอ่านตำรา ฟังจากวิทยุและสอบถามจากคนที่เคยเลี้ยงหรือไปดูวิธีเลี้ยงจากฟาร์มอื่นเป็นการหาประสบการณ์บางอย่างก็นำมาดัดแปลงเอาบ้าง ”

“ ไปซื้อลูกไก่จากไหน ? ”

“ จากฟาร์มที่นครปฐม บางครั้งก็ไปซื้อที่กรุงเทพฯ แถวบางแค ”

“ การเลี้ยงไก่ คนเลี้ยงต้องมีอะไรประกอบบ้าง ”

“ มีความอดทน มีความพยายามและที่สำคัญต้องแก้ปัญหาเป็น ตัวอย่างเช่นไก่อยู่ในเล้าร้อนจัด จะแก้ปัญหายังไง ถ้าปล่อยไว้ไก่จะตายเพราะความร้อน การแก้ปัญหาก็เคยปฏิบัติครั้งแรกลองฉีดน้ำขึ้นไปบนหลังคา ก็พอแก้ได้บ้าง แต่ช่วยได้เพียงชั่วคราวเท่านั้น ตอนหลังมาคิดแก้ปัญหาอีกในเรื่องเดิม ลองฉีดน้ำเข้าไปที่ตัวไก่ใหม่ ๆ ไก่ตกใจ จึงต้องเปลี่ยนจากการฉีดน้ำเป็นการพ่นน้ำเป็นฝอยแบบสเปรย์ไปที่ตัวไก่ เห็นว่าได้ผลดีในการแก้เรื่องอากาศร้อนปัจจุบันก็คงฉีดน้ำเป็นสเปรย์อยู่ ”

“ ถ้าไ้จากการเลี้ยงไก่ ”

“ เลี้ยงไก่เนื้อจะได้กำไร ประมาณ 65 % แต่ต้องลงทุนสูงเกี่ยวกับการสร้างเรือนไก่ วัสดุอุปกรณ์ การเลี้ยง และอาหารเช่นที่เลี้ยงอยู่ต้องจ่ายค่าอาหารถึงวันละ 3,000 บาทเศษ ขยายคราวละ 2,000 ตัว จะได้กำไรประมาณ 6 หมื่นบาทเศษ ”

“ เคยติดต่อขอความช่วยเหลือกับเจ้าหน้าที่หน่วยราชการบ้างไหม ? ”

“ ไม่เคย เลี้ยงไปแก้ปัญหาไป ศึกษาหาความรู้ไปพร้อม ๆ กัน ”

“ คิดอย่างไรจึงมาเลี้ยงไก่อยู่กลางสวนผลไม้ ”

“ ความจริงผมควรทำสวนผลไม้ เนื่องจากคุณพ่อคุณแม่และคุณแม่เกี่ยวมีสวนและทำสวนอยู่ก่อนแล้ว แต่รู้สึกว่าคุณเองมีความถนัดในการเลี้ยงไก่มากกว่าจึงคิดประกอบอาชีพตามความถนัด งานอาชีพนั้นผมมีความคิดว่า ถ้ามีความตั้งใจจริง หมั่นศึกษาหาความรู้หาประสบการณ์ก็สามารถสร้างฐานะให้มั่นคงได้ ทุกอาชีพก็อย่างที่สำคัญคือตลาด การประกอบอาชีพทุกชนิดต้องรู้ตลาดรู้ความต้องการของตลาดด้วย อย่างเช่นตลาดต้องการไข่ กลับนำตัวไก่ไปขาย เขาก็ไม่ซื้อ หากซื้อก็ให้ราคาต่ำในที่สุดก็จะล้มจมเพราะรายจ่ายสูงกว่ารายรับ ”

“ คุณทวีมีหลักการอะไรบ้างไหมในการประกอบอาชีพ ”

“ หลักการหรือครับ พุดง่าย ๆ ว่่างานที่ต้องดำเนินการจากเล็กไปหาใหญ่ เคยเห็นการค้าขายไหมครับคนที่เปิดร้านขายของหากเปิดปั๊บเป็นร้านใหญ่ กิจการมักจะไปไม่รอดเนื่องจากเจ้าของหรือผู้บริหารขาดประสบการณ์ ไม่สามารถแก้ปัญหาสำคัญ ๆ ให้ลุล่วงไปได้ ตรงข้ามกับพ่อค้าบางคนที่ตั้งร้านเล็กก่อน เมื่อมีทุนมีประสบการณ์ จึงค่อย ๆ ขยับขยายกิจการขึ้นไป พ่อค้าคนหลังนี้จะเจริญก้าวหน้าไม่มีวันล้มจม หลักการที่ผมนำมาใช้ปฏิบัติกับการเลี้ยงไก่ จากไก่ 25 ตัว ขณะนี้มีจำนวนถึงหกพันเศษ ปัญหาต่าง ๆ ผมเคยประสบมา ผมแก้ได้ทั้งในเรื่องโรคไก่ เรื่องอาหาร เรื่องตลาดไก่ ผมจึงไม่มีความวิตกกังวล กิจการก็ดูเหมือนจะมีแต่ความเจริญขึ้น ”

เมื่อเราถามถึงโครงการในอนาคต คุณทวีหยุดคิดนิดหนึ่งแล้วบอกว่า “ ตั้งใจจะเลี้ยงไก่ตลอดไป ตอนนี้ได้รวบรวมเงินไปซื้อที่ไว้แห่งหนึ่งหลังวัดคู้งกะทิน ตำบลคู้งน้าว อำเภอเมือง ราชบุรี จำนวนเนื้อที่ 4 ไร่ ในราคาสามหมื่นสองพันบาท ตั้งใจจะสร้างฟาร์มเลี้ยงไก่อีกแห่งหนึ่ง ที่แห่งใหม่นี้มีถนนหนทางทางขนส่งสะดวกสบายกว่าที่ปัจจุบันมาก ”

“ ทำไมไม่หาที่ที่อยู่ใกล้บ้าน ” เราถามด้วยความสงสัย

“ ก็ไม่ใกล้ครับ ฝั่งคลองด้านนี้สมุทรสงคราม อีกฝั่งหนึ่งตำบลคู้งน้าว ราชบุรีก็ฝั่งตรงข้ามแค่นี้เอง ” คุณทวีกล่าวจบ เราะเบิดเสียงหัวเราะขึ้นพร้อมกัน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร	กิจกรรม ขยันกันทำงาน	
วิชา กิจกรรมแนะแนว	ภาคเรียนที่ 1	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานที่ 2
“ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม และ เลือกประธาน เลขานุการ และเขียนชื่อสมาชิกลงในใบงาน

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.	ประธาน
2.	เลขานุการ
3.	สมาชิก
4.	สมาชิก
5.	สมาชิก
6.	สมาชิก

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. ความหมาย ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน

.....

.....

.....

2. ประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน

.....

.....

.....

.....

3. พฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม ขยันกันทำงาน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้

เรื่อง “ ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน ”

ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ ความชำนาญในงานที่เกี่ยวข้องกับตนเองในการทำอาหาร (เช่น พยายามฝึกหัดปรุงอาหารรับประทานเอง ฯลฯ) ที่อยู่อาศัย (เช่น พยายามดัดแปลง ตกแต่งซ่อมแซม รักษาความสะอาดอยู่เสมอ) ใช้เวลาว่างความรู้เพิ่มเติมในงานดังกล่าวอยู่สม่ำเสมอและคิดสร้างสรรค์งานอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

ผลของความขยันนั้นมิเห็นอยู่มากมาย การมีความตั้งใจเขียนโคลงกลอน จนมีชื่อเสียงมาก เช่นสุนทรภู่และศรีปราชญ์ ในการเล่นกีฬา ยิ่งเห็นได้ชัดถ้าตั้งใจจริง หมั่นฝึกซ้อมจริงก็เป็นเลิศได้อย่างเช่น นักฟุตบอลทีมชาติ ปิยะพงษ์ ผิวอ่อน หรือ แชมป์เปียนมวย เช่น โมฮัมหมัด อารี ที่คนทั่วโลกรู้จักกันดี มีชื่อเสียงที่สุดและร่ำรวยที่สุด

ความขยันหมั่นเพียรไม่ว่าจะเป็นอาชีพใด ๆ ย่อมทำให้เกิดความสุขสมหวังทั้งนั้น อาชีพบางอย่างไม่เคยรู้เคยเห็นมาก่อน แต่พอทำจริงเข้าได้ผลทันตาเห็น เช่น เราได้ยินเสียงเล่าลือตื่นตาคันมากถึงฝีมือทำขนมเป็ญ ทำกันจนสร้างตึก 3 – 4 ชั้นได้ กว้างเตี้ยๆทำดีจริง ๆ ลูกค้าติดอกติดใจมาอุดหนุนแน่นทุกวัน ตึกตาเด็กเล่น ทำจริงเข้าเกิดแพร่หลายจนแพร่ไปทั่วโลก จนเป็นอุตสาหกรรมหรือที่นักภาษาศาสตร์ใจที่เมืองไทยเป็นที่รู้จักกันทั่วไป นอกจากเรื่องมวยไทย วัดไทย เดี่ยวนี้ไหมไทยซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกันในต่างชาติ

ในด้านการทำสวน ความขยัน ตั้งใจจริง ทำจริง ก็จะได้เงินทองร่ำรวย เช่น เจ้าของสวนส้มได้รับปริญญาเกิตติมศักดิ์ ได้ตราเจ้าคุณมาแล้วคือ กำนันจุล เล่นดนตรีทำดี ๆ คนติดใจทั่วโลกและเป็นอมตะแม้กระทั่งนักร้องเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุงของเรา ทำจริง ๆ เข้า ร่ำรวยกันทีเดียวหรือแม้แต่เล่นแสดงมีแลกเปลี่ยนจนมั่งคั่งกันขึ้นได้ แม้ว่าจะเป็นอาชีพเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ตาม ถ้าทำจริง ๆ แล้วย่อมได้รับผลคุ้มค่าเสมอ

ที่มา : กรมสามัญศึกษา. (2529). หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรม. กรุงเทพฯ :

หน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

แบบฝึกหัด เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร กิจกรรม ขยันกันทำงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. นักเรียนมีความตั้งใจทำงาน ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ ความชำนาญ หากความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ จัดเป็นบุคคลประเภทใด
 - ก. ขยัน
 - ข. พึ่งตนเอง
 - ค. รู้จักหน้าที่ของตนเอง
 - ง. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. พฤติกรรมในข้อใดแสดงถึงความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตน
 - ก. ข้ามถนนบริเวณทางม้าลายทุกครั้ง
 - ข. ลงคะแนนเลือกประธานนักเรียน
 - ค. ประดิษฐ์สิ่งของของเครื่องใช้ไว้ตกแต่งบ้าน
 - ง. ชักถามข้อสงสัยกับอาจารย์ผู้สอนด้วยตนเอง
3. ข้อความในข้อใด มีความหมายเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร
 - ก. “ นักเรียนไม่ควรเอางานอื่นมาทำในชั่วโมงนี้ ”
 - ข. “ หนูต้องตื่นนอนแต่เช้า จะได้ไปโรงเรียนไม่สาย ”
 - ค. “ ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น ”
 - ง. “ ถ้าสมศรีทำการบ้านด้วยตนเองมาตั้งแต่ต้นแล้ว คงจะได้คะแนนดีกว่านี้ ”
4. พฤติกรรมใด ไม่ใช่ ลักษณะของความขยันหมั่นเพียร
 - ก. แก้ไขปรับปรุงงานเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
 - ข. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
 - ค. มานะพยายาม เอาใจใส่ต่องานเพื่อให้งานสำเร็จ
 - ง. กระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลาล่วงไปโดยเปล่าประโยชน์
5. นทีมีหน้าที่ จัดแจกันดอกไม้ที่วางอยู่บนตู้ในห้องสมุดโรงเรียน เขาจัดแจกันดอกไม้แบบใหม่ๆ แปลกๆ อยู่เสมอ และได้รับคำชมจากผู้พบเห็นว่าเป็นคนมีความสามารถ ซึ่งโดยความจริงแล้ว นทีไม่เคยมีความรู้ความสามารถในเรื่อง การจัดแจกันดอกไม้มาก่อนเลย นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด นทีจึงจัดแจกันดอกไม้แบบใหม่ๆ แปลกๆ อยู่เสมอ
 - ก. ต้องการคำชมจากเพื่อนๆ และครู
 - ข. ต้องการให้ห้องสมุดมีมุมที่สวยงาม
 - ค. เพื่อให้เพื่อนๆ ที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดได้พบเห็นในสิ่งที่สวยงาม
 - ง. เพื่อพัฒนาตนให้มีความชำนาญในเรื่องการจัดแจกันดอกไม้

6. ในวันเสาร์นี้ รัชนี้มีงานต้องทำอยู่ 4 งาน บังเอิญคุณแม่ชวนรัชนี้ไปเยี่ยมคุณยาย ซึ่งไม่สบายอยู่ที่โรงพยาบาล กลับจากโรงพยาบาลเกือบ 2 ชั่วโมง รัชนี้ไม่มีเวลาทำงานทั้ง 4 อย่าง คือ การอ่านหนังสือ การทำอาหาร การทำรายงาน การเตรียมเสื้อผ้าและรองเท้า ถ้านักเรียนเป็นรัชนี้ คิดว่างานใดมีความสำคัญควรได้รับทำก่อนในวันนั้น
- อ่านหนังสือนวนิยายให้คุณตาฟัง
 - ช่วยคุณแม่ทำอาหารมื้อเย็นสำหรับทุกคนในวันนั้น
 - อ่านข่าวในหนังสือพิมพ์เพื่อนำไปทำรายงานส่งครู
 - เตรียมเสื้อผ้าและรองเท้าสำหรับใส่ไปดูภาพยนตร์พรุ่งนี้กับเพื่อน
7. พิกพใช้เวลาว่างตอนเย็นและวันหยุดทดลองเลี้ยงไก่พันธุ์ โดยใช้ความรู้ที่เรียนมาจากโรงเรียน และขอเงินจากคุณพ่อไปซื้อลูกไก่ เมื่อเลี้ยงไประยะหนึ่ง ไก่ไม่สบาย พิกพจึงได้ไปปรึกษาอาจารย์ผู้สอนสัตวแพทย์ประจำหมู่บ้าน และหาหนังสืออ่านเพื่อจะรักษาให้ไก่หายจากไม่สบาย เหตุที่พิกพพยายามหาวิธีการรักษาให้ไก่หายจากไม่สบายเพราะอะไร
- สงสารไก่ ไม่ต้องการให้ไก่ตาย
 - แสดงถึงความเอาใจใส่ مانةพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ
 - เสียเงินที่คุณพ่อให้ ถ้าไก่ที่เลี้ยงไว้เกิดตาย
 - กลัวคุณพ่อตำหนิว่าไม่สนใจ เลี้ยงทิ้งๆ ขว้างๆ
8. ทุกวันหลังจากกลับจากโรงเรียน จะชักชวนนักเรียนของตน เหตุที่ชักทำเช่นนี้ นักเรียนคิดว่าเพราะอะไร
- ล้มไม่ชอบหมักหมมเสื้อผ้าไว้ เพราะกลัวขึ้นรา
 - ล้มต้องการทยอยซักผ้าทีละน้อย เพื่อไม่ต้องทำงานหนัก
 - ล้มเคยได้รับคำชมจากคุณพ่อคุณแม่ว่าเป็นเด็กขยัน
 - ล้มมีชุดนักเรียนไม่ครบ 5 ชุด จึงต้องซักทุกวัน
9. ชัยจะใช้เวลาว่างตอนเย็นและวันหยุด ปลูกผักสวนครัวไว้ข้างๆ บ้านและหมั่นรดน้ำพรวนดิน ใส่ปุ๋ย เมื่อผักเป็นโรคมีหนอนมากินใบ ก็หาวิธีการป้องกัน โดยอ่านหนังสือวิธีการกำจัดศัตรูพืช ถามผู้รู้อยู่เสมอ นักเรียนคิดว่าการทำงานที่ชัยทำเช่นนี้เพราะอะไร
- ต้องการเป็นที่รักของพ่อแม่
 - บ้านชัยคงมีฐานะการเงินไม่ดี ชัยจึงต้องช่วยพ่อแม่หารายได้พิเศษ
 - บ้านชัยอยู่ใกล้ตลาด หาซื้อผักยาก จึงต้องปลูกผักไว้รับประทาน
 - ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และศึกษางานที่ตนสนใจให้มีความรู้มากขึ้น
10. ข้อใดคือผลจากความขยันหมั่นเพียรในการทำงานของตน
- เป็นที่รักใคร่ของพ่อแม่ และครูอาจารย์
 - ทำให้มีเวลาว่างเพียงพอแก่การพักผ่อน
 - สร้างรายได้ สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
 - ทำให้มีความรู้แปลกๆ ใหม่ๆ นำมาสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร
กิจกรรม ขยันกันทำงาน

1. ก	6. ข
2. ค	7. ข
3. ค	8. ก
4. ก	9. ง
5. ง	10. ค

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 10

ชื่อเรื่อง ความประหยัด อดออม

ชื่อกิจกรรม ค่าของเงิน

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. บอกความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการประหยัดเงินได้
2. วางแผนการใช้เงินของตนเองได้

แนวคิด

การประหยัดเงิน หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ใช้เงินให้เกิดประโยชน์ คำนึงค่ามากที่สุด เหมาะสมกับรายรับ และมีการเก็บออม ยับยั้งความต้องการของตน อันมีผลทำให้ใช้เงินอยู่ในขอบเขตที่พอเหมาะพอควร ตัดสินใจใช้เงินโดยคำนึงถึงประโยชน์ ความคุ้มค่า ความจำเป็นของตนเอง อย่างรอบคอบ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวเกินไป

เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ค่าของเงิน
2. คู่มือครู กิจกรรม ค่าของเงิน
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน
 - 4.2 ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”
 - 4.3 ใบงานที่ 2 “ แผนการใช้จ่ายเงิน ”
 - 4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ค่าของเงิน เรื่อง จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัด
 - 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ค่าของเงิน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม โดยใช้กิจกรรม ค่าของเงิน

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม โดยใช้กิจกรรม ค่าของเงิน ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน
- 3.3 ครูสนทนากับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้
 1. ใครใช้เงินแล้วมีเหลือเก็บบ้าง
 2. เก็บไว้ที่ไหน
 3. เพราะอะไรนักเรียนจึงมีเงินเหลือเก็บ
- 3.4 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม
- 3.5 ครูให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ค่าของเงิน เรื่อง จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัด
- 3.6 ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มดำเนินการอภิปรายโดยให้สมาชิกช่วยกันตอบคำถามเกี่ยวกับ " ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการประหยัดเงิน " แล้วให้เลขานุการกลุ่มจดบันทึกลงในใบงานที่ 1 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "
- 3.7 สุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม มานำเสนอรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างจากกลุ่มที่รายงานเสนอแนะเพิ่มเติม
- 3.8 ให้นักเรียนทุกคนวางแผนการใช้เงินของตนเอง ให้ได้สัดส่วนกับรายรับและมีเหลือเก็บออม โดยทำเป็นรายการ รายรับและรายจ่าย ใน 1 สัปดาห์ ลงในใบงานที่ 2 " แผนการใช้จ่ายเงิน "
- 3.9 ครูให้คำชมเชยแก่กลุ่มที่สรุปเนื้อหาได้ครบถ้วน ถูกต้องและวางแผนการใช้จ่ายได้สัดส่วนและมีเงินเหลือเก็บออม

3.10 ครูให้ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มที่ยังต้องปรับปรุง และนักเรียนที่วางแผนการใช้จ่ายเงินยังไม่ได้
สัดส่วน

3.11 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ค่าของเงิน

3.12 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน

3.13 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ค่าของเงิน

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน

4.2 ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

4.3 ใบงานที่ 2 “ แผนการใช้จ่ายเงิน ”

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ค่าของเงิน เรื่อง จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัด

4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ค่าของเงิน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม กิจกรรม ค่าของเงิน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษา เพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สารสำคัญ

ความประหยัด อดออม หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคม ตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

2. จุดประสงค์

1. บอกความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการประหยัดเงินได้
2. วางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเองได้

3. สารการเรียนรู้

การประหยัดเงิน หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ใช้เงินให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด เหมาะสมกับรายรับ และมีการเก็บออม ยับยั้งความต้องการของตน อันมีผลทำให้ใช้เงินอยู่ในขอบเขตที่พอเหมาะพอควร ตัดสินใจใช้เงินโดยคำนึงถึงประโยชน์ คุ้มค่า ความจำเป็นของตนเองอย่างรอบคอบ ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวเกินไป

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูสนทนากับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

“ ใครใช้เงินแล้วมีเหลือเก็บบ้าง เก็บไว้ที่ไหน เพราะอะไรนักเรียนจึงมีเงินเหลือเก็บ ”

4.3 ขั้นกิจกรรม

- 4.3.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม

- 4.3.2 ครูให้แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ค่าของเงิน เรื่อง จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัด

- 4.3.3 ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มดำเนินการอภิปรายโดยให้สมาชิกช่วยกันตอบคำถามเกี่ยวกับ “ ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการประหยัดเงิน ” แล้วให้เลขานุการกลุ่มจดบันทึกลงในใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

4.3.4 สุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม มานำเสนอรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างจากกลุ่มที่รายงานเสนอแนะเพิ่มเติม

4.3.5 ให้นักเรียนทุกคนวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง ให้ได้สัดส่วนกับรายรับและมีเหลือเก็บออม โดยทำเป็นรายการ รายรับและรายจ่าย ใน 1 สัปดาห์ ลงในใบงานที่ 2 “ แผนการใช้จ่ายเงิน ”

4.3.6 ครูให้คำชมเชยแก่กลุ่มที่สรุปเนื้อหาได้ครบถ้วน ถูกต้องและวางแผนการใช้จ่ายได้สัดส่วนและมีเงินเหลือเก็บออม

4.3.7 ครูให้ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มที่ยังต้องปรับปรุง และนักเรียนที่วางแผนการใช้จ่ายเงินยังไม่ได้สัดส่วน

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ค่าของเงิน

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ค่าของเงิน

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของกลุ่ม

5.2 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

5.3 ตรวจผลจากใบงานที่ 1 และ 2

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน

7.2 ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

7.3 ใบงานที่ 2 “ แผนการใช้จ่ายเงิน ”

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ค่าของเงิน เรื่อง จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัด

7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ค่าของเงิน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม โดยใช้กิจกรรม ค่าของเงิน ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควร ปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน

2. นักเรียนสนทนากับครูและตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

“ ใครใช้เงินแล้วมีเหลือเก็บบ้าง , เก็บไว้ที่ไหน และ เพราะอะไรนักเรียนจึงมีเงินเหลือเก็บ ”

3. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ค่าของเงิน เรื่อง จะใช้สอยอย่างไรจึงจะ ประหยัด

5. ประธานกลุ่มแต่ละกลุ่มดำเนินการอภิปรายโดยให้สมาชิกช่วยกันตอบคำถามเกี่ยวกับ “ ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการประหยัดเงิน ” แล้วให้เลขานุการกลุ่มจดบันทึกลงใน ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

6. สุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม มานำเสนอรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงาน แตกต่างจากกลุ่มที่รายงานเสนอแนะเพิ่มเติม

7. นักเรียนทุกคนวางแผนการใช้เงินของตนเอง ให้ได้สัดส่วนกับรายรับและมีเหลือเก็บออม โดยทำเป็น รายการ รายรับและรายจ่าย ใน 1 สัปดาห์ ลงในใบงานที่ 2 “ แผนการใช้จ่ายเงิน ”

8. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม ค่าของเงิน

9. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ค่าของเงิน

10. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ค่าของเงิน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ค่าของเงิน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานที่ 1

“ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม และ เลือกประธาน เลขานุการ และเขียนชื่อสมาชิกลงในใบงาน

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.		ประธาน
2.		เลขานุการ
3.		สมาชิก
4.		สมาชิก
5.		สมาชิก
6.		สมาชิก

คำชี้แจง ให้สมาชิกในกลุ่มอภิปรายและตอบคำถามต่อไปนี้

1. การใช้เงินอย่างประหยัด หมายถึง

.....

.....

.....

2. การที่นักเรียนรู้จักประหยัดเงิน จะเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน คือ

.....

.....

.....

3. นักเรียนจะมีวิธีการใช้เงินอย่างประหยัด ที่ถูกต้องและเหมาะสมได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ค่าของเงิน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานที่ 2

“ แผนการใช้จ่ายเงิน ”

ชื่อ - สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แผนการใช้จ่ายเงินประจำสัปดาห์ (ระหว่าง.....ถึง.....)	
รายการรายรับ (บาท)	รายการรายจ่าย (บาท)
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
รวมรายรับทั้งสิ้น.....บาท/สัปดาห์	รวมรายจ่ายทั้งสิ้น.....บาท/สัปดาห์
คงเหลือเงินเก็บออมทั้งสิ้น.....บาท/สัปดาห์	

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความประหยัด อุดม

กิจกรรม ค่าของเงิน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้

เรื่อง “ จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัด ”

เศรษฐกิจเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอย่างแยกกันไม่ออก การตัดสินใจด้านเศรษฐกิจเริ่มตั้งแต่มนุษย์เกิดมาในโลกจนกระทั่งตายลง ดังจะเห็นได้ว่า ในการเกิดก็ต้องมีการตัดสินใจว่าจะไปคลอดที่สถานผดุงครรภ์หรือตามหมอต้าแยมาทำคลอด เวลาตายก็ต้องมีการตัดสินใจว่าจะจัดงานศพอย่างไร ใช้จ่ายเงินมากน้อยแค่ไหน ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องตัดสินใจทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น

หากพิจารณาในอีกแง่หนึ่ง คนเรตั้งแต่เข้าถึงเข้านอนก็ต้องมีการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นอาหารที่รับประทาน หรือเสื้อผ้าที่นุ่งห่ม ก็ต้องซื้อหาหรือผลิตมาทั้งนั้น การเดินทางออกนอกบ้าน ไม่ว่าจะใช้รถ เรือ หรือเดินไป ก็เป็นการตัดสินใจด้านกิจกรรมเศรษฐกิจว่าจะใช้จ่ายงานอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับเวลาที่จะใช้ในการเดินทาง หากสามารถประหยัดเวลาแล้วมีเวลาเหลือไปทำงานอย่างอื่น อันจะเป็นประโยชน์ในการหารายได้หรือผลตอบแทนมากขึ้น หรือหากประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางก็จะมีเงินเหลือไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นได้เช่นกัน ซึ่งเป็นเรื่องของ การตัดสินใจทางเศรษฐกิจ

นอกจากการตัดสินใจในชีวิตประจำวันแล้ว การตัดสินใจที่เกี่ยวกับอนาคต ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการศึกษาของลูก ในเรื่องของการลงทุน ธุรกิจการค้าที่เกี่ยวกับอนาคต ก็ต้องเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ จะให้ลูกเข้าเรียนที่ไหน เรียนสูงแค่ไหน ก็ต้องใช้จ่ายเงินต่างกันไป จะกู้เงินมาลงทุนจากแหล่งไหน จึงจะเสียดอกเบี้ยน้อยที่สุด การลงทุนทำอะไรจึงจะได้กำไรมากที่สุด การซื้อของเงินเชื่อ หรือจ่ายเงินสดจะมีผลแตกต่างกันอย่างไร การเก็บออมเงินควรจะเก็บวิธีไหน จึงจะได้ผลตอบแทนสูงสุด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่ต้องมีการตัดสินใจทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น

ไม่ว่าจะมองในแง่ไหน ในด้านเศรษฐกิจแล้ว การประหยัดและประสิทธิภาพ คือประเด็นหัวใจของการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ เราจะทำานอย่างไรจึงจะให้ผลดีที่สุดในเวลานั้นที่สุด การจับจ่ายใช้สอยก็เช่นกัน จะใช้สอยอย่างไรจึงจะประหยัดมากที่สุด แต่เป็นประโยชน์มากที่สุดทั้งในระยะสั้น ระยะยาว จะซื้อขายอย่างไรจึงจะได้ของที่มีคุณภาพดีและถูกที่สุด

การที่ชาวบ้านทุกคนเป็นสมาชิกของประเทศ ทำให้ทุกคนต้องอยู่ใต้กรอบหรือกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อจำกัดในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ ในฐานะพลเมืองของประเทศไทย พลเมืองไทยทุกคนมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากร ต้องเคารพสิทธิในกรรมสิทธิ์ที่ดินของเพื่อนบ้าน เป็นต้น นอกจากนั้นในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคมโลก อิทธิพลหรือบทบาทของประเทศอื่นก็ย่อมจะมีการกระทบกระเทือนถึงประเทศไทย และส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกคนในฐานะหน่วยหนึ่งของสังคมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และเป็นข้อจำกัดที่รัฐบาลจะต้องคำนึงถึงในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ประสบอยู่ในปัจจุบันอย่างมาก

เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีสาเหตุจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้น เช่น ปัญหาช่องว่างในปัจจุบัน สืบเนื่องมาจากการขึ้นราคาน้ำมันในตลาดโลก ซึ่งมีผลให้ค่าขนส่งแพงขึ้นและทำให้ช่องว่างขึ้นอีก การที่จะแก้ไขปัญหาลักษณะให้ได้ผลในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประหยัดการใช้น้ำมันที่ไม่จำเป็น ดังนั้นการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก จึงมีส่วนกำหนดวิถีทางเศรษฐกิจของประชาชนแต่ละคนในประเทศ

ความเกี่ยวพันระหว่างเศรษฐกิจส่วนรวมและเศรษฐกิจส่วนตัวดังกล่าวข้างต้นแล้ว ทำให้มีความจำเป็นที่ชาวบ้านจะต้องร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่ประสบอยู่ ประชาชนทุกคนย่อมต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างพอเพียง มีงานที่ดีทำได้ผลตอบแทนคุ้มค่าเหนื่อย เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็มีโอกาสได้รับการรักษาพยาบาล เป็นต้น การที่ประชาชนในประเทศใดจะมีโอกาสบรรลุเป้าหมายในชีวิตข้างต้นได้แค่ไหนอย่างไร ขึ้นอยู่กับว่าชาวบ้านกับรัฐบาลจะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้เป็นผลสำเร็จเพียงไร

การที่จะให้ชาวบ้านโดยทั่วไปได้มีส่วนร่วมร่วมกับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจนั้นจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจต่าง ๆ แก่ชาวบ้านอย่างทั่วถึงและถูกต้องเพื่อจะส่งเสริมให้ชาวบ้านมีโอกาสในการที่จะริเริ่มสร้างสรรค์ มีบทบาทในการสนับสนุนรัฐบาลในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของระบบเศรษฐกิจเสรีนิยมภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ตัวอย่างการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ

นาย ก. และนาย ข. เป็นเพื่อนบ้านกัน มีที่ดินคนละ 10 ไร่ นาย ก. เป็นคนแข็งแรง นาย ข. เป็นคนอ่อนแอ เจ็บไข้ตลอดเวลา นาย ก. ปลูกข้าวในที่ดินทั้ง 10 ไร่เต็มแล้ว แต่นาย ข. มีแรงทำได้แค่ 5 ไร่ ทิ้งอีก 5 ไร่รกร้างว่างเปล่าอยู่ นาย ก. เห็นนาย ข. มีที่ดินว่างอยู่ 5 ไร่ คิดจะไปเพาะปลูกในที่นาย ข. แต่จะไปทำเปล่า ๆ ไม่ได้เนื่องจากในระบบเศรษฐกิจเสรีนิยมแบบของประเทศไทยนั้น ประชาชนมีสิทธิกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตน ดังนั้น นาย ก. ต้องไปขอเช่าที่ดินของนาย ข. ในการตัดสินใจจะเช่าที่ของ นาย ข. ดีหรือไม่นั้น นาย ก. อาจพิจารณาได้จากตารางข้างล่าง

รายการต่อไร่	จำนวนเงิน (บาท)
รายได้จากการเพาะปลูกในที่ นาย ข. ต่อไร่	2,000
ต้นทุนในการเพาะปลูก (ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าเครื่องมือ ฯลฯ)	1,500
กำไรเบื้องต้น	500
ค่าเช่าที่ดิน นาย ข.	300
กำไรสุทธิ	200

นาย ก. จะเช่าที่ดิน นาย ข. หรือไม่นั้น จึงขึ้นอยู่กับว่า กำไรสุทธิต่อปีของ นาย ก. ที่ได้ 200 บาท ต่อไร่ นั้นจะคุ้มค่าเหนื่อยและค่าเสี่ยงหากเพาะปลูกไม่ได้ผลหรือไม่ แต่ถ้าค่าเช่า นาย ข. สูงขึ้นมาเป็น 400 – 500 บาทต่อไร่ นาย ก. ก็ย่อมจะไม่สามารถเช่าที่นาย ข. ได้ หรือถ้า นาย ข. ตกลงแบ่งผลได้คนละครึ่ง (ค่าเช่าเป็น 1,000 บาท) หาก นาย ก. ยังไปเช่าที่ นาย ข. นาย ก. ก็จะเป็นฝ่ายขาดทุน

แบบฝึกหัด เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ค่าของเงิน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. ในวันหยุดเรียนเสาร์อาทิตย์ โสภากจะช่วยคุณแม่ขายของประจำ นักเรียนคิดว่าโสภามีความคิดอย่างไรจึงกระทำเช่นนั้น
 - ก. เพื่อใช้เวลาให้คุ้มค่า
 - ข. เพื่อความสบายใจของคุณแม่
 - ค. ตนเองจะได้มีเงินใช้ไม่ขาดมือ
 - ง. ศึกษางานไว้สำหรับดำเนินธุรกิจแทนคุณแม่
2. กุสุมาเก็บเงินค่าขนมสะสมไว้ครบ 200 บาท ตั้งใจจะนำไปฝากธนาคาร บังเอิญเห็นเพื่อนซื้อกางเกงยีนส์ใส่ก็มีความอยากได้เหมือนเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นกุสุมาจะตัดสินใจอย่างไร
 - ก. ซื้อ เพราะอยากได้เหมือนเพื่อน
 - ข. ซื้อ เพราะถือว่าเป็นเงินที่ตนเองสะสมไว้
 - ค. ไม่ซื้อ เพราะรู้ว่าคุณแม่ไม่ชอบ
 - ง. ไม่ซื้อ เพราะไม่ได้วางแผนว่าจะต้องใช้จ่ายเงินในเรื่องนี้
3. ศิราณีได้เงินค่ารถไปโรงเรียนวันละ 10 บาท เขาจ่ายค่ารถ 5 บาท ตอนไปโรงเรียน ตอนเย็นเขาจะเดินกลับเพราะเหตุว่า ยังมีเวลาเหลือและไม่มีธุระรีบร้อน บ้านก็อยู่ไม่ไกล ใช้เวลาเดินประมาณ 10 นาทีก็ถึง แถมยังได้ออกกำลังกาย และเป็นการประหยัดเงิน 5 บาท เป็นเงินเก็บอีกด้วย นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด ศิราณีจึงทำเช่นนั้น
 - ก. ต้องการเงินเหลือเป็นของตัวเอง
 - ข. เก็บเงินไว้ใช้จ่ายซื้อของที่จำเป็นของตน
 - ค. ศิราณีเคยได้รับคำชมจากพ่อว่าเป็นเด็กประหยัด
 - ง. ศิราณีคิดว่าการเดินกลับบ้านนอกจากจะประหยัดเงินแล้วยังได้ผลคุ้มค่ากว่านั่งรถ
4. นักเรียนคิดว่าเปิดเทอมใหม่ นักเรียนต้องซื้อสมุดใหม่ทุกวิชาหรือไม่
 - ก. ซื้อใหม่บางส่วน เพราะไม่ต้องการให้แม่เสียเงินมาก
 - ข. ซื้อใหม่แทนเฉพาะเล่มที่ใช้หมดเท่านั้น เพราะของเก่ายังใช้ได้
 - ค. ซื้อใหม่ทุกวิชา เพราะเล่มเก่าที่เหลือเก็บไว้ทำสมุดโน้ต สมุดทดเลข
 - ง. ซื้อใหม่ทุกวิชา เพราะขึ้นชั้นใหม่ ต้องใช้สมุดใหม่เหมือนเพื่อนๆ
5. พฤติกรรมใดถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ช่วยวางแผนในการประหยัดเงิน
 - ก. แต่งตัวตามแฟชั่นใหม่ๆ
 - ข. เห็นของที่ถูกใจแล้วจะรีบซื้อ
 - ค. ทำบัญชีรายรับรายจ่ายเป็นของตัวเอง
 - ง. ไม่ยอมซื้ออาหารรับประทานเพื่อประหยัดเงินเอาไว้

6. ราเมศเก็บสะสมเงินได้จำนวนหนึ่งจากเงินค่าอาหารกลางวันของตน บังเอิญตอนเปิดเทอมราเมศมีเหตุต้องใช้เงินในระยะนี้หลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กัน ถ้านักเรียนเป็นราเมศจะตัดสินใจใช้เงินของตนในเรื่องใด
- ก. ซื้อหนังสือและอุปกรณ์การเรียนของตนเอง
 - ข. ดัดชุดนักเรียนใหม่เพิ่ม 2 ชุด
 - ค. ให้เพื่อนที่รักและสนิทยืมไปดูหนัง เพราะกลัวเพื่อนตำหนิว่าไม่รักกันจริง
 - ง. ไปทัศนศึกษากับเพื่อนๆ ที่ท้องฟ้าจำลอง เพราะตั้งใจไว้นานแล้ว และยังไม่เคยไป
7. วรุณใช้เวลาว่างส่วนหนึ่งหลังเลิกเรียนหารายได้พิเศษโดยพับถุงกระดาษแล้วเก็บเงินไว้ซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จำเป็น นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด วรุณจึงหารายได้พิเศษ
- ก. ให้คุณพ่อคุณแม่รักและเอ็นดู
 - ข. ฝึกตนเองให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
 - ค. ต้องการช่วยตนเองและแบ่งเบาภาระด้านการเงินของครอบครัว
 - ง. ต้องการมีอุปกรณ์การเรียนใช้เหมือนเพื่อนๆ
8. มรกตเห็นว่าเพื่อนๆ ในกลุ่มติดเสื้อกีฬาใหม่ก็อยากได้ เพราะเสื้อกีฬาของตนเก่า แต่ตัวเก่าก็ยังใช้ได้ ถ้านักเรียนเป็นมรกตจะอย่างไร
- ก. ตัดใหม่ จะได้มีเสื้อใหม่เหมือนเพื่อนๆ และไม่อายเพื่อน
 - ข. ใช้ตัวเก่าต่อไป เพราะเห็นว่าถ้าตัดเสื้อใหม่จะเป็นการฟุ่มเฟือยและไม่ประหยัด
 - ค. ใช้ตัวเก่าไปก่อน เพราะคิดว่ายังต้องใช้เงินของคุณแม่อีกมาก
 - ง. ขออนุญาตคุณแม่ตัดใหม่ และสัญญาว่าจะใช้เสื้อกีฬาทั้ง 2 ตัวสลับกัน
9. เมื่อโรงเรียนเปิดเทอม ดรุณีได้รับหนังสือเรียนชุดใหม่จากพ่อเป็นรางวัลที่สอบเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ ดรุณีจึงเอาหนังสือเหล่านั้นมาหุ้มปกด้วยกระดาษสีน้ำตาลไว้เรียบร้อย นักเรียนคิดว่าเหตุที่ดรุณีทำเช่นนั้นเพราะอะไร
- ก. ต้องการให้หนังสือสะอาดและใหม่อยู่เสมอ
 - ข. ต้องการถนอมหนังสือไว้ให้น้องใช้
 - ค. เพราะเคยได้รับคำชมจากพ่อแม่ว่าเป็นคนรู้จักรักษาหนังสือ
 - ง. ต้องการใช้ประโยชน์จากหนังสือในระยะยาว และได้ผลคุ้มค่ามากที่สุด
10. พฤติกรรมใดต่อไปนี้ ไม่ควร กระทำ
- ก. นำความรู้ที่เรียนมาประดิษฐ์สิ่งของใช้เอง
 - ข. ปิดเครื่องใช้ไฟฟ้าหรือน้ำประปาหลังจากใช้เสร็จแล้ว
 - ค. เรียบร้อยด้วยส่วนเรื่องการหาเงินเป็นหน้าที่ของพ่อแม่
 - ง. เมื่อรับประทานอาหารเหลือจะเก็บอาหารนั้นไว้รับประทานมื้อต่อไป

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความประหยัด อดออม
กิจกรรม ค่าของเงิน

1. ก	6. ก
2. ง	7. ค
3. ง	8. ข
4. ข	9. ง
5. ค	10. ค

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง ความมีน้ำใจ

ชื่อกิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของความมีน้ำใจ ด้านการแบ่งปันผู้อื่น ในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน
2. นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการแบ่งปัน ด้านการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

แนวคิด

น้ำใจ คือ อุปนิสัยใจคอแท้ๆ ของคนที่รู้จักระลึกรู้ถึงผู้อื่น เรียกว่า มีน้ำใจ ส่วนผู้ที่มุ่งคิดเฉพาะแต่ตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่รู้จักระลึกรู้ถึงผู้อื่นบ้าง เรียกว่า ไม่มีน้ำใจหรือขาดน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจนั้นเป็นผู้ที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือ ก็รีบเป็นภาระให้โดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น ลูกให้ที่นั้งแก่เด็ก สตรี คนชรา บนรถประจำทาง เป็นต้น

เทคนิค บทบาทสมมติ

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน
2. คู่มือครู กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน
 - 4.2 ใบงานที่ 1 " บทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน "
 - 4.3 ใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "
 - 4.4 อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดาษ เชือก เศษวัสดุ
 - 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรมไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรมไม่เป็นไร ให้เธอก่อน ให้นักเรียนเข้าใจ

3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรมไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

3.3 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

3.4 ครูให้นักเรียนศึกษาใบงานที่ 1 “ บทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน ”

3.5 ครูขออาสาสมัครผู้แสดงบทบาทสมมติ จำนวน 3 คน และให้เวลาแต่ละคนเตรียมการแสดง นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ช่วยกันจัดสถานที่ให้เหมาะสมและเป็นผู้สังเกตการณ์

3.6 ผู้แสดงแนะนำตัวเองตามบทบาทสมมติที่ได้รับ และเมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทของแต่ละคน โดยกำหนดเวลาในการแสดงประมาณ 10 – 15 นาที

3.7 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

3.8 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละคร ในบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน แล้วให้เลขานุการกลุ่มบันทึกลงในใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ” ในประเด็นต่อไปนี้

3.8.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากชมการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน จบแล้ว

3.8.2 การกระทำของนักเรียนในเรื่องแสดงถึงอะไร มีผลดีผลเสียอย่างไร

3.8.3 ให้นักเรียนช่วยกันคิดสิ่งที่ตนเองเคยมีน้ำใจในการแบ่งปันในลักษณะต่างๆ

3.9 สุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม มานำเสนอรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างจากกลุ่มที่รายงานเสนอแนะเพิ่มเติม

3.10 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญของปัญหาที่เกี่ยวกับการแบ่งปันในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ในบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

3.11 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน เกี่ยวกับการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน แล้วสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

3.12 ครูสรุปเพิ่มเติม โดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความมีน้ำใจด้านการแบ่งปันในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

3.13 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

3.14 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

4.2 ใบงานที่ 1 " บทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน "

4.3 ใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "

4.4 อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดาษ เชือก เศษวัสดุ

4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควร ศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สารสำคัญ

ความมีน้ำใจ หมายถึง การแสดงออกด้วยความจริงใจถึงความเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งของ ไม่เห็นแก่ตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยช่วยในสิ่งที่ ถูกต้องและกระทำตามความสามารถที่ตนมีอยู่ และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดจนรู้จักเห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น

2. จุดประสงค์

1. นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของความมีน้ำใจ ด้านการแบ่งปันผู้อื่น ในการให้เพื่อนยืม อุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

2. นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการแบ่งปัน ด้านการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อ เพื่อนเดือดร้อน

3. สารการเรียนรู้

น้ำใจ คือ อุปนิสัยใจคอแท้ๆ ของคนที่รู้จักระลึกรู้ถึงผู้อื่น เรียกว่า มีน้ำใจ ส่วนผู้ที่มุ่งคิดเฉพาะแต่ ตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่รู้จักระลึกรู้ถึงผู้อื่นบ้าง เรียกว่า ไม่มีน้ำใจหรือขาดน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจนั้นเป็นผู้ที่เห็นอก เห็นใจผู้อื่น เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือ ก็รีบเป็นภาระให้โดยไม่หวัง ผลตอบแทน เช่น ลูกให้ที่นึ่งแก่เด็ก สตรี คนชรา บนรถประจำทาง เป็นต้น คนมีน้ำใจย่อมมีคุณธรรม มีจิตสำนึกในความเมตตา กรุณา เป็นพื้นฐานที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลโดยไม่หวังผลตอบแทน

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.2.1 ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบงานที่ 1 “ บทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน ”

4.3.2 ครูขออาสาสมัครผู้แสดงบทบาทสมมติ จำนวน 3 คน และให้เวลาแต่ละคนเตรียมการแสดง นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ช่วยกันจัดสถานที่ให้เหมาะสมและเป็นผู้สังเกตการณ์

4.3.3 ผู้แสดงแนะนำตัวเองตามบทบาทสมมติที่ได้รับ และเมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทของแต่ละคน โดยกำหนดเวลาในการแสดงประมาณ 10 – 15 นาที

4.3.4 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

4.3.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครในบทบาทสมมติเรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน แล้วให้เลขานุการกลุ่มบันทึกลงในใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ” ในประเด็นต่อไปนี้

4.3.5.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากชมการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน จบแล้ว

4.3.5.2 การกระทำของนักเรียนในเรื่องแสดงถึงอะไร มีผลดีผลเสียอย่างไร

4.3.5.3 ให้นักเรียนช่วยกันคิดสิ่งที่ตนเองเคยมีน้ำใจในการแบ่งปันในลักษณะต่างๆ

4.3.6 สุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม มานำเสนอรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างจากกลุ่มที่รายงานเสนอแนะเพิ่มเติม

4.3.7 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญของปัญหาที่เกี่ยวกับการแบ่งปันในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ในบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน เกี่ยวกับการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน แล้วสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ใช้

4.4.2 ครูสรุปเพิ่มเติม โดยเชื่อมโยงความคิดและผลการสรุปของนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความมีน้ำใจด้านการแบ่งปันในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

5.2 สังเกตจากการแสดงออก การมีส่วนร่วมของนักเรียน

5.3 สังเกตจากการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

5.4 ตรวจจากผลงานในใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

7.2 ใบงานที่ 1 “ บทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน ”

7.3 ใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

7.4 อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระดาษ เชือก เศษวัสดุ

7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน
2. นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน
3. นักเรียนศึกษาใบงานที่ 1 “ บทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน ”
4. ขออาสาสมัครผู้แสดงบทบาทสมมติ จำนวน 3 คน และให้เวลาแต่ละคนเตรียมการแสดง นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ช่วยกันจัดสถานที่ให้เหมาะสมและเป็นผู้สังเกตการณ์
5. ผู้แสดงแนะนำตัวเองตามบทบาทสมมติที่ได้รับ และเมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทของแต่ละคน โดยกำหนดเวลาในการแสดงประมาณ 10 – 15 นาที
6. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม
7. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละคร ในบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน แล้วให้เลขานุการกลุ่มบันทึกลงในใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ” ในประเด็นต่อไปนี้
 - 7.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากชมการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน จบแล้ว
 - 7.2 การกระทำของนักเรียนในเรื่องแสดงถึงอะไร มีผลดีผลเสียอย่างไร
 - 7.3 ให้นักเรียนช่วยกันคิดสิ่งที่ตนเองเคยมีน้ำใจในการแบ่งปันในลักษณะต่างๆ
8. สุ่มตัวแทนกลุ่ม 2-3 กลุ่ม มานำเสนอรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น และให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างจากกลุ่มที่รายงานเสนอแนะเพิ่มเติม
9. นักเรียนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญของปัญหาที่เกี่ยวกับการแบ่งปันในการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ในบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน
10. นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน เกี่ยวกับการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน แล้วสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำไปประยุกต์ใช้
11. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน
12. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ

กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานที่ 1

" บทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน "

ในชั่วโมงศิลปะ อาจารย์ให้นักเรียนทำโมบายโดยใช้เศษวัสดุ นาวินไม่มีเชือก จึงออกปากขอยืมกับพรชัย ซึ่งเอาเชือกมาเยอะ พรชัยไม่ให้และยังว่านาวินอีก เพียงพอไต่บันจึงว่าพรชัยและให้นาวินมาใช้เชือกกับตน ชั่งโมงต่อมาวิชาวิทยาศาสตร์ อาจารย์เข้ามาในห้องและบอกว่าชั่วโมงนี้จะให้นักเรียนทำแบบทดสอบวิทยาศาสตร์เพื่อเก็บคะแนน นักเรียนทุกคนช่วยกันแยกโต๊ะและเตรียมเครื่องเขียนขึ้นมาและอาจารย์แจกแบบทดสอบให้นักเรียนทำ ขณะทำไปได้สักครู่พรชัยยกมือและบอกกับอาจารย์ว่าน้ำหมึกหมดส่วนอีกด้ามหนึ่งมีหมึกแต่เขียนไม่ติด อาจารย์จึงถามนักเรียนว่า ใครมีปากกาสองด้ามให้พรชัยขอยืมหนึ่งด้าม ทุกคนเงยบกันหมดแต่นาวินซึ่งนั่งอยู่หลังสุด ลุกเดินมาหาพรชัยและบอกว่าตนเองมีปากกาสองด้าม จึงให้พรชัยขอยืมหนึ่งด้าม พรชัยมองหน้านาวินแล้วพูดว่าขอบใจนะ เมื่อหมดชั่วโมงพรชัยนำปากกามาคืนนาวินแล้วถามว่าไม่โกรธตนเองหรือที่ชั่วโมงศิลปะเราพูดไม่ดีและไม่ให้ยืมของอีก นาวินบอกว่าไม่โกรธเราเป็นเพื่อนกันนี้ พรชัยจึงรู้สึกเสียใจและให้สัญญาว่าต่อไปเราจะเป็นเพื่อนที่ดีกับทุกคน มีอะไรก็จะช่วยเหลือแบ่งปันกัน

บทบาทของอาจารย์

สมมติว่าฉันเป็นอาจารย์ ชั่วโมงศิลปะฉันให้นักเรียนทำโมบายโดยใช้เศษวัสดุ พอชั่วโมงวิทยาศาสตร์ ฉันบอกนักเรียนว่าจะให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อเก็บคะแนนให้นักเรียนช่วยกันแยกโต๊ะเตรียมอุปกรณ์การเขียนขึ้นมา เมื่อเด็กชายพรชัยปากกาหมึกหมด ฉันถามนักเรียนว่าใครมีปากกาสองด้ามให้พรชัยขอยืมหนึ่งด้าม

บทบาทของนาวิน

สมมติฉันชื่อ นาวิน อาจารย์ให้ฉันทำโมบาย ฉันไม่มีเชือก ฉันจึงขอยืมพรชัยแต่พรชัยไม่ให้ฉันยืมพอชั่วโมงวิทยาศาสตร์ พรชัยนำหมึกหมด ฉันให้ปากกาพรชัยยืมหนึ่งด้าม เมื่อหมดชั่วโมงพรชัยขอบใจฉันและขอโทษฉัน ฉันบอกว่าไม่เป็นไรฉันไม่โกรธเราเป็นเพื่อนกัน

บทบาทของพรชัย

สมมติฉันชื่อ พรชัย ฉันเป็นนักเรียนที่นาวินขอยืมเชือกใช้ แต่ฉันไม่ให้และยังว่านาวินอีก แต่พอชั่วโมงวิทยาศาสตร์ปากกาของฉันน้ำหมึกหมด นาวินให้ฉันขอยืม ฉันจึงขอบใจและขอโทษนาวินเรื่องในชั่วโมงศิลปะและสัญญาว่าจะเป็นเพื่อนที่ดีกับทุกคน มีอะไรก็จะช่วยเหลือแบ่งปันกัน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ

กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานที่ 2
“ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม และ เลือกประธาน เลขานุการ และเขียนชื่อสมาชิกลงในใบงาน

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.		ประธาน
2.		เลขานุการ
3.		สมาชิก
4.		สมาชิก
5.		สมาชิก
6.		สมาชิก

คำชี้แจง ให้สมาชิกในกลุ่มอภิปรายและตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร หลังจากชมการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน จบแล้ว

.....

.....

.....

.....

2. การกระทำของนักเรียนในเรื่องแสดงถึงอะไร มีผลดีผลเสียอย่างไร

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนช่วยกันคิดสิ่งที่ตนเองเคยมีน้ำใจในการแบ่งปันในลักษณะต่างๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัด เรื่อง ความมีน้ำใจ กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. นักเรียนกำลังนั่งกินขนมอยู่ใต้ต้นไม้คนเดียว พอมีเพื่อนคนหนึ่งเดินผ่านมา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ชวนเพื่อนกินขนมด้วย
 - ข. เรียกเพื่อนมานั่งคุยด้วยแต่ไม่ให้กินขนม
 - ค. หยุดกินก่อน เมื่อเพื่อนเดินผ่านไปแล้วค่อยกินใหม่
 - ง. กินต่อโดยแกล้งทำเป็นมองไม่เห็นเพื่อนที่เดินผ่านมา
2. ศุภโชคเพิ่งกลับจากการไปเที่ยวต่างจังหวัดกับบิดามารดาและซื้อขนมมาฝากสุรัชย์ 1 ถุง ถ้านักเรียนเป็นสุรัชย์ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. รับประทานอาหารก่อนเพื่อนมาเห็น
 - ข. เก็บขนมไว้ทานกับเพื่อนที่สนิท
 - ค. แบ่งให้เพื่อนทานในช่วงพัก
 - ง. ฝากศุภโชคไว้ก่อนและค่อยมาเอาตอนกลับบ้าน
3. ปรีชาเป็นเด็กยากจนในชั้นเรียน ไม่มีเงินซื้อดินสอสีที่จะใช้ระบายแผนที่ในวิชาสังคมศึกษา กิตติพงษ์รู้เรื่องนี้ทั้งหมดและกิตติพงษ์ก็มีดินสอสีอยู่หลายกล่อง ถ้านักเรียนเป็นกิตติพงษ์จะอย่างไร
 - ก. ให้ดินสอสีกับปรีชาไว้ใช้แล้วให้ปรีชาซื้อใช้คืนวันหลัง
 - ข. แบ่งดินสอสีให้ปรีชาใช้ ปรีชาจะได้ไม่กังวลใจ
 - ค. ให้ดินสอสีกับปรีชาไว้ใช้ และบอกให้ปรีชาคอยช่วยเหลือตนเป็นการตอบแทน
 - ง. ให้ดินสอสีกับปรีชาโดยหวังว่าครูจะได้ชมเชยและยกย่องให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนๆ
4. ในวิชาสังคมศึกษาอาจารย์ให้นักเรียนทุกคนทำแบบฝึกหัดในชีทและรวบรวมเป็นรูปเล่มส่งในช่วงพักกลางวัน ดวงดาวได้นำที่เย็บกระดาษและเทปกาวมาจากบ้าน เพื่อนๆ ในห้องเห็นจึงขอยืมใช้ด้วย ถ้านักเรียนเป็นดวงดาวนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ให้ยืมเด็ดขาดแล้วเราไม่มีใช้
 - ข. ให้เพื่อนที่สนิทยืมใช้เท่านั้น
 - ค. ให้เพื่อนใช้และขอเก็บเงินเป็นค่าอุปกรณ์
 - ง. ให้เพื่อนใช้ด้วยความเต็มใจ
5. รัชนกติดภาพยนตร์จีน ในรายการโทรทัศน์วันเสาร์ตอนบ่าย ขณะที่รัชนกกำลังชมโทรทัศน์รายการนั้นอยู่ มีเพื่อนๆ มาเยี่ยมหลายคน และ เพื่อนๆ อยากชมรายการของช่องอื่นๆ ถ้านักเรียนเป็นรัชนกนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เปลี่ยนช่องพลัดกันดูรายการละครรายการละหนอย
 - ข. พุดจาโน้มน้าวให้เพื่อนๆ ดูภาพยนตร์จีน
 - ค. เปลี่ยนช่องให้เพื่อนชมรายการที่เพื่อนๆ ต้องการ
 - ง. จะไม่เปลี่ยนช่องจนกว่าจะมีรายการโฆษณาจึงเปลี่ยนช่องให้เพื่อน

6. สมชายและสมศรี เป็นเพื่อนห้องเดียวกัน ปรากฏว่า สมชายมีความจำเป็นต้องไปต่างจังหวัดหลายวัน จึงไม่ได้ไปโรงเรียนเลย ทำให้จดงานไม่ทันเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นสมศรี นักเรียนจะอย่างไร
- ทำเป็นซื่อทขายให้สมชาย
 - ให้สมชายยืมสมุดจดงาน
 - ถ้าสมชายขอยืมสมุดจดงานก็จะให้ยืม
 - บอกให้สมชายไปยืมสมุดเพื่อนคนที่เรียนเก่ง
7. วิชาโครงการเกษตร อาจารย์สั่งให้นักเรียนทุกคนจัดสวนถาดในชั่วโมง โดยทุกคนจะต้องเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม แต่อรนุชนำดินไม้และถาดมา อุปกรณ์ที่ใช้ตกแต่งไม่ได้นำมา ส่วนมาลินีได้เตรียมอุปกรณ์มาครบและมากพอ ถ้านักเรียนเป็นมาลินีจะแบ่งปันสิ่งของให้กับอรนุชหรือไม่เพราะเหตุใด
- แบ่งปันให้เพราะต้องการให้อรนุชทำงานที่อาจารย์สั่งด้วยความสบายใจ
 - แบ่งปันให้เพราะต้องการให้อรนุชซาบซึ้งในความมีน้ำใจของตน
 - แบ่งปันให้เพราะไม่ต้องการให้เพื่อน ๆ ตำหนิตน
 - ไม่แบ่งปันให้เพราะต้องการฝึกให้อรนุชเป็นคนรอบคอบ
8. ศยามลและศศิธร เป็นคู่แข่งทางการเรียน เพราะทั้งสองคนได้คะแนนใกล้เคียงกันเสมอ และในการสอบวิชาสุดท้ายกลางภาคเรียนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อสอบแบบเขียนตอบ และเหลือเวลาอีกเพียง 10 นาที ปากกาของศยามลเกิดหมึกหมด ในขณะที่ศศิธรทำข้อสอบเสร็จแล้ว ถ้านักเรียนเป็นศศิธร นักเรียนจะอย่างไร
- นั่งรอสักประเดี๋ยว ถ้าศยามลขอยืมปากกาก็จะให้ยืม
 - รีบเก็บของแล้วนำกระดาษคำตอบไปส่งอาจารย์ผู้คุมสอบ
 - ขออนุญาตอาจารย์ผู้คุมสอบ แล้วให้ศยามลยืมปากกา
 - ทำเป็นไม่เห็นและนั่งตรวจทานความถูกต้องไปจนกว่าจะหมดเวลา
9. วรพจน์กับภักดีเป็นเพื่อนกัน แต่วรพจน์เป็นเด็กยากจนและเรียนดี วันหนึ่งเขาเล่นกีฬากับเพื่อนๆ และถูกเพื่อนดึงเสื้อพละขาด ทำให้เขาไม่มีเสื้อพละใส่ ภักดีเพื่อนร่วมชั้นซึ่งมีรูปร่างใกล้เคียงกับวรพจน์และมีเสื้อพละ 2 ตัว ถ้านักเรียนเป็นภักดีนักเรียนจะอย่างไร
- ช่วยกันเย็บเสื้อให้วรพจน์
 - นำเสื้อมาให้วรพจน์ 1 ตัว
 - เฉยๆ คิดว่าวรพจน์คงมีเสื้อใส่
 - เก็บเงินจากเพื่อนๆ และซื้อเสื้อให้วรพจน์ใหม่
10. ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา อาจารย์ให้นักเรียนแข่งขันจัดบอร์ดวันพ่อ กลุ่มของอนันต์ลืมนำรูปภาพมาจัดบอร์ด แต่กลุ่มของวีระยุทธทุกคนนำภาพมามากและมีเหลือ ซึ่งวันนี้เป็นวันสุดท้ายที่จะต้องจัดบอร์ดให้เสร็จ ถ้านักเรียนเป็นวีระยุทธนักเรียนจะอย่างไร
- รีบเก็บใส่ถุงไม่ให้ใคร
 - บอกให้กลุ่มของอนันต์รีบไปหาภาพมา
 - แบ่งรูปภาพที่ไม่ได้ใช้ให้กับกลุ่มของอนันต์
 - บอกให้กลุ่มของอนันต์มาเลือกรูปภาพที่ต้องการได้

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความมั่นใจ
กิจกรรม ไม่เป็นไร ให้เธอก่อน

1. ก	6. ข
2. ค	7. ก
3. ข	8. ค
4. ง	9. ข
5. ค	10. ง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 12

ชื่อเรื่อง ความสามัคคี

ชื่อกิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี เรื่อง การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

แนวคิด

การอยู่ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน มีความราบรื่นและมีความสุข จำเป็นต้องอาศัยความสามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งด้านกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาด้วย

เทคนิค กรณีศึกษา

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
2. คู่มือครู กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
 - 4.2 ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”
 - 4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
 - 4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี โดยใช้กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี โดยใช้กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
- 3.3 ครูสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้
 - 3.3.1 นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการทำงานกลุ่ม งานกลุ่มจึงจะประสบความสำเร็จ
 - 3.3.2 ถ้าการทำงานกลุ่มเกิดข้อผิดพลาด โดยสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มด้วยเหตุสุดวิสัย นักเรียนจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร จึงจะไม่เกิดการขัดแย้งหรือแตกความสามัคคีภายในกลุ่ม
- 3.4 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม
- 3.5 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
- 3.6 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของตัวละครในเหตุการณ์ เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ
- 3.7 ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในใบงานที่ 1 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "
- 3.8 ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกผลดีและผลเสียอย่างละ 1 ข้อ ของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พร้อมทั้งบอกเหตุผล
- 3.9 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลดีและผลเสียอย่างละ 1 ข้อ ของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พร้อมทั้งบอกเหตุผลหน้าชั้นเรียน
- 3.10 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของการรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

3.11 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

3.12 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

4.2 ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษา เพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงความพร้อมเพรียงกัน ประองตองกัน เป็นคุณธรรมที่บุคคล ในกลุ่มแสดงออก โดยรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งกำลังกาย กำลังความคิด กำลังความรู้ ในการ ทำงานหรือประกอบภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของกลุ่ม เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่เอาเปรียบกัน ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และร่วมมือกันทำงานเพื่อ ประโยชน์ของหมู่คณะ

2. จุดประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี เรื่อง การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็น แก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

3. สาระการเรียนรู้

การอยู่ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน มีความราบรื่นและมีความสุข จำเป็นต้อง อาศัยความสามัคคี การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งด้านกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาด้วย

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.2.1 ครูสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

4.2.1.1 นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการทำงานกลุ่ม งานกลุ่มจึงจะประสบความสำเร็จ

4.2.1.2 ถ้าการทำงานกลุ่มเกิดข้อผิดพลาด โดยสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มด้วยเหตุ สดวิสัย นักเรียนจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร จึงจะไม่เกิดการขัดแย้งหรือแตกความสามัคคีภายในกลุ่ม

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

4.3.2 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

4.3.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของตัวละครในเหตุการณ์ เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ

4.3.4 ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในใบงานที่ 1 “มิติที่ประชุมกลุ่มย่อย”

4.3.5 ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกผลดีและผลเสียอย่างละ 1 ข้อของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พร้อมทั้งบอกเหตุผล

4.3.6 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลดีและผลเสียอย่างละ 1 ข้อของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พร้อมทั้งบอกเหตุผลหน้าชั้นเรียน

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของการรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการร่วมมือในการทำกิจกรรม

5.2 สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

5.3 ตรวจผลจากใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

7.2 ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

7.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี โดยใช้กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
2. นักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูในประเด็นต่อไปนี้
 - 2.1 นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการทำงานกลุ่ม งานกลุ่มจึงจะประสบความสำเร็จ
 - 2.2 ถ้าการทำงานกลุ่มเกิดข้อผิดพลาด โดยสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มด้วยเหตุสุดวิสัย นักเรียนจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร จึงจะไม่เกิดการขัดแย้งหรือแตกความสามัคคีภายในกลุ่ม
3. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม
4. นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
5. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของตัวละครในเหตุการณ์ เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ
6. ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในใบงานที่ 1" มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "
7. นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกผลดีและผลเสียอย่างละ 1 ข้อ ของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พร้อมทั้งบอกเหตุผล
8. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลดีและผลเสียอย่างละ 1 ข้อ ของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พร้อมทั้งบอกเหตุผลหน้าชั้นเรียน
9. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของการรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
10. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
11. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

3. ถ้าการทำงานกลุ่มเกิดการขัดแย้งหรือแตกความสามัคคีภายในกลุ่ม นักเรียนจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. นักเรียนคนใดเคยพบเพื่อนในห้องเรียนที่มีนิสัยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม นักเรียนมีความรู้สึกเช่นไรต่อเพื่อนคนนั้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ให้นักเรียนคิดหาผลดีและผลเสียของการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน พร้อมแสดงเหตุผลประกอบให้ชัดเจน

ผลดี	ผลเสีย
1.	1.
2.	2.
3.	3.

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความสามัคคี
 วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้
กรณีศึกษา เรื่อง “ ร่วมแรง...ร่วมใจ ”

การจัดนิทรรศการในวันเข้าพรรษา โรงเรียนจัดให้ประกวดจัดป้ายนิเทศ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ตั้งใจอย่างเต็มที่ที่จะจัดป้ายนิเทศให้ดีที่สุด สมโชคหัวหน้าห้องพูดกับเพื่อนว่า “พวกเราต้องช่วยเหลือกันและพยายามให้เต็มที่ เพราะอาจารย์ถามลอบอกว่า จะเป็นกำลังใจให้และจะคอยดูความสำเร็จของพวกเรา” เพื่อนทุกคนรับปากกับสมโชคว่าจะพยายามและช่วยเหลือกันอย่างสุดความสามารถ สมโชคนัดให้เพื่อนมาประชุมเพื่อปรึกษาและร่วมกันวางแผนการจัดป้ายนิเทศ เมื่อเพื่อน ๆ มาครบทุกคนแล้ว สมโชคจึงเริ่มประชุมและตกลงกันว่า ให้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบนำอุปกรณ์มาจัดป้ายนิเทศในวันเสาร์นี้และทุกคนต้องมาช่วยกันจัดป้ายให้เสร็จในวันนั้น เพื่อน ๆ ตกลงให้สุดาและปัญญาไปคิดวางแผนและออกแบบการจัดตกแต่งป้ายนิเทศและให้ธิดาซึ่งบ้านอยู่ใกล้ร้านขายเครื่องเขียนเป็นตัวแทนซื้อโฟมและกระดาษสีมา ส่วนเพื่อนคนอื่น ๆ ช่วยกันนำสิ่งของที่จำเป็นที่จะใช้ในการจัดป้ายนิเทศ เช่น กาว กรรไกร ไม้บรรทัด รูปภาพ เป็นต้น มาช่วยกัน ซึ่งทุกคนก็รับปากจะปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องด้วยความเต็มใจ

ในวันเสาร์สมโชคมาถึงก่อนใคร ลักครู่ใหญ่เพื่อน ๆ ก็ทยอยกันมาแต่ละคนได้เตรียมอุปกรณ์ที่ตนเองรับผิดชอบมาด้วย สมโชคบอกให้เพื่อน ๆ นำอุปกรณ์มารวมกันเพื่อจัดเตรียม สูดามองหาธิดาแต่ไม่เจอ จึงบอกเพื่อน ๆ ว่า “ธิดายังไม่มา” สมโชคบอกว่า “ธิดารับปากกับพวกเราแล้วต้องมานั่นเองแต่ยังคงมาไม่ถึง” และเสนอแนะให้เพื่อน ๆ นำอุปกรณ์ที่มีอยู่มาจัดตกแต่งป้ายนิเทศก่อน ในขณะที่รอธิดาจะได้ไม่เสียเวลา สมโชคให้สุดาและปัญญาเสนอแนวคิดการวางแผนการจัดตกแต่งป้ายนิเทศที่เตรียมมาให้เพื่อน ๆ ฟัง สูดาก็เสนอแนวคิดของตัวเองให้ฟังก่อนพร้อมทั้งนำบทกลอนที่ตนได้เตรียมมาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง ส่วนปัญญาได้นำรูปที่เป็นเค้าโครงในการจัดป้ายมาอธิบายแนวคิดของตนเองและได้อ่านบทกลอนที่เตรียมมาเช่นเดียวกัน

เพื่อนบางคนเสนอแนะให้จัดตามแนวคิดของปัญญา บางคนเสนอแนะให้จัดตามแนวของสุดา เมื่อตกลงกันไม่ได้ สมโชคจึงให้เพื่อน ๆ ยกมือกันเป็นการตัดสิน โดยถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ ปรากฏว่าเพื่อนส่วนใหญ่สนับสนุนแนวคิดของปัญญา และให้สุดาช่วยปัญญาเขียนคำบรรยายใต้ภาพ เพราะสุดาเขียนลายมือ สูดาก็พอใจและโกรธเพื่อนขึ้นมาทันทีที่ไม่มีใครเห็นด้วยกับความคิดของคนและพูดว่า

สุดา : ในเมื่อเพื่อน ๆ ไม่จัดป้ายนิเทศตามแนวคิดของฉัน

ฉันก็คงไม่ต้องช่วยเหลือพวกเธอจัดป้ายแล้วนะ

เมื่อสุดาพูดจบ จึงเดินออกไปจากห้อง ขณะที่สุดากำลังเดินออกไปถึงประตูห้อง ธิดาก็เข้ามาพอดี สูดาลำเลียงเรื่องทั้งหมดให้ธิดาฟัง สูดาซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกับธิดาจึงบอกให้ธิดาไปกินขนมที่โรงอาหารกับเธอ และไม่ต้องไปช่วยเพื่อน ถ้าธิดาจะไปเธอจะโกรธธิดาและจะไม่พูดด้วย ธิดารู้สึกกลัวและตัดสินใจไม่พูดว่า

จะอย่างไรดี ในที่สุดสุดาก็นัดชวนธิดาให้ไปกับเธอ เพื่อน ๆ ในห้องรู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาก จึงช่วยกันจัดปายนิเทศต่อ แต่อุปกรณ์ที่ธิดารับหน้าที่ไปซื้อก็ไม่มี ปัญญาจึงพูดขึ้นว่า

ปัญญา : ฉันจะไปซื้ออุปกรณ์มาใหม่จากร้านในตลาดเอง

ขอให้เพื่อน ๆ จัดปายนิเทศไปก่อนเท่าที่จะจัดได้

และฉันอยากให้เพื่อนทุกคนไม่โกรธสุดาด้วยนะ

ตั้งใจทำให้เต็มที่ ฉันไปหละ

ปัญญาต้องวิ่งซื้ออุปกรณ์อยู่หลายร้าน จึงจะได้อุปกรณ์มาครบทั้งหมดตามที่ต้องการ ทำให้เสียเวลาไปหลายชั่วโมงและทำให้ปัญญาเหนื่อยมาก เมื่อปัญญาวิ่งกลับมายังกลุ่มเพื่อน ๆ ปัญญาเห็นเพื่อนทุกคนกำลังช่วยกันจัดปายอย่างลำบากและเหนื่อยมาก การจัดปายก็วุ่นวายและดูเหมือนจะเสร็จไม่ทันประกวดในวันพรุ่งนี้

ขณะที่ทุกคนกำลังวุ่นวายกับการจัดปาย อาจารย์กมลเดินมาดูพอดีและเห็นทุกคนกำลังช่วยเหลือกันทำงานอย่างเต็มที่ อาจารย์กมลมองหาสุดากับธิดาไม่เจอ จึงถามสมโชค สมโชคตอบอาจารย์กมลว่า “สุดาและธิดาอยู่ที่โรงอาหาร” อาจารย์กมลจึงให้กัญญาไปตามสุดาและธิดามาพบที่ห้องเรียนทันที เมื่อสุดาและธิดามาถึงห้อง อาจารย์กมลให้สุดาและธิดามองดูเพื่อน ๆ ช่วยกันทำงานและพูดกับทั้งสองคนว่า “ดูเพื่อนสิ พวกเขาเหนื่อยและลำบากมากแค่ไหน ชาวกลางวันก็ยังไม่มีการได้ทานแล้วทำไมเธอสองคนถึงทำอย่างนี้ เอาเปรียบเพื่อน ๆ ไม่รับผิดชอบต่องาน เธอคิดว่าพวกเธอทำถูกหรือเปล่า” สุดาและธิดามองดูเพื่อน ๆ แล้วรู้สึกสงสารและเห็นใจเพื่อนมาก เธอรู้สึกอายแก่ใจที่ได้ทำผิดไป สุดาจึงพูดสารภาพผิดและเล่าเรื่องทั้งหมดให้อาจารย์กมลฟัง จากนั้นสุดาก็กล่าวขอโทษเพื่อน ๆ และรีบไปช่วยเพื่อจัดปายอย่างตั้งใจเพื่อน ๆ รู้สึกดีใจและมีกำลังใจมากขึ้น ทุกคนรีบช่วยกันจัดปายนิเทศจนเสร็จ ปรากฏว่าปายนิเทศของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ชนะเลิศ ทุกคนดีใจมาก อาจารย์กมลพูดกับทุกคนว่า การที่ร่วมมือกันทำงาน รู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง งานของเราก็จะประสบความสำเร็จอย่างดี

ที่มา : พระมหาคารม เกิดมี. (2546). การเปรียบเทียบผลของการเรียนรู้แบบสตอรีไลน์และ

กรณีตัวอย่างที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี ของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

แบบฝึกหัด เรื่อง ความสามัคคี กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. ชัยวิชุดและคณะกรรมการนักเรียน ช่วยกันเสนอรูปแบบการจัดงานวันเด็กของโรงเรียน โดยมีการแบ่งหน้าที่กันเป็นหลายฝ่าย โดยทุกฝ่ายรับผิดชอบอย่างทั่วถึง ถ้านักเรียนเป็นชัยวิชุด นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. แบ่งงานกันโดยวิธีการจับฉลาก
 - ข. แบ่งงานกันตามความชอบของแต่ละคน
 - ค. แบ่งงานกันตามคำสั่งของประธานนักเรียน
 - ง. แบ่งงานกันตามความสามารถของแต่ละคน
2. นพพรลืมนำหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยมาโรงเรียน ครั้นพอถึงชั่วโมงภาษาไทย ครูให้นพพรและเพื่อนๆ อ่านหนังสือแล้วให้ตอบคำถามภายหลัง แต่นพพรไม่มีหนังสืออ่าน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนห้องเดียวกันกับนพพรและรู้ว่านพพรไม่มีหนังสือภาษาไทยอ่าน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่สนใจเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ที่นพพรควรนำหนังสือมาเอง
 - ข. บอกให้นพพรมาอ่านหนังสือด้วยกันจะได้ตอบคำถามครูได้
 - ค. บอกเพื่อนที่นั่งใกล้กันพพรว่าให้นพพรอ่านหนังสือด้วยเพราะเขาลืมเอามา
 - ง. บอกให้นพพรไปนั่งกับเพื่อนคนที่เรียนเก่งจะได้ช่วยตอบคำถามเวลาครูถาม
3. สมบัติ อารี ปราณี มีหน้าที่ทำความสะอาดบริเวณหน้าเสาธง สมบัติเห็นว่าวันนี้หน้าเสาธงไม่ค่อยสกปรก จึงปล่อยให้อารี และปราณีช่วยกันทำความสะอาดเพียงลำพัง ถ้านักเรียนเป็นสมบัติ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ช่วยเพียงวันเดียวก็ไม่เห็นเป็นไร
 - ข. ไม่ต้องช่วยทำความสะอาดก็ได้ เพราะงานมีเพียงเล็กน้อย
 - ค. ไม่ต้องช่วยทำความสะอาด ไว้ค่อยช่วยทำในวันที่สกปรกมากๆ
 - ง. ต้องช่วยทำความสะอาด เพราะทุกคนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน
4. ก่อนวันปีใหม่ ครูให้นักเรียนช่วยกันขนโต๊ะลงไปที่สนาม ประกิตไม่สามารถช่วยเพื่อนขนโต๊ะได้ เพราะร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง ถ้านักเรียนเป็นประกิต นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไปอาสาครูขอทำงานอื่นที่ไม่ต้องออกแรงมาก
 - ข. หาเพื่อนห้องอื่นมาช่วยขนโต๊ะเฉพาะส่วนที่ตนรับผิดชอบ
 - ค. ช่วยเพื่อนแต่บอกเพื่อนว่าตนไม่ค่อยแข็งแรงช่วยมากไม่ได้
 - ง. บอกครูว่าตนเองสุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง คงช่วยเพื่อนขนโต๊ะไม่ได้
5. ชั่วโมงสุดท้ายเป็นวิชาเกษตร ครูสั่งให้นักเรียนตกแต่งแปลงผักให้เรียบร้อย รติและเพื่อนๆ จัดทำแปลงผักอยู่ ยังไม่ทันเสร็จเวลาก็หมด กลุ่มอื่นๆ กลับบ้านหมดแล้ว ถ้านักเรียนเป็นรติ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกเพื่อนๆ ในกลุ่มว่ากลับบ้านกันเถอะ
 - ข. ปลอมให้เพื่อนทำไปแต่ตัวเองขอกลับบ้านก่อน
 - ค. ช่วยกันทำงานต่อไปจนกว่างานจะเสร็จตามที่ครูสั่งไว้
 - ง. บอกเพื่อนๆ ขอกลับบ้าน แล้วพรุ่งนี้จะรีบมาช่วยแต่เช้า

6. กรรชัยและเพื่อนๆ ได้รับมอบหมายให้ช่วยขายบัตรสอยดาวในงานประจำปีของโรงเรียน กรรชัยจึงนัดประชุมกลุ่มเพื่อน เพื่อเตรียมตัววางแผนการทำงาน ชูชาติเป็นคนหนึ่งที่มักจะหลีกเลี่ยงในการทำงานกับเพื่อนเสมอ ถ้านักเรียนเป็นกรรชัย นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เปิดโอกาสให้ชูชาติทำงานเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ
 - ข. ไม่ให้ชูชาติทำงาน เพราะเกรงว่างานจะล่าช้า
 - ค. พยายามให้ชูชาติทำงานให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้
 - ง. บอกชูชาติว่าคนที่เอาเปรียบคนอื่น เป็นคนไม่ดี
7. ในการเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี ผู้กำกับสั่งให้ลูกเสือเนตรนารีทุกหมู่กางเต้นท์และจัดที่พักให้เสร็จในเวลาที่กำหนด ปรากฏว่าหมู่เนกกระเรียนทำเสร็จก่อนหมู่อื่น ผู้กำกับถามว่ามีวิธีการทำงานอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกหมู่เนกกระเรียน นักเรียนจะรายงานว่าอย่างไร
 - ก. ต่างคนต่างทำกันไปตามความสามารถของตน
 - ข. มีการประชุมแบ่งหน้าที่กันก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน
 - ค. ให้เพื่อนคนที่เก่งและเคยกางเต้นท์ก่อนเป็นตัวหลักในการทำงาน
 - ง. มีหัวหน้าหมู่คอยยืนยันสั่งการอยู่ว่าใครจะต้องเป็นคนทำอะไรแล้วก็ทำตาม
8. ดวงตา ดวงใจและเพื่อนๆ ต้องร่วมเข้าประกวดแข่งขันตกแต่งกระถางของห้องเรียน แต่ดวงตาไม่ต้องการให้ดวงใจเด่นกว่าตนในการทำงาน แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการให้เพื่อนๆ เห็นความสามารถของตนด้วย ถ้านักเรียนเป็นดวงตา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ยอมให้ดวงใจแสดงความสามารถร่วมกับตน
 - ข. ยอมให้ดวงใจร่วมทำงานแต่เพียงบางส่วน
 - ค. แบ่งงานในส่วนที่เป็นองค์ประกอบทั่วไปให้ดวงใจทำ
 - ง. เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมจึงเต็มใจที่จะร่วมงานกับดวงใจและเพื่อนๆ
9. กาญจนาและเพื่อนๆ ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการประกวดวาดภาพระบายสี ธรณรงค์โรคเอดส์บนกำแพงโรงเรียนกับโรงเรียนอื่นๆ ในวันเสาร์ที่จะถึงนี้ แต่พอเช้าวันศุกร์บิดาของกาญจนาบอกว่าจะพาครอบครัวไปเยี่ยมคุณย่าที่ต่างจังหวัดในวันเสาร์ ถ้านักเรียนเป็นกาญจนา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไปขอคำปรึกษาจากครู
 - ข. ไปร่วมการแข่งขันตามที่กำหนด
 - ค. ไปเยี่ยมคุณย่ากับบิดาและครอบครัว
 - ง. ไปหาเพื่อนคนอื่นให้ไปประกวดแทนตน
10. โรงเรียนขอความร่วมมือนักเรียนให้ช่วยกันพัฒนาโรงเรียนหลังเลิกเรียน ซึ่งวันนี้ตรงกับวันที่มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลทีมชาติไทย ซึ่งมีดาราฟุตบอลลงเล่นด้วย พงษ์พัฒน์ต้องการดูการถ่ายทอดสดครั้งนี้มาก ถ้านักเรียนเป็นพงษ์พัฒน์ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. อยู่ช่วยพัฒนาโรงเรียนจนเสร็จแล้วรีบกลับบ้าน
 - ข. แอบรีบกลับบ้านทันทีเพื่อไปดูการแข่งขันฟุตบอล
 - ค. บอกอาจารย์ว่าวันนี้ตนเองติดธุระกับครอบครัวต้องรีบกลับบ้านด่วน
 - ง. ช่วยพัฒนาโรงเรียนบางส่วนแล้วรีบกลับบ้านก่อนเพื่อไปดูการแข่งขันฟุตบอล

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความสามัคคี
กิจกรรม ร่วมแรง ร่วมใจ

1. ง	6. ก
2. ข	7. ข
3. ง	8. ง
4. ค	9. ข
5. ค	10. ก

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 13

ชื่อเรื่อง ความมีวินัย

ชื่อกิจกรรม การมีวินัยในสังคม

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. บอกความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการมีระเบียบวินัยในสังคมได้
2. บอกและรวบรวมวิธีปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยในสังคมได้

แนวคิด

การมีวินัยในสังคม คือ การที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เคารพเชื่อฟังกฎหมาย ข้อบังคับของสังคม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ ละเว้นการใช้อิทธิพล รับบริการและให้บริการตามลำดับก่อนหลัง สนับสนุนและส่งเสริมประชาชน เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีมารยาทในการใช้ถนน การขับขี่ยานพาหนะโดยปฏิบัติตามกฎจราจร แจ้งต่อเจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นการกระทำที่ผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย

เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม
 - 4.2 ใบงานที่ 1 “แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การมีระเบียบวินัยในสังคม”
 - 4.3 ใบงานที่ 2 “มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”
 - 4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม การมีวินัยในสังคม เรื่อง ขาดิเจริญด้วยวินัย
 - 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย โดยใช้กิจกรรมการมีวินัยในสังคม

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย โดยใช้กิจกรรม การมีวินัยในสังคม ให้นักเรียนเข้าใจ

- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

- 3.3 ครูให้นักเรียนอ่านข้อความบนแผ่นป้ายแขวนบนกระดาน

ข้อความ “ ทำอะไรตามใจสี่ไทยแย่ ต้องคอยแก้ด้วยวินัยให้เหมาะสม
เป็นระเบียบงามตานานิยม ใครชมว่าไทยวินัยดี ”

- 3.4 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อข้อความที่ได้อ่านไป

- 3.5 ให้นักเรียนอ่านพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บนกระดาน

ข้อความ “ บ้านเมืองจะมีความเรียบร้อย ความมั่นคง ก็ต่อเมื่อประชาชนสามารถที่จะ
ปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้าน ตามกฎหมาย ช่วยบ้านเมืองให้
มีระเบียบเรียบร้อยและ เจริญ ถ้าบ้านเมืองมีความเจริญ มีความมั่นคง มีความ
เป็นระเบียบ มีชื่อมีแป ก็จะทำให้บุคคลอยู่ได้ ”

- 3.6 ครูสนทนาแลกเปลี่ยนกับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- 3.6.1 พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ความรู้นักเรียน เรื่องอะไรบ้าง

- 3.6.2 การกระทำอะไรบ้างที่แสดงถึงการปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้านเมืองและกฎหมาย

- 3.6.3 ถ้านักเรียนปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้านเมืองและกฎหมายจะมีผลดีอย่างไรและถ้าไม่ปฏิบัติจะมีผลเสียอย่างไรบ้าง

- 3.7 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม การมีวินัยในสังคม เรื่อง ขาดิเจริญด้วยวินัย ให้นักเรียนศึกษา
- 3.8 ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 " แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การมีระเบียบวินัยในสังคม"
- 3.9 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม
- 3.10 ครูให้ประธานกลุ่มนำอภิปรายและเลขานุการกลุ่มจดบันทึกในประเด็นต่อไปนี้ลงในใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย " และรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน
 - 3.10.1 นักเรียนคิดว่าใครเป็นบุคคลที่มีระเบียบวินัยในสังคมมากที่สุดในห้องของนักเรียน
 - 3.10.2 พฤติกรรมใดบ้างที่แสดงว่าตนเองมีระเบียบวินัยในสังคม
 - 3.10.3 เพราะเหตุใดประชาชนจึงต้องเคารพกฎหมายของบ้านเมือง
- 3.11 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีระเบียบวินัยในสังคม รวมถึงวิธีการปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยในสังคม
- 3.12 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม
- 3.13 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

- 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม
- 4.2 ใบงานที่ 1 " แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การมีระเบียบวินัยในสังคม"
- 4.3 ใบงานที่ 2 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "
- 4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม การมีวินัยในสังคม เรื่อง ขาดิเจริญด้วยวินัย
- 4.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย กิจกรรม การมีวินัยในสังคม ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษา เพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความมีวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนของบุคคล ซึ่งกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม ควบคุม พฤติกรรมของตนเอง รู้ว่าสิ่งใดดีควรทำและสิ่งใดไม่ดีควรหลีกเลี่ยง สามารถคิด ตัดสินใจ และเลือกกระทำ ในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม และไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น

2. จุดประสงค์

2.1 บอกความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการมีระเบียบวินัยในสังคมได้

2.2 บอกและรวบรวมวิธีปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยในสังคมได้

3. สาระการเรียนรู้

การมีวินัยในสังคม คือ การที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน ยึดมั่นใน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม เคารพเชื่อฟังกฎหมาย ข้อบังคับของสังคม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ ละเว้นการใช้อิทธิทธิ รับบริการและให้บริการตามลำดับก่อนหลัง สนับสนุนและส่งเสริมประชาชน เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีมารยาทในการใช้ถนน การขับขี่ยานพาหนะโดยปฏิบัติตามกฎจราจร แจ้งต่อ เจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นการกระทำที่ผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.2.1 ครูให้นักเรียนอ่านข้อความบนแผ่นป้ายแขวนบนกระดาน

ข้อความ “ ทำอะไรตามใจสีไทยแท้ ต้องคอยแก้ด้วยวินัยให้เหมาะสม
เป็นระเบียบงามตาน่านิยม ใครชมว่าไทยวินัยดี”

4.2.2 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อข้อความที่ได้อ่านไป

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ให้นักเรียนอ่านพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บนกระดาน

ข้อความ “ บ้านเมืองจะมีความเรียบร้อย ความมั่นคง ก็ต่อเมื่อประชาชนสามารถที่จะปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้าน ตามกฎหมาย ช่วยบ้านเมืองให้มีระเบียบเรียบร้อยและ เจริญ ถ้าบ้านเมืองมีความเจริญ มีความมั่นคง มีความเป็นระเบียบ มีชื่อมีแป ก็จะทำให้บุคคลอยู่ได้ ”

4.3.2 ครูสนทนาแลกเปลี่ยนกับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

4.3.2.1 พระบรมราชาบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ความรู้แก่นักเรียน เรื่องอะไรบ้าง

4.3.2.2 การกระทำอะไรบ้างที่แสดงถึงการปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้านเมืองและกฎหมาย

4.3.2.3 ถ้านักเรียนปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้านเมืองและกฎหมายจะมีผลดีอย่างไรและถ้าไม่ปฏิบัติจะมีผลเสียอย่างไรบ้าง

4.3.3 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม การมีวินัยในสังคม เรื่อง ชาติเจริญด้วยวินัย ให้นักเรียน

4.3.4 ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 “ แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การมีระเบียบวินัยในสังคม”

4.3.5 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

4.3.6 ครูให้ประธานกลุ่มนำอภิปรายและเลขานุการกลุ่มจดบันทึกในประเด็นต่อไปนี้ลงในใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ” และรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

4.3.6.1 นักเรียนคิดว่าใครเป็นบุคคลที่มีระเบียบวินัยในสังคมมากที่สุดในห้องของนักเรียน

4.3.6.2 พฤติกรรมใดบ้างที่แสดงว่าตนเองมีระเบียบวินัยในสังคม

4.3.6.3 เพราะเหตุใดประชาชนจึงต้องเคารพกฎหมายของบ้านเมือง

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีระเบียบวินัยในสังคม รวมถึงวิธีการปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยในสังคม

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

5.2 ตรวจผลจากการทำแบบทดสอบความรู้ในใบงานที่ 1

5.3 ตรวจผลงานของนักเรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่ม

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

7.2 ใบงานที่ 1 “แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การมีระเบียบวินัยในสังคม”

7.3 ใบงานที่ 2 “มติดีที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม การมีวินัยในสังคม เรื่อง ซาติเจริญด้วยวินัย

7.5 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีวินัย โดยใช้กิจกรรม การมีวินัยในสังคม ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

2. นักเรียนอ่านข้อความบนแผ่นป้ายแขวนบนกระดาน

ข้อความ “ ทำอะไรตามใจสี่ไทยแท้ ต้องคอยแก้ตัววินัยให้เหมาะสม
เป็นระเบียบงามตาน่านิยม ใครชมว่าไทยวินัยดี”

3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อข้อความที่ได้อ่านไป

4. ให้นักเรียนอ่านพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บณกระดาน

ข้อความ “ บ้านเมืองจะมีความเรียบร้อย ความมั่นคง ก็ต่อเมื่อประชาชนสามารถที่จะปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้าน ตามกฎหมาย ช่วยบ้านเมืองให้มีระเบียบเรียบร้อยและเจริญ ถ้าบ้านเมืองมีความเจริญ มีความมั่นคง มีความเป็นระเบียบ มีชื่อมีแป ก็จะทำให้บุคคลอยู่ได้.”

5. นักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนกับครูในประเด็นต่อไปนี้

5.1 พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ความรู้นักเรียน เรื่องอะไรบ้าง

5.2 การกระทำอะไรบ้างที่แสดงถึงการปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้านเมืองและกฎหมาย

5.3 ถ้านักเรียนปฏิบัติตนถูกต้องตามระเบียบของบ้านเมืองและกฎหมายจะมีผลดีอย่างไรและถ้าไม่ปฏิบัติจะมีผลเสียอย่างไรบ้าง

6. นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม การมีวินัยในสังคม เรื่อง ขาดจริยด้วยวินัย

7. นักเรียนทำใบงานที่ 1 “ แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การมีระเบียบวินัยในสังคม”

8. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

9. ให้ประธานกลุ่มนำอภิปรายและเลขานุการกลุ่มจดบันทึกในประเด็นต่างๆ ตามใบงานที่ 2 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ” และรายงานผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

10. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีระเบียบวินัยในสังคม รวมถึงวิธีการปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยในสังคม

11. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

12. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีวินัย

กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ – สกุล _____

ชั้น _____

เลขที่ _____

ใบงานที่ 1

“แบบทดสอบความรู้ เรื่อง การมีระเบียบวินัยในสังคม”

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ในช่องว่างที่กำหนดให้

1. การมีระเบียบวินัยในสังคม หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. การรู้จักหน้าที่และสิทธิของตนเอง สะท้อนการใช้สิทธิ มีผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. เพราะเหตุใด นักเรียนควรต้องข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือสะพานลอย

.....

.....

.....

.....

.....

4. การที่นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน จะทำให้เกิดผลดีอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีวินัย

กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานที่ 2

“ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม และ เลือกประธาน เลขานุการ และเขียนชื่อสมาชิกลงในใบงาน

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.		ประธาน
2.		เลขานุการ
3.		สมาชิก
4.		สมาชิก
5.		สมาชิก
6.		สมาชิก

คำชี้แจง ให้สมาชิกในกลุ่มวิเคราะห์ อภิปรายและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าใครเป็นบุคคลที่มีระเบียบวินัยในสังคมมากที่สุดในห้องของนักเรียน พร้อมเหตุผลประกอบ

2. พฤติกรรมใดบ้างที่แสดงว่าตนเองมีระเบียบวินัยในสังคม

3. เพราะเหตุใดประชาชนจึงต้องเคารพกฎหมายของบ้านเมือง

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีวินัย

กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบความรู้

เรื่อง “ชาติเจริญด้วยวินัย”

คนไทยเรานี้มีความดีอยู่มาก ขยันขันแข็ง ยึดแน่นแจ่มใส ใจกว้าง แต่เสียอยู่อย่างหนึ่ง คือ ขาดระเบียบวินัย ชอบทำตามใจตัวเอง จนมีคำพังเพยว่า “ทำอะไรตามใจคือไทยแท้” นี่แหละที่ทำให้ประเทศของเราแย่อยู่เวลานี้

เวลานี้มีคนเป็นจำนวนมากที่มีได้เอาใจใส่ต่อความเป็นระเบียบของบ้านเมือง ไม่เคารพกฎหมาย ทั้งของไม่เลือกที่ สับบุหรืบนรถโดยสาร ขับรถไม่เลือกไฟเขียวไฟแดง แชนรถไม่เลือกที่ รถไม่ดีก็นำไปขับในถนน บางคนไม่มีใบขับขี่ยังฝืนขับ นารถบรรทุกวิ่งรับผู้โดยสาร แย่งกันรับบริการไม่รอคิว ภารโรงเปิดน้ำเปิดไฟทิ้งไว้ เหล่านี้เป็นการกระทำที่ขาดระเบียบวินัย

ผลของความไม่มีระเบียบวินัยนั้นใหญ่หลวงนัก มันมีค่าเท่าชีวิต เท่าทรัพย์สินทองโด ๆ ที่หายวูบไป เช่น ขับรถฝ่าไฟแดง แชนรถในที่คับขัน ขับรถขณะเมาสุรา ทำให้เกิดชนกัน มีคนตายคนเจ็บ ผู้เกี่ยวข้องกับผู้ตายไร้ที่พึ่ง ขาดกำลังในครอบครัว เป็นภาระแก่เจ้าหน้าที่ในการคุมสอบสวนผู้กระทำผิด เป็นภาระแก่ศาลในการพิจารณาคดีซึ่งกินเวลาเป็นปี ทำให้มีคนพิการ ขาดกำลังของชาติและเป็นภาระแก่สังคมที่จะต้องเลี้ยงดูคนเหล่านี้ เหตุมันนิดเดียวแต่ผลมันกว้างใหญ่ไพศาลเหลือเกิน เราไม่มีวินัยในเรื่องชาตินิยม ชอบใช้สินค้าต่างประเทศ ทำให้เราขาดดุลการค้าปีละหลายหมื่นล้านบาท ประชาชนทั้งสี่ของไม่เลือกที่อย่างที่เราเห็น ๆ อยู่เวลานี้ ทำให้บ้านเมืองของเราไม่เป็นระเบียบ สกปรก แม่น้ำลำคลองตื้นเขิน น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ยิ่งกว่านั้นเรายังต้องเสียเงินงบประมาณของประเทศในการจ้างคนมาทำความสะอาดอีกปีละนับร้อยล้านบาท เราต้องเสียกำลังคนในการแก้ปัญหาเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าเราทุบเทเงินทองและแรงงานเพื่อการแก้ปัญหา แทนที่จะได้นำเงินเหล่านั้นมาพัฒนาสร้างสรรค์บ้านเมือง

ที่ประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ใกล้ ๆ เรายี้ ประชาชนของเขาเคารพกฎหมายดีมาก เขาตัดต้นไม้แต่กิ่งของมันเขาก็ไม่ตัด ไม่ขับรถฝ่าไฟแดงแม้ถนนจะว่างเพียงใดเขาก็จะหยุดรอไม่ขับรถผ่าน เวลาขึ้นรถเมล์หรือแม้แต่จะขึ้นรถแท็กซี่ซึ่งเขาจะเรียงแถวกันขึ้นอย่างเป็นระเบียบ คนไหนที่ทำผิดระเบียบประชาชนเขาจะต่อว่ากันเอง ถ้าตำรวจเห็นคนทั้งสี่ของลงบนถนนเขาก็จะจับปรับทันที และคนที่ทำอะไรไม่มีระเบียบวินัยนั้นจะไม่ได้รับการ ผู้เขียนเคยไปลัดคิวจะขึ้นรถแท็กซี่ที่สนามบินในสิงคโปร์ ผลก็คือถูกไล่ให้ไปยืนต่อหางแถว เสียเวลาด้วยและอายเขาด้วย ประชาชนเขาไม่ทั้งสี่ของลงบนพื้นถนนหรือในคูคลอง ไม่ว่าจะเป็นของใหญ่หรือของเล็ก บ้านเมืองของสองประเทศนี้สวยงามมาก ถนนไม่ขึ้นเขี้ยวข้อมเหมือนยกเอาป่าไปตั้งไว้ในเมือง

ที่ประเทศเกาหลีและญี่ปุ่น ประชาชนของสองประเทศนี้ฝังใจอยู่อย่างหนึ่ง คือ ชาตินิยม เขาถือเป็นวินัยอย่างเคร่งครัดและเอาจริงเอจัง ผู้เขียนเคยให้บุหรืต่างประเทศ ซึ่งซื้อบนเครื่องบินแก่ชาวเกาหลี

เขามองว่าผิดกฎหมายรับไม่ได้และอธิบายต่อไปว่า ชาวเกาหลีต้องใช้ของเกาหลี เกิดและตายในเกาหลี ยิ่งชาวญี่ปุ่นแล้วเขาหายใจเข้าออกเป็นญี่ปุ่นเลยทีเดียว เขาจะต้องทำทุกอย่างเพื่อความเจริญของประเทศ ญี่ปุ่น เคยมีผู้เล่าว่า มีชาวญี่ปุ่นคนหนึ่งซื้อจักรยานต่างประเทศมาใช้ ถูกประชาชนทำร้ายถึงตาย เท็จจริง ผู้เขียนไม่ยืนยันเพราะเป็นเรื่องเล่า แต่ก็ใช่อุทธาหรณ์แสดงให้เห็นถึงความรักชาติของชาวญี่ปุ่นอย่างจะหาที่ไหนเหมือนได้ยาก เขารับประทานอาหารจะไม่ให้เหลือติดขามแสดงถึงวินัยในด้านประหยัด ผู้เขียนเคยให้เงินทอนแก่คนขับรถแท็กซี่ชาวญี่ปุ่นที่สนามบินโตเกียว แต่เขาไม่รับ ไม่รับจริง ๆ เมื่อคะแนนคะแนนมากเข้าเขาก็บอกให้เอาไปใส่ตู้บริจาค ในด้านความพร้อมเพรียงเขาก็เป็นหนึ่งใน สมมติว่าเขาต้องการเงินสักก้อนหนึ่งเพื่อการกุศล เขาจะพากันอดอาหารเพียงคนละไม่กี่มื้อ เขาก็จะได้เงินเป็นล้าน ๆ เยน ท่านจะดำจะว่าชาวญี่ปุ่นอย่างไรก็ตามที่ เขาจะไม่โกรธเท่าว่าเขาไม่ใช่คนญี่ปุ่น ซึ่งถ้าพูดอย่างนั้นหมายความว่าเขาไม่รักชาติ

ที่ประเทศตะวันตกซึ่งเจริญแล้วทั้งหลาย เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และประเทศในยุโรปนั้น ความมีระเบียบเขาสูงมาก ไม่ว่าท่านไปที่ไหนจะเห็นคนเข้าแถวหลับตาปรับ ๆ เดินกันทีละก้าว รับประทานอาหารตามร้านก๊ี้ดี ขึ้นรถลงเรือก็ดีหรือเข้ารับบริการตามสถานี่ต่าง ๆ ก๊ี้ดี ถ้ามีคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปแล้วเขาจะต้องเข้าแถว ใครมาก่อนได้ก่อน ไม่มีการยื้อแย่งกัน เขารักทรัพย์สินส่วนรวมเหมือนของเขาเอง ไม่ตัดไม้ทำลายป่า ไม่ยิงสัตว์ป่าโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ทำผิดกฎหมาย ไม่หลบภาษี แม้แต่เซ็นต์สองเซ็นต์ เขามีวินัยแม้กระทั่งการโกรธ โดยเฉพาะที่ประเทศอังกฤษ คือเขาโกรธแต่ในใจ เขาไม่แสดงออก สุภาพบุรุษลูกให้สุภาพสตรีนั่ง พุดแต่พอไต่ยืน ส่วนชาวเยอรมันนั้นเขามีวินัยในเรื่องการกินแต่พออ้อมอันเป็นหลักโภชนาการมีมาตรฐาน วินัยอย่างอื่นของเขายังมีอยู่มาก

วินัยนั้นพระพุทธองค์ทรงสรรเสริญว่าเป็นมงคลอันประเสริฐ ผู้ใดประพฤติผู้นั้นเจริญ ชาติใดมีวินัย ชาตินั้นก็เจริญ ดังในต่างประเทศผู้เขียนยกมาให้เป็นตัวอย่งนั้น ประเทศเขาจึงเจริญ ประชาชนเขาสบายทำงานแต่น้อยก็พอกิน มีเวลาพักผ่อนเวลาศึกษาเล่าเรียนมาก ธรรมชาติของเขาก็สวยงาม ดันน้ำลำธารดี สัตว์ป่าก็มาก แมลงไม่ค่อยมี ยาฆ่าแมลงแทบจะไม่จำเป็น เป็นสิ่งที่เราจะต้องปลูกฝังให้มีในชาติของเราให้มาก เพราะเวลานี้วินัยของคนไทยกำลังหย่อนยานลดน้อยถอยลงไปทุกที ถ้ามองถอยหลังจะเห็นว่าบรรพบุรุษของไทยเรานั้น ไม่ใช่คนไร้วินัย อย่างพันทาสึงห์เป็นต้น ถึงกับยอมเสียชีวิตเพื่อรักษาไว้ซึ่งระเบียบวินัย พระเจ้าตากทรงตีเมืองจันทร์สำเร็จก๊ี้ดี ไม่ใช่เพราะความกล้าหาญแต่อย่างเดียวแต่เพราะไพร่พลมีระเบียบวินัยด้วย สมัยหนึ่งเมื่อไม่นานมานี้ เราเคยมีกระทรวงวัฒนธรรม มีการฟื้นฟูระเบียบวินัยของชาติ มีการลูกให้เด็ก คนแก่ และสตรีนั่งบนรถโดยสาร แต่เวลานี้ดูน้อยลงไปมาก

วินัยที่ชาติต้องการเวลานี้มีมากมาย แต่ที่ผู้เขียนคิดว่าน่าจะสั่งวรให้มากก๊ี้ดี การเคารพต่อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และประเพณีอันดีงาม ถือเอาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งตลอดจนไม่ทำในสิ่งซึ่งไม่ควรทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก๊ี้ดี ไม่ทิ้งสิ่งของลงบนถนน ไม่ขับรถผิดกฎจราจร ไม่ยื้อแย่งกันขึ้นรถลงเรือหรือเข้ารับบริการตามสถานี่ต่าง ๆ ไม่ใช่สินค้านี่ต่างประเทศ มีความเอื้อเฟื้อช่วยกันลูกให้คนแก่ สตรี และเด็กนั่งบนรถโดยสาร อันเป็นการสอนให้เยาวชนของเรามีความเมตตา กรุณาไปในตัว

ท่าอะไรตามใจสี่ไทยแย้ ต้องคอยแก้ด้วยวินัยให้เหมาะสม เป็นระเบียบงามตาน่านิยม ใครเห็นชมว่าไทยวินัยดี

แบบฝึกหัด เรื่อง ความมีวินัย

กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. การที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน เคารพเชื่อฟังกฎหมาย ข้อบังคับของสังคม รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ ละเว้นการใช้อิทธิสิทธิ์ สนับสนุนและส่งเสริมประชาชน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย มีมารยาทในการใช้ถนน การขับขี่ยานพาหนะโดยปฏิบัติตามกฎจราจร แจ้งต่อเจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นการกระทำที่ผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย มีความหมายตรงกับข้อใดต่อไปนี้
 - ก. การมีระเบียบวินัยในการศึกษาเล่าเรียน
 - ข. การมีระเบียบวินัยในครอบครัว
 - ค. การมีระเบียบวินัยในที่อยู่อาศัย
 - ง. การมีระเบียบวินัยในสังคม
2. อดิเรกเป็นพ่อค้าขายเสื้อผ้าในตลาดนัด เห็นชายคนหนึ่งกำลังใช้ใบมีดกรีดกระเป๋่า แล้วหยิบเงินในกระเป๋่าของผู้หญิงคนหนึ่งที่กำลังยืนเลือกซื้อของอยู่ ถ้านักเรียนเป็นอดิเรก นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกพ่อค้าแถวนั้นให้ช่วยกันจับผู้ร้ายส่งตำรวจ
 - ข. รีบแจ้งให้ตำรวจทราบ
 - ค. บอกให้ผู้หญิงคนนั้นรู้ตัว
 - ง. เฉยๆ เพราะเกรงว่าตนอาจจะได้รับอันตรายจากชายคนนั้น
3. พฤติกรรมของบุคคลใดต่อไปนี้ จัดว่าเป็นคนมีระเบียบวินัย
 - ก. สาวตรีกระตือรือร้นที่จะไปโรงเรียน
 - ข. ภาสิตทิ้งขยะมูลฝอยลงในที่ที่จัดไว้ให้
 - ค. กนกวรรณเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน
 - ง. วิวัฒน์ให้ความช่วยเหลือคนตาบอดเดินข้ามถนน
4. ชัยชาญเห็นนักเรียนรุ่นน้องคนหนึ่งเดินดื่มน้ำในแก้วกระดาษ แล้วทิ้งแก้วกระดาษลงบนสนามหญ้า ถ้านักเรียนเป็นชัยชาญ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เฉยๆ เพราะบางทีตนเองก็เผลอทำเหมือนกัน
 - ข. ตำหนินักเรียนคนนั้นว่าทำไมไม่ไปทิ้งที่ถังขยะ
 - ค. หยิบไปทิ้ง เพื่อความสวยงามของบริเวณโรงเรียน
 - ง. สั่งนักเรียนคนนั้นให้เก็บแก้วกระดาษไปทิ้งที่ถังขยะ
5. เมื่อนักเรียนเห็นว่าน้องเขาของเล่นออกมาเล่น แล้วทิ้งของเล่นไว้เต็มพื้นห้อง นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เรียกคนรับใช้มาเก็บให้เรียบร้อย
 - ข. รีบเก็บให้เรียบร้อย เพราะกลัวคุณแม่ดุ
 - ค. บอกให้น้องเก็บ เพราะไม่ต้องการให้คุณแม่อารมณ์เสีย
 - ง. ชวนน้องเก็บให้เรียบร้อย เพื่อให้น้องเห็นตัวอย่างที่ถูกต้อง

6. เมื่อนักเรียนเข้าไปในห้องน้ำโรงเรียน พบเพื่อนคนหนึ่งกำลังเขียนข้อความต่าง ๆ บนฝาผนังห้องน้ำ นักเรียนจะอย่างไร
- แนะนำให้เพื่อนเขียนในกระดาน หรือสมุดของตนเอง
 - บอกให้อาจารย์ทราบเพื่อให้อาจารย์ว่ากล่าวตักเตือน หรือลงโทษเพื่อน
 - บอกให้เพื่อนลบข้อความนั้นออก เพราะเราทุกคนต้องช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน
 - บอกให้เพื่อนทราบว่า เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะทำให้โรงเรียนสกปรกไม่น่าดู
7. ขณะที่นักเรียนเดินผ่านประตูโรงเรียนออกมาเห็นรถโดยสารคันที่นักเรียนจะนั่งกลับบ้าน กำลังจะมาถึงป้ายตรงข้าม ถ้านักเรียนจะเดินไปข้ามถนนตรงทางม้าลาย ก็จะไม่ทันรถคันนี้และต้องเสียเวลาคอยคันใหม่อีกนาน นักเรียนจะอย่างไร
- เดินไปข้ามทางม้าลาย เพราะต้องการเป็นตัวอย่างที่ดีให้น้องๆ และเพื่อนๆ
 - เดินไปข้ามทางม้าลาย เพราะเป็นการทำตามระเบียบกฎการจราจร
 - เดินไปข้ามทางม้าลาย เพราะกลัวถูกตำรวจจราจรจับ หรือปรับ
 - เดินไปข้ามทางม้าลาย เพราะไม่ต้องการให้เกิดอุบัติเหตุ
8. พฤติกรรมใดต่อไปนี้จะจัดว่าเป็นการแสดงการมีระเบียบวินัยต่อสังคม
- เด็ดดอกไม้ในสถานที่ไปเที่ยว
 - ปฏิบัติตามข้อตกลงในการเรียนวิชาต่างๆ
 - เมื่อเจอคนทำผิดกฎหมาย จะโทรศัพท์แจ้งตำรวจทันที
 - ตื่นนอนแล้วจัดเก็บที่นอนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
9. พงษ์ศักดิ์เป็นนักเรียนคนหนึ่งที่มาโรงเรียนแต่เช้าก่อนเคารพธงชาติเสมอ นักเรียนคิดว่าที่พงษ์ศักดิ์ทำเช่นนี้เพราะอะไร
- ต้องการปฏิบัติตนให้ตรงต่อเวลา และมีระเบียบวินัย
 - ต้องการใช้เวลาลอกการบ้าน หรือเล่นกับเพื่อน
 - เพราะต้องตื่นแต่เช้าช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานเป็นประจำทุกวัน
 - เพื่อรักษากฎระเบียบของโรงเรียน จึงต้องมาโรงเรียนแต่เช้า
10. โกวิทนอนตื่นสายจึงไม่ได้รับประทานอาหารเช้า เมื่อมาถึงโรงเรียนก็ถึงเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติพอดี และบังเอิญในชั่วโมงก่อนพักเที่ยง อาจารย์ให้นักเรียนหยุดพักเที่ยงเข้าไปจากเวลาที่กำหนดประมาณ 5 นาที โกวิทหิวมากเมื่อเดินไปถึงโรงอาหารปรากฏว่า มีแถวรอซื้ออาหารกันยาวมาก บังเอิญโกวิทเห็นเพื่อนรักและสนิทอยู่ต้นแถว ถ้านักเรียนเป็นโกวิทนักเรียนจะอย่างไร
- เดินไปบอกเพื่อนให้ซื้ออาหารให้
 - เดินไปต่อท้ายแถว เพราะคิดว่าคนอื่นเขาก็หิวเหมือนกัน
 - เดินไปต่อท้ายแถว เพราะไม่ต้องการให้เพื่อนๆ เห็นตัวอย่างที่ไม่ดี
 - เดินไปต่อท้ายแถว เพราะคิดว่าต้องอดทน เพื่อรักษาระเบียบวินัย

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความมีวินัย
กิจกรรม การมีวินัยในสังคม

1. ง	6. ค
2. ก	7. ข
3. ข	8. ค
4. ค	9. ก
5. ง	10. ง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 14

ชื่อเรื่อง ความรับผิดชอบ

ชื่อกิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรับทราบหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลในครอบครัวได้
2. เพื่อให้นักเรียนรู้ปัญหาเกิดจากความไม่รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของบุคคลในครอบครัวได้
3. เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนได้

แนวคิด

การรับผิดชอบต่อสังคมเป็นลักษณะที่สำคัญของมนุษย์ช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งด้านการเรียน การปฏิบัติงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม หากบุคคลใดขาดการรับผิดชอบต่อสังคมจะส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคม ขาดความสงบและเกิดผลเสียมากมาย

เทคนิค บทบาทสมมติ

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม
 - 4.2 ใบงาน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม
 - 4.3 ใบความรู้ประกอบ กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม
 - 4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรมการรับผิดชอบต่อสังคม

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม
- 3.3 ครูขออาสาสมัครจากนักเรียน เพื่อให้แสดงบทบาทสมมติเป็นบุคคลดังต่อไปนี้ พ่อ แม่ ลูกชาย คนโต ลูกสาวคนเล็ก เพื่อน 3 คน และ ตำรวจ
- 3.4 ครูชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทแต่ละคน
- 3.5 ครูให้นักเรียนที่จะแสดงบทบาทแต่ละคน เตรียมการแสดงบทบาท คำพูดอื่นๆ ให้ตัวเองให้สมบูรณ์ ตามลักษณะและหัวข้อเรื่องที่ให้แนวทางไว้ และให้เวลาในการแสดง 10 - 15 นาที
- 3.6 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
- 3.7 ครูให้นักเรียนประชุมระดมสมอง ตั้งชื่อเรื่อง วิเคราะห์ปัญหา และ ช่วยกันสรุปหาแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้น
- 3.8 ให้นักเรียนทำใบงาน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม
- 3.9 ครูให้นักเรียนเขียนผลงานของแต่ละกลุ่มบนกระดานในหัวข้อ
 - 3.9.1 ชื่อเรื่อง
 - 3.9.2 สาเหตุของปัญหา
 - 3.9.3 แนวทางการแก้ปัญหา
- 3.10 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

3.11 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบที่แต่ละคน มีต่อครอบครัว และสังคม ซึ่งส่งผลต่อการดำรงชีวิตให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตามแนวทางในใบความรู้ การรับผิดชอบต่อสังคม

3.12 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

3.13 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

4.2 ใบงาน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สารสำคัญ

การรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความถูกต้องและสมควรเป็นไปตามกฎระเบียบ จารีต ประเพณีอันดีงามและกฎหมายของสังคม

2. จุดประสงค์

- 2.1 เพื่อให้นักเรียนรับทราบหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลในครอบครัวได้
- 2.2 เพื่อให้นักเรียนรู้ปัญหาเกิดจากความไม่รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของบุคคลในครอบครัวได้
- 2.3 เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนได้

3. สารการเรียนรู้

การรับผิดชอบต่อสังคมเป็นลักษณะที่สำคัญของมนุษย์ช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งด้านการเรียน การปฏิบัติงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม หากบุคคลใดขาดการรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ขาดความสงบและเกิดผลเสียมากมาย

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูขออาสาสมัครจากนักเรียน เพื่อให้เห็นบทบาทสมมติเป็นบุคคลดังต่อไปนี้ พ่อ แม่ ลูกชายคนโต ลูกสาวคนเล็ก เพื่อน 3 คน และ ตำรวจ

- 4.2.2 ครูชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทแต่ละคน ดังนี้

“ ลูกสาวอยู่บ้าน ทำงาน (กวาดบ้าน) แม่กำลังออกไปนอกบ้าน (เล่นไฟ) พ่อแม่ไป ลูกสาวก็ออกไป เทียวบ้าง ทั้งบ้านไว้ สักครูพ่อกลับมาพร้อมทั้งขวดเหล้า เมามาและมานั่งดื่มเหล้าต่อ พ่อแม่กลับมาก็ดำ พ่อว่าไม่ทำงาน เอาแต่ดื่มเหล้า พ่อก็ดำแม่ว่าเล่นไฟ ขณะนั้นลูกชายก็พาเพื่อน 3 คน กลับมาจากการเที่ยว แล้วเล่นกีตาร์ ฟังวิทยุ ร้องเพลง เสียงดัง แล้วขอเงินแม่ไปเที่ยวต่อข้างนอก พ่อแม่แสดงความอ่อนใจ พ่อก็ดำแม่ แม่ก็ดำพ่อ โทะกันไปโทะกันมา ทะเลาะกันรุนแรงขึ้น แม่เลยเรียกตำรวจจับพ่อ ”

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนที่จะแสดงบทบาทแต่ละคน เตรียมการแสดงบทบาท คำพูดอื่นๆ ให้ แต่งเองให้สมบูรณ์ ตามลักษณะและหัวข้อเรื่องที่ให้แนวทางไว้ และใช้เวลาในการแสดง 10 - 15 นาที

4.3.2 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

4.3.3 ครูให้นักเรียนประชุมระดมสมอง ตั้งชื่อเรื่อง วิเคราะห์ปัญหา และ ช่วยกันสรุปหาแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้น

4.3.4 ให้นักเรียนทำใบงาน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูให้นักเรียนเขียนผลงานของแต่ละกลุ่มบนกระดานในหัวข้อ

1. ชื่อเรื่อง
2. สาเหตุของปัญหา
3. แนวทางการแก้ปัญหา

4.4.2 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

4.4.3 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อแต่ละคน มีต่อครอบครัว และสังคม ซึ่งส่งผลต่อการดำรงชีวิตให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตามแนวทางในใบความรู้

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการแสดงบทบาทของสมาชิกแต่ละคนตามสถานการณ์ที่กำหนดให้

5.2 สังเกตจากผลงานของแต่ละกลุ่มสมาชิก ในการตั้งชื่อเรื่องและรายละเอียดของการแก้ไขปัญหา

5.3 สังเกตจากการสรุปถึงความสำคัญของสมาชิกเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อบุคคลที่มีต่อสังคม

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

7.2 ใบงาน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

7.3 ใบความรู้ประกอบ กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

7.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม
2. ให้นักเรียน จำนวน 8 คน ออกมาแสดงบทบาทสมมติ
3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
4. นักเรียนระดมสมองประชุมกลุ่ม ทำใบงาน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเขียนผลงานของแต่ละกลุ่มบนกระดาน ในหัวข้อต่อไปนี้

ชื่อเรื่อง สาเหตุของปัญหา และ แนวทางการแก้ปัญหา

6. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม
7. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปให้เห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบที่แต่ละคน มีต่อ

ครอบครัว และสังคม ซึ่งส่งผลต่อการดำรงชีวิตให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตามแนวทางใน

ใบความรู้ การรับผิดชอบต่อสังคม

8. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม
9. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความรับผิดชอบ

กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม และ เลือกประธาน เลขานุการ และเขียนชื่อสมาชิกลงในใบงาน

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.		ประธาน
2.		เลขานุการ
3.		สมาชิก
4.		สมาชิก
5.		สมาชิก
6.		สมาชิก

คำชี้แจง ให้แต่ละกลุ่มดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาตามบทบาทสมมติจากเรื่องที่น่าเสนอดังต่อไปนี้

1. ให้ตั้งชื่อเรื่องบทบาทสมมติเรื่องนี้

ชื่อเรื่อง

เหตุผลประกอบ 1.

2.

3.

2. วิเคราะห์สาเหตุปัญหา

2.1

2.2

2.3

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาในการรับผิดชอบต่อร่วมกันในสังคม

3.1

3.2

3.3

4. การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

4.1

4.2

4.3

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความรับผิดชอบ

กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบความรู้
การรับผิดชอบต่อสังคม

การรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความถูกต้องและสมควรเป็นไปตามกฎระเบียบ จารีต ประเพณีอันดีงาม และกฎหมายของสังคม

ความสำคัญ

การรับผิดชอบต่อสังคมเป็นลักษณะที่สำคัญของมนุษย์ช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งด้านการเรียน การปฏิบัติงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม หากบุคคลใดขาดการรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ขาดความสงบและเกิดผลเสียมากมาย

ลักษณะความรับผิดชอบต่อสังคม มีหลายรูปแบบ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
2. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
3. ความรับผิดชอบต่อสังคม
4. ความรับผิดชอบต่อสังคมโดยส่วนรวม

ดังนั้นในการดำรงชีวิตของบุคคลจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น จึงจะสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างราบรื่น และสงบสุข

ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

1. ตรงต่อเวลา
2. พยายามทำงานให้เสร็จ
3. ติดตามผลงานอยู่เสมอ
4. ยอมรับความผิดพลาด/ผลจากการพิจารณา
5. รักษาชื่อเสียง/เกียรติศักดิ์ศรี
6. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
7. ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น
8. มีความซื่อสัตย์

9. รักษาคำพูด
10. ตั้งใจทำงาน
11. มีระเบียบวินัย
12. รู้จักวางแผนงาน
13. เต็มใจทำงาน
14. ขยันขันแข็ง
15. เชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง
16. ปฏิบัติตามหน้าที่โดยเคร่งครัด
17. รู้จักหน้าที่และทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
18. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับปัญหา
19. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม
20. ยึดมั่นในกฎเกณฑ์

ที่มา : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2544). คู่มือพัฒนาคุณลักษณะทางอารมณ์ ศีลธรรม และ จริยธรรม ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า127-128.

แบบฝึกหัด เรื่อง ความรับผิดชอบ กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. กรณีการเดินทางไปตามถนนพบเศษแก้วแตกอยู่บนพื้นถนนจึงเก็บเศษแก้วแตกนั้นไปทิ้งถึงขยะ
นักเรียนคิดว่ากรณีการทำเช่นนั้นเพราะอะไร
 - ก. คิดว่าสักวันหนึ่งตนเองอาจจะเดินไปเหยียบได้
 - ข. เพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ใช้รถใช้ถนนทุกคน
 - ค. ต้องการให้ผู้ที่พบเห็นการกระทำของตนนี้เกษมเซยตน
 - ง. ไม่ต้องการให้คนอื่นได้รับอันตรายจากเศษแก้วแตกนั้น
2. ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะมีลักษณะอย่างไร
 - ก. รักษาชื่อเสียง
 - ข. ยึดมั่นในกฎเกณฑ์
 - ค. ยอมรับความผิดพลาด
 - ง. เห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม
3. ขณะที่สมชาตินั่งอยู่บนรถยนต์ เห็นนาฬิกาเพื่อนนักเรียนห้องเดียวกัน ถือของเต็มมือเดินขึ้นรถ
สมชาติจึงลุกขึ้นยื่นให้นาฬิกา นักเรียนคิดว่าสมชาติทำเช่นนั้นเพราะอะไร
 - ก. สมชาติต้องการแสดงความเป็นสุภาพบุรุษ
 - ข. สมชาติสงสารนาฬิกาเพราะเห็นถือนิ้วของมาเต็มมือ
 - ค. สมชาติถือว่าการให้ความเอื้อเฟื้อแก่บุคคลอื่นเป็นหน้าที่ของตน
 - ง. สมชาติเห็นว่านาฬิกาเป็นเพื่อนห้องเดียวกันจึงลุกขึ้นยื่นให้นาฬิกา
4. บุคคลในข้อใดแสดงว่ามีความรับผิดชอบต่อ
 - ก. สุธา นั่งอ่านหนังสือ
 - ข. สมชัย สะสมเงินไว้ซื้อการ์ตูน
 - ค. สมศักดิ์ ไปโรงเรียนเพราะต้องการได้เงินค่าขนม
 - ง. สมศรี มาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อมาลอกการบ้านเพื่อน
5. ทางโรงเรียนประกาศรับสมัครนักเรียนที่เต็มใจทำหน้าที่ให้บริการและความช่วยเหลือนักเรียน
ข้ามถนนตรงทางม้าลาย ในเวลาตอนเช้าและเย็น สุกัญญาทราบข่าวจึงได้ไปสมัครเพื่อทำหน้าที่
ดังกล่าว การที่สุกัญญาทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด
 - ก. ต้องการคำชมเชยจากอาจารย์และเพื่อนๆ
 - ข. ต้องการแสดงออกถึงความสามารถที่ตนเองมี
 - ค. เพื่อยากให้น้องและเพื่อนๆ ข้ามถนนอย่างปลอดภัย
 - ง. การบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงกระทำ

6. ข้อใดแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- ก. สรรพมั่งเจยเมื่อเห็นคนเทขยะลงไปในท่อระบายน้ำ
 - ข. ยศเดินผ่านไปเมื่อเห็นกระเป๋าสตางค์หรือสิ่งของของเพื่อนหรือบุคคลที่ไม่รู้จักมาก่อนหล่น
 - ค. นิภาคิดว่าการไปช่วยเหลืองานของวัดหรือพัฒนาชุมชนหมู่บ้าน เป็นการเสียเวลาของตนเอง
 - ง. สุทินให้ความร่วมมือกับชุมชนในการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น ช่วยปลูกต้นไม้
7. เมื่อมีหัวหน้าคณะมาให้เงินท่านในการซื้อเสียงให้ไปลงคะแนนให้ผู้สมัครคนหนึ่ง ท่านจะทำอย่างไร
- ก. รับเงินไว้และไปลงคะแนนให้ผู้สมัครคนนั้น
 - ข. รับเงินไว้แต่ไปลงคะแนนให้ผู้สมัครคนอื่น
 - ค. ไม่รับเงินและไปเลือกผู้สมัครที่ต้องการ
 - ง. ไม่ไปเลือกตั้งเลย
8. ถ้านักเรียนทราบว่าเพื่อนๆ กำลังวางแผนยกพวกไปตีกับนักเรียนโรงเรียนอื่น นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไปบอกอาจารย์ให้ทราบ เพื่อจะได้ป้องกันและแก้ไขเหตุการณ์ได้ทัน
 - ข. ไปกับเพื่อนๆ เพื่อจะได้ช่วยเหลือกัน
 - ค. ไม่ไปกับเพื่อนเพราะถ้า พ่อ แม่ รู้เรื่องแล้วจะเสียใจ
 - ง. ไม่ไปกับเพื่อนเพราะกลัวถูกไล่ออกจากโรงเรียน
9. เมื่อนักเรียนไปเข้าห้องน้ำของโรงเรียน ปรากฏว่ามีห้องน้ำหนึ่ง มีคนเข้าไปใช้แล้ว ไม่ทำความสะอาดให้เรียบร้อย และบังเอิญห้องน้ำสาธารณะนี้ จะมีแขกมาใช้ในเวลาต่อมา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เฉยๆ แล้วหาห้องน้ำที่สะอาดใช้ เพราะตนเองไม่ใช่คนที่ทำสกปรก
 - ข. รดน้ำให้สะอาด เพราะห้องน้ำของโรงเรียนก็เหมือนห้องน้ำของบ้านตนเอง
 - ค. ไปบอกให้ภารโรงมาทำความสะอาด เพราะเป็นหน้าที่ของภารโรงที่ต้องทำ
 - ง. รีบไปแจ้งให้อาจารย์ทราบว่าการโรงไม่ยอมดูแลทำความสะอาดห้องน้ำ
10. ในการไปเที่ยวและนำอาหารไปรับประทานด้วยตามสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น อาริรัตน์จะเตรียมถุงใบหนึ่งไปด้วยเสมอ สำหรับใส่ขยะและกากอาหารที่เหลือ เพื่อรวบรวมไปทิ้งในถังขยะ เหตุที่อาริรัตน์ทำเช่นนี้เพราะเหตุใด
- ก. ทุกๆคน มีหน้าที่รักษาความสะอาดของบ้านเมือง
 - ข. ต้องการทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้คนอื่นทำตาม
 - ค. ไม่ต้องการให้ใครมาตำหนิภายหลัง
 - ง. ครอบครัวยุของอาริรัตน์อบรมสั่งสอนมา

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความรับผิดชอบ
กิจกรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

1. ข	6. ง
2. ง	7. ค
3. ค	8. ก
4. ก	9. ข
5. ง	10. ก

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 15

ชื่อเรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

ชื่อกิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. บอกเหตุผลหรือผลดีผลเสียในการเลือกแนวทางการแก้ปัญหาที่ตนเลือกได้
2. เลือกแนวทางสำหรับประพฤติปฏิบัติตนให้มีความขยันหมั่นเพียรในงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชนได้

แนวคิด

ความขยันหมั่นเพียร เป็นลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกโดย การทำงานอย่างแข็งขัน ไม่ปล่อยปละละเลย ทำหรือประพฤติเป็นปกติสม่ำเสมอไม่เกียจคร้าน กระตือรือร้นและตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จด้วยความเรียบร้อย มีความมานะอดทนในการปฏิบัติงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคทั้งปวง ใช้เวลาว่างทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และในกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม

เทคนิค กรณีตัวอย่าง

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน
2. คู่มือครู กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน
 - 4.2 ใบงานที่ 1 “ เรื่อง ชื่นจิต ”
 - 4.3 ใบงานที่ 2 “ เรื่อง เมฆ ”
 - 4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร โดยใช้กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร โดยใช้กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน
- 3.3 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนมีความรู้สึกร้อยเปอร์เซ็นต์การทำงานให้แก่ส่วนรวมหรือสังคม เช่น อาสาพับผ้าพันแผลในโรงพยาบาล ช่วยขายดอกไม้รูปเทียนในงานวัด ช่วยบริการน้ำแก่ประชาชนในงานต่างๆ
- 3.4 ให้นักเรียนทุกคนอ่านใบงานที่ 1 “ เรื่อง ชื่นจิต ” และ ตอบคำถามที่กำหนดให้ แล้วครูดำเนินการตามแนวทางดังนี้
 - 3.4.1 จัดจำนวนนักเรียนที่เลือกข้อ 1 และ ข้อ 2 ลงบนกระดานดำ
 - 3.4.2 ให้ตัวแทนของฝ่ายที่เลือกข้อ 1 และข้อ 2 ฝ่ายละ 2 - 3 ให้เหตุผลประกอบการเลือก โดยสลับกันทีละฝ่าย ทีละคน
 - 3.4.3 ให้นักเรียนทุกคนตอบคำถามเดิมอีก 1 ครั้ง หลังจากฟังเหตุผลจบแล้ว
 - 3.4.4 ครูตรวจจำนวนนักเรียนที่ตอบข้อ 1 และ ข้อ 2 แล้วเขียนลงบนกระดานดำให้นักเรียนดูเปรียบเทียบกับจำนวนที่ตอบตอนแรก
- 3.5 ครูแจกใบงานที่ 2 “ เรื่อง เมฆ ” ให้นักเรียนอ่านและทำแบบฝึกหัดตอนที่ 1
- 3.6 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม
- 3.7 ให้ประธานกลุ่มดำเนินการอภิปราย ทำแบบฝึกหัดที่ 2 เป็นงานกลุ่ม โดยให้เลขานุการเป็นคนจดบันทึกแล้วส่งตัวแทนรายงานผลต่อกลุ่มใหญ่

3.8 ให้นักเรียนทุกคนปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เมื่อเสร็จแล้วครูให้ทุกคนรายงานผลการอภิปรายของกลุ่ม ถ้าคำตอบของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันทั้งห้องอีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาคำตอบที่เป็นของสมาชิกทุกคนในห้อง โดยมีแนวคำถามให้นักเรียนอภิปราย ดังนี้

3.8.1 นักเรียนคำนึงถึงอะไรบ้างในการจัดลำดับงานครั้งนี้

3.8.2 นักเรียนคิดว่างานที่นักเรียนจัดให้มีความสำคัญอันดับ 1 นั้น มีความสำคัญต่อใครบ้าง

3.8.3 นักเรียนจะปฏิบัติตามที่นักเรียนจัดอันดับหรือไม่

3.8.4 นักเรียนสามารถให้เหตุผลเพื่อให้เพื่อนๆ คล้อยตามความคิดนักเรียนได้หรือไม่

3.9 ครูแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ถ้าคำตอบของนักเรียนรายบุคคล ตรงกับคำตอบของกลุ่ม แสดงว่า นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชนเหมือนกับกลุ่ม ถ้าคำตอบของนักเรียนรายบุคคล ไม่ตรงกับคำตอบของกลุ่ม แต่เมื่อร่วมอภิปรายแล้วคล้อยตามคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนเป็นคนมีเหตุผลที่ดีคนหนึ่ง ยอมรับเหตุผลของเพื่อนที่ดีกว่าตน

3.10 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปและยกตัวอย่างงานที่นักเรียนสามารถทำแล้วเป็นประโยชน์ต่อสังคมในบ้าน โรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่น

3.11 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

3.12 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

4.2 ใบงานที่ 1 “ เรื่อง ชื่นจิต ”

4.3 ใบงานที่ 2 “ เรื่อง เมฆ ”

4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความมานะพยายามเอาใจใส่ต่องานด้วยความกระตือรือร้น ไม่นิ่งเฉยให้เวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ และมีได้ยอต่ออุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือความต้องการ

2. จุดประสงค์

1. บอกเหตุผลหรือผลดีผลเสียในการเลือกแนวทางการแก้ปัญหาที่ตนเลือกได้
2. เลือกแนวทางสำหรับประพฤติปฏิบัติตนให้มีความขยันหมั่นเพียรในงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชนได้

3. สาระการเรียนรู้

ความขยันหมั่นเพียร เป็นลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกโดย การทำงานอย่างแข็งขัน ไม่ปล่อยปละละเลย ทำหรือประพฤติเป็นปกติสม่ำเสมอไม่เกียจคร้าน กระตือรือร้นและตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จด้วยความเรียบร้อย มีความมานะอดทนในการปฏิบัติงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคทั้งปวง ใช้เวลาว่างทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และในกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.2.1 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนมีความรู้สึกรู้สึอย่างไรต่อการที่ได้ทำงานให้แก่ส่วนรวมหรือสังคม เช่น อาสาพับผ้าพันแผลในโรงพยาบาล ช่วยขายดอกไม้รูปเทียนในงานวัด ช่วยบริการน้ำแก่ประชาชนในงานต่างๆ

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ให้นักเรียนทุกคนอ่านใบงานที่ 1 “ เรื่อง ชื่นจิต ” และ ตอบคำถามที่กำหนดให้ แล้วครูดำเนินการตามแนวทางดังนี้

- 4.3.1.1 จัดจำนวนนักเรียนที่เลือกข้อ 1 และ ข้อ 2 ลงบนกระดานดำ

4.3.1.2 ให้ตัวแทนของฝ่ายที่เลือกข้อ 1 และข้อ 2 ฝ่ายละ 2 - 3 ให้เหตุผลประกอบการเลือก โดยสลับกันทีละฝ่าย ทีละคน

4.3.1.3 ให้นักเรียนทุกคนตอบคำถามเดิมอีก 1 ครั้ง หลังจากฟังเหตุผลจบแล้ว

4.3.1.4 ครูตรวจจำนวนนักเรียนที่ตอบข้อ 1 และ ข้อ 2 แล้วเขียนลงบนกระดานดำให้นักเรียนดู เปรียบเทียบกับจำนวนที่ตอบตอนแรก

4.3.2 ครูแจกใบงานที่ 2 “ เรื่อง เมฆ ” ให้นักเรียนอ่านและทำแบบฝึกหัดตอนที่ 1

4.3.3 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

4.3.4 ให้ประธานกลุ่มดำเนินการอภิปราย ทำแบบฝึกหัดที่ 2 เป็นงานกลุ่ม โดยให้เลขานุการเป็นคนจดบันทึกแล้วส่งตัวแทนรายงานผลต่อกลุ่มใหญ่

4.3.5 ให้นักเรียนทุกคนปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เมื่อเสร็จแล้วครูให้ทุกคนรายงานผลการอภิปรายของกลุ่ม ถ้าคำตอบของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันทั้งห้องอีกครั้งหนึ่ง เพื่อหาคำตอบที่เป็นของสมาชิกทุกคนในห้อง โดยมีแนวคำถามให้นักเรียนอภิปราย ดังนี้

4.3.5.1 นักเรียนคำนึงถึงอะไรบ้างในการจัดลำดับงานครั้งนี้

4.3.5.2 นักเรียนคิดว่างานที่นักเรียนจัดให้มีความสำคัญอันดับ 1 มีความสำคัญต่อใครบ้าง

4.3.5.3 นักเรียนจะปฏิบัติตามที่นักเรียนจัดอันดับหรือไม่

4.3.5.4 นักเรียนสามารถให้เหตุผลเพื่อให้เพื่อนๆ คล้อยตามความคิดนักเรียนได้หรือไม่

4.3.6 ครูแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ถ้าคำตอบของนักเรียนรายบุคคล ตรงกับคำตอบของกลุ่ม แสดงว่า นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชนเหมือนกับกลุ่ม ถ้าคำตอบของนักเรียนรายบุคคล ไม่ตรงกับคำตอบของกลุ่ม แต่เมื่อร่วมอภิปรายแล้วคล้อยตามคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนเป็นคนมีเหตุผลที่ดีคนหนึ่ง ยอมรับเหตุผลของเพื่อนที่ดีกว่าตน

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปและยกตัวอย่างงานที่นักเรียนสามารถทำแล้วเป็นประโยชน์ต่อสังคมในบ้าน โรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่น

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตพฤติกรรมการทำงานที่ได้รับมอบหมายกับเพื่อนในชั้นเรียน

5.2 สังเกตจากความสนใจในการทำกิจกรรมและตรวจจากผลงานรายบุคคลและงานกลุ่มของนักเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

7.2 ใบงานที่ 1 “ เรื่อง ชื่นจิต ”

7.3 ใบงานที่ 2 “ เรื่อง เมฆ ”

7.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต โดยใช้กิจกรรม ซักถามเพื่อชุมชน ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควร ปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ซักถามเพื่อชุมชน
2. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการที่ได้ทำงานให้แก่ส่วนรวมหรือสังคม เช่น อาสาพับผ้าพันแผลในโรงพยาบาล ช่วยขายดอกไม้รูปเทียนในงานวัด ช่วยบริการน้ำแก่ประชาชน ในงานต่างๆ
3. นักเรียนทุกคนอ่านใบงานที่ 1 “ เรื่อง ซื่อสัตย์ ” และ ตอบคำถามที่กำหนดให้ แล้วครูดำเนินการตามแนวทางดังนี้
 - 3.1 จดจำนวนนักเรียนที่เลือกข้อ 1 และ ข้อ 2 ลงบนกระดานดำ
 - 3.2 ให้ตัวแทนของฝ่ายที่เลือกข้อ 1 และข้อ 2 ฝ่ายละ 2 - 3 ให้เหตุผลประกอบการเลือก โดย สลับกันทีละฝ่าย ทีละคน
 - 3.3 ให้นักเรียนทุกคนตอบคำถามเดิมอีก 1 ครั้ง หลังจากฟังเหตุผลจบแล้ว
 - 3.4 ครูตรวจจำนวนนักเรียนที่ตอบข้อ 1 และ ข้อ 2 แล้วเขียนลงบนกระดานดำให้นักเรียนดู เปรียบเทียบกับจำนวนที่ตอบตอนแรก
4. ครูแจกใบงานที่ 2 “ เรื่อง เมฆ ” ให้นักเรียนอ่านและทำแบบฝึกหัดตอนที่ 1
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม
6. ให้ประธานกลุ่มดำเนินการอภิปราย ทำแบบฝึกหัดที่ 2 เป็นงานกลุ่ม โดยให้เลขานุการเป็นคนจด บันทึกแล้วส่งตัวแทนรายงานผลต่อกลุ่มใหญ่
7. ให้นักเรียนทุกคนปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เมื่อเสร็จแล้วครูให้ทุกคนรายงานผลการ อภิปรายของกลุ่ม ถ้าคำตอบของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันทั้งห้องอีกครั้งหนึ่ง เพื่อ หาคำตอบที่เป็นของสมาชิกทุกคนในห้อง โดยมีแนวคำถามให้นักเรียนอภิปราย ดังนี้
 - 7.1 นักเรียนคำนึงถึงอะไรบ้างในการจัดลำดับงานครั้งนี้
 - 7.2 นักเรียนคิดว่างานที่นักเรียนจัดให้มีความสำคัญอันดับ 1 นั้น มีความสำคัญต่อใครบ้าง
 - 7.3 นักเรียนจะปฏิบัติตามที่นักเรียนจัดอันดับหรือไม่
 - 7.4 นักเรียนสามารถให้เหตุผลเพื่อให้เพื่อนๆ คล้อยตามความคิดนักเรียนได้หรือไม่
8. ครูแจ้งผลการปฏิบัติงานของนักเรียน ถ้าคำตอบของนักเรียนรายบุคคล ตรงกับคำตอบของกลุ่ม แสดงว่า นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชนเหมือนกับกลุ่ม ถ้าคำตอบของ

นักเรียนรายบุคคล ไม่ตรงกับคำตอบของกลุ่ม แต่เมื่อรวมอภิปรายแล้วคล้อยตามคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนเป็นคนมีเหตุผลที่ดีคนหนึ่ง ยอมรับเหตุผลของเพื่อนที่ดีกว่าตน

9. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปและยกตัวอย่างงานที่นักเรียนสามารถทำแล้วเป็นประโยชน์ต่อสังคมในบ้าน โรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่น

10. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

11. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ - สกุล

ชั้น

เลขที่

ใบงานที่ 1
“ เรื่อง ชื่นจิต ”

ชื่นจิตเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ที่มีการศึกษาดีครอบครัวหนึ่ง ทุกวันเสาร์คุณแม่จะมีกิจกรรมต่างๆ ให้ชื่นจิตทำเป็นประจำ เช่น ปลูกต้นไม้ ไปว่ายน้ำ เรียนพิเศษ หัดเล่นดนตรี ติดตามคุณแม่ไปโครงการแพทย์อาสา สำหรับวันเสาร์นี้คุณแม่มีกิจกรรม 2 อย่างให้ชื่นจิตเลือกทำ 1 อย่างคือ

1. ไปฟังดนตรีการกุศลที่โรงเรียนกับคุณแม่

2. ไปช่วยคุณแม่ทำงานโครงการแพทย์อาสาในหมู่บ้าน

คำถาม

ถ้านักเรียนเป็นชื่นจิตจะเลือกทำอะไร ให้เหตุผลประกอบการเลือกด้วย

คำตอบ

ถ้าข้าพเจ้าเป็นชื่นจิตจะเลือกทำอะไร.....

เหตุผลประกอบการเลือกคือ.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานที่ 2

“เรื่อง เมฆ”

เมฆเป็นนักเรียนที่ขยันเรียนและสอบได้คะแนนระดับ 4 มาโดยตลอด มีความรับผิดชอบสูง เมฆจะมีสมุดจดการบ้านหรือแบบฝึกหัดที่ครูให้ทำแต่ละวัน แล้วจัดสรรเวลาสำหรับที่จะทำแบบฝึกหัดเหล่านั้น และงานพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม เพื่อให้มีงานส่งครูตามกำหนดทุกครั้ง โดยเมฆจะทำงานที่เป็นของส่วนรวมทุกงานให้เรียบร้อยก่อนที่จะทำงานอันเป็นประโยชน์โดยตรงแก่ตนเองตอนปิดภาคแรก เมฆมีรายการของงานที่จะต้องทำหลายงานด้วยกัน ซึ่งแต่ละงานมีความสำคัญสำหรับเมฆไม่เท่ากัน เมฆคิดว่าจะจัดลำดับความสำคัญของงานเหล่านั้นไว้

รายการของงานที่เมฆต้องทำตอนปิดภาคเรียน

- () เตรียมอุปกรณ์ เครื่องใช้ หนังสือเรียน สำหรับภาคเรียนที่ 2
- () ไปร่วมถวายบังคมวันปิยมหาราชกับทางโรงเรียน
- () บริการต้อนรับแขกที่มาทอดกฐินที่วัดใกล้บ้าน
- () ไปดูภาพยนตร์ 1 – 2 เรื่อง เพื่อเป็นการพักผ่อน
- () อาสาสมัครช่วยพัฒนาวัดหรือชุมชนกับทางโรงเรียน
- () ไปเยี่ยมญาติต่างจังหวัดกับคุณพ่อคุณแม่
- () อ่านหนังสือเรียนเพื่อเตรียมตัวเรียนในภาคเรียนที่ 2

ตอนที่ 1 ถ้านักเรียนเป็นเมฆจะให้ลำดับความสำคัญในรายการของงานที่ต้องทำตอนปิดภาคเรียนอย่างไร

ให้ใส่ตัวเลขลงในวงเล็บหน้าข้อความโดยกำหนดให้เลข 1 แทนความสำคัญมากที่สุด และ 2,3,4....

แทนความสำคัญรองลงมาตามลำดับ

- () เตรียมอุปกรณ์ เครื่องใช้ หนังสือเรียน สำหรับภาคเรียนที่ 2
- () ไปร่วมถวายบังคมวันปิยมหาราชกับทางโรงเรียน
- () บริการต้อนรับแขกที่มาทอดกฐินที่วัดใกล้บ้าน
- () ไปดูภาพยนตร์ 1 – 2 เรื่อง เพื่อเป็นการพักผ่อน
- () อาสาสมัครช่วยพัฒนาวัดหรือชุมชนกับทางโรงเรียน
- () ไปเยี่ยมญาติต่างจังหวัดกับคุณพ่อคุณแม่
- () อ่านหนังสือเรียนเพื่อเตรียมตัวเรียนในภาคเรียนที่ 2

ลงชื่อ.....

ตอนที่ 2 ถ้าสมาชิกทุกคนในกลุ่มเป็นเมฆ จะให้ลำดับความสำคัญในรายการของงานที่ต้องทำตอนปิดภาคเรียนอย่างไร

ให้ใส่ตัวเลขลงในวงเล็บหน้าข้อความ โดยกำหนดให้เลข 1 แทนความสำคัญมากที่สุดและ 2,3,4.... แทนความสำคัญรองลงมาตามลำดับ

- () เตรียมอุปกรณ์ เครื่องใช้ หนังสือเรียน สำหรับภาคเรียนที่ 2
- () ไปร่วมถวายบังคมวันปิยมหาราชกับทางโรงเรียน
- () บริการต้อนรับแขกที่มาทอดกฐินที่วัดใกล้บ้าน
- () ไปดูภาพยนตร์ 1 – 2 เรื่อง เพื่อเป็นการพักผ่อน
- () อาสาสมัครช่วยพัฒนาวัดหรือชุมชนกับทางโรงเรียน
- () ไปเยี่ยมญาติต่างจังหวัดกับคุณพ่อคุณแม่
- () อ่านหนังสือเรียนเพื่อเตรียมตัวเรียนในภาคเรียนที่ 2

ลงชื่อ.....สมาชิกกลุ่ม

.....

แบบฝึกหัด เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. คนที่มีความตั้งใจทำงานสุจริตและเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยไม่เลื่องงานจัดเป็นบุคคลประเภทใด
 - ก. ชื่อสัตย์
 - ข. ขยัน
 - ค. พึ่งตนเอง
 - ง. อดทน
2. สิ่งที่ยึดเพื่อทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชนคือข้อใด
 - ก. เงิน
 - ข. อาคารสถานที่
 - ค. หัวหน้างาน
 - ง. จุดประสงค์ของงาน
3. ตอนพักกลางวัน นักเรียนคิดว่าควรใช้เวลาว่างช่วงนั้นทำอะไร
 - ก. นั่งคุย นั่งเล่น พักผ่อนสมอง
 - ข. ทำแบบฝึกหัดและทบทวนบทเรียน
 - ค. ช่วยงานห้องสมุด ห้องพยาบาล หรือสหกรณ์
 - ง. ฝึกซ้อมดนตรี กีฬา หรือละครของโรงเรียน
4. งานในข้อใดเมื่อทำแล้วเกิดประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชน
 - ก. การเผยแพร่ความรู้และข่าวสารที่มีประโยชน์ให้เพื่อน
 - ข. การแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม
 - ค. การทำงานที่คร่อมอบหมายเสร็จเรียบร้อยทันเวลา
 - ง. การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือเพิ่มเติมความรู้
5. นางสาวณัฏฐ์ได้รับเลือกเป็นประธานโรงเรียนประจำปีการศึกษานี้ เธอมาโรงเรียนแต่เช้าและกลับบ้านเย็นทุกวัน เพื่อช่วยครูดูแลความเรียบร้อยต่างๆ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมพิเศษ นางสาวณัฏฐ์และคณะกรรมการส่วนหนึ่งจะต้องเป็นตัวแทนออกปฏิบัติงานในนามของโรงเรียนทุกครั้งจนแทบไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน นางสาวณัฏฐ์เหน็ดเหนื่อยมากทั้งกิจกรรมการเรียน และ กิจกรรมพิเศษเพื่อส่วนรวม นักเรียนคิดว่าเป็นเพราะเหตุใด นางสาวณัฏฐ์จึงยอมเหน็ดเหนื่อยเช่นนั้น
 - ก. ต้องการคำชมเชยจากเพื่อนๆ และครู
 - ข. ถือว่าเป็นหน้าที่ของประธานโรงเรียนที่ต้องทำ
 - ค. ไม่ต้องการให้เพื่อนๆ ผิดหวังที่ตัดสินใจเลือกตน
 - ง. การเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นสิ่งที่นักเรียนทุกคนควรกระทำ

6. พัทธศรีเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นับถือศาสนาพุทธ เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา และตรงกับวันหยุด เธอได้ใช้เวลาว่างส่วนหนึ่งไปช่วยวัดใกล้บ้านขายดอกไม้ ธูปเทียน แก่ประชาชนที่มาทำบุญเป็นประจำ เหตุที่เธอทำเช่นนี้ นักเรียนคิดว่าเพราะอะไร
- เธอคิดว่าได้มีโอกาสไปเที่ยวนอกบ้านในวันหยุด
 - เธอคิดว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง
 - เธอนับถือศาสนาพุทธ และต้องการสืบทอดพิธีกรรมทางศาสนาไว้
 - เธอคิดว่าจะได้เป็นประสบการณ์ชีวิตที่ดี
7. ในวันเด็กทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมไว้ 4 อย่าง ให้นักเรียนเลือกทำคนละ 1 อย่าง นักเรียนจะเลือกทำกิจกรรมในข้อใด
- ไปดูภาพยนตร์แนววิทยาศาสตร์กับครอบครัว
 - นำนม และ ผลไม้ ไปเยี่ยมทหารที่โรงพยาบาล
 - ร่วมกิจกรรมกีฬาภายในโรงเรียน
 - สมัครตอบปัญหาชิงรางวัล
8. การทำงานในข้อใดเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ง่าย และ มากที่สุด
- ตั้งมูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท
 - ออกค่ายอาสาสมัครพัฒนาหมู่บ้าน
 - ร่วมกับชุมชนทำถนนเข้าหมู่บ้าน
 - ช่วยขายดอกไม้ธูปเทียนในงานวัด
9. หนูกับหนึ่งเป็นพี่น้องฝาแฝด เรียนหนังสือเก่ง และขยันอาสาทำงานต่างๆ ของโรงเรียน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น เป็นกรรมการนักเรียน จัดหาทุนให้นักเรียนยากจน เขาทั้งสองผลัดเปลี่ยนกันรับรางวัลจากคุณพ่อเป็นประจำทุกเดือน สำหรับเดือนนี้คุณพ่อตั้งรางวัลไว้ว่า จะพาคนที่ได้คะแนนสูงสุดไปเที่ยวต่างจังหวัด ซึ่งเป็นสถานที่ที่เขาทั้ง 2 คน ยังไม่เคยไป เมื่อหนูนทราบจึงให้เวลากับการเรียนเพิ่มงดกิจกรรมพิเศษทุกอย่าง ส่วนหนึ่งก็ยังทำกิจกรรมทุกอย่างตามปกติ ถ้าเป็นนักเรียนจะทำอย่างไร
- ทำแบบหนึ่ง ถึงแม้จะไม่ได้ไปเที่ยวก็ไม่เสียใจ เพราะเห็นว่างานส่วนรวมก็มีความสำคัญเหมือนกัน
 - ทำแบบหนึ่ง เพราะคิดว่าจะขอร้องให้คุณพ่อพาไปทั้งสองคนเป็นกรณีพิเศษ
 - ทำแบบหนูน เพื่อจะได้ไปเที่ยว
 - ทำแบบหนูน เพราะคิดว่างดทำงานเพื่อส่วนรวมสักระยะหนึ่ง แล้วเดือนหน้าจะทำเพิ่มเป็นสองเท่า
10. ข้อใดคือผลจากการขยันทำงานเพื่อสังคมหรือชุมชน
- การทำงานสำเร็จเรียบร้อยไม่ค้างคั่ง
 - สังคมเจริญก้าวหน้าและมั่นคงในทางเศรษฐกิจ
 - เสียเวลาส่วนตัวแต่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - ผู้ปฏิบัติได้รับคำชมเชยและการยอมรับจากสังคม

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร
กิจกรรม ขยันเพื่อชุมชน

1. ข	6. ค
2. ง	7. ข
3. ค	8. ง
4. ก	9. ก
5. ง	10. ข

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 16

ชื่อเรื่อง ความประหยัด อดออม

ชื่อกิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. บอกความหมาย ความสำคัญ วิธีการ และประโยชน์ของการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ได้
2. คิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและทำความเข้าใจในความกระจำนงค์ในค่านิยมของตน เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ได้
3. ประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องเป็นกิจนิสัยในเรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้

แนวคิด

การประหยัดในด้านสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักใช้เครื่องใช้สิ่งของ เครื่องใช้ทั้งของตนเองและส่วนรวมให้ได้ประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด รักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ของตน และส่วนรวมให้ใช้งานได้อยู่เสมอ ไม่ใช่จ่ายสิ่งของเครื่องใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น ด้วยความเคยชินหรือความสะดวกสบายของตน ให้ความร่วมมือในการประหยัดไฟฟ้า และน้ำประปาของส่วนรวม

เทคนิค การระดมสมอง

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า
2. คู่มือครู กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า
 - 4.2 ใบงานที่ 1 " แบบฝึกหัด เรื่อง การบำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ "
 - 4.3 ใบงานที่ 2 " แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ "
 - 4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม โดยใช้กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม โดยใช้กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า ให้นักเรียนเข้าใจ

- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

- 3.3 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยเห็นเพื่อนฉีกสมุดจดงานมาใช้ทดเลขเวลาเรียนคณิตศาสตร์หรือไม่ และนักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นเพื่อนฉีกสมุดจดงานมาใช้ทดเลข

- 3.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ในแง่มุมต่าง ๆ โดยตั้งคำถาม ดังนี้

- 3.4.1 ถ้าเสื้อผ้าของนักเรียนเริ่มขาดเล็กน้อย นักเรียนจะอย่างไร

- 3.4.2 เพราะเหตุใดจึงทำเช่นนั้น

- 3.4.3 นักเรียนคิดว่าจะทำเช่นนั้นทุกครั้งหรือไม่

- 3.5 ให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 “แบบฝึกหัด เรื่อง การบำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้” ครูจัดให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยใช้เวลาน้อยที่สุด และได้ผลงานครบถ้วน เช่น แบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 5 คน ทำแบบฝึกหัด 1 ข้อ ใน 10 ข้อ เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้ว รายงานผลให้เพื่อนๆ ฟังและเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

- 3.6 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

- 3.7 ให้นักเรียนทุกคนทำใบงานที่ 2 “แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้” ชุดที่ 1 ในส่วนงานรายบุคคล

3.8 ให้นักเรียนทุกกลุ่มทำแบบฝึกหัดในใบงานที่ 2 “แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัสิ่งของเครื่องใช้” ชุดที่ 2 ข้อ 2.1 โดยให้ทุกคนในกลุ่มอ่านคำตอบของตนในงานรายบุคคล เฉพาะลำดับความสำคัญ 1 – 3 ให้ทุกคนในกลุ่มฟัง แล้วประธานกลุ่มจึงเปิดอภิปรายเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม สำหรับแบบฝึกหัดข้อ 2.2 ให้นักเรียนดำเนินการจากข้อ 2.1 โดยให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มอ่านคำตอบของตนในงานรายบุคคลเฉพาะลำดับความสำคัญ 7 - 9 ให้ทุกคนในกลุ่มฟัง แล้วประธานกลุ่มจึงเปิดอภิปรายเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม

3.9 ให้นักเรียนทุกกลุ่มส่งตัวแทนรายงานผล ถ้าคำตอบของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ครูให้นักเรียนเปิดการอภิปรายเพื่อหาคำตอบ หรือ ข้อสรุปที่เป็นความคิดของนักเรียนทุกคน โดยครูให้แนวคำถามดังนี้

3.9.1 ทำไมนักเรียนจึงจัดลำดับให้ข้อนี้สำคัญมากที่สุด

3.9.2 นักเรียนคิดว่าปฏิบัติแล้วมีผลต่อใครบ้าง

3.9.3 นักเรียนคิดว่าจะแนะนำให้คนอื่นทำไหม ทำอย่างไร

3.9.4 ถ้าทุกคนทำเหมือนที่เธอแนะนำผลจะเป็นอย่างไร

3.10 นักเรียนที่มีคำตอบของตนเองตรงกับคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนเป็นคนรู้จักประหยัสิ่งของเครื่องใช้ ครูควรให้คำชมเชยเพื่อคงพฤติกรรมต่อไป สำหรับนักเรียนที่มีคำตอบของตนเองไม่ตรงกับคำตอบของกลุ่มแต่เมื่ออภิปรายกลุ่มแล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นคล้อยตามคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนมีแนวโน้มที่จะประหยัสิ่งของเครื่องใช้

3.11 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกิจกรรม ของเก่ายังมีค่า และสิ่งที่จะได้รับหากนักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

3.12 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

3.13 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

4.2 ใบงานที่ 1 “แบบฝึกหัด เรื่อง การบำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้”

4.3 ใบงานที่ 2 “แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัสิ่งของเครื่องใช้”

4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควร ศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความประหยัด อดออม หมายถึง การรู้จักออมทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากร ทั้งส่วนตนและสังคม ตาม ความจำเป็นให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตนและสังคม

2. จุดประสงค์

1. บอกความหมาย ความสำคัญ วิธีการ และประโยชน์ของการประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ได้
2. คิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและทำความเข้าใจในความกระจ่ายในค่านิยมของตน เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ได้
3. ประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องเป็นกิจนิสัยในเรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้

3. สาระการเรียนรู้

การประหยัดในด้านสิ่งของเครื่องใช้ หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักใช้เครื่องใช้สิ่งของ เครื่องใช้ทั้งของตน และส่วนรวมให้ได้ประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด รักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ของตน และส่วนรวมให้ใช้งานได้อยู่เสมอ ไม่ใช้จ่ายสิ่งของเครื่องใช้อย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น ด้วยความเคยชินหรือความ สะดวกสบายของตน ให้ความร่วมมือในการประหยัดไฟฟ้า และ น้ำประปาของส่วนรวม

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยเห็นเพื่อนฉีกสมุดจดงานมาใช้ทดเลขเวลาเรียนคณิตศาสตร์หรือไม่ และนักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นเพื่อนฉีกสมุดจดงานมาใช้ทดเลข

4.3 ขั้นกิจกรรม

- 4.3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ในแง่มุมต่าง ๆ โดยตั้งคำถาม ดังนี้

- 4.3.1.1 ถ้าเสื้อผ้าของนักเรียนเริ่มขาดเล็กน้อย นักเรียนจะอย่างไร
- 4.3.1.2 เพราะเหตุใดจึงทำเช่นนั้น
- 4.3.1.3 นักเรียนคิดว่าจะทำเช่นนั้นทุกครั้งหรือไม่

4.3.2 ให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 “แบบฝึกหัด เรื่อง การบำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้” ครูจัดให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยใช้เวลาน้อยที่สุด และได้ผลงานครบถ้วน เช่น แบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 5 คน ทำแบบฝึกหัด 1 ข้อ ใน 10 ข้อ เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้ว รายงานผลให้เพื่อนๆ ฟังและเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

4.3.3 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม

4.3.4 ให้นักเรียนทุกคนทำใบงานที่ 2 “แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้” ชุดที่ 1 ใน ส่วนงานรายบุคคล

4.3.5 ให้นักเรียนทุกกลุ่มทำแบบฝึกหัดในใบงานที่ 2 “แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้” ชุดที่ 2 ข้อ 2.1 โดยให้ทุกคนในกลุ่มอ่านคำตอบของตนในงานรายบุคคล เฉพาะลำดับความสำคัญ 1 – 3 ให้ทุกคนในกลุ่มฟัง แล้วประธานกลุ่มจึงเปิดอภิปรายเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม สำหรับแบบฝึกหัดข้อ 2.2 ให้นักเรียนดำเนินการจากข้อ 2.1 โดยให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มอ่านคำตอบของตนในงานรายบุคคลเฉพาะลำดับความสำคัญ 7 - 9 ให้ทุกคนในกลุ่มฟัง แล้วประธานกลุ่มจึงเปิดอภิปรายเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม

4.3.6 ให้นักเรียนทุกกลุ่มส่งตัวแทนรายงานผล ถ้าคำตอบของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ครูให้นักเรียนเปิดการอภิปรายเพื่อหาคำตอบ หรือ ข้อสรุปที่เป็นความคิดของนักเรียนทุกคน โดยครูให้แนวคำถามดังนี้

4.3.6.1 ทำไมนักเรียนจึงจัดลำดับให้ข้อนี้สำคัญมากที่สุด

4.3.6.2 นักเรียนคิดว่าปฏิบัติแล้วมีผลต่อใครบ้าง

4.3.6.3 นักเรียนคิดว่าจะแนะนำให้คนอื่นทำไหม ทำอย่างไร

4.3.6.4 ถ้าทุกคนทำเหมือนที่เธอแนะนำผลจะเป็นอย่างไร

4.3.7 นักเรียนที่มีคำตอบของตนเองตรงกับคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนเป็นคนรู้จักประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ครูควรให้คำชมเชยเพื่อคงพฤติกรรมต่อไป สำหรับนักเรียนที่มีคำตอบของตนเองไม่ตรงกับคำตอบของกลุ่มแต่เมื่ออภิปรายกลุ่มแล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นคล้ายตามคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนมีแนวโน้มที่จะประหยัดสิ่งของเครื่องใช้

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกิจกรรม ของเก๋ายังมีค่า และสิ่งที่จะได้รับหากนักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ของเก๋ายังมีค่า

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ของเก๋ายังมีค่า

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

- 5.1 สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม
- 5.2 สังเกตจากการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
- 5.3 ตรวจผลจากใบงานที่ 1 และ ใบงานที่ 2

6. แหล่งการเรียนรู้

- 6.1 ห้องแนะแนว
- 6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้การสอน

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า
- 7.2 ใบงานที่ 1 " แบบฝึกหัด เรื่อง การบำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ "
- 7.3 ใบงานที่ 2 " แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ "
- 7.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความประหยัด อดออม โดยใช้กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควร ปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า
2. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยเห็นเพื่อนฉีกสมุดจดงานมาใช้ทดเลขเวลาเรียนคณิตศาสตร์หรือไม่ และนักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นเพื่อนฉีกสมุดจดงานมาใช้ทดเลข
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับ เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ในแ่งมุมต่าง ๆ โดยตั้งคำถาม ดังนี้
 - 3.1 ถ้าเสื้อผ้าของนักเรียนเริ่มขาดเล็กน้อย นักเรียนจะอย่างไร
 - 3.2 เพราะเหตุใดจึงทำเช่นนั้น
 - 3.3 นักเรียนคิดว่าจะทำเช่นนั้นทุกครั้งหรือไม่
4. ให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 “ แบบฝึกหัด เรื่อง การบำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ ” ครูจัดให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยใช้เวลาน้อยที่สุด และได้ผลงานครบถ้วน เช่น แบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 5 คน ทำแบบฝึกหัด 1 ข้อ ใน 10 ข้อ เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้ว รายงานผลให้เพื่อนๆ ฟังและเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้
5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม
6. ให้นักเรียนทุกคนทำใบงานที่ 2 “ แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ” ชุดที่ 1 ในส่วนงานรายบุคคล
7. ให้นักเรียนทุกกลุ่มทำแบบฝึกหัดในใบงานที่ 2 “ แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ” ชุดที่ 2 ข้อ 2.1 โดยให้ทุกคนในกลุ่มอ่านคำตอบของตนในงานรายบุคคล เฉพาะลำดับความสำคัญ 1 – 3 ให้ทุกคนในกลุ่มฟัง แล้วประธานกลุ่มจึงเปิดอภิปรายเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม สำหรับแบบฝึกหัดข้อ 2.2 ให้นักเรียนดำเนินการจากข้อ 2.1 โดยให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มอ่านคำตอบของตนในงานรายบุคคลเฉพาะลำดับความสำคัญ 7 - 9 ให้ทุกคนในกลุ่มฟัง แล้วประธานกลุ่มจึงเปิดอภิปรายเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม
8. ให้นักเรียนทุกกลุ่มส่งตัวแทนรายงานผล ถ้าคำตอบของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ครูให้นักเรียนเปิดการอภิปรายเพื่อหาคำตอบ หรือ ข้อสรุปที่เป็นความคิดของนักเรียนทุกคน โดยครูให้แนวคำถามดังนี้
 - 8.1 ทำไมนักเรียนจึงจัดลำดับให้ข้อนี้สำคัญมากที่สุด
 - 8.2 นักเรียนคิดว่าปฏิบัติแล้วมีผลต่อใครบ้าง
 - 8.3 นักเรียนคิดว่าจะแนะนำให้คนอื่นทำไหม ทำอย่างไร
 - 8.4 ถ้าทุกคนทำเหมือนที่เธอแนะนำผลจะเป็นอย่างไร

9. นักเรียนที่มีคำตอบของตนเองตรงกับคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนเป็นคนรู้จักประหยัสิ่งของเครื่องใช้ ครูควรให้คำชมเชยเพื่อคงพฤติกรรมต่อไป สำหรับนักเรียนที่มีคำตอบของตนเองไม่ตรงกับคำตอบของกลุ่มแต่เมื่ออภิปรายกลุ่มแล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นคล้อยตามคำตอบของกลุ่ม แสดงว่านักเรียนมีแนวโน้มที่จะประหยัสิ่งของเครื่องใช้

10. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกิจกรรม ของเก่ายังมีค่า และสิ่งที่จะได้รับหากนักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

11. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

12. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ – สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานที่ 1

“แบบฝึกหัด เรื่อง การบำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้”

นักเรียนมีสิ่งของเครื่องใช้หลายชนิด หลายอย่างด้วยกัน การที่จะให้เครื่องใช้เหล่านั้นใช้งานได้นาน และได้ผลคุ้มค่า เราต้องรู้จักบำรุงรักษาให้ถูกวิธี และหมั่นซ่อมแซมอยู่เสมอ สิ่งที่กำหนดให้ต่อไปนี้ เป็นรายการสิ่งของเครื่องใช้ ซึ่งทุกรายการต้องการการบำรุงรักษาซ่อมแซมและใช้อย่างถูกวิธี

นักเรียนคิดว่าเราควรให้การบำรุงรักษา และซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้เหล่านี้อย่างไร

1. เสื้อผ้า

.....

.....

.....

.....

2. รองเท้า

.....

.....

.....

.....

3. หนังสือเรียนและสมุด

.....

.....

.....

.....

4. ร่ม หมวก เสื้อฝน

.....

.....

.....

.....

5. ห้องนอน ห้องน้ำ

.....

.....

.....

.....

6. สนามเด็กเล่นตามสวนสาธารณะ

.....

.....

.....

.....

7. เครื่องกีฬาของโรงเรียน เช่น ลูกฟุตบอล บาสเก็ตบอล ฯลฯ

.....

.....

.....

.....

8. การใช้น้ำประปา และ ไฟฟ้า ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และสถานที่สาธารณะ

.....

.....

.....

.....

9. โต๊ะเรียนและเก้าอี้

.....

.....

.....

.....

10. อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ คหกรรม ห้องสมุด ฯลฯ

.....

.....

.....

.....

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานที่ 2

“ แบบฝึกหัด เรื่อง การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่ม และ เลือกประธาน เลขานุการ และเขียนชื่อสมาชิกลงในใบงาน

ชื่อกลุ่ม

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

1.		ประธาน
2.		เลขานุการ
3.		สมาชิก
4.		สมาชิก
5.		สมาชิก
6.		สมาชิก

ชุดที่ 1 งานรายบุคคล

ให้นักเรียนอ่านข้อความ 9 ข้อ ข้างล่างนี้ ทุกข้อมีความสำคัญเท่าๆ กัน แต่ทุกคนอาจจัดไม่เหมือนกัน นักเรียนคิดว่าในฐานะที่นักเรียนเป็นสมาชิกของครอบครัว และโรงเรียน ถ้าให้ลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย นักเรียนจะเรียงลำดับความสำคัญอย่างไร โปรดเขียนเลข 1 หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าสำคัญมากที่สุด แล้วเขียนเลข 2,3,... หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าสำคัญรองๆ ลงมา

- มีชุดนักเรียนใหม่ทุกเทอม
- รับผิดชอบนักเรียนทุกวัน วันละชุด
- เมื่อใช้แล้วพับเก็บเสื้อเข้าตู้เสื้อผ้านั่นสนิททุกครั้ง
- เก็บสมุดเก่าที่เหลือใช้มาเย็บเป็นเล่ม ทำสมุดบันทึกหรือสมุดจดเลข
- ใช้หนังสือเรียนเก่าที่มีอยู่ และไม่ซื้อถ้าไม่จำเป็น
- ปิดทีวีเมื่อไม่มีคนดู
- ทิ้งอุปกรณ์กีฬาไว้ในสนาม
- วางหนังสือไว้หน้าห้องสอบ แล้วลืมนำกลับบ้านเมื่อสอบเสร็จ
- เมื่อเพื่อนไม่มีกระดาดเลข ดึงสมุดจดงานของตนให้เพื่อน

ชุดที่ 2 งานกลุ่ม

2.1 ตามความเห็นของกลุ่ม นักเรียนคิดว่าในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและโรงเรียน เราควรให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องอะไร จาก 9 ข้อที่กำหนดให้

- 1.
- 2.
- 3.

ถ้าทุกคนในห้องให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องทั้ง 3 ข้างบน เราคาดว่าจะเกิดผลดีต่อตนเอง ครอบครัว และโรงเรียน คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ตามความเห็นของกลุ่ม นักเรียนคิดว่าในฐานะที่เป็นสมาชิกของครอบครัวและโรงเรียน เราควรให้ความสำคัญน้อยที่สุดในเรื่องอะไร จาก 9 ข้อ ที่กำหนดให้

- 1.
- 2.
- 3.

ถ้าทุกคนในห้องให้ความสำคัญน้อยที่สุดในเรื่องทั้ง 3 ข้างบน เราคาดว่าจะเกิดผลดีต่อตนเอง ครอบครัว และโรงเรียน คือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัด เรื่อง ความประหยัด อดออม

กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. การรู้จักซ่อมแซมเสื้อผ้าให้ใช้ประโยชน์ได้อยู่เสมอ เป็นการประหยัดในด้านใด
 - ก. ด้านสิ่งแวดล้อม
 - ข. ด้านเศรษฐกิจ
 - ค. ด้านการศึกษาเล่าเรียน
 - ง. ด้านทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. ขณะนักเรียนเดินอยู่ในบริเวณโรงเรียน เห็นไฟฟ้าในห้องเรียนห้องหนึ่งเปิดทิ้งไว้ ไม่มีใครอยู่ในห้อง นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไปบอกให้ภารโรงหรือเจ้าหน้าที่ทราบ
 - ข. เดินเข้าไปปิดไฟ เพราะครูสอนไว้ ถ้าไม่ทำตามจะถูกลงโทษ
 - ค. เดินเข้าไปปิดไฟ เพราะการเปิดไฟฟ้าทิ้งไว้โดยไม่จำเป็น เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ
 - ง. เดินเข้าไปปิดไฟ เพราะต้องการช่วยโรงเรียนประหยัดเงิน
3. เมื่อนักเรียนเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คุณแม่ถามว่าจะตัดชุดนักเรียนใหม่หรือไม่ นักเรียนจะตอบว่าอย่างไร
 - ก. จะใช้ชุดเก่าไปก่อน เพราะชุดเก่ายังใช้ได้อยู่
 - ข. ขอตัดชุดใหม่ 1 ชุด ไว้ใส่ในวันสำคัญ และพิธีต่างๆ ของโรงเรียน
 - ค. จะใช้ชุดเก่าไปก่อน เพราะแม่ต้องเสียเงินตัดชุดนักเรียนให้น้องคนเล็กที่จะเข้าโรงเรียนปีนี้
 - ง. ตัดใหม่หมด เพราะเปลี่ยนโรงเรียนใหม่ จะได้มีชุดใหม่ๆ ใส่เหมือนเพื่อนๆ เมื่อเปิดเทอมใหม่
4. คุณแม่ของนทีเปิดร้านรับตัดเสื้อผ้า นทีจะดัดแปลงซ่อมแซมเสื้อผ้าของตนให้ใช้การได้อยู่เสมอด้วยความสามารถของตนเอง นักเรียนคิดว่าการกระทำของนที มีผลดีอย่างไร
 - ก. ทำให้มีเสื้อผ้าแบบใหม่ๆ ใส่อยู่เสมอ
 - ข. คุณแม่จะได้มีเวลาทำงานอย่างเต็มที่
 - ค. นทีได้โอกาสฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ความสามารถ
 - ง. นทีเป็นบุคคลที่รู้จักช่วยตนเองและรู้จักคุณค่าของสิ่งของ
5. สุมาลีเป็นลูกสาวคนเดียวของคุณพ่อคุณแม่ที่มีฐานะดีครอบครัวหนึ่ง คุณพ่อรู้ว่าสุมาลีชอบอ่านหนังสือการ์ตูนจึงซื้อมาให้สุมาลีอ่านเป็นประจำ วันหนึ่งสุมาลีได้อ่านหนังสือการ์ตูนที่มีอยู่จำนวนมากไปตั้งไว้หน้าบ้านเพื่อให้เพื่อนๆ ที่สนใจมาเข้าไปอ่านโดยเก็บค่าเช่าเล่มละ 5 บาท แล้วรวบรวมเงินที่ได้ไปซื้อหนังสือการ์ตูนเล่มใหม่มาอ่านอีก นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใดสุมาลีจึงทำเช่นนั้น
 - ก. เสียขายเงินของคุณพ่อที่นำไปซื้อหนังสือการ์ตูนให้ตนอ่าน
 - ข. เก่งว่าคุณพ่อจะไม่ซื้อให้อีกเพราะมีหนังสือการ์ตูนอยู่มากแล้ว
 - ค. เพื่อให้ตนเองมีหนังสือการ์ตูนใหม่ๆ อ่านอยู่เสมอโดยไม่รบกวนคุณพ่อคุณแม่
 - ง. ให้เพื่อนๆ ได้อ่านหนังสือการ์ตูนโดยเสียค่าบริการที่ถูกต้องไม่ต้องไปเสียเงินมาก

6. การที่นักเรียนรู้จักประหยัด อดออม มีประโยชน์อย่างไร

- ก. ช่วยแบ่งเบาภาระด้านการเงินของผู้ปกครอง
- ข. ทำให้ตนเองมีเงินใช้อย่างฟุ่มเฟือย
- ค. มีโอกาสใส่เสื้อผ้าใหม่ๆ ตามแฟชั่นอยู่เสมอ
- ง. สามารถเลือกรับประทานอาหารตามห้องอาหารใหญ่ๆ

7. โรงเรียนเปิดรับสมัครนักเรียนที่จะใช้เวลาว่างตอนพักกลางวัน ช่วยเหลืองานห้องสมุด งานร้านค้าสหกรณ์ โดยทางโรงเรียนจะให้เงินเป็นค่าตอบแทนจำนวนหนึ่ง เมื่อนักเรียนทราบข่าวจะสมัครหรือไม่

- ก. สมัคร เพราะจะได้ฝึกงานหาประสบการณ์
- ข. สมัคร เพราะเป็นการกระทำเพื่อส่วนรวม
- ค. สมัคร เพราะจะได้ใกล้ชิดครูและครูจะได้รักตน
- ง. สมัคร เพราะจะเก็บเงินไว้ซื้อชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียน

8. การกระทำข้อใดแสดงถึงการประหยัด อดออมด้านเศรษฐกิจ

- ก. บริจาคเงินช่วยเหลือคนยากจน
- ข. ติดต่อขอรับทุนการศึกษาเพื่อลดภาระทางบ้าน
- ค. รับจ้างดูต้นทางให้แก่บ่อนการพนัน
- ง. ขอเงินพิเศษจากบ้านทุกครั้งที่โรงเรียนจัดกิจกรรมพิเศษ

9. นักเรียนทุกคนต่างก็ใช้สมุดแบบฝึกหัดเล่มใหม่ มีซุชาติคนเดียวที่น่าสมุดแบบฝึกหัดเล่มเก่ามาใช้ต่อ นักเรียนคิดว่าเหตุใด ซุชาติจึงทำเช่นนั้น

- ก. ไม่กล้าซื้อใหม่เพราะกลัวคุณแม่ดุ
- ข. ต้องการเก็บเงินส่วนที่จะซื้อสมุดไว้ใช้จ่ายในส่วนอื่น
- ค. ซุชาติรู้จักใช้ทรัพย์สินของตนเองให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด
- ง. สงสารคุณแม่เพราะเปิดเทอมต้องใช้จ่ายเงินในเรื่องการเรียนของลูกๆ มาก

10. บ่อยครั้งที่มีการทดลองวิทยาศาสตร์ นาดยาเห็นสมลักษณะและเพื่อนบางคนไม่ตักสารเคมีมาไว้มากเกินความต้องการ ทำให้สารเคมีหมดก่อนที่จะนาดยาจะไปตักมาทำการทดลอง ถ้านักเรียนเป็นนาดยา นักเรียนจะอย่างไร

- ก. บอกสมลักษณะตักสารเคมีแต่น้อย เหลือให้ตนได้ใช้บ้าง
- ข. บอกสมลักษณะตักสารเคมีเท่าที่ต้องการใช้ เพื่อให้ทุกคนได้ใช้โดยทั่วถึงกัน
- ค. บอกสมลักษณะว่าถ้าตักสารเคมีไปใช้มากจนเหลือทิ้งจะบอกให้อาจารย์ทราบและลงโทษ
- ง. บอกสมลักษณะให้ช่วยกันประหยัดสารเคมี เพราะจะได้ช่วยประหยัดเงินของโรงเรียน

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความประหยัต์ อดออม
กิจกรรม ของเก่ายังมีค่า

1. ข	6. ก
2. ค	7. ง
3. ก	8. ข
4. ง	9. ค
5. ค	10. ง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 17

ชื่อเรื่อง ความมีน้ำใจ

ชื่อกิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. นักเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าอกเข้าใจผู้อื่น
2. นักเรียนแสดงออกด้วยการเข้าอกเข้าใจผู้อื่นอย่างเหมาะสมได้
3. นักเรียนบอกแนวปฏิบัติในการคบเพื่อนแท้ได้โดยการใช้หลักกลยาณมิตร

แนวคิด

การมีน้ำใจ แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ด้วยความจริงใจ
 ความมีน้ำใจกับผู้อื่น ทำให้เป็นผู้ที่น่าคบหา เป็นที่รักใคร่ของบุคคลโดยทั่วไป

เทคนิค บทบาทสมมติ

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน
2. คู่มือครู กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน
 - 4.2 ใบงานที่ 1 " แบบฝึก น้ำใจจากมิตรแท้ "
 - 4.3 ใบงานที่ 2 " การมีน้ำใจต่อเพื่อน "
 - 4.4 ใบงานที่ 3 " การมีน้ำใจต่อครู "
 - 4.5 ใบงานที่ 4 " การมีน้ำใจต่อครอบครัว "
 - 4.6 ใบงานที่ 5 " บทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน "

- 4.7 ใบงานที่ 6 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน ”
- 4.8 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน เรื่อง “ เพื่อนแท้ 4 ประเภท ”
- 4.9 กระดาษทำฉลากรายชื่อและกระดาษเขียนความดีหรือสิ่งประทับใจ
- 4.10 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน ให้นักเรียนเข้าใจ

3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

3.3 ครูให้นักเรียนเล่าถึงการคบเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตรและประสบการณ์การแสดง ความมีน้ำใจ โดยสุ่มถาม 4 – 5 คน

3.4 แบ่งกลุ่มสมาชิกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน 3 กลุ่ม แล้วแจกใบงานที่ 1 “แบบฝึก น้ำใจจากมิตรแท้” ให้นักเรียนปฏิบัติ

3.5 แจกใบงานที่ 2 – 4 ให้สมาชิกกลุ่มละ 1 ใบงาน ร่วมกันวิเคราะห์หาคำตอบที่เป็นมติของกลุ่ม

3.6 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวความคิดเห็นตามใบงานที่เป็นกิจกรรมของกลุ่มเกี่ยวกับการแสดงน้ำใจของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หน้าชั้นเรียน

3.7 ขออาสาสมัคร 1 กลุ่ม แสดงบทบาทสมมติตามใบงานที่ 5 “บทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน”

3.8 ให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร การกระทำของตัวละครแต่ละตัวเหมาะสมหรือไม่ ควรเป็นอย่างไร ลงในใบงานที่ 6 “มติที่ประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน”

3.9 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน เรื่อง เพื่อนแท้ 4 ประเภท

3.10 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปแนวคิดเรื่องของน้ำใจตามแนวทางต่อไปนี้ “การมีน้ำใจ แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ด้วยความจริงใจ ความมีน้ำใจกับผู้อื่น ทำให้เป็นผู้ที่น่าคบหา เป็นที่รักใคร่ของบุคคลโดยทั่วไป”

3.11 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

3.12 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

4.2 ใบงานที่ 1 " แบบฝึก น้ำใจจากมิตรแท้ "

4.3 ใบงานที่ 2 " การมีน้ำใจต่อเพื่อน "

4.4 ใบงานที่ 3 " การมีน้ำใจต่อครู "

4.5 ใบงานที่ 4 " การมีน้ำใจต่อครอบครัว "

4.6 ใบงานที่ 5 " บทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน "

4.7 ใบงานที่ 6 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน "

4.8 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน เรื่อง " เพื่อนแท้ 4 ประเภท "

4.9 กระดาษทำฉลากรายชื่อและกระดาษเขียนความดีหรือสิ่งประทับใจ

4.10 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สารสำคัญ

ความมีน้ำใจ หมายถึง การแสดงออกด้วยความจริงใจถึงความเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งของ ไม่เห็นแก่ตัว โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยช่วยในสิ่งที่ถูกต้องและกระทำตามความสามารถที่ตนมีอยู่ และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดทั้งรู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

2. จุดประสงค์

1. นักเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าอกเข้าใจผู้อื่น
2. นักเรียนแสดงออกด้วยการเข้าอกเข้าใจผู้อื่นอย่างเหมาะสมได้
3. นักเรียนบอกแนวปฏิบัติในการคบเพื่อนแท้ได้โดยใช้หลักกัลยาณมิตร

3. สารการเรียนรู้

การมีน้ำใจ แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ด้วยความจริงใจ ความมีน้ำใจกับผู้อื่น ทำให้เป็นผู้ที่น่าคบหา เป็นที่รักใคร่ของบุคคลโดยทั่วไป

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

- 4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.2.1 ครูให้นักเรียนเล่าถึงการคบเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตรและประสบการณ์การแสดงออกถึงความมีน้ำใจ โดยสุ่มถาม 4 – 5 คน

4.3 ขั้นกิจกรรม

- 4.3.1 แบ่งกลุ่มสมาชิกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน 3 กลุ่ม แล้วแจกใบงานที่ 1 " แบบฝึก น้ำใจจากมิตรแท้ " ให้นักเรียนปฏิบัติ
- 4.3.2 แจกใบงานที่ 2 – 4 ให้สมาชิกกลุ่มละ 1 ใบงาน ร่วมกันวิเคราะห์หาคำตอบที่เป็นมติของกลุ่ม
- 4.3.3 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวความคิดเห็นตามใบงานที่เป็นกิจกรรมของกลุ่มเกี่ยวกับการแสดงน้ำใจของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หน้าชั้นเรียน

4.3.4 ขออาสาสมัคร 1 กลุ่ม แสดงบทบาทสมมติตามใบงานที่ 5 “ บทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน ”

4.3.5 ให้สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร การกระทำของตัวละครแต่ละตัวเหมาะสมหรือไม่ ควรเป็นอย่างไร ลงในใบงานที่ 6 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน ”

4.3.6 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน เรื่อง เพื่อนแท้ 4 ประเภท

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปแนวคิดเรื่องของน้ำใจตามแนวทางต่อไปนี้ “ การมีน้ำใจแสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ด้วยความจริงใจ ความมีน้ำใจกับผู้อื่นทำให้เป็นผู้ที่น่าคบหา เป็นที่รักใคร่ของบุคคลโดยทั่วไป ”

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากความสนใจ การแสดงออก และการมีส่วนร่วม

5.2 สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น เห็นใจ มีน้ำใจในสถานการณ์ต่างๆ ของสมาชิก

5.3 จากการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการมีน้ำใจในสถานการณ์ต่างๆ ของสมาชิก

5.4 ผลจากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตามใบงานที่ 2 – 4

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

7.2 ใบงานที่ 1 “ แบบฝึก น้ำใจจากมิตรแท้ ”

7.3 ใบงานที่ 2 “ การมีน้ำใจต่อเพื่อน ”

7.4 ใบงานที่ 3 “ การมีน้ำใจต่อครู ”

7.5 ใบงานที่ 4 “ การมีน้ำใจต่อครอบครัว ”

- 7.6 ใบงานที่ 5 “ บทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน ”
- 7.7 ใบงานที่ 6 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน ”
- 7.8 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน เรื่อง “ เพื่อนแท้ 4 ประเภท ”
- 7.9 กระดาษทำฉลากรายชื่อและกระดาษเขียนความดีหรือสิ่งประทับใจ
- 7.10 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความมีน้ำใจ โดยใช้กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน
2. นักเรียนเล่าถึงการคบเพื่อนที่เป็นกัลยาณมิตรและประสบการณ์การแสดงความมีน้ำใจ โดยครูสุ่มถาม 4 – 5 คน
3. แบ่งกลุ่มสมาชิกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน 3 กลุ่ม แล้วแจกใบงานที่ 1 “แบบฝึก น้ำใจจากมิตรแท้” ให้นักเรียนปฏิบัติ
4. แจกใบงานที่ 2 – 4 ให้สมาชิกกลุ่มละ 1 ใบงาน ร่วมกันวิเคราะห์หาคำตอบที่เป็นมติของกลุ่ม
5. สมาชิกแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวความคิดเห็นตามใบงานที่เป็นกิจกรรมของกลุ่มเกี่ยวกับการแสดงน้ำใจของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ หน้าชั้นเรียน
6. ขออาสาสมัคร 1 กลุ่ม แสดงบทบาทสมมติตามใบงานที่ 5 “บทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน”
7. สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากการแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร การกระทำของตัวละครแต่ละตัวเหมาะสมหรือไม่ ควรเป็นอย่างไร ลงในใบงานที่ 6 “มติที่ประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน”
8. นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน เรื่อง เพื่อนแท้ 4 ประเภท
9. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุปแนวคิดเรื่องของน้ำใจตามแนวทางต่อไปนี้ “การมีน้ำใจ แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ด้วยความจริงใจ ความมีน้ำใจกับผู้อื่น ทำให้เป็นผู้ที่น่าคบหา เป็นที่รักใคร่ของบุคคลโดยทั่วไป”
10. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน
11. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานที่ 1
“แบบฝึก น้ำใจจากมิตรแท้”

จุดมุ่งหมาย

1. บอกแนวทางที่สามารถทำให้ผู้อื่นดีใจ มีกำลังใจ และมีความสุขได้
2. แสดงความมีน้ำใจกับผู้อื่นได้

เวลา 10 นาที

วิธีดำเนินการ

1. สมาชิกทุกคนเขียนชื่อลงในกระดาษ
2. สมาชิกแต่ละคนจับชื่อคนละ 1 ชื่อ ได้ชื่อใครถือว่าเราต้องเป็น “ มิตรแท้ ” ของคนนั้น
3. ชื่อที่ทุกคนจับได้จะต้องเก็บไว้เป็นความลับ ไม่บอกให้ใครทราบ
4. ให้เขียนความดีหรือสิ่งที่ประทับใจของมิตรแท้ที่เราพบ แอบฝากส่งไปยังมิตรแท้เป็นการสร้างกำลังใจ / ความภูมิใจและความสุขให้กับเพื่อน

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานที่ 2
“ การมีน้ำใจต่อเพื่อน ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นตามสถานการณ์ต่อไปนี้

ขณะที่ถนนมศรีกำลังถือสิ่งของจำนวนมากเดินผ่านมา เกศยาซึ่งเป็นเพื่อน แสดงน้ำใจด้วยการช่วยถือหนังสือจำนวนหนึ่งไปส่งครู

1. นักเรียนคิดว่าการแสดงความมีน้ำใจของเกศยาที่มีต่อถนนมศรีนั้น มีผลดีอย่างไรต่อเกศยา

2. ถ้านักเรียนเป็นถนนมศรี จะแสดงความมีน้ำใจตอบแทนให้แก่เกศยาอย่างไร เพราะเหตุใด

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ
วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานที่ 3
“ การมีน้ำใจต่อครู ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นตามสถานการณ์ต่อไปนี้

ขณะที่ครูกำลังหอบสมุดการบ้านของนักเรียนมาที่ห้องเรียน จัตรชัยเห็นดังนั้น จึงเข้าไปช่วยครูถือสมุดการบ้าน

1. นักเรียนคิดว่าการแสดงความมีน้ำใจของจัตรชัยที่มีต่อครูนั้น มีผลต่อจัตรชัยอย่างไร

2. ถ้านักเรียนเป็นครู จะแสดงความมีน้ำใจตอบแทนให้แก่จัตรชัยอย่างไร เพราะเหตุใด

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ

กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานที่ 4

“ การมีน้ำใจต่อครอบครัว ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นตามสถานการณ์ต่อไปนี้

วันหนึ่งน้องสาวของมยุราเป็นเวรต้องถูบ้าน และเธอมีการบ้านมาก มยุราจึงแสดงความมีน้ำใจด้วยการถูบ้านแทนน้องสาว

1. นักเรียนคิดว่าการแสดงความมีน้ำใจของมยุราที่มีต่อน้องสาวนั้น มีผลดีต่อมยุราอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นน้องสาวของมยุรา จะแสดงน้ำใจตอบแทนให้มยุราอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ

กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานที่ 5

“ บทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน ”

คำชี้แจง ครูขออาสาสมัครนักเรียน 1 กลุ่ม แสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ต่อไปนี้

วิल्लीขโมยเงินครูกานดา ซึ่งใส่ไว้ในโต๊ะทำงาน จึงถูกครูกานดาตี ถูกตำหนิหน้าชั้นเรียนและบอกเพื่อนๆ ไม่ให้กระทำการผิดกรรมแบบนี้ เพราะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ครูจึงให้วิल्लीเก็บขยะในโรงเรียนคนเดียวเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ วิल्लीเสียใจ อับอายเพื่อน และซิมเซร่า จึงนำเรื่องดังกล่าวมาระบายให้ศรรามเพื่อนสนิทฟัง แต่ศรรามได้ตำหนิและซ้ำเติมว่าสมควรแล้ว เราเสียใจจริงๆ ที่มีเพื่อนอย่างนาย

ใบงานประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความมีน้ำใจ

กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานที่ 6

“ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง น้ำใจจากเพื่อน ”

กลุ่มที่

จากบทบาทสมมติให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อวิลลี่

.....

.....

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นศรธรรมจะทำอย่างไรกับวิลลี่

.....

.....

.....

.....

.....

3. ถ้านักเรียนเป็นครูกานดาจะทำอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

**ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน
กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม**

เรื่อง ความมีน้ำใจ

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

**ใบความรู้
เรื่อง “เพื่อนแท้ 4 ประเภท”**

เพื่อนแท้มี 4 ประเภท เรียกว่า กัลยาณมิตร

1. มิตรอุปการะเพื่อน ที่ช่วยเพื่อนได้ทุกกรณี รักษาทรัพย์สมบัติของเพื่อน เป็นที่พึ่งที่พึ่งพิงยามเพื่อนเดือดร้อน ให้หยิบยืมเงินทองช่วยเหลือยามขัดสน
2. มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข รักษาความลับของเพื่อนได้ เมื่อมีภัยอันตรายก็ไม่ทิ้งเพื่อนจนถึงชีวิตก็สละให้ได้
3. มิตรแนะประโยชน์ คอยห้ามปรามเมื่อเพื่อนทำความชั่ว คอยแนะนำให้ทำความดี บอกทางสุขทางสวรรค์ ให้ข้อคิด ให้ธรรมะที่ดั่งามแก่เพื่อน
4. มิตรมีน้ำใจ มีทุกข์ก็พลอยไม่สบายใจ เป็นทุกข์ไปด้วย เพื่อนมีสุขก็ชื่นชมยินดี คอยแก้ต่างเมื่อมีคนให้ร้ายเพื่อน และเมื่อมีคนสรรเสริญก็คอยสนับสนุน

ที่มา : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2544). คู่มือพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรม ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 86.

แบบฝึกหัด เรื่อง ความมีน้ำใจ กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. ธวัชกับวิโรจน์เป็นเพื่อนรักกัน ธวัชขยันอ่านหนังสือจึงมีความรู้ใหม่ๆ บังเอิญธวัชไปอ่านพบเทคนิคการคิดเลขเร็ว จึงได้นำหลักการมาใช้ในการเรียน ถ้านักเรียนเป็นธวัช นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. นำหนังสือเล่มนั้นมาให้อ่านทำความเข้าใจเอง
 - ข. แนะนำเทคนิคการคิดเลขเร็วให้วิโรจน์และเพื่อนคนอื่นๆ
 - ค. ไม่บอกวิโรจน์เพราะกลัวว่าจะรู้เทคนิคการคิดเลขเร็วกว่าตน
 - ง. บอกวิโรจน์ว่าตนได้เทคนิคการคิดเลขเร็วมาถ้าสนใจจะบอกซื้อหนังสือให้
2. ขณะที่ปัทมานั่งรอผู้ปกครองมารับที่หน้าห้องแนะแนว ได้เห็นเพื่อนกลุ่มหนึ่งซึ่งเรียนห้องเดียวกันกำลังทำการบ้านวิชาภาษาไทย ถ้านักเรียนเป็นปัทมา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. มองดูเฉยๆ เพราะคิดว่าไม่เกี่ยวกับเรา
 - ข. เข้าไปนั่งดูเพื่อนทำการบ้านด้วย
 - ค. เข้าไปบอกว่าถ้าต้องการความช่วยเหลือก็บอกนะ
 - ง. เข้าไปหาเพื่อนและช่วยอธิบายการบ้านให้
3. สุวิมลและสุดาวรรณเป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งสุวิมลเล่าให้สุดาวรรณฟังว่าตนกำลังกลุ้มใจมาก เนื่องจากพ่อแม่ทะเลาะกันแทบทุกวัน และวันนี้ถูกแม่ลงโทษมาด้วย ถ้านักเรียนเป็นสุดาวรรณนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. รับฟังเพราะไม่รู้จะเลียงอย่างไร
 - ข. รับฟังเพราะกลัวจะหาว่าไม่มีน้ำใจ
 - ค. รับฟังเพราะอยากให้สุวิมลสบายใจ
 - ง. รับฟังเพราะเป็นหน้าที่ของเพื่อนที่ดี
4. วันหนึ่งชาคริตมาเล่าให้พรเพ็ญฟังว่า เขาได้สูบบุหรี่ที่ห้องน้ำในโรงเรียน เมื่อกลับถึงบ้านบิดาจับได้ว่าเขาสูดบุหรี่และพูดว่า ถ้ายังไม่เลิกสูบบุหรี่พ่อจะให้ลาออกจากโรงเรียนแล้วมาช่วยทำงานที่บ้าน ชาคริตน้อยใจและร้องไห้ ถ้านักเรียนเป็นพรเพ็ญจะอย่างไร
 - ก. ทำเฉยๆ ไม่พูดอะไร
 - ข. บอกกับชาคริตให้เลิกซะ เดี่ยวนี้ไม่มีใครเขาสูดบุหรี่กันแล้ว
 - ค. บอกกับชาคริตว่า การสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
 - ง. พุดปอบใจและบอกว่าค่อยๆ เลิก เพราะการสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
5. อรยาเสียใจที่ทะเลาะกับเพื่อนสนิทจึงร้องไห้ และมาปรึกษาทุกข์กับเบญจพร ถ้านักเรียนเป็นเบญจพร นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เห็นใจและปลอบใจอรยา
 - ข. รับฟังเฉยๆ ไม่พูดอะไรมาก
 - ค. รับฟังและพูดว่าการทะเลาะกันเป็นเรื่องปกติ
 - ง. รับฟังและถามถึงสาเหตุของการทะเลาะกัน

6. อัญชลีเป็นเพื่อนรักกับพจณี ทั้งสองไปสอบเทียบ ม.6 ด้วยกัน ปรากฏว่า อัญชลีสอบได้ แต่พจณีสอบไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นพจณี นักเรียนจะอย่างไร
- ถามอัญชลีว่าเธอทำอย่างไร
 - แสดงความยินดีกับอัญชลีที่สอบได้
 - พูดกับอัญชลีว่า ถ้าเราขยันกว่านี้คงสอบได้
 - ไม่คุยกับอัญชลี เพราะเสียใจที่สอบไม่ได้
7. เอกพล อานนท์ และณฤมล เป็นเพื่อนนักเรียนห้องเดียวกัน ปรากฏว่า อานนท์ป่วยเป็นไข้หวัดไม่มาโรงเรียน 3 วันแล้ว ถ้านักเรียนเป็นเอกพล และณฤมล นักเรียนจะอย่างไร
- รอให้อานนท์มาโรงเรียนแล้วค่อยไปตามอาการป่วย
 - ถามเพื่อนๆ คนอื่นที่ไปเยี่ยมถึงอาการป่วยของอานนท์
 - ไปเยี่ยมอานนท์ที่บ้าน
 - โทรศัพท์ไปสอบถามอาการและขอให้อานนท์หายป่วยเร็วๆ
8. โสภณเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเก่ง เมื่อประกาศผลสอบ ปรากฏว่าเพื่อนร่วมชั้นสอบตกหลายคน ถ้านักเรียนเป็นโสภณ นักเรียนจะอย่างไร
- ถ้าเพื่อนๆ มาขอร้องให้ช่วยติวก็จะช่วยติวให้
 - เรียนต่อไปตามปกติไม่สนใจเพราะไม่เกี่ยวอะไรกับเรา
 - บอกเพื่อนๆ ว่าให้ไปเรียนพิเศษเสริมภาษาอังกฤษจะได้สอบผ่าน
 - ถามเพื่อนว่า ใครต้องการให้ช่วยติวบ้างขอให้นัดกันแล้วเราจะมาติวให้
9. เพื่อนของนักเรียนกำลังนั่งเศร้าเพราะแม่ของเธอป่วยอยู่ที่โรงพยาบาล นักเรียนจะพูดกับเพื่อนของนักเรียนอย่างไร
- พูดว่า “ ทำใจให้สบายนะ อีกไม่นานแม่อีกคงจะหายป่วย ”
 - พูดว่า “ น่าสงสารแม่เธอนะ ท่านคงจะเจ็บมากเลย ”
 - พูดว่า “ จะมานั่งเศร้ากันไปทำไม แม่เธอคงไม่เป็นอะไรมากหรอก ”
 - พูดว่า “ อย่าเสียใจเลยเป็นธรรมดาของคนเรา ต้องมีเกิด แก่ เจ็บ ตาย ”
10. อมรเทพกลุ่มใจมากเลยมาบ่นให้ไพศาลฟังว่า ตนเองอยากเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ แต่พ่ออยากให้เรียนกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ เพราะอยากให้ เป็นหมอ จึงทะเลาะกับพ่อและพ่อยืนคำขาดว่า ถ้าไม่เรียนตามที่พ่อบอกก็ให้ลาออก ถ้านักเรียนเป็นไพศาล นักเรียนจะอย่างไร
- เป็นเรื่องในครอบครัวไม่รู้จะช่วยเหลืออย่างไร
 - อธิบายว่าผู้ใหญ่คนละวัยกับเรา จึงมีความเห็นไม่เหมือนกัน
 - บอกอมรเทพว่า รู้สึกเห็นใจและเข้าใจเพื่อน ปัญหานี้น่าจะคุยกับพ่ออีกครั้งได้
 - บอกให้อมรเทพยอมรับและทำใจ อดทนเรียนไปตามที่พ่อต้องการจะดีกว่า

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความมีน้ำใจ
กิจกรรม น้ำใจจากเพื่อน

1. ข	6. ข
2. ง	7. ค
3. ค	8. ง
4. ง	9. ก
5. ก	10. ค

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ครั้งที่ 18

ชื่อเรื่อง ความสามัคคี

ชื่อกิจกรรม สามัคคีคือพลัง

เวลา 55 นาที

จุดประสงค์

1. นักเรียนมีพัฒนาการในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีทั้ง 4 เรื่อง คือ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม 4. ความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม

แนวคิด

ความสามัคคีในกลุ่มจะเกิดขึ้นจากตัวสมาชิกเอง กล่าวคือ สมาชิกต้องฝึกฝนให้เป็นคนที่มีหลักธรรมสุภาพอ่อนน้อม พุดจาไพเราะ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ อดทน และภายในกลุ่มจะต้องมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย สมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ได้รับการยกย่องและได้รับความเป็นธรรมจากกลุ่ม มีศรัทธาในงานและบุคคลภายในกลุ่ม ตลอดจนรู้สึกปลอดภัยขณะอยู่ในกลุ่ม

เทคนิค การณีศึกษา

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง กิจกรรม สามัคคีคือพลัง
2. คู่มือครู กิจกรรม สามัคคีคือพลัง
3. คู่มือนักเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน
 - 4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง
 - 4.2 ใบงานที่ 1 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "
 - 4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม สามัคคีคือพลัง
 - 4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

- 1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านคำชี้แจงในชุดการสอน คู่มือครูและคู่มือนักเรียน และทำความเข้าใจให้ดี
- 1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดหลักคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การจัดกิจกรรม

- 2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี โดยใช้กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

3. บทบาทของครู

- 3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี โดยใช้กิจกรรม สามัคคีคือพลัง ให้นักเรียนเข้าใจ
- 3.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง
- 3.3 ครูถามนักเรียนว่า การยึดหลักความสามัคคีทั้ง 4 ประการ ได้แก่ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม 4. ความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ประสบผลสำเร็จได้ดีจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3.4 ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง สามัคคีคือพลัง และช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของตัวละคร
- 3.5 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม
- 3.6 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามเกี่ยวกับประเด็นคำถามต่อไปนี้ ลงในใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”
 - 3.6.1 บุคคลในเรื่องนี้ ใครที่ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง เพราะเหตุใด
 - 3.6.2 ถ้านักเรียนเป็นวิชัยหรือวิชัย นักเรียนจะเชื่อในคำพูดของศักดิ์ดาหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 3.6.3 ถ้ามีเพื่อนมาพุดยุยงให้นักเรียนเกิดความเข้าใจผิดเพื่อนอีกคนหนึ่ง นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
 - 3.6.4 นักเรียนคิดว่าการยึดหลักความสามัคคีทั้ง 4 ประการ ซึ่งได้แก่ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 4. ความมีน้ำใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จได้ดี จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

3.7 ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกคำตอบอย่างละ 1 ข้อ ของทุกคำถาม พร้อมทั้งบอกเหตุผล และเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.8 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอคำตอบอย่างละ 1 ข้อ ของทุกคำถาม พร้อมทั้งบอกเหตุผล หน้าชั้นเรียนและให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันอภิปรายอีกครั้ง

3.9 นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของความสามัคคีทั้ง 4 เรื่อง และครูสรุปเพิ่มเติม

3.10 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

3.11 นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

4.2 ใบงานที่ 1 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม สามัคคีคือพลัง

4.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนวชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี กิจกรรม สามัคคีคือพลัง ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 55 นาที ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการเรียนการสอนดังนี้

1. สารสำคัญ

ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงความพร้อมเพรียงกัน ประองดองกัน เป็นคุณธรรมที่บุคคลในกลุ่มแสดงออก โดยรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งกำลังกาย กำลังความคิด กำลังความรู้ ในการทำงานหรือประกอบภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของกลุ่ม เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันโดยไม่เอาเปรียบกัน ไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท และร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

2. จุดประสงค์

1. นักเรียนมีพัฒนาการในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีทั้ง 4 เรื่อง คือ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม 4. ความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม

3. สารการเรียนรู้

ความสามัคคีในกลุ่มจะเกิดขึ้นจากตัวสมาชิกเอง กล่าวคือ สมาชิกต้องฝึกฝนให้เป็นคนที่มีหลักธรรมสุภาพอ่อนน้อม พุดจาไพเราะ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ อุดหนุน และภายในกลุ่มจะต้องมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย สมาชิกมีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ได้รับการยกย่องและได้รับความเป็นธรรมจากกลุ่ม มีศรัทธาในงานและบุคคลภายในกลุ่ม ตลอดจนรู้สึกปลอดภัยขณะอยู่ในกลุ่ม

4. กระบวนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

4.1.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

4.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.2.1 ครูถามนักเรียนว่า การยึดหลักความสามัคคีทั้ง 4 ประการ ได้แก่ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม 4. ความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ประสบผลสำเร็จได้ดีจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.3 ชั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง สามัคคีคือพลัง และช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของตัวละคร

4.3.2 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม

4.3.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามต่อไปนี้ ลงในใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

4.3.3.1 บุคคลในเรื่องนี้ ใครที่ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง เพราะเหตุใด

4.3.3.2 ถ้านักเรียนเป็นวิชัยหรือวิชัย นักเรียนจะเชื่อในคำพูดของศักดิ์ดาหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.3.3.3 ถ้ามีเพื่อนมาพูดคุยยั่วยุให้นักเรียนเกิดความเข้าใจผิดเพื่อนอีกคนหนึ่ง นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

4.3.3.4 นักเรียนคิดว่าการยึดหลักความสามัคคีทั้ง 4 ประการ ซึ่งได้แก่ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 4. ความมีน้ำใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จได้ดี จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.3.4 ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกคำตอบอย่างละ 1 ข้อ ของทุกคำถาม พร้อมทั้งบอกเหตุผล และเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

4.3.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอคำตอบอย่างละ 1 ข้อ ของทุกคำถาม พร้อมทั้งบอกเหตุผลหน้าชั้นเรียนและให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันอภิปรายอีกครั้ง

4.4 ขั้นสรุป

4.4.1 นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของความสามัคคีทั้ง 4 เรื่อง และครูสรุปเพิ่มเติม

4.5 ขั้นทดสอบหลังเรียน

4.5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

4.5.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

5. กระบวนการวัดและประเมินผล

5.1 สังเกตจากการร่วมมือในการทำกิจกรรม

5.2 สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน

5.3 สังเกตจากการอภิปรายสรุปข้อคิดเห็น

5.4 ตรวจผลจากใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนการสอน

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

7.2 ใบงานที่ 1 “ มติที่ประชุมกลุ่มย่อย ”

7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม สามัคคีคือพลัง

7.4 แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้โปรแกรม การใช้ชุดการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เรื่อง ความสามัคคี โดยใช้กิจกรรม สามัคคีคือพลัง ใช้เวลา 1 คาบ เท่ากับ 55 นาที นักเรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง
2. ครูถามนักเรียนว่า การยึดหลักความสามัคคีทั้ง 4 ประการ ได้แก่ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์ โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม 4. ความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ประสบผลสำเร็จได้ดีจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง สามัคคีคือพลัง และช่วยกันวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของตัวเอง
4. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน เลือกประธาน และ เลขานุการกลุ่ม
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามเกี่ยวกับประเด็นคำถามต่อไปนี้ ลงในใบงานที่ 1 " มติที่ประชุมกลุ่มย่อย "
- 5.1 บุคคลในเรื่องนี้ ใครที่ควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง เพราะเหตุใด
- 5.2 ถ้านักเรียนเป็นวิชัยหรือวิชัย นักเรียนจะเชื่อในคำพูดของศักดิ์ดาหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 5.3 ถ้ามีเพื่อนมาพูดยุยงให้นักเรียนเกิดความเข้าใจผิดเพื่อนอีกคนหนึ่ง นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- 5.4 นักเรียนคิดว่าการยึดหลักความสามัคคีทั้ง 4 ประการ ซึ่งได้แก่ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 4. ความมีน้ำใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จได้ดี จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
6. สมาชิกในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลงมติเลือกคำตอบอย่างละ 1 ข้อ ของทุกคำถาม พร้อมทั้งบอกเหตุผล และเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอคำตอบอย่างละ 1 ข้อ ของทุกคำถาม พร้อมทั้งบอกเหตุผล หน้าชั้นเรียนและให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันอภิปรายอีกครั้ง
8. นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายและความสำคัญของความสามัคคีทั้ง 4 เรื่อง และครูสรุปเพิ่มเติม
9. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง
10. นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

3. ถ้ามีเพื่อนมาพูดขย่งให้นักเรียนเกิดความเข้าใจผิดเพื่อนอีกคนหนึ่ง นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

[illegible]

4. นักเรียนคิดว่าการยึดหลักความสามัคคีทั้ง 4 ประการ ซึ่งได้แก่ 1. การร่วมมือกันทำงาน 2. การรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง 3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 4. ความมีน้ำใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ทำให้การทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จได้ดี จริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

[illegible]

ใบความรู้ประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

เรื่อง ความสามัคคี

กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบความรู้

สามัคคีคือพลัง

ณ โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ซึ่งทีมฟุตบอลสีแดงกับสีฟ้าเป็นทีมที่ต้องแข่งขันกันเพื่อชิงชนะเลิศ อาจารย์ผู้ฝึกซ้อมของแต่ละทีมได้เตรียมการฝึกซ้อมทีมของตนเองอย่างเต็มที่ ทีมสีแดงมีนักกีฬาคนเด่นและเก่งที่สุดในทีมคือ ปัญญา ในการแข่งขันที่ผ่านมาทุกครั้งปัญญาจะได้รับคำชมเชยอยู่เสมอเพราะปัญญามีความสามารถในการเล่นฟุตบอลได้อย่างเฉียบขาด ปัญญาจึงเป็นที่รักและเป็นขวัญใจของเพื่อนร่วมทีมและอาจารย์ผู้ฝึกสอน สร้างความไม่พอใจให้กับเพื่อนร่วมทีมคนหนึ่งชื่อศักดิ์ดา ซึ่งแอบอิจฉาปัญญาอยู่เรื่อย ๆ นับวันศักดิ์ดายิ่งไม่ชอบปัญญาเพราะศักดิ์ดาไม่ค่อยได้รับคำชมเชยเหมือนปัญญา ศักดิ์ดาอยากเก่งและเด่นกว่าปัญญา ในการซ้อมทุกครั้งศักดิ์ดาจึงพยายามกลั่นแกล้งปัญญาเสมอ วันนั้นก็เช่นกัน ศักดิ์ดาแกล้งวิ่งไปแย่งลูกฟุตบอลจากปัญญาจนปัญญาหกล้มพร้อมกับพูดเยาะเย้ยปัญญาว่า ปัญญาซาอ่อนแอ โดนวิ่งชนนิดหน่อยก็หกล้มแล้ว อย่างนี้ไม่สมกับเป็นนักกีฬาดาวเด่นของทีมเลย

ปัญญามองดูศักดิ์ดาด้วยความไม่พอใจถึงสิ่งที่ศักดิ์ดาได้ทำลงไป แต่ปัญญาก็ไม่ว่าอะไรศักดิ์ดาเพราะไม่อยากมีเรื่องทะเลาะกัน ศักดิ์ดาจึงตั้งใจและหาทางกลั่นแกล้งปัญญามากขึ้นโดยในช่วงที่อาจารย์วาทินปล่อย ศักดิ์ดาจะแกล้งเตะลูกบอลไปโดนศีรษะปัญญาเป็นประจำ นักเข้าก็เที่ยวไปพุดยุยงเพื่อนคนอื่น ๆ ในทีมและใส่ร้ายปัญญาต่าง ๆ นานา จนเพื่อนในทีมหลงเชื่อและเกลียดปัญญาไปตาม ๆ กันโดยศักดิ์ดาไปพุดยุยงให้วิชัยและวิชัย โกรธและเกลียดปัญญา โดยศักดิ์ดาพูดกับวิชัยว่า

ศักดิ์ดา : วิชัย นายรู้หรือเปล่าว่า ปัญญาเขาว่า นายเล่นฟุตบอลไม่เก่ง ไม่น่าจะมาเป็นนักกีฬาของทีมเราเลย ซึ่งถ้าไม่มีนายทีมของเราจะเล่นได้ดีกว่านี้ ส่วนวิชัยปัญญาเขาว่า เป็นคนเห็นแก่ตัว เวลาแข่งขันไม่ยอมส่งลูกฟุตบอลให้คนอื่นทำประตูเพราะอยากยิงประตูเองจะได้เด่นกว่าคนอื่น ที่สำคัญจะได้เทียบรัศมีกับปัญญาได้

วิชัยและวิชัยหลงเชื่อในคำพูดของศักดิ์ดา ทำให้ทั้งสองโกรธและเกลียดปัญญามากอย่างเห็นได้ชัด ศักดิ์ตามองดูอาการโกรธของวิชัยและวิชัยอย่างตั้งใจที่ตนเองสามารถพุดยุยงให้เพื่อนทั้งคู่โกรธและเกลียดปัญญาได้สำเร็จ

วันหนึ่งหลังจากที่ซ้อมฟุตบอลกันเสร็จแล้ว ศักดิ์ดาจึงพุดยุยงให้วิชัยและวิชัยหาเรื่อง ทะเลาะวิวาทกับปัญญา วิชัยและวิชัยหลงเชื่อคำยุยงจึงเดินไปกระชากคอเสื้อของปัญญาด้วยท่าทีที่ดุเดือดและพูด

กับปัญญาด้วยน้ำเสียงที่ตั้งเพราะความโกรธเคือง จากนั้นวิชัยก็ต่อว่าปัญญาต่าง ๆ นานา ศักดิ์ดาเห็นอาการโกรธของวิชัยจึงได้ใจและได้พุดคุยกับวิชัยอีกว่า

ศักดิ์ดา : คนนิสัยไม่ดีแบบนี้ ต้องได้รับการสั่งสอน ต่อยเลยวิชัย ต่อยเลย
เดี๋ยวเรากับวิชัยจะช่วยรุมมันเอง

วิชัย ได้ยินคำพุดคุยของศักดิ์ดาจึงง้างหมัดจะต่อยปัญญา แต่เพื่อน ๆ คนอื่นในทีมวิ่งมาห้ามไว้ทันและขณะนั้นอาจารย์ใหญ่เดินมาพอดี ทุกคนไม่ยอมให้อาจารย์รู้ว่าทีมสีแดงแตกความสามัคคีกันจึงแยกย้ายกันกลับบ้านทันที ขณะที่ทีมสีแดงแตกความสามัคคีเพราะศักดิ์ดาเป็นต้นเหตุโดยที่อาจารย์ว่าทีมไม่รู้จักซุ่มจึงเป็นไปอย่างราบรื่น ช่วงที่อาจารย์ว่าทีมซุ่มให้ทุกคนก็ตั้งใจซุ่มดี แต่พอช่วงที่อาจารย์ไม่อยู่โดยให้ทุกคนซุ่มกันเอง ต่างฝ่ายต่างแกล้งกันจึงเกิดการทะเลาะกันอยู่เป็นประจำทำให้ไม่ได้ฝึกซ้อมเท่าที่ควร ตรงข้ามกับทีมสีฟ้าที่มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการฝึกซ้อม ร่วมมือกันฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอและเห็นแก่ประโยชน์ของทีม คือ จุดหมายที่จะชิงชัยชนะ ทำให้ทุกคนในทีมมีความสามัคคีกัน ตั้งใจฝึกซ้อมกันอย่างเต็มที่และพร้อมที่จะลงแข่งขันในวันชิงชนะเลิศ

เมื่อถึงวันชิงชนะเลิศ ในขณะที่แข่งขันทีมสีแดงแข่งได้ไม่ดีเพราะลูกทีมไม่สามัคคีกัน ทำให้ไม่สามารถที่จะเล่นด้วยกันได้ดี พอเพื่อนคนหนึ่งเล่นพลาดก็โกรธทำหน้าบึ้งใส่กัน แม้ว่าอาจารย์ว่าทีมจะขอเวลานอกเพื่อพักเดี๋ยวนั้น แต่ทุกคนก็ไม่เชื่อ ผลการแข่งขันจึงทำให้ทีมสีแดงเป็นฝ่ายแพ้ ทีมสีแดงมองดูทีมสีฟ้าซึ่งโอบกอดกันด้วยความดีใจที่ได้รับชัยชนะอย่างโกรธแค้น ศักดิ์ดาต่อว่าปัญญา หว่าปัญญาแกล้งทีมสีแดง ทำให้ทีมสีแดงแพ้ ต้องอับอายขายหน้าทีมสีฟ้าและเพราะปัญญาสนิทกับทีมสีฟ้า พวกทีมสีฟ้าคงบอกให้ปัญญามาก่อกวนทีมสีแดง ทีมสีแดงถึงได้แพ้อย่างนี้ ศักดิ์ดาโมโหปัญญามากจึงต่อยปากปัญญาอย่างแรง เพื่อน ๆ ในทีมจึงเข้ามาห้าม ขณะนั้นอาจารย์ว่าทีมเดินมาพอดีและเห็นเหตุการณ์ทั้งหมด จึงสอบถามเกี่ยวกับเรื่องราวทั้งหมดได้ความว่าศักดิ์ดาเป็นคนผิด ทุกคนเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งอาจารย์ว่าทีมจำเป็นต้องลงโทษตามกฎหมายของทีมโดยปลดศักดิ์ดาจากการเป็นนักกีฬาของทีม ศักดิ์ดารู้สึกเสียใจมากจนร้องไห้ ปัญญาเห็นดังนั้นจึงเข้าไปพุดขออภัยอาจารย์ว่าทีมและเพื่อน ๆ ว่า

ปัญญา : อาจารย์ครับ ได้โปรดยกโทษให้ศักดิ์ดาและให้โอกาสศักดิ์ดา
แก้ตัวอีกครั้งนะครับ ส่วนเพื่อน ๆ ผมอยากขออภัยให้ยกโทษ
ให้ศักดิ์ดาด้วยเหมือนกัน

อาจารย์ว่าทีมและเพื่อน ๆ ตกลงตามคำขออภัยของปัญญา ศักดิ์ดา รู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของปัญญา และรู้สึกเสียใจที่ทำไม่ดีกับปัญญามาตลอด ศักดิ์ดาสารภาพกับเพื่อน ๆ ว่าเพราะความอิจฉาปัญญาที่เก่งกว่าตนจึงพุดใส่ร้ายปัญญาและยุยงให้วิชัยกับวิชัยหาเรื่องทะเลาะวิวาทกับปัญญาจนทำให้เดี๋ยวนี้นี้ขึ้นต่อไปเขาจะกลับตัวเป็นคนดี จะเป็นคนที่หนักแน่นและที่สำคัญจะเป็นเพื่อนที่ดีของปัญญา จากนั้นศักดิ์ดาพาวิชัยกับวิชัยเข้าไปขอโทษปัญญา ปัญญายกโทษให้เพื่อน ๆ ศักดิ์ดา วิชัย วิชัยจับมือกับปัญญาด้วยความชื่นชม

อาจารย์ว่าทบทวนกับนักเรียนทุกคนว่า “ เมื่อทุกคนเข้าใจกันดีแล้วแต่มีอยู่สิ่งหนึ่งที่อาจารย์อยากจะบอกพวกเธอและอยากให้พวกเธอจดจำเอาไว้ก็คือ การทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ก็ตามที่ต้องทำร่วมกัน จำเป็นต้องมีความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งยึดหลักปฏิบัติ 4 ประการ คือ ประการที่ 1 การร่วมมือกันทำงาน ประการที่ 2 การรู้จักประสานประโยชน์โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ประการที่ 3 ความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม ประการที่ 4 ความมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ถ้าพวกเธอสามารถปฏิบัติได้ทั้ง 4 ประการนี้ การเล่นกีฬาหรือการทำงานต่าง ๆ ร่วมกันจะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ”

ทุกคนต่างซาบซึ้งในคำสอนของอาจารย์ว่าทบทวนและตระหนักถึงความสำคัญของความสามัคคี จากวันนั้นเป็นต้นมา ทุกคนก็ตั้งใจฝึกซ้อมกันอย่างเต็มความสามารถ โดยยึดหลักความสามัคคี 4 ประการ ที่อาจารย์ว่าทบทวนได้เคยสอนไว้อย่างเคร่งครัด

ที่มา : พระมหาคารม เกติมณี. (2546). การเปรียบเทียบผลของการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์และกรณีตัวอย่างที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธิวาราม เขตสาทร กรุงเทพมหานคร
ปริญญาณิพนธ์ กต.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร

แบบฝึกหัด เรื่อง ความสามัคคี

กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

1. การกระทำในข้อใดแสดงถึงความสามัคคี
 - ก. มงคลและสุจินต์นำเงินไปมอบให้มูลนิธิเด็ก
 - ข. สรยุทธกับเพื่อนนำสิ่งของไปบริจาคที่บ้านพักคนชรา
 - ค. กฤษณะชวนสุพัตราไปบริจาคโลหิตที่สภากาชาดไทย
 - ง. ชาญยุทธกับเพื่อนๆ ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน
2. ภาพยนตร์เรื่องใดที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคุณธรรมด้านความสามัคคีมากที่สุด
 - ก. ขุนศึก
 - ข. แผลเก่า
 - ค. บางระจัน
 - ง. สุริโยทัย
3. เมื่อหัวหน้ากลุ่มที่ทำรายงานร่วมกับมณัส แบ่งงานให้ทามนัสทำมากกว่าคนอื่น เพราะเห็นว่ามณัสทำงานได้รวดเร็วและถูกต้องเสมอ ถ้านักเรียนเป็นมณัส นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ทำงานด้วยความเต็มใจเพื่องานกลุ่มจะได้สำเร็จ
 - ข. ระบายกลุ่ม เพราะไม่อยากทำงานหนักมากกว่าคนอื่น
 - ค. ปฏิเสธทันทีเมื่อได้รับงานและขอทำงานเท่าๆ กับเพื่อน
 - ง. คัดค้านทันทีเพราะเป็นงานกลุ่มควรแบ่งงานให้สมาชิกเท่าๆ กัน
4. ในชั้นเรียนวิชาสังคมศึกษาหลังจากครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงละครแล้ว เพื่อนในกลุ่มของธิดาเห็นว่าธิดามีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้แสดงนำในครั้งนี้ แต่ธิดาไม่เคยแสดงละครมาก่อนเลยและคิดว่าเพื่อนๆ หลายคนในกลุ่มก็สามารถเป็นผู้แสดงนำได้ ถ้านักเรียนเป็นธิดา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกเพื่อนๆ ขอไม่รับเป็นผู้แสดงนำในครั้งนี้
 - ข. บอกเพื่อนๆ ว่าจะไปหาคนอื่นที่แสดงละครเก่งกว่าตนจะดีกว่า
 - ค. ขอให้เพื่อนคนอื่นแสดงแทน เพราะคิดว่าเพื่อนๆ ก็มีความสามารถเหมือนกัน
 - ง. ปรึกษากับเพื่อนๆ ว่ามีใครบ้างที่สามารถแสดงนำได้ แล้วช่วยกันคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมที่สุด
5. ก่อนเข้าห้องเรียนครูมอบหมายให้พิสันต์และเพื่อนๆ ช่วยกันเก็บเศษกระดาษและทำความสะอาดสนามหน้าอาคารเรียน วันนี้พิสันต์มาสายกว่าทุกวัน จึงยังไม่ได้ส่งการบ้านและเกิดความลังเลใจว่าจะช่วยเพื่อนๆ เก็บเศษกระดาษหรือรีบไปส่งการบ้านก่อน ถ้านักเรียนเป็นพิสันต์ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. รีบไปส่งการบ้านก่อนแล้วถ้ากลับมาทันค่อยมาช่วยเก็บเศษกระดาษ
 - ข. รีบไปส่งการบ้านก่อนแล้วนั่งรอเพื่อนๆ จนเพื่อนๆ เก็บเศษกระดาษเสร็จ
 - ค. ช่วยกันเก็บเศษกระดาษสักครู่หนึ่ง แล้วจึงรีบวิ่งไปส่งการบ้านทันที
 - ง. ช่วยเก็บเศษกระดาษให้เรียบร้อยก่อนเพราะเป็นความรับผิดชอบที่ทุกคนต้องร่วมมือกัน

6. ครูให้นักเรียนทุกคนในห้องช่วยกันจัดบอร์ด เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นครินทร์ซึ่งเป็นหัวหน้าห้อง ได้รับมอบหมายจากครูให้เป็นผู้ประสานงานในการจัดบอร์ด ถ้านักเรียนเป็นนครินทร์จะอย่างไร
- ถามความสมัครใจว่าใครอยากทำก็ให้ทำ
 - ไม่ทำอะไร แต่บอกให้เพื่อนๆ จัดบอร์ดกันเอง
 - แบ่งงานให้ทุกคนรวมทั้งตนเองตามความสามารถของแต่ละคน
 - มอบหมายให้เฉพาะคนที่เก่งๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน
7. ทางโรงเรียนต้องการพัฒนาสวนหย่อมให้ดีขึ้น จึงขอความร่วมมือจากนักเรียนชั้น ม.5 ให้มาช่วยทำในวันอาทิตย์ที่จะถึงนี้ สันติสุขนัดกับเพื่อนๆ จะไปเที่ยวสวนสนุกในวันอาทิตย์นี้เช่นเดียวกัน ถ้านักเรียนเป็นสันติสุข นักเรียนจะอย่างไร
- ไปเที่ยวกับเพื่อนๆ ตามที่นัดไว้ เพราะคิดว่าที่โรงเรียนคงมีเพื่อนคนอื่น ๆ ช่วยอยู่แล้ว
 - เลื่อนการไปเที่ยวสวนสนุกเป็นวันอื่น แล้วชวนเพื่อนๆ ไปช่วยกันพัฒนาสวนหย่อมโรงเรียน
 - บอกกับอาจารย์ที่ดูแลว่าตนไม่ค่อยสบายแล้วแอบไปเที่ยวสวนสนุกคนเดียว
 - ไปช้อปปิ้งแล้วรีบกลับก่อน เพื่อตามเพื่อนๆ ให้ทันไปเที่ยวสวนสนุก
8. จารุพรและเพื่อนๆ ได้รับมอบหมาย ให้เป็นตัวแทนนักเรียนในการจำหน่ายของงาน วันสัปดาห์ห้องสมุด ปรากฏว่าได้รับคำตอบแทนจากการช่วยเหลืองานครั้งนี้เป็นเงิน 200 บาท จารุพรและเพื่อนๆ มาช่วยกันคิดว่าจะนำเงินไปใช้อย่างไร ถ้านักเรียนเป็นจารุพร นักเรียนจะอย่างไร
- นำเงินที่ได้รับมาแบ่งให้กับเพื่อนๆ ที่เป็นตัวแทนไปจำหน่ายของเท่าๆ กัน
 - ปรึกษากับเพื่อนๆ ในห้องว่าควรนำเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับทุกคน
 - ให้หัวหน้าห้องเป็นคนตัดสินใจดำเนินการกับเงินที่ได้รับมา
 - บอกเพื่อนๆ ให้นำเงินที่ได้รับมาเข้าเป็นเงินห้องทันที
9. ในการจัดกิจกรรมวันปิดภาคเรียน ปีนี้โรงเรียนมอบหมายให้นักเรียนชั้น ม.2 เป็นผู้จัดเตรียมสถานที่ในการจัดงาน อภิสิทธิ์ได้ทำหน้าที่ของตนตั้งแต่เช้าจนเสร็จแล้วมานั่งพักผ่อน ขณะนั้นใกล้เวลาที่จะเริ่มแล้วแขกที่มาร่วมงานก็มากันมากมาย นักเรียนหลายคนช่วยกันยกเก้าอี้จัดอย่างขมุกขมน เพื่อจะให้เสร็จก่อนที่งานจะเริ่ม ถ้านักเรียนเป็นอภิสิทธิ์ นักเรียนอย่างไร
- เข้าไปช่วยเพื่อนๆ จัดเก้าอี้จนเสร็จ
 - เข้าไปช่วยเพื่อนๆ นิดหน่อยแล้วบอกให้รีบจัดกันอีกนิด
 - นั่งพักผ่อนต่อ เพราะงานในหน้าที่ของตนเสร็จแล้ว
 - นั่งทำเป็นไม่สนใจ ปล่อยให้เพื่อนๆ คนอื่นจัดต่อไป
10. สัปดาห์หน้าโรงเรียนจะจัดสัปดาห์ห้องสมุด และมีการแข่งขันเปิดพจนานุกรมประเภทกลุ่ม ครูพยอมซึ่งเป็นครูประจำชั้นของสากลต้องการให้สากลและเพื่อนๆ เข้าร่วมแข่งขันครั้งนี้ ถ้านักเรียนเป็นสากล นักเรียนจะอย่างไร
- รีบบอกปฏิเสธกับเพื่อนๆ ทันที เพราะมีงานอื่นที่ค้างค้างอีกมาก
 - รีบบอกปฏิเสธกับเพื่อนๆ เพราะคิดว่าตนเองไม่เก่งกลัวจะทำให้ทีมแพ้
 - ปรึกษากับเพื่อนๆ และเสนอแนะให้เพื่อนๆ เข้าร่วมแข่งขันตามความสมัครใจ
 - ปรึกษากับเพื่อนๆ และบอกกับครูว่าขอกลับไปคิดดูก่อนแล้วจะมาแจ้งให้ทราบภายหลัง

เฉลยแบบฝึกหัด
เรื่อง ความสามัคคี
กิจกรรม สามัคคีคือพลัง

1. ง	6. ค
2. ค	7. ข
3. ก	8. ข
4. ง	9. ก
5. ง	10. ค

ภาคผนวก จ
ขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/5/46

วันที่ ๒ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายจิรุตม์ ล้วนกลิ่นหอม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายจิรุตม์ ล้วนกลิ่นหอม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/5145

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

6 กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ชุดการสอนกิจกรรมฯ

เนื่องด้วย นายจิรุตม์ ล้วนกลิ่นหอม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4" โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายจิรุตม์ ล้วนกลิ่นหอม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสรี จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-6259971

ภาคผนวก จ
ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/5443

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๕ กรกฎาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพุทธบูชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ชุดการสอนกิจกรรมฯ

เนื่องด้วย นายจิรวิทย์ ล้วนกลิ่นหอม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้ห้องแนะแนว เพื่อใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 90 คน ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายจิรวิทย์ ล้วนกลิ่นหอม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-6259971

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	จิรวุฒ ล้วนกลิ่นหอม
วันเดือนปีเกิด	11 มิถุนายน 2521
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	250 หมู่ 1 แขวงทุ่งครุ เขต ทุ่งครุ จังหวัด กรุงเทพมหานคร 10140
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	หัวหน้างานแนะแนว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนฐานเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนต้น (คณิต - อังกฤษ) โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย (คณิต - วิทยาศาสตร์) โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
พ.ศ. 2543	กศ.บ. จิตวิทยาและการแนะแนว (เกียรตินิยมอันดับ 2) สถาบันราชภัฏธนบุรี
พ.ศ. 2548	กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ